

1815 7.E.4
VOSSIUS

In Supplementum

Vulgaris GRAMMATICÆ

CONTRACTUS.

Ab EDW. LEEDES provehendæ
Literaturæ in Scholâ BURIENSI
Studioſo.

Persium non euro hæc legere, Lælium Decimum volo.

LONDINI,
Typis Gul. Godbid, impensis Autoris.
M. DC. LXV.

3 Ad

Ornatissimo Viro

Radulpho Widdringtono,

S. S. Theologiæ Doctori,

Et in Florentissimâ Academiâ Cantabrigiensi
Oratori Publico.

 IN AS quæso, Vir Spectatissime,
ut hoc tenue opusculum, auspiciis
Tuis inceptum, sub Tui nominis
tutelâ in medium prodeat: neq;
enim *alius* est, cui magis debetur
aut quod in eo *Meum*, aut quod,
si quid est, *Cultiorum Literarum*. Quantus & quàm
accumulatus in *His* es, scit tota Cantabrigiensis, scit
Altera Academia, sciunt *Plures*, quàm quorum
interest agnoscere: neq; fas mihi sperare, ut *jubar*
illud Tuum ubiq; jam spargens fulgorem suum, *fa-*
culâ hâc meâ præpositâ plus *lumen* intenderet.
Verùm haud æquum, ut quod minùs in *propatulo*
est, id ego itidem *predicare* non laborarem: *Vo-*
luntatem Tuam & *animum* volo, penè dixissem
erga --- *Bonos*, nisi de *Me* institutus fuisset sermo,
quem orbem patre, destitutum amicis, auxilio,
omni re, incultum & rudem Adulescentem,
nulli ingenii, consilii, spei, Socratico sinu Tuo
suscepisti, atque adeò omni amoris genere ab eo
usq; die, quo Tibi notus, imo priusquam notus
A 2
fui,

fui, prosequutus es, omni & consilii & auxiliū cō-
 piā locupletasti, ut quicquid id *aliquid* est, quod
Meum appellare possum, id non minūs esse *Tuum*
 Tibi meritō vendicares. Nisi nimio plūs Tibi
 displicerem, recolere potui, cū primū *fana-*
ticus furor in quorundam Hominum pectoribus de-
 bacchari cēpit, quā animum Meum *cereum*
 tunc temporis, & in quamvis formam ductilem,
 ab illorum *malè sanis gregibus* avertisti; quā ad
 virtutem & bonarum literarum studia, quoties à
 recto declinaret cursus *regulam* applicans, con-
 firmasti; quā non semel tantū prae Rei famili-
 aris angustia quō me verterem nescienti viam &
 exitum monstrasti. Potui etiam in *Alios* (neque
 enim intra *Me* solum stetit Tua *prodiga* Human-
 itas) praeclara Tua Merita in apicem proferre,
 quoties aut pia mentis *afflicta*, aut bonae indolis
angusta fortuna beneficentiae Tuae aliquem com-
 mēdabat. Verū enim, quia, quae *clām* fe-
 cisti, fortasse haud adeō Tibi erit acceptum à Me
palam fieri, & esse Eos haud *in* ius sum, quibus id
 tam *gratum* fuerit, quā quod *ingratissimum*,
 quibus Tua *laus* Ipsorum *furca* & *patibulum*; Et
Tui & *Eorum* gratiā Me reprimō: aliquid tamen
 intereā Utriusq; optans, *Tibi* *εὐχαρίστη*, *illis* *εὐχαρίστη*,
 hoc est, ut *Illi* bene faciant, *Tu* bene valeas.

Tertio Nonas Octobres.

1664.

Tibi addictissimus

Edw. è Leodibus.

Ad

Ad LECTOREM.

E expectes ex hujus libelli titulo, *Lali Decime*, ut quicquid in septem illis *Præstantissimi Gerardi* libris curiose, & egregie aut docetur, aut disputatur, hic in paucis collatum invenias. Vix est (scio) in illo integro opere, quod *Vir doctus* se nescire vellet. At vero non omnia omnibus. Quæ nos exinde depromimus, propinquantur pueris; atque ea præsertim sunt, quæ per vulgaris Grammatices defectus plerique ignorant, haud tamen tantilla, ut, qui in Re Grammaticâ vel mediocriter docti esse volunt, ignorare debeant. Nihil adduximus nisi quod ad Linguae Romanæ legitimum usum aut plane, aut saltem aliquo modo, necessarium judicavimus. Si quando aliquid obsoletum, peregrinum, novum ex *Cæcis*, *Exoticis*, *declinantis ævi* Scriptoribus, *Plauto*, *Lucretio*, *Tertulliano*, *Tacito*, *Appuleio*, citavimus, id eo animo fecimus, ut inde potius discatur mos & usus loquendi cuicunque seculo & regioni accommodatus, quam ut quisquam alios, quam locupletes, & probatissimos *Autores* imitaretur. Quamvis ta-

men

Ad Lectorem.

men aliquando usu veniat, ut, si Hos proletarios sequi nolumus, non omnino habeamus quos sequamur. Neque enim cogitandum est, ut omnis Latinus sermo, quo usa est Julii & Augusti temporibus illa Divina Gens, omnes formulæ loquendi, Universæ Verborum, Nominumque Colonia, in Clasicorum libros commigrarent, ibique, quò innotescerent Posteris, sedem sibi æternam deligerent. Loquuti sunt illi pro re nata, atque ea solummodo, quæ præsens materia postulabat. Cetera ex aliorum scriptis querenda, è quibus si quotidianis facundiæ sumtibus neque suppetant copia, dummodo pace S. P. Q. R. id fiat, nemo vetat, quò minùs novum argumentum novo vocabulo signemus. Sed proh dolor! Quid ego queror Latialis eloquentiæ angustos limites? cum pauci admodum sint, qui vel prima rudimenta satis callent, pauciores qui quicquam ultra sapiunt. Accedunt indies Acad-miam Adulescentes omnis Literaturæ rudes, & nisi quòd Docti aliqui Indoctorum gratiâ Philosophiæ aliquot Dogmata linguâ vernaculâ donâssent, ad omnia Academica studia prorsus inepti: neque quidem satis scio, utri magis culpandi, Ludimagistri, qui emittunt, an Academici qui intromittunt tam insulsos Disciplinæ candidatos. Horum enim dum alii ad Medicinam, alii ad Jurisprudentiam, alii ad Theologiam se conferunt, nisi currente rotâ faverit Titan, & è migliore luto Aliquorum finxerit præcordia, brevi fiet, ut nec Medicos, nec Jurisperitos, nec Theologos
sine

Ad Lectorem.

sine rubore agnoverimus. Sed missis Athenis ad Spartam nostram, ubi etsi Vossius regnet præcipuus, non tamen solus: in auxilium adjunximus Nostratem Farnabium, atque ubi opus erat, addidimus etiam ex nostrâ inopiâ. Atqui eo ordine omnia, ut quisque in Regiâ Grammaticâ non omnino peregrinus nihil desideret, quin ad manum habeat. Statueramus quidem quò promptius compareret quod queritur, ad Grammatices textum annexuisse annotata nostra, & simul uno libello edidisse; quod etsi, ut nobis visum, jure potuerimus, tamen cùm intelleximus id fieri non potuisse, sine metu aliquo irritandi crabrones, lucripetarum Hominum genus, qui λᾱξ, ὀδᾱξ ἀπειξ, παυσὸν contendunt potius quàm quicquam commodi sui deperire sinent, magis paci nostræ, quàm publico usui consulentes, mutavimus consilium. Cavimus tamen, ne hæc alio ab illo, aut volumine, aut typis prodeant, quo facilius, si visum fuerit, eodem involucro includerentur. Non nobis est mos, neque debet, inania jactare: Nonnihil autem speramus admodum pauca esse in Veterum libris, quæ studiosæ juventuti inter legendum solent gradum sistere, quin hinc, si probè attendatur, tantum luminis accipiant, ut, quicumque hesitabit, quomodo pedem expedire queat, faciliè videat. Quòd si aliquando dormitamus, aurem cuivis Apollini vellicandam præbemus: neque enim fas est, ut supinam inertiam, quam in aliis odimus, in nobis ipsis amemus. Quæ infra annotantur errata, nonnulla Typographi fuerunt,

Ad Lectorem.

fuerunt, nannalla (quid enim verum non faterer?).
Mea. Si plura occurrunt, non rogo ut parcas: libe-
rè mone, non alio animo corrigam, quàm si ipse mihi
fuisset Monitor. Hac autem ad Te, Læli De-
cime, qui ubique audis & Vir bonus, & non illite-
ratus. Caterùm si hæ lucubrationes nostræ in eorum
manus pervenerint, qui carpunt omnia, & cùm
perùm intelligant, legunt tantùm ut negligant;
Velim sciant, Se non minoris facere nostram operam,
quàm Nos eorum iudicium. Vale.

Dat. 6. Kalendas Decembres.

1664.

Tuus,

Edw. Ledys.

De GRAMMATICA.

De GRAMMATICA. [pag. i.]

Grammatica,

VOX ducta ἀπὸ τοῦ γράμματός, inde à multis
literatura vocatur.

De ORTHOGRAPHIA. [Ib.]

Ut lectio non lexio——

Rectus scribendi modus cognoscitur, & comprobatur vel
Ratione, vel *Autoritate*. Ratio petitur tum à *distinctione*,
(ut quando scribimus *habeo* cum *h*, quia aliter nihil differ-
ret ab *abeo*) tum ab *Origine*, ut *prudencia* scribimus potius
cum *t*, quàm *c*, quia est à *prudenti*; *Autoritas* verò petitur
vel *asseveratione* *Scriptorum antiquorum*, vel à *modo scri-*
bendi, qui reperitur in antiquis codd. et inscriptionibus.
Sed attendendum est utrum in se conveniunt *monumenta ve-*
tera, &, si *diversimode* aliquid in iis exaretur, quid ibi
frequentius legatur; nec admodum refert, an *Origo* vocabuli
aliud suadere videatur: Nam sæpe *Origo* est incerta, et de-
rivata multa longius abeunt à fonte suo. Sin is fuerit dis-
sensu, ut quid veteres maximè probârint jure ambigi pos-
sit, sequendum erit, quod ab *origine* propius recesserit. Ut
apertiora hæc fiant, plusscula adferam exempla, è quibus
facilius erit de cæteris statuere.

Aërius, et *Ætherius* per (I) probat Aldus, et faver Græcorum mos, qui scribunt αἰρίος, et αἰθέριος, nec non & aliquot vet. codd. Sed nec per E damnandum, cum hæc scribendi ratio subnixæ sit cum aliis libris in idem antiquis, tum analogiâ: quando per E Latini scribunt *igneus*, *flammeus*, *melleus*.

Anachoritas per (I) vulgò scribitur, sed origo pro I exigit E, quippe non est ab ἀναχωρίζω transitivo, sed ab ἀναχωρέω, unde ἀναχωρηταὶ quoque apud Justinianum. Nov. Const. 5.6.

Arabs, *trabs*, *urbs*, quia sic inter doctissimos obtinuit, per B scribimus, etsi sonus exigit P; idem enim est qui in Græco Ἀραβ, nec obstat, quod in casu interrogandi dicamus *Arabis*, nam idem usu venit in Græco Ἀραβος.

Arcesso pro *voco*, non *Accerso*, scilicet ab antiquo *arcio*, quod ex cio, & antiquo *ar* pro *ad*, teste Prisciano.

Artus est in vet. libb. non *arctus*, ut vulgò scribitur cum e discriminis causâ.

Baca, non *Bacca*, est in quibusque melioris notæ codicibus.

Benivolus et vet. libb. probant, et ratio, cum in compositione e in (i) mutetur, Beda de Orthog. *Benivolus*, & *Malivolus*, & *Malificus*; sicut à pace *Pacificus*.

Blatero, non *Blactero*, nam primam corripit Horatius.

Bracchium duplici C in vet. codd. atq; id præfert Aldus. In aliis tamen *Brachium* reperimus, et Græcè est βραχίον.

Bucina, non *Buccina*, scribendum esse ex Isidoro liquet, et probat hoc Aldus Nepos è vet. libb. et marmoribus. Delirius è cunctis Senecæ MSS. et Vossius è variis codd.

Cestus multi confundunt cum *Cestus*, sed perperam, cum *Cestus* sit Baltheus Veneris ἀπὸ τῆς χειρὸς, *cestus* verò arma pugilam, et à *cadendo* nominetur.

Cetera requirit origo, cum sit ex καὶ ἑτέρα, sed *cetera* merâ vocali probant veteres libri.

Carthaginensis in prosâ dicendum, ut ἀναλογία evincit; decepit aliter scribentes Ennii autoritas, qui metri causâ dixit *Carthaginensis*.

Cassiopea

Cassiopea malumus, quam *Cassiepea*, quod jubet Scaliger, suusus nimirum unico Codice Gemblacensi, et Græcâ Icriptione Κασσιόπεια: verum uni codici multo plures opponere licet, atq; e et o facile commutantur; licet enim sit Græcè Πτολεμαῖος, tamen in optimis codd. reperias *Ptolemaus*; è cont. Βερονίκη fit *Berenice*.

Causa cum ff. ita verr. codd. et consentit Etymologia; ita enim dicitur, quasi *cavissa*, à cavendo.

Cecidi, non *Cecidi*, nam *a* in *iz*, *e* vero primæ syllabæ est ab augmento, ut in *seselli*, *pepedi*, &c.

Cera, non *Cera*; partim quia Græcè est κηρός, partim quia sic est in verr. codd.

Cæpi pro *αρχουαι*, non *cepi*. Nam *cæpi* est ab antiquo *cæpio*: à *cario* vero *cepi* dicimus, vel *capi* per *a*; malumus tamen per *e* scribi, ut à *cario* sit *cepi*, veluti à *facio*, *feci*.

Convicium per *C*. *probum*: *improbum convitium* per *T*. sive fit à *viciu*, sive, quod magis probandum sit, quasi *convocium* dicatur.

Culcita scribendum, non, ut vulgè, *Culcitra*.

Egloga, non *Ægloga*, ut est in multis libris, quasi ἀπό τῆς αἰγῶν, cum sit *egloge* τῶ τῷ ἐκ λίγην.

Effatus, non *ecfatus*, scribere jubet Terentius Scaurus; in verr. tamen codd. invenias *ecfodere*, *ecferre*, et similia.

Emtus scribendum est, non *emptus*, quia est ab *emi*; sic à *sumo*, *sumsi*, *sumtum*, et *sumtus* absq; *P*.

Ephæbeum, et *Ephæbeum* sanè apud Autores, sed rectum est *Ephebeum*, vel *Ephëbium*, nam Græcè est, Ἐφηβῖον vel Ἐφήβιον.

Epistula, & *Adulescens*, rectè scribuntur per *u*; nam et in his, & aliis omnibus, non tam opus spectare *originem*, quam antiquorum *consuetudinem*.

Ethica malumus, quia Græcè est ἠθική; multi tamen libri *ethica*, quod idcirco Camerarius præfert, nempe ut *Scena* est ἀσθενία.

Exsilio, *Exsulo*, *Exsto*, *Exsurgo*, cum *S*. malumus. Pri-
scianus, Camerarius, &c. qui contra sentiunt refutantur
ἐτυμολογία, et librorum non νεοπλαταιῶν tantum, sed

bene antiquorum autoritate; nec obstat, quòd S continetur in X; nihil enim prohibet S S concurrere, ut in *ossa*, *jussa*, &c. Et nisi S post X admittamus, quomodo distingui possunt *Exsorts* à nominat. *exsors*, ab *exorti* à verbo *exorior*; *Expecto* à *pecto*, ab *expecto* à *specto*, &c.

Fecundus, *Felix*, *Femina*, *fenus*, *setus*, et horum derivata mera vocali sere invenias in antiquis codd. et lapidd.

Holus ob vect. autoritatem malimus, quàm *olus*, et *synhodus*, et *exhodus*, quàm sine *h*.

Inchoo, an *inchobo* scribi debeat, jam olim quæsitum; *Inchoo* requirit origo, at mos veterum est inter duas vocales aspirationem interjicere, ut in *abenum*, *mibi*, *vehemens*, *cohors*, à *cooriendo*; at nusquam, ut à Servio discimus, subjecere H literæ C. præterquam in tribus hisce, *Sepulchrum*, *Orchus*, *Pulcher*.

Increbesco, et *increbui* dicendum, non *increbresco*, licet à *nigrum* sit *nigresco*, non enim semper tenet regula quòd verba in *esco* veniant à *neutris*; nam à *Ruber* etiam *rubesco*, non *rubresco*, à *rubrum*.

Internundinium, non *Internundinum*: ut enim *Interlinium* & *Trinoctium*, ita *internundinium*, quòd novem dies inter se continuos habeat, non quòd nono die sit, Victorinus.

Letum probant vect. codd. & origo, cum sit à *Leo*.

Lamina, ac *Lamna*, cum N. in postremâ, cum sit *ἐλάυνειν*, hoc est *ductile opus facio*; codd. antiquis, in quibus *Laminia*, & *Lamma* inveniuntur; opponimus alios itidem antiquos, in quibus constanter leges *Lamina*, & *Lamna*.

Loquela, & *querela*; non *loquella* et *querella*; licet in plerisque codd. vect. ita inveniuntur cum *ll*. Verùm aliter alii, quibus faver *ἐνυλογία*; nam sic dicimus *Tutela*, *Medela*, *suadela*, & à *candeo*, *candela*, &c.

Mibi & *nihil*, absque adjectione C, licet eam lectionem defendit Leonardus Aretinus.

Monumentum per *ll*, non *monimentum*, cum *monumentum* dicatur ut *emolumentum*, *nocumentum*, *documentum*.

Ne scribendum pro *na*, quanquam Aldus posterius probat, quia Græcis est *ναι*. Sed aliter libri vect.

Nefas, non *nephas*, cum sit à *ne*, & *fari*.

Neglego, et *negligo*, διτλογραφεύμερον γὰρ ἐστὶ.

Opperior, pro *exspecto* habent vet. libb. non *operior*.

Parcimonia per *C*. non *parsimonia* per *S*. nam prius in vet. libb. invenias, favente analogiâ à *parco*, *parcimonia*, ab *alo* *alimonia*, à *quero* *quercmonia*; sed alterum non mordicus damnandum, cum à *cultum* sit *cultimonia*, ut placet Scaligero, & Tertull. de Pallio, cap. 4.

Patricius, non *patritius*, quia vox deducta est à *Patribus* ciendis; similis error in *Tribunitius*, *fictitius*, *edilitius*, *novitius*.

Pentecontarchus, non *pentacontarchus*, à πεντήκοντα quinquaginta.

Perlego integrè invenias in melioris notæ libb. magis tamen probandum *pellego*, ut *intellego*, sive *intelligo*.

Pœna per *œ*. non per *e*. ita enim volunt vet. codd. et ἐτυμολογία, cum sit à ποινή. *Penitet* tamen in vet. libb. per *æ* legas, licet sit ab eadem origine.

Pomerium exigit origo, cum sit à *pone*, et *Mærus*; tamen vet. codd. legunt cum simplici vocali *Pomerium*.

Prædium per *e*. non per *œ*, cum unicâ tantum literâ differt à *prandium*. Videatur Martialis lib. XI. Epigr. XIX. sed *prælium*, quia antiquè erat *proilium*.

Protenus, et *protinus*; *Quatenus*, et *Quatinus* διττολογεύμενα.

Quatuor, & *quattuor* probat ἐτυμολογία, & vet. lib.

Rhætia per *e* scribendum censemus. *Ραιτοί* enim dicitur is populus; licet non ignoramus etiam octo. esse varios modos scribendi apud vet. scilicet *Retia*, *Rhetia*, *Rethia*, *Rœthia*, *Rhoetia*, *Raitia*, *Raetia*, & *Rhaetia*.

Sepes, *sepio*, et *sepimentum* vulgò merâ vocali in primâ scribunt, sed cum diphthongo inveniendâ sunt in vet. libb.

Sallustius non *Salustius* vet. libb. imò & *Appulejus* cum *pp*, etsi aliter libri; nempe sufficit, quod contra in lapp. semper. *Lucilius* verò, non *Lucillius*, quia sic omnes codd. antiqui, et ἀναλογία favet; nam ita *Servilius*.

Scena, an *Scana* scribas, parùm refert: Origo requirit *Scena*; quod Græcè est σκηνή. Sed lapp. vet. et codd. optimi et antiquissimi legunt cum *a*, quibus etiam accedit Varronis autoritas, qui lib. VI. de L. L. *scena* & *sceptrum* scribit, etsi Actium *scena*, alios etiam *sceptrum* Græco more scribere agnoscat.

Sexcunx, et *Sescunx* male confundunt. Vid. Bud. de Affe, pag. 1.

Sidus per *I* cum vet. libb. non *fydus* per *y*. cum vulgo scribendum, cum *Y* in Græcis tantum adhibeamus, *fidus* autem vox pura Latina est (ut censet Varro) ab *insidendo*.

Silva per *I*, non *Y*, etsi sit ab ὕλη, non à *silentio*; similiterq; *Silvanus*, *Silvius*, *Silvia*, quæ non modo vet. codd. probant, sed & Græci scriptores, apud eos enim reperias Σιλβανδς, Σίλγος, & Σιλβία.

Similimus unico *L* scribere quidam è junioribus jubent, sed hos refellit antiquorum codicum autoritas, & aliarum vocum analogia, cujusmodi sunt *humillimus*, *imbecillimus*, *Facillimus*.

Sollemne, non *solenne*, quasi sit à *solus*, & *annus*, nam *sollemne* cum vet. codd. approbant, cum ἐτυμολογία, quia est ab *Osco* *sollus* (i. e. *totus*) unde & *sollers*, quasi *totus* ars; *mne* autem in *sollemne* est vocis productio.

Sollistimum, non *solistimum*, vet. libb.

Spelaum, per *a*, requirit origo, cum sit σπήλαιον Græcè: in vet. tamen codd. est *speleum*.

Suboles, non *faboles*, id enim volunt vet. codd. nec reclamat origo, cum sit à *subolefendo*.

Sulfur, non *Sulphur*, cum in Latinis φ non habeat locum, sed *F*.

Subsciva, non *succisiva*, habent optimi libri, et *aneæ Tabulae*, in Opere Inscriptionum Gruterianarum, pag. 181. nempe non à *succidendo*, sed *subsecando*.

Tæter, non *teter*, juxta libb. vet. scribendum.

Tofus, non *Tophus*, nam *ph* solum utimur in iis, quæ à Græcis accepimus.

Tropæum, non *Trophæum* probant vet. Lapid. & libri, & analogia requirit, cum Græcè sit τροπαῖον sive τροφαῖον. Sic *bosporus*, non *bosphorus*, cum sit à πέρσ.

Vinea, & *Tinea*, multitudo bonorum codd. probat, licet alicubi reperias *Tinia*, & *Vinia* per I.

De LITERIS.

Vocales a. e. i. o. u.

Quarum aliquot viciniore sibi invicem videntur habuisse sonos apud vet. quam nunc habent, viz.

A, & E.

A facio enim est feci; *mecastor*, *mehercule*, &c. à *me* voce jurantis; & *Dicam* fut. prius fuit *Dicem*, & *faciam faciem*; ita enim ait Scaliger Catonem & scripsisse, & pronuntiâsse.

A, & O.

Nam quod nunc *Fovii*, prius fuit *Favii*.

E, & I.

Indifferenter enim reperias *Here*, & *Heri*; *Mane*, & *Ma*-*ni*; *Vespere*, & *Vesper*; per E. etiam extulerunt *Mener*-*va*, *Leber*, *Magester*; *me* pro *mi*, *ceu mihi*; *Ameti* pro *Amici*; *Sibe*, & *Quase*, pro *sibi* & *quasi*; & contra *Dijove*, *Vijove*, pro *Dejove*, & *Vejove*; *Ædis* pro *Ædes*.

E, & O.

Pro *Bonus* dixerunt *Benus*; pro *Homo* *Hemo*; pro *Olus* *Helus*; et pro *Olera* *Helesa*, & contra pro *Vertex* et *Versus*, *Vortex* et *Vorsus*; pro *Animadverti* *animadvorti*; pro *Amplecti* *amploti*; pro *Vetare* *votare*, unde Plautus *Asin. act. 4. sc. 1. Votita* pro *Vetita*.

E, & V.

Quæ nunc enim scribuntur per E, *Dicendum*, *faciendum*,
B 4 &c.

&c. scripsere veteres per *u*, *dicundum*, *faciundum*, *reperiundum*, &c.

I, & *u*.

Unde in scriptis eorum pro *Optimus*, *Maximus*, &c. occurrunt *Optumus*, *Maxumus*, *Lactuma*, *Intumus*, *Pulcherumus*, *Lubido*, *Monumentum*, *stupa*, &c. Et contra pro *sumus*, *simus*; pro *plurima*, *plisima*. Var è etiam scriptitantur *Mancupium*, *Aucupium*, *Manubium*, alibi per *I*, alibi per *u*.

O, & *u*.

Has etenim Vocales sibi invicem permutari ostendunt in vet. Codd. *Hecoba*, *Notrix*, *Culchides*, *Pulyxena*, *Dederont*, *Proba-veront*, *Quatenos*, *Consol*, *Funtes*, *Frundes*, *hujus Domos*, & *meæ domos*, *Huc* pro *hoc*, *Præstu* pro *præstò*, *præstulor* pro *præstolor*, *poplicus* pro *publicus*, *colpa* pro *culpa*, *humo* pro *homo*, *Fretu* pro *freto*, *Acherunte* pro *Acheronte*, *avom* pro *avum*.

Vicinos etiam sonos habuerunt olim vocales aliquot cum diphthongis; apud antiquos enim est *Loucetius*, *Noùntios*, *Loumen*, *Joure*, *Joustitia*, *Ousens*, quæ nunc per *u* scribuntur; & *E I* pro *I* longo sæpissimè, ut *capteivi* pro *captivi*, et aliquando etiam pro *I* brevi, vel ancipiti; ut *Quasei*, *Sibei*, *Seive*, *Ubei*.

* Nota quando *I* est loco *Ei*, vel *ij*; vel est suâ naturâ longa, scribitur fere cum longiusculo caractere; ut in *ManibIs* pro *Manibus*.

Et pro longis vocalibus duplices aliquando posuerunt vet. Videas enim *Fee'ix* in aureo nomismate, & *Virtus* in æreo Galbæ nummo; atq; ita semper proferebant longas, quasi duplices essent; *venit* præt. quasi *veenit*, ut distingueretur à presente *venit*; *viro* à *virus* quasi *viro*, aliter autem *viro* à *vir*, quia brevis est.

Diphthongi quinque; æ. au. œ. ei. eu.

Quibus accensentur tres aliæ, *AI*; ut *Aiax*, *Maia*, *ai*,
ai,

ai, apud Ovid. Met. X. *Oi*; ut *hoi*, *quo*, *Troia*; *ui*; ut *Harpua*, *Illibua*, &c. quanquam hæc, similiâq; simplici quoque *Y* scripta inveniantur; sonus idem est cum priore syllaba in Græco *υῖος*.

Quam vicinæ potestatis sibi invicem, & cum aliis vocalibus fuerunt hæc diphthongi, & quam vitiosè hodie à nobis proferuntur, vel illud argumentum est, quod olim

E accedebat ad *AI*.

Unde quod priùs *Terrai*, *frugifera*, post fuit *Terra*, *frugifera*; facile enim *I* in *E* ob sonum affinem mutatur, ut notavimus ad vocales.

Au declinabat ad *O*.

Unde *Caurus* *Corus*, *Cauda* *Coda*, *Auricula* *Oricula*, apud Catullum. *Festus*; *Aulas* antiqui dicebant, quod nos dicimus *Ollas*; *Ausculari* dicebant pro *Osculari*; *Auxilla*, *Olla parvula*, Priscianus lib. 1. *Au* transit in *O* productum; ut *lotus* pro *lautus*, *plastrum* pro *plaustrum*, &c.

Ei cognatum erat *I* longo.

Unde *Capteivi*, qui postea *Captivi*, & promiscuè scribebant *omnis* & *omneis*, *tris* & *treis*; & *is*, *it*, *itur*, primè integrè dixere *eis*, *eit*, *eitur*; quorum Vocales *e* & *i* coalescebant primum in diphthongum *Ei*; postea vero in me-ram Vocale[m] macrescebant.

O E mediam naturam obtinuit inter Græc. *O I* &

Latin. *u*.

De *OI*, liquet in eo, quod pro *ποινῇ* Latini dicunt *pœna*; pro *φοῖνιξ*, *phœnix*: sed Latini, quia similem sonum habent *O* & *u*, pro *OE* postea *u*, spissum usurparunt; itaque à *pœna* est *punire*, & *impunè*, à *Pœnus* *Punicus*; & quod priùs *mœrus*, & *mœnre*, id postea *murus*, & *munire*. Nihil igitur mirandum, si in vet. inscriptionibus pro eodem legas *Oiti*, *Oeti*, & *uti*; *Loidus*, & *Ludus*; *Coira* & *Cura*; *Pœnre* & *punire*, similiâque.

Atque

Atque hæc quidem diphthongi *Oi* mutatio in *U*, tùm tantummodo invenit locum, cum in eâ magis *O* quàm *I* audiretur: quando vero vix audito *O*, *I* solum aures feriebatur, (ut in *proinde* dissyllabo accidit, cujus prior syllaba proferenda, non ut anterior in *Troia*; sed quasi scriberetur *prinde*) cum abibant hæc diphthongi in subjunctivam *I*.

Sic obsoletum *Loeber*, vel *loiber* fiebat pro *liber*: & *Labesum*, & *Labertatem* pro *Liberum*, & *Libertatem*: Ita Græci *λοισβή*, & *λειβω*. Nec in oraculo Delphico* *Ἡγεῖ δαείακος* *ἰππέλεμος, καὶ λοίμυς αὐτῷ*, *λοίμυς δ' ἀλκίμος* distinguendi facili potuit.

Reliqua literæ Consonantes appellantur.

Atque hæc etiam apud veteres inter se mutuò commutantur.

B, cum *P*, & *V*.

Nuph enim, & scripti sunt à *Nubo* & *scribo*, & *Arabs* est à Græc. *Ἀεγ-ψ*; & in vetustis lapidibus & libris scribuntur *Acerbus*, & *Acervus*; *Benefcium*, & *Venefcium*; *vobem* & *Bovem*; *Libiana* pro *Liviana*.

C, & *G*.

Nam promiscuè dixerunt *Cneus*, & *Gneus*: *Curculio*, & *Gurgulio*: nec mirum, cum diu utriusque potestatem haberet Litera *C*, nec *G* inventa fuerit Bello Punico, quod liquet ex Duillianâ columnâ, ubi *C* semper ponitur pro *G*, ut in *Macestratos*, *Lectiones*, *Cartacineses*, *Pucnando*.

C, & *Q*.

Indicat hoc Jocus Ciceronis ad *Coqui* filium petentem ab alio suffragium, *Ego quoque tibi favebo*. (apud veteres enim *Coquus*, non per *C*, sed per *Q*, scribebatur) Id etiam confirmat *Lucræius* lib. 1. dum *cuires* habet pro *quires*, *aqua* trissyllabum pro *aqua*; idem [*Cistellariz* Act. 2. Sc. 1.] *Plaurus*.

Nonius etiam pro *querela* scripsit *cuerela*, & *cuis* pro *quis*, *Relicuius* pro *reliquus*: quare non mirum à quatio,

uatio, percutio : à *quis* venire *cujus*, & *cui* ; nam in
 ecto fuit *quis* & *cuius*, item *qui* & *cui*.

Ad hæc *arcus*, & *arcus* ; *oquulus* et *oculus* ; *cuo* pro *quo*,
antus pro *quintus*, *sicis* pro *siquis*, *liquebit* pro *licebit*
Qurtius pro *Curtius*, *seculum* pro *seculum*, & multa alia

D, & T.

In vetustis enim operibus urbis, et celebribus templis
 eguntur *Alexanter*, & *Cassantra*, pro *Alexander*, & *Cas-*
sandra : At pro *ad*, *quit* pro *quid*, *set* pro *sed*, &c.

R, & S.

Nam veteres Latini dixere *Valesii*, *Fusii*, *Papissii*, *Ause-*
lii, quæ posteriores per R maluerunt, *Valerii*, *Furii*, *Papi-*
rii, *Aurelii*, similiâq; sunt *vapor*, & *vapos* ; *odor*, & *odos* ;
 & quod notavimus ante, *plisima* pro *plurima*.

S, & X.

Sentix pro *Sentis*, *pulvix*, *milex*, *locuplex* ; & cont.
Aias, *pistris*, pro *Ajax*, & *Pistris*.

S, & Z.

Pro *Smyrna* enim est *Zmyrna*, pro *Lesbia* *Lexbia*, et *Pa-*
trisso est ex Græc. *πατριζω*.

Ex quibus quatuor vocantur etiam liquida. [pag. 2.]

Ex his vero M. & N. non nisi in Græcis dictionibus li-
 quescent, ut *Tecmessa* *Progne*, *Cygnus*. Ad liquidarum etiam
 numerum accedat V consonans (ita enim vult Doctissimus
 Vossius) antecedente Q, nam id nisi esset, prior in aquâ
 & *equus* positione produceretur.

De litera S. ibidem.

quæ interdum etiam liquecit.

Ennius, - - - *vitâ illâ dignu' locôq;*

Lucilius.

Lucilius. *Tum laterali dolor certissimu' nuntiu' mortu.*

Verus figura hujus literæ apud Græcos fuit C. quod patet ex nummo Augusti, in quo est ΑΥΓ. ΚΑΙCΑΡ ΑΤΤΥCΤΟC; atq; hinc fortasse quod nos c, ante e & i pronuntiamus ut S.

X, & Z, dupllices sunt, &c.

X, valet cs; In veteribus enim exemplaribus reperias *Dic- sit* pro *dixit*, *Lucserunt* pro *luxerunt*, nonnulli etiam volunt ejusdem potestatis esse cum G S, quia à *Rex* est *regis*, à *Conjux* *conjugis*: sed frustra sunt, non observantes C tenuem, tum apud Græcos, tum Latinos sæpe abire in mediam G; ut patet in *Negotium*, *Negligo*, *πένδια* à *πένδα*, &c.

Z. vero est DS. ut *Zyphus* pro *Ώsyphus*, *Zephyrus* pro *Ώsephyrus*; vel SD, hoc enim suadent vet. MSS. & lapidd. in quibusdam enim reperias *Zmyrnei*, pro quo in aliis *Sdmyrnei*, nec non & Dorica dialectus, quæ pro ζ. utitur σδ.

Et I inter duas vocales. ibid.

I male adscribitur numero duplicium consonantium, cum nec potestare sit talis, nec semper producit (ut ceteræ) vocalem præcedentem; nam in *Bijugus*, *Trijugus*, &c. prima syllaba corripitur. Inter eas potius habenda est Q, quæ ex C, & U, constar. In vet. enim codd. est *equs* pro *equus*, altero U contento in Q; licet nec hoc necessario producit vocalem præcedentem, ut supra diximus.

Adduntur etiam consonantibus I, & V.

Quæ ve ò nunc est V consonans, olim (Claudio pu-
ta ævo) figuram habuit inversi F. Unde in lapidd. veteribus
DIFAI AMPLIAIT TERMINAITQUE.

K, Y, & Z, Latinis dictionibus, &c. ibid.

Latè nimis de literâ K, quæ meris Latinis in vet. inscrip-
tionibus admiscetur; ut *Kastra*, *Kalendæ*, *Kapitolium*,
Karcer, *Volkanus*, *Parharum*, *Evokatus*, &c. cum tamen
in multis quæ à Græcis acceperunt, Latini C majunt quàm
K, ut *Centaurus*, *Cerastes*, *Clio*, *Colapbus*, *Cūpressus*, &c.

H *proprie quidem*, &c. *ibid.*

Desumpta est figura H à Græcis Atticis, nam olim illi scribebant HO, HOI, HOΔOI, pro *ô, ôz, ôôf.* Et idem fere est cum Æolico Digamma F, (nisi quod Æoles etiam usurpabant suum F, pro spiritu tenui;) nam non solum scribebant *Fελέρη, Fύλη* sed etiam *Fοῖχος, Fοῖvos*, cujus figuram etiam apud veter. Latinos interdum obtrahunt, nam dicebant illi *Hædum*, & *Fædum*; *Hircum*, & *Fircum*; *Hariolum*, & *Fariolum*, *Hoslis*, & *Foslis*, &c.

Quod vero in mediâ dictione usurpant hanc notam Latini, ut in *prohibeo, debonesto*, &c. in eo à Græcis dissident; hausere autem morem hunc à Præcis Ionibus. Quorum exemplo, & in columna viæ Appiæ ENHODI'A pro eo scriptum, quod nunc *ενοστία*.

Apud Poetas autem interdum consonantis vim, &c. *ibid.*

Cascos scilicet & Comicos; sed nullibi apud quemvis idoneum rei metricæ authorem.

Literæ Majusculæ, A Aulus, &c. *ibid.*

A etiam *Augustus* significat, B *Brutus*, 3 inversum *Caia*: sed nec cum solæ aut paucæ scribuntur semper norant aut *numerus* aut *Prænomen*, nam *Cod.* est *Codex*. plur. *Codd.* *Cof.* *Consul.* *Coff.* *Consules.* F. *filius.* 3. inversum *filia.* H-S. vel LLS. *serterius*, LI. *libentissimè*, *Lap.* *lapis*, *Lapp.* *lapides*, *Lib.* *liber.* plur. *libb.* MM. *meritissimo*, MS. *manuscriptus*, plur. MSS. N. *nepos.* PP. *piissimi.* R. P. *Romanus Princeps*, U.C. *Urbs condita.* Hujusmodi vero literæ, quia singulæ fere notabant verbum, veteres vocabant *figla*, sive *figlas*; quarum qui uberiorem messem desiderat, adeat Val. Probi de notis Romanorum interpretandis *Libellum*.

In numeris, D. 500. M. 1000. [pag. 3.]

Pro quibus aliquando,

IC. vel CIO.

Harum autem literarum si transversa linea capiti imminetur millies augetur numerus.

ut	I	mille	Sunt et al- lie notæ numero- rum, ut	S. 200
	V	quinque millia		Os } 1000
	IX	novem millia		CXO } 500
	X	decem millia		IM I } 1000
	L	quingenta millia		CCIOO } 1000
	C	Centum		OMC }
	M	Mille Millia		
				DMIOOO } 50000
				IOOO } 100000
				CCCIIOO } 100000
				LCM } 500000
				EQO } 500000
				CMO mille millia.

Numerabant etiam aliquando veteres per Alphabetum, A 500. B 300. C 100. D 500. E 250. Qui plura vult consulat Valer. Probum de notis numerorum.

De Syllabarum distinctione

Sequuntur & ista.

Sic etiam CM ut Al-cmena, MN ut o-mnis, ScL ut A-sclepiadotos, SM ut Barbarismus, str ut L-strum, tm ut Pa-tinus; Et generaliter quæcunque consonæ initio vocis connectuntur, vel quarum sonus non repugnat quò minus connecti possint, ex in medio jun-untur, ut bd connectuntur medio in a-bdomen quia incipit Cδελυρδς cum Cδ, & rectè etiam scribimus do-ctrina & Græcè ἐ-διδς, ἐ-χρηδς, quia et si verbum nullum incipit cum his sibi junctis consonis, tamen natura soni non obstat, quò minus ita incipiant.

Si quæras quid ita scribimus cum aliter pronunciamus? (Etenim quod scribimus ma-gnum efferimus mag-num) Sciendum est veteres olim pronuntiasse ut nos jam scribimus ma-gnus, non mag-nus; a-mnis, non am-nis, &c.

Comp-

Compoſitorum verò diſpar ratio, nam ſcribimus *ab-luo*, *diſ-cors*, *trans-marinus*, &c.

Sic etiam *an-nus* non *a-nnus*, *ſul-cus* non *ſu-lcus*; quia natura vocum repugnat, ut aut duplex *N*, aut *lc* inciperent diſtinctionem.

Poſt X non ſcribitur S.

Ira quidem ſentiunt Prifcianus, Camerarius, & alii, ſed ſunt etiam, atq; ii non minoris nominis Grammatici, qui aliud jubent, dicunt enim niſi *S* admitramus poſt *X*. quomodo diſtingui poſſunt *Exorti* ab *ex* & *ſors*, ab *Exorti* ab *ex* & *orior*; *Expecto* à *ſpecto*, ab *Expecto* à *pecto*; *excidi* præter. ab *exſcindo*, ab *Excidi* præter. ab *excidi* à *cado*, &c. Vide quæ ſupra annotavimus ad Orthographiam de *exſilio*, &c.

--- *ambigo*. [pag. 4.]

Non videtur *B*. interponi ad tollendum hiatum in *ambigo*, & *ambio*, nam integra præpoſitio, ex quâ hæ voces componuntur, eſt *ambe* à Græco ἀμφι. Vid. quæ infra dicuntur ad Præpoſitiones, quæ non extra compoſitionem inveniuntur.

De ſententiarum Punctis. [pag. 6.]

Omiſſa eſt Nota *diereſios*, quæ ſignatur duobus punctulis in apicem alterius vocalium, ut in aëre.

Et *Hyphen*; Lineola ſcilicet quæ conjungit partes diviſi vocabuli; ut *Ex-tempore*. Sæpius autem uſurpatur in fine lineæ, ubi anguſtia loci non ſinit, ut vox integra ſcribatur.

De Oſto Partibus Orationis. [pag. 8.]

Nomen eſt pars, &c.

Imperſecta eſt hæc definitio, niſi ita explicas, quæ primò rem ſignificat, aliter enim competit etiam Pronomini, id enim rem ſignificat, ſed ſecundariò.

Præ-

Prænomen, Nomen, Cognomen.

Romanis *Nomen* erat universæ familiæ commune, *Prænomen* ad distinctionem individuorum ejusdem familiæ, *Cognomen* ex invento, gloriâ partâ, aut eventu; ut, *Marcus Tullius Cicero*.

De accidentibus nomini. [pag. 9.]

Interrogativum, ut *Quis, Uter.*

Uter fere dicitur de duobus, *quis* de pluribus; sed hanc differentiam non perpetuò observant Autores, nam *quis* usurpatur etiam de duobus apud *Livium*, lib. 27. *Duo celeberrimi duces, quis eorum prior vicisset?* Sed an è contra *uter* dicatur de pluribus quam duobus, adhuc desideramus exemplum.

Unus, duo, tres, quatuor.

Addas *quinque, sex, octo, novem, decem, undecim, tredecim, quatuordecim, quindecim, sedecim*, sed deinceps *decem & septem, decem & octo, decem & novem*, potius quam *septendecim, octodecim, &c.* si fides habenda *Prisciano*, quem tutius sequaris, quàm vulgares codices; in quibus non negandum est inveniri etiam in illis vocabulis istiusmodi compositionem.

Primus, secundus, tertius, quartus.

Sic *Quintus, sextus, &c.* sed compositè dicendum *tertius decimus*, vel *decimus & tertius*, usque ad *vigesimus*, ut docet idem *Priscianus*; neque movere nos debet, quod in vulg. codd. reperiantur *decimus tertius, decimus quartus, &c.* ita deinceps, nam verisimile est id Librariorum vitio accidisse, qui cum viderint notas XIII, XIV. quibus usi veteres, ita ausi sunt expressisse.

A viginti usque centum, si prior numerus sit major, copula omittitur; ut *viginti octo*, non *viginti & octo*; *trigesimus octavus*, non *trigesimus & octavus*, ac si minor præcedat, conjunctione utimur; itaque dicimus *primus, & vicesimus*, vel *unus, & vicesimus*; *secundus*, vel *duo, & quinquagesimus*.

Simili-

Similiter in distributivis, sine copulâ dicimus *viceni singuli, triceni bini, &c.* sed cum copulâ *singuli & viceni, bini & triceni, &c.*

Post *centum*, major numerus præcedit, sequitur minor, nunc cum copulâ, nunc absque eâ. Interdum tamen & hic minor numerus præit, & copula sequitur cum majore. Plin. lib. 7. cap. 52. de Epimenide, *Ut tamen in septimum & quinquagesimum, atque centesimum duraret annum.*

Uterque, omnis. ibid.

Uterque utuntur Auctores, quum loquuntur de duobus, *omnis, & quisque*, cum de pluribus: sed neque hoc semper obtinet, nam cum locutio esset de duobus, non metuit Terentius dixisse *omnis*. Phorm. Act. 2. Sc. 1. *Unum nobis omnes noveris. i. e. ambos, vel utrumque*; idem ausus est Agellius. libro 16. cap. 9. *Quisque* de duobus usus est Quintilianus, lib. 7. cap. 5. *Ille quoque pendet ex jure, an cum duo fures pecuniam abstulerunt, sepe ratum quadruplum quisque, an duplum debeat.* Vid. etiam lib. 10. cap. 1.

Alter. ibid.

Alter unum è duobus, *alius* è pluribus; ita plerumq; sed nonnunquam *alius* de duobus. Plaut. Prol. Capt. *Captus fuit in pugna Hegionis filius, alium quadrimum filium serous vendidit.* Vid. Cæsar lib. 3. Bel. civil. Et contra *alter*, pro *aliis*, usurpat Phædrus, Fab. 18.

Cæterus, et *reliquus*, nonnunquam respiciunt præcedens diversæ speciei, ut Colum. lib. 2. *Leguminum non alia cura, quam reliquorum frumentorum.* Plin. lib. 9. *Delphini, & reliqua ceteri simili modo coeunt.* Appul. lib. 8. de A. A. *Jamque ne (Asinum) cursu ceteros equos antecellentem mirantur omnes.*

De Patronymicis.

vel ab aliâ quadam sua familia. [pag. 10.]

Sic à fratre *Phætonte* dictæ sunt sorores *Phætonides*, & per *Epenthesin* apud Maronem *Phætoniades*, imò & à ma-

tre, regibus, & illustribus posteris orta est huiusmodi denominatio; quomodo *Æsculapius* vocatur *Coronides*, à matre *Coronide*; *Romani* *Romulide*; *Athenienses* *Theside*, & *Cecropide*, à Regibus *Romulo*, *Theseo*, & *Cecrope*; & maiores *Agei* *Agide*, à nepore *Ageo*.

Desinunt autem Masculina in *ades*, *ides*, et *iades*.

Quæ in *ades* exeunt, oriuntur à primitivis in *a*, vel *as* purum; ut ab *Ilia* *Iliades*; *Aneas* *Aneades*, pro quo Virg. *Enides*, *Eneides*, vel *Aneides*; nam omnibus modis scribitur, *Æneid.* 9.

Quæ in *iades*, ab exeuntibus in *e*, vel *ius*, ut ab *Acrifione*, *Acrifioniades*, *Menæti*, *Menætiades*.

Quæ autem in *ides*, vel habent penultimam productam, & fluunt à nominibus in *eus*, ut à *Peleus*, *Pelides*; vel correptam, & derivantur à nominibus, vel primæ in *a* purum; vel secundæ in *us* impurum; vel tertiæ declinationis, quorum varius est exitus: ut à *Philyra* *Philyrades*; *Priamus* *Priamides*, *Thestor* *Thestorides*, *Scipio* *Scipionides*; Pro quo *Maro* *Scipiades* tanquam à *Scipius*.

Nomina autem in *es* impurum formant omnes terminationes; ut *Butes* *Butades*, *Corinetes* *Corinetides*, *Anchises* *Anchisiades*; Iones per *ov* efferunt; ut *Cronion*, *Peleion*; *Æoles* per *ad*ios; ut pro *Ippides*, *Ippadi* filius *Hærae*.

Muliebria desinunt in *as*, *is*, & *ne*. Quæ in *as*, vel *is*, oriuntur à Masc. in *des*, abjecto *de*, ut ab *Iliades* *Ilías*, à *Pelides* (facto per Epenthésin à *Pelides*) *Pelías*; ab *Inachides* *Inachis*.

Quæ autem fiunt à Masc. in *ides* penult. prod. interponunt *e* longum, ut à *Thesides* *Thesēis*, hoc autem in nonnullis commune invenitur, ut *Aneis* ab *Anides*; *Nereis* à *Nerides*.

Quæ verò in *ne* finiuntur facta sunt à gen. sing. Primitivorum addito *ne*; ut ab *Adraști* *Adraštine*; sed ei mutatur in *i* long. ut *Nereī* *Nerine*. Quod si nom. exeat in *ius*, vel *iov*, pro *ine* dicitur *one*, ut ab *Acrisius* *Acrifione*, ab *Heriov* *Hæmon*.

Nonnunquam formam *Patronymicorum* sequuntur etiam Appellationes à Loco petiæ; quomodo *Venus* dicitur *Cypris*, à *Cypro*; et *Musæ* *Aōnides*, à monte *Aōne*; sic *Troas*, à *Troa*.

Ias, *Theſſalis*, &c. à *Troja*, *Ionia*, *Theſſalia*; imò & librorum nomina, ut *Homeri Ilias*; *Virg. Aeneis*, & multa iſtiusmodi; *Heracleis*, *Theſeis*, *Alexias*, *Achilleis*, &c.

Diminutivum: *ibid.*

Uti plurimum exeunt diminutiva in *lus*, *la*, *lum*; ut *filiolus*, *filiola*, *negotiolum*; nonnunquam in *io*; ut *Senecio* à *senex*, aliquando in *iscus*, vel *iscum*, more Græco; ut *Syriscus*, *ſcortifcum*; interdum in *aſter*, ut *Poetaſter*, *ſurdaſter*, & ſimilia plerumque ſervant genus primæ positionis, ut *hic puzillus*, quia *hic pugnus*, ſed non eſſe id perpetuum oſtendunt hæc, *ervilla* à *ervum*; *panicula* à *panus*; *ranunculus* à *rana*; *ſcamillus* à *ſcamum*; & *majusculus*, *minusculus*, *pluſculus*, & multa id genus *maſculina*, à comparativis *neutrius generis*.

De Numero. ibid.

Numeri ſunt duo: Singularis, &c.

Singularis qui dicitur, revera numerus non eſt, ſi ſtriſtè hac voce utamur, ſed numeri potiùs initium; vetùm Grammatici, more ſuo, vulgi hac in parte iudicium ſequuntur. Sunt autem quædam nomina, quæ *ſingularia* licèt ſint, de pluribus dicuntur, ut *populus*, & contra *pluralia* de uno, ut *Gabii*, *nuptia*.

Singulari, & *plurali* interponunt *Ionæ*, & *Hebræi numerum Dualem*, quòd medium quoddam continet inter *unitatem*, et *univerſitatem*, de duobus enim (ſupponere conſulibus) non dicendum eſt *omnes aſſeſſe*, ſed *ambos*; minimus enim numerus eſt ternarius, qui facit *univerſitatem*.

De Genere. [pag. 11.]

Licuerit pro tuo arbitratu mutare genus adjectivi, &c.

Uti *Ovid*, in eodem diſticho, prout metri exigebat ratio; uſus eſt (*ſpecus*) & *maſculinè* & *femininè*. Locus eſt quarto *Lib. Faſtorum*. *Eſt ſpecus ex eſi ſtructura pumicis aſper, Non homini facilis, non adeunda fere.*

Gulielmi Lili Regula Generales Propriorum.

[pag. 12.]

Divorum.

Qui ita Huc referri etiam possunt *Angelorum* nomina, ut *Cherubin*,
men a- & *Seraphin*. In neutro tamen usus est vulgaris interpret c. 10
libi u- & *Ezechielis*, & similiter Græci τὰ χερουβίμ, τὰ Σεραφίμ. ita,
su est ut taceam LXX. est pia Doctaq; B. Chrysostomi ὁμολία ἐστ.
in Mas. Vid. 2. τὰ Σεραφίμ.
chr. 3.

Fluviorum. ibid.

Sic *Acheron*, sive *Acherons*, licet non negamus legi & Femininè, sed tunc *Regionem*, non *Fluvium* significat. :

Melius autem cognoscuntur genera *Fluviorum* nominum ex terminatione; non enim semper sunt Masculina, nec quæ exeunt in *um* solummodo excipienda, cum *Allia*, *Albula*, &c. in *a*, sint feminina, nempe ad primam specialem regulam pertinentia.

Styx, & *Lethe*, retinent femininum à Græcis: *Nar* quidem Masculinum, sed & neutrum, ut etiam *Iader*, scilicet, quod illud servat analogiam cum *far*, *ver*, & cæteris Monosyllabis penult. gen. producentibus: Hoc cum *cada-ver*, *verber*, *iter*, *suber*, &c.

Quandocunq; verò occurrunt hæc, vel feminina, vel neutra, conjuncta cum adjct. mas. ibi Synthesis est, et subintelligitur *Fluvius*.

Ventorum. ibid.

Etiam et *ea*, quæ videntur ex terminatione esse feminina; ut *Etesia*, *Ornithia*, Cicer. lib. 2. de Natura Deorum: *Etesia*, quorum flatu nimium temperantur calores.

Huc referunt nonnulli etiam *Montium* nomina, sed & ea sat us dignoscas ex terminatione, & ratione incrementi; licet interea haud diffidendum *Oeta* apud Senecam reperiri cum mascul. adjct. quamvis exit in *a*, neq; crescit Genitiv. et *Oibris*, quamvis Græcis sit Fem. usurpatur in masculino, Lucan. lib. 6. Statii 1. Achill. sed utrumque καὶ ὑπόνοια, intellecto scilicet monte; ut in illo Ovidii in Ibin. *utq;*
dedit

dedit saltus in summo Thessalus Ossâ. (i. e.) in Ossâ monte summo.

De Femininis.

Venus. ibid.

Reperitur Venus etiam virili genere apud veteres, et Aristophanes eam Ἀφροδίτην appellat, scilicet, quod credebatur esse utriusque Sexus. Pales etiam legitur in Mascul. Sed ubi Deus significatur, non Dea.

Urbium Regionum. ibid.

Urbium, Regionum, ac Insularum, certius cognoscas genera etiam ex terminatione.

Finita in A, et E, singularia primæ declinationis, et Æ pluralia sunt sem. ut Roma, Mitylene, Athenæ; in A, et E, sing. tertiar, et A pluralia sunt neutra; ut Zeugma, Reate, Bactra, &c.

In I, & Y, sing. Neutra; ut Illurgæ, Appy, &c. Pluralia verò in I virilia; ut Delphi, Philippi, Argi, &c.

In O etiam Masculina (licet per Synthesin aliquando reperiuntur cum adj. sem. conjuncta,) ut Hippo, Narbo, Sulmo, &c.

In L, um, on, per o parvum, Neutra; ut Hispal, Suthul, Lugdunum, Ilion, &c.

Quæ verò exeunt in On, per ω magnum sunt sem. ut Ἰ Βα-
Cυλὼν, Ancon, Pleuron, &c. in R. Neut. ut Gadur, Tibur, Anxur masc. & neut.

In AS masc. ut Agragas, five * Acragas, Taras, &c. * licet
In OS neut. ut Argos, quod Græcè variatur, ut Ἄργος, nam Strabo
Theocriti est Ἄργος ἀκρὰ Πελαγονί. In US nunc virilia, ^{in 6 u-}
nunc muliebria, sed sæpius muliebria; ut Ninus (quæ Hebræis ^{suæ est,}
Ninive) Tyrus, Ephesus, Milētus, Rhodos, et pleraq; alia. ^{sem.}

Σπῆος apud Græcos est masc. Sed Ovid. Epist. Leand. ^{cum}
nere feminino. ^{ais} * Ἀκρά-

Sic Abydos, & Haliartus, leguntur utroque genere. ^{gas δὲ}
Lesbos conjungitur cum adjectiv. mascul. Ovid. Met. Ιῶνιν
XI. Fab. 1. Sic Coriolus victus in Flori lib. 1. cap. XI. Ἰῶνα.
Sed in US, quæ Græcè exeunt in ους, et ex ους contracta,
sunt; ut Daphnus, Pefnus, Amaithus, Trapezus, Opus,
Hydrus, Pblus, &c. facientia gen. per untos ratione ter-

Regula Generales Appellativorum.

minationis, sunt masc. Cicero in Orat. de Arusp. respon.
Pessimamtem ipsum vastâris, Ovidius tamen, *Gravidamq;*
Amathuma metallis, Sed hoc *καὶ ὁ πρῶτος*.

Definentia in *ys* femin. ut *Gortys*, adimitationem sci-
 licet Appellativorum *chelys*, *chlamys*.

Nepet Tusciæ civitas est neutrum, sive ita legas, sive inte-
 grum mavis *Nepete*, idem etiam *Cim* nomen cujusdam pagi.

Regula Generales Appellativorum.

Appellativa arborum erunt muliebria. ibid.

Cupressus, *platanus*, & *populus* erant masculina veteri-
 bus Vid. Prisc. et Agell. libro 14. c. 19. atque etiam *ulmus*
 apud Catull. de vite, Carm. 61.

Mas Oleaster.

Constat hoc ex illo Maronis Georg. 2 *Indicio est tractu*
surgens Oleaster eodem plurimus. Sed Tullius videtur u-
 surpâsse femin. genere, teritiâ in Verrem; atq; eandem a-
 nalogiam secutus Gaza in 4. Theophrasti dixit *pinaster* in
 fem.

' *Thus.* ibid.

Cujus generis sit *Thus*, pro arbore, ex veteribus doceri ne-
 quit.

Epicæna. ibid.

Dicta Epicæna.

Epicæni etiam annumeres *mancipium*, *scortum*, *jumen-*
tum, et similia.

Omne quod exit in um. ibid.

Sic etiam Græca in *on*, per *o* parvum, ut *Ilion* urbs, *Pelion*
 mons. E nominibus in *um* demas propria virorum, ut *Pæ-
 gnium*, *Dynacium*; mulierum, ut *Glycerium*, *Pbronesium*,
 juxta regulam vulgo à pueris cantaram.

U *M* neutrum ponas *Hominum* si propria tollas.

Licet vix agnoscimus vocem *hominem* includere utrum-
 que sexum.

Prima

Prima Regula Specialis. [pag. 13.]

— *nubes nubis* genus est muliebre.

Sic *Messis* ; licet, Nonio teste, in virili usurpat Lucilius Sat. 27. Potius quam non magnum messem, non magnam esse vindemiam.

Masculina excepta ex non crescentibus.

— *Lixa, lanista.* ibid.

His addas *auriga, pincerna, homicida, parricida, agricola, Cælicola, indigena, advena, transvena, refuga, transfuga, & similia.*

— *Athletes Athleta.* ibid.

His adjungas, *sortes, tiaras* (quod distinguendum à *tiara* scem.) *Cometes a, Planetes a;* etiam *Pandectes Pandecta*, licet nonnulli magni nominis Grammatici contendunt hoc esse Ger. fem. quod, juxta Regulam Prisciani, Græca in *as*, vel *es*, cum apud Latinos in *a* desinunt, fiunt feminina, qualia sunt *Margarita, catapulta, Mandragora, Parasanga, Hiara, Metreta*, nam ista græcè sunt, ὁ μαργαρίτης, ὁ καταπίλης, ὁ μανδραγόρας, &c.

Sed hunc canonem tunc tantum esse verum existimamus, quando in vocabulis non intelligitur aliud nomen, unde suum genus accipiunt; quod aliter accidit in *Pandectes*, nam subintelligitur λόγος.

Hadria etiam masculinum est, quando pro mari ponitur, (nam est nomen etiam urbis) scilicet quod respicitur *Sinus*, Græcè est κόλπος Ἀδρίας. In *Cometa*, et ejus *moneta* vocabulis, includitur ἀστὴρ; in *Satrapa, Scythæ*, et simili libus ἀνὴρ.

Hujus etiam Generis sunt *Satanas, Satana, Mammonas*, sive *Mamonas*, *a*; ubi subintelligas θεός, vel ἄγγελος, vel δαίμων.

Absinthites, Hyssopites, Glycyrrhizites masculina sunt, quod respicitur δένδρον; idem et *aromatites*, cum vinum signat, nam *aromatites* gemma, jungitur cum Adjectivo fem. Plinii lib. 37. cap. 10. licet id non observatum à Lexicographis, qui quidem quod attinet ad gemmarum nomina in *as*, et *es*, incerti videntur quid statuere; neque (quantum video) satis scii Grammatici,

matrici, nam *aspidates*, *ostracites*, et *chalarzias*, statuit solum masculinum. etiam Vossius noster, at usurpavit Plinius et feminine.

Alabastrites, *Cepites*, *Dryites*, *Pyrites*, notant duntaxat masculinum. Lexicographi; cum tamen idem Plinius, non imperitus Romani moris loquendi, ausus est jungere cum Adjectivo feminino. Vide (si cui vacat) Plin. lib. 37. cap. 10, 11, 12, 13. et lib. 36. cap. 17, 18, 19, 20, &c. In priore loco reperias multa masculina, in posteriore nonnulla feminina, imò nonnusquam eandem vocem, in eadem lineâ, nunc masculinam, nunc femininam. Quid igitur statuendum in re tam dubiâ? nempe vel nomina hujusmodi, cum Græca sint, et respiciant αἰθερ, nomen utriusque generis, ob eandem rationem dubia esse apud Latinos, vel fatendum est masculina esse terminatione, sed καὶ ὑπὸ πρὸς, subintellectâ scilicet *gemma*, fieri femininum. quod minus mirum videri debet, cum idem Plinius *Heliotropium*, nomen proculdubio terminatione neutrum, non metuit donare adjectivo feminino, lib. 37. cap. 13.

Callis. *ibid.*

Funis, *Crinis*.

Funis et *crinis* olim erant et femininum, et *callis* ita usurpatur à Livio. Addas masculinis, *Acinaces*, *annalis* (rarius in singulari usurpatum), *colis*, *cenchris* pro serpente, *mugilis*, *retis*, *scrobis*, et (apud Verr.) *ovis*.

Mascula in er. *ibid.*

Cancer apud Antiquorum nonnullos neutrum erat; sed qui utuntur masculino tutius imitandi, ab *uter* etiam veteres formabant in plur. *utria*, et *Accipiter* maritabat Lucilius cum Adjectivo feminino.

Humus, *Alvus*. *ibid.*

Humus, et *alvus* olim erant masculina.

Colus. *ibid.*

Colus est dubii generis, nam Catullus, et Propertius usurpant

surpant mascu. vide Catull. de Nuptiis Pelei, et Thetidos, et Propert. eleg. 19. lib. 4.

Ficus. ibid.

Ficus pro fructu aliquando virile est; sed tutius usurpatur in feminino genere.

Acusque. ibid.

Pro instrumento scilicet sartorio, & palea; nam *acus aci*, pro pisce, est masculinum.

Socrus. [pag. 14.]

Socrus olim utriusque generis, nam aliquando erat pro *Sacer*.

Os in Uls vertentia Græca Papyrus, &c. ibid.

Abyssus. ibid.

Abyssus Latinis non est in usu, nisi scriptoribus Ecclesiasticis.

His verò addas *diametros, biblus, chrysopasius, topazius, chrysolithos*, (et si Prudens dixit *chrysolithos interlitus*) *balanus, carbasus*; nec tamen omnia vertentia *os in us*, et si prius apud Græcos fuerunt feminina; nam est ἡ χαμῆλη apud Græcos, quæ tamen inter Latinos est semper generis masculini, sic ὁ χὲ ἡ ὑδανθή, Latin. est mascul.

Neutra non crescentia. ibid.

Huc referas etiam *poscaba*; nam primæ potius est declinationis quàm tertiæ. *Manna* pro cibo Israelitico, nisi id ad aliam classem referendum, cum ἀλάτος sit. Diximus pro cibo Israelitico, nam pro micis thuris, malumus inter feminina referre: Falluntur illi, qui putant *polenta* esse neutrum, et qui ita usurpant; nullo modo imitandi.

Hippomanes, Cacoëthes. ibid.

His familia *panaces, nepenthes, & solacephanes, Gynsorges*, quæ propriè adjectiva sunt Græca in *es*, à communibus in *us*,
Pela-

Pelagus. ibid.

Etiam *chaos*, *epos*, *melos* etiam, & *mele* in plur. quibus addas quoque cetera duntaxat plurali, sic *Sexus* etiam, nam *Rud.* dixit * Plaut. *virile sexus*, sed quod semel tantum *As. 1.* dixit tam vetustus comædus, haud suadeo cuiquam *Sc. 2.* imitari.

Dubia non crescentia.

Canalis. ibid.

Melius profertur *canalis* in feminino genere.

Halcyonis. ibid.

Halcyonis nusquam (quod scimus) reperitur in Nom. Sed *Halcyon* potius, quod semper fem. atq; idè referendum ad fem. sub tertiâ speciali regulâ.

Amnis. ibid.

Olim hujus classis etiam erat *amnis*, nunc tantum virile.

Linter. ibid.

Linter semper fem. præterquam in uno loco Tibulli, lib. 2. eleg. 5.

Pro morbo ficus.

Tutius autem *ficus*, pro morbo, usurpatur in Masc.

Pharus. ibid.

Pharus malè hic ponitur, semper enim femininum.

Vepres etiam, sive ita sit, sive *vepris*, vel *veper*, huc referendum est, licet plerumque sit mascul. et raro usurpatur in gen. fem. *Palumbes* quoque, vel *palumbis*, est utroq; genere, ut & *rubus*; *callis* quoque, dubii est generis, atq; etiam *simus*, nam Appuleio femininum est, ut & olim *metus*.

Dyonysias gemma est etiam generis utriusvis, cum verò masculinum, est primæ declin. *as æ*; cum femin. est tertiæ

tertiæ, *as ados*; & ad tertiam specialem regulam pertinet, sed tutius usurpatur in terriâ Declin.

Smaragdus etiam sæpius mascul. aliquando autem femininè usurpatur; contra *balanus* plerumq; femininum interdum virile; *Barbitos* Horatio masculinum, *Ovidio* fem. cujus generis sit *trides* incertum reliquerunt Authores.

Communia non crescentia.

Senex, Auriga. ibid.

Ma'è hic numerantur *senex*, *juvenis*, *auriga*, *verna*, necnon & *agricola*, *Grajugena*, *advena*, licet à verbis composita in *a*, quæ nusquam reperies in structurâ femin. *Conviva* verò aliquando invenitur constitui cum Adjectivo fem. quod nisi inventum esset, tota corruisset hæc regula, & imbecilli sanè fulta est ribicine, cum unico Pomponii casci auctoris loco exister.

Canis. ibid.

Pro quo apud Vetr. reperias *canes* in Nom. sing.

Secunda specialis Regula.

Penultima si genitivi

Syllaba acuta sonat.

Cave ne hinc concludas, quòd omnia quæ ex hac regulâ excipiuntur producant penultimam genitivi, nam *pēs pedis*, *grex grēgis*, *bos bóvis* tantum acunt syllabam priorem, quæ tamen, si quantitatem spectas, naturâ brevis est.

Ætas ætatis olim virile, ut ostendit Nonius illo Plauti Trinummo, *Propter eosdem, quorum causa fui hoc ætate exercitus.*

Rhinoceros, Agoceros, otis. [pag. 16.]

Ubi *Agoceros* facit *Agocerōtis* in Gen. desideratur exemplum, nam Germanicus in Arateis v. 213. dixit *cum sedem Agoceri Cythereius attingit ignis*; & Lucanus in x. *Agoceron cancrumque tenet*: vide quæ dicta sunt infra ad Gen.

28 *Regula Generales Appellativorum.*

Gen. Græcor. Nom. tertiæ declinationis.

Mascula excepta ex acutè crescentibus.

Sal. [p. 17.]

Sal neutrum etiam est apud Priscos, per Apocopen scilicet à *sale* Nominativo obsoleto : sed hoc genus nunquam invenitur in plur. ubi semper legitur *sales*, quod non urbanitates solum, sed etiam condimentum significat, quod multis exemplis probari potest, contra Donatum in illud Terentii Eunuch. Act. 3. Sc. 1. *qui habet salem*, (vel ut alii *sal*, vel *sale*) quod in te est.

Pes. *ibid.*

Pes olim femininum quoque, ut docuit nos Nonius, sed in loco, quem citat ex Plauti fragmentis, *animalculum* significat.

Glis Gliris. *ibid.*

Nam *glis glittis*, terra tenax, est fem.

Grex. *ibid.*

Grex apud Vett. etiam fem.

Mascula in er, or, & os. *ibid.*

Calor verò olim fuisse neut. liquet ex Plaut. Mercat. Act. 5. Sc. 2. lin. 19. Idem erat & *decor*, sed tum judicatur pro *decus* poni, & corripere genitivi penultimam.

Eos autem fem. sive pro *Deâ*, sive pro die, sumuntur.

Bidens pro *Instrumento*.

Pro ore enim est femininum.

Adamas. *ibid.*

Ut liquet ex Sen. Hercul. Fur. v. 807. cujus tamen composita *andradamas*, & *argurodamas* juxta cum Adject. fem. Plinius lib. 37. c. 10.

Bombyx

Bombyx, pro *Vermiculo*. *ibid.*

Rectè pro *vermiculo*, nam pro *materia*, & telà ipsius est fem. addas etiam *varix*, *dropax*, *mystax*.

Neutra excepta ex acutè crescentibus. *ibid.*

Halec.

Halec tantum neutrum est; ergo si quando *halecis* *haleti*, &c. occurrunt fem; sciendum est ea esse à Nom. *halex*, quæ etiam *muria* significat, & aliquando scribitur cum duplicè l, & sine aspiratione *alex*, vel *alex*.

Dubia acutè crescentia.

Python. *ibid.*

Python pro *serpente*, quem *Apollo* interemit, tantum masc. est; nec obstat quod *Tibull.* lib. 11. eleg. 3. exstet, *Delphica Python*; ibi enim urbs *Delphi* significatur, Græcè *πυθώ*, & *πυθών*.

Olim dubia fuerunt (ut docent Grammatici) *crux*, *lux*, & *frons*, quando *μῦταρον* notat, verum haud turd utaris in virili.

Cujus generis sint *esox*, (sive pro eo mavis *exos*) & *volvox*, incertum *Plinius* reliquit; Juniores utrumq; inter masculina retulerunt.

Bubo. *ibid.*

Bubo usurpatur à *Marone* in fem. gen. sed solus ille est, & tutius sequendi qui utuntur masc. *Carbo* etiam, & *arrhabo* aliquando leguntur feminina; *talio* masculinum, sed quid id? pueris loquendum cum vulgo.

Stirps pro trunco. *ibid.*

Pro *prosapia* enim, est femininum.

Pedis, & *Calx*. *ibid.*

Nam pro *lapide* in *cementi* usum *costo*, quem Anglicè dicimus *lime*, est fem. gen. Diet.

Dies. *ibid.*

Plurali tamen reperitur in fem. gen. Tull. pro M. Plancio ; *6 reliquas omnes dies.* His addas *Acheron*, vel *Acherons*, nam Maro dixit *Acheronte diffuso* : Plaut. Capt. *nulla Acheruns.*

*Communia acutè crescentia.**Infans.* [pag. 18.]

Infans (ut & animans) est omnium generum; nam dixit Ovid. *infantia ora, infantia guttura.*

Haud rectè *fur, latro, exlex*, hic adduntur; quæ, licèt significatione sint communia, semper tamen structurâ sunt masculina.

Nepos olim commune erat, nunc autem solùm mascul.

Onyx, Sardonyx. pag. 19.

Vide quæ de his infra in reg. *Sunt dubii generis, &c.*

*Tertia specialis Regula.**Femina excepta ex graviter crescentibus.**In do atque in go.* *ibid.*

Harpago autem est masc. & *cupido*, pro cupiditate, apud Poetas; *Cæcus auri cupido*, Senec. *Sordidus cupido*, Horat.

Grando. *ibid.*

Nec imitandus Varro, cum albo *grandine* dixit, ut Nonius ostendit.

Gracula in as. *ibid.*

Sed *artocreas*, & *erysipelas, atis*, sunt neutra.

vel in is. *ibid.*

In *ys* etiam, ut *chlamys*.

Adde filixq; *ibid.*

Etiam *alcyon*, sive mavis juxta Etymol. (*ἄλκυον τὸ ἐν ἀλὶ κύνει*) *halcyon, ardon, & merges.* *Neutra*

Neutra excepta ex graviter crescentibus.

Jubar. [pag. 20.]

Jubar reperitur etiam in masc. gen. apud Ennium.

Jecur. *ibid.*

Olim *jecor*, factum scilicet, per sincopen, ex *jecinor*, unde duplex Genit. *jecoris*, & *jecinoris*.

— *Attamen ex his*

Mascula sunt pecten. *ibid.*

Hinc excipias etiam & *turben*, sic etenim Tibull. Namq; *ager, ut per plana citus sola verberare turben*, licet alia exemplaria habent *turbo*, nec non & *salar*, guttur quoque olim erat masc. ut, ex Plaut. Aul. Act. 2. Sc. *Postquam obsonavit*, &c. liquet; atque etiam *murmur*.

Pro fungo, tuber. *ibid.*

Etiam pro *tumore*; pro *arbore* autem, est fem. pro *fructu arboris*, masculinum.

Papaver. *ibid.*

Invenias tamen *papaverim* in accus. Plaut. Pæn. Act. 1. Sc. *Negot. sibi*, &c.

Sifer. *ibid.*

Siferi non negamus neutrum genus, invenias tamen *Siferes* in Accus. plur. Plin. lib. 20. cap. 5.

Adorque. *ibid.*

Scilicet pro *adus*, Gen. *adēris*, & *adōris*, nisi mavis *adorōris* esse masculinum.

Adde neutris *spinther*, *laver*, nisi quod hoc utitur in fem. Plin. lib. 26. cap. 8. sed id fortasse καθ' ἰσότητα, & cum respectu ad herbam: *laver* enim est herbæ genus, neutrius etiam generis olim *carcer* opinantur Grammatici.

Dubia

*Dubia ex graviter crescentibus.**Curdo, Forceps. ibid.*

Curdo vix apud idoneum Autorem legitur in fem. genere, nec *forceps* in mascul. apud caecos fortasse, aut neotericos. Ennius in fem. usus est *aer*, & *lapis*. Ennius, & Propert. *puteis*, sed usitatus in mascul. ponuntur; *correx* vero est utriusque generis, & *Sardonix*; *onyx* autem genus variat pro significatione, pro *gemma*, quæ & ὀνύχον dicitur, femininum est; pro *lapide*, qui *onychites*, & *Alabastrites* dicitur, masculinum, licet Martial epigr. 93. lib. 7. dixit *onyx parva*, ubi Scribnerius suspicatur, pro *parvâ*, reponi debere *Nerva*, vel aliud proprium. *Tudes*, & *ames*, sive *amis*, cuius generis sint, id omnino incertum reliquerunt Auctores, idcirco tutius in his abstinere adjectivo certi generis, verum si alterutro uti cogeret necessitas, uteretur potius virili, quia in *es* excurrentia, quæ in obliquis crescunt, propè omnia sunt masculina.

*Communia ex graviter crescentibus.**Communis generis sunt ista, vigil, pugil, &c. ibid.*

Masculina solummodo sunt *pugil*, *exsul*, *praesul*, *homo*, *pedes*, *eques*, *obses*, *princeps*, *hospes*, *interpret*, *opifex*, & perpe.àm adjudicantur feminina, quia femininis substantivis reperiuntur nonnunquam conjuncta, id enim accidit nominibus cujuscvis generis.

*Antistes. ibid.**Tutius in feminino usurpatur antistita, quàm antistes.**Alex. ibid.*

Alex plurimum est fem. subintellecto scilicet *avis*, nam propriè adjectivum videtur, & nonnunquam ita usurpatur, Ovid. Metaph. lib. 10. lin. 387. Horat. Epod. 3. lin. 14.

Regula

Regula Adjectivorum Generalis.

Adjectiva unam duntaxat habentia vocem.

— Retinet genus omne sub una. —

Vitrix tamen, & *altrix*, etsi unius terminationis, duorum tantum sunt generum, fem. scilicet, & neutrius: fem. satis constat, in neut. verò dixit Statius, 5 Thebaid. *Ultricia tela*; Virg. *Æneid.* 3. *Vittricia arma*, & in sing. Lucanus, *Vittrici ferro*; Claud. *Vittrix solum*, Minutius Felix, *Vittrix tropæum*.

Juxta priscos comparativa in *or* omnium erant generum, unde apud Valerium Antiatem Annal. 6. hoc senatusconsultum prior factum est, & Cassius Hemina Annalem suum quartum hoc titulo inscripsit, *Bellum Punicum posterior*.

Potis etiam apud eosdem reperitur in neut. gen. in locis non paucis, Lucret. lib. 5. *Non potis est cerni qui cassum lumine fertur*. Catul. ad Lesbiam, carm. 64. *Qui potis est? inquis.* & contra (*Pote*) in masc. Propert. lib. 2. Eleg. 1. *Qua pote, quisque in ea conterat arte diem*. Et Catul. de Acme & Septimio, carm. 41. *Quantum qui pote plurimum perire*.

Sub geminâ si voce cadunt —

Errant nonnulli, qui ad primum pertinentia ad hunc secundum ordinem reducunt *Gentilia* in *as*; cujus neutrum volunt esse in *ate*, sed absque veterum Autoritate, qui omnes efferunt in *as*. Cicer. lib. 16. Epist. 8. ad Atticum, *ad iter Arpinas*. Liv. lib. 5. *bellum Capenas*, & lib. 8. *Bellum Privernas*.

At si tres variant voces, &c. ibid.

Plurima adjectiva trium terminationum habent masculinum genus in *us*, ut *bonus*, *multus*, &c. nonnulla in *er*, ut *niger*, *pulcher*, unicum in *ur*, ut *satur*, quorum singulis commune est fem. in *a*. neutrum in *um*.

Talia sunt pauper. ibid.

Horum nonnulla reperiuntur in neut. gen. saltem in singul. nam dixit Naso. 4. Tr. st. *divitis ingenii*; & de arte Amandi in Nom. — *Externo marmore dives opus*. Virg. in 9 Bucol. *pauperis tuguri*; Lucan. in 10. *pauperis ævi*, Juv. Sat. 5. — *signum de paupere loro*. *Sospes* habet aliquando in feminino *sospita*, ad imitationem nonnullorum substantivorum, nam *Antistes*, quamvis sit communis generis, habet tamen in fem. etiam *Antistita*, sic *vex*, & *leo*, (quæ olim etiam utriusque generis) in Fem. *regina*, & *lea*, nam *leona* Græcum est; Et à puris masculinis *caupo*, *cliens*, *coluber*, *tibicen*, *fidicen*, *leno*, *equus*, *filius*, & similibus, sunt feminina *caupona*, *clienta*, *colubra*, *tibicina*, *fidicina*, *lena*, *equa*, *filia*; imò sunt substantiva nonnulla, quæ, ut genus eorum, quibus apponuntur postulat, terminationem mutant, quibus usi sunt Autores, quasi prorsus essent Adjectiva, sic Virgil dixit *Arcadium magistrum*; Georg. 4. & *Laticem Lyæum*, pro *Arcadicum*, et *Lyæium*. Horat. lib. 2. Ode 9. *Medum flamen*, & *Sulpicia borrea*, lib. 4. Carm. Ode. 12. Persius Od. 1. *Heroas sensus*, *Ligum* ora pro *Ligustica*, *juvenes jocos* pro *juveniles*. Plin. lib. 19. c. 12. *hora vespera*, & *tempus vesperum*, pro *vespertina* & *vespertinum*. Par ratio fortasse in terrâ Italiâ, & terrâ Hispaniâ.

Hic celer hæc celeris. [pag. 21.]

Veteres retinebant et etiam in feminino genere, ut Nævus de Bello Punico, *Fames acer augetur hostibus*; & Ennius in 16. *Æstatem autumnus*, sequitur post *acer hyems*.

De DECLINATIONE.

Prima Declinatio.

Thomas, Anchises. ibid.

Nominativus etiam hujusmodi nominum in *as* & *es* aliquando

quando reperitur in *a* ; ut *Atrida* pro *Atrides*, *Pelia* pro *Pelias*, &c. Et hinc est quod vocativum corripunt Poetæ, quasi vox tota facta esset Latina ; — *Atrida vetas cur*, Hor. Sar. 3. lib. 2. Nec aliundè est quod Accus. definit in *am*, etiam cum Nominar. apud Græcos in *es* exit. Horat. lib. 2. Sar. 1. — *Poterat & dicere fortem Scipiadam*, pro quo (si Græcum variandi morem secutus esset) dixisset *Scipiaden*.]

Penelope. *ibid*.

Videbis tamen aliquando *Penelopa*, pro *Penelope*, cujus Gen. & Dar. exit in *a*, Accus. in *am*, more latinæ declinationis; quod in aliis etiam accidit. Vid. quæ dicuntur ad Reg. *Veritur his rectus*, &c.

Terras pro *terra*. [pag. 22.]

Sic *monetas* pro *moneta*. Plaut. *Alcumenas* pro *Alcumenæ*, *comædias* pro *comædiæ*.

Aulai, *Pistai*. *ibid*.

Pro *aule*, & *pistæ*, Gen. & Dar. Nequicquam enim aliqui distinguunt; Sic etiam *Geryonai*, etsi masculini generis, pro *Geryonæ*.

Genitivus pluralis interdum Syncopen admittit. *ibid*.

Sed hoc præcipuè in Patronymicis masculinis, & in compositis à colo, & gigno; ut *Cælicolûm*, *Grajugenûm*.

Ambæ, *duæ*, *abus*. *ibid*.

Reperiuntur etiam *conservâbus*, *animâbus*, *asinâbus*, & inter veteres *eâbus*, *hâbus*, *illâbus*, *dextâbus*, *raptâbus*; *captâbus*, *puellâbus*, *pudicâbus*, *portâbus*, *oleâbus*, & (ut nonnulli volunt) *Maniâbus*, sed his quæ tantum extant inter cæcos, tutius abstinere pueris.

Secunda Declinatio. *ibid*.

Græcorum os & on.

E græcis in *os*, & *on* (modò non sint Atticæ dialectus)

Gen. fit in *i*, Dat. in *o*. Accus. in *on*. Vocat. ab *os* in *e*, ab *on* in *on*. Ablat. in *o*. Apud veter. tamen legas *Menandru*, & *Apollodoru* in Gen. *u* scilicet facto ex *u*; & *Populoi*, *Romanoi*, *Caproi*, *Caneloi*, in Dat. pro *populo*, *Romano*, &c. adscripto scilicet *i* lateri, quod Græci in Dativis tertie declinationis solent subscribere *o*, ut in *ἀλγῶ*, *ξύλῳ*, &c.

Androgeos, Gen. *Androgeo*. ibid.

Reperias tamen apud Virgilium, *Æneid.* 2. — *Comantem Androgei galeam*; sed id fortasse ad Latinum flexum, nempe à Nom. *Androgeus*. *Athos* in Accus. habet *Athon*; & *Atbo* juxta veteres Atticos.

⊙ *Panthu*, O *Oedipu*. ibid.

Nempe à Nominat. *Πάνθος* ⊙ *Πάνθης*, fit vocat. *Πάνδος* *Πάνθης*, & facilis mutatio *u* in *u*; sed nescio, an de *Oedipu* eadem sit ratio; nam in eo nulla est contractio, Nom. inter Græcos est ὁ *Oιδίπυς*, & si credamus Vossio, etiam ὁ *Οἰδῖπ* ⊙, Gen. *Oιδίποδης*, & *Oιδίπυς*.

Tam in us quàm e mittere vocativum. ibid.

Nisi mavis esse antiptōsin, ubi hæc nomina occurrunt in *us*. Nam id accidit in aliis dictionibus, *Adfis latitiæ Bacchus dator*. Virg. *Æneid.* 1. Nam *e* est propria vocativis terminatio, si excipias *Dens*, nusquam enim est *Dee* nisi apud Ecclesiasticos scriptores. Scimus quædam exire in *i*, ut inter Appellativa, *fili*, *geni*, *manuari*, & nomina propria *Pompei*, *Virgili*, *Cūi*, &c. Sed hæc facta per apocopen ex *filie*, *genie*, *manuarie*. &c. Retinetur autem in *e* Epithetis *Cynthie*, *Delie*, &c. & Græcis nonnullis, ut *Εἰε*, *Σπέρχιε*.

Eus Gen. format in *ei*, &c. ibid.

A Græcis in *eus*, ut Gen. in *ei*, ita Dat. in *eo*, Accus. in *eum*. Et (si audiamus Probum) Vocat. in *ee*. omnino juxta Latinum morem formatum aliquando reperias. Torquet nonnullos, quod Ovidius dixit *Orpheon* in Accus. sed sciendum est quod Latini, Græcas voces Latinâ terminatione donatas,

tas, eâ Græcorum declinatione flectunt, quâ apud eos istæ: habetur terminatio, cum igitur *Ophæus*, quasi nomen secundæ declinationis, exit in *us*, cui responder apud Græcos *tertia* in *os*, haud mirum videri debet, si Accusativum aliquando facit in *on*.

Ablativus hujus declinationis, qualiscunque sit terminatio Nominativi, sive Græca, sive Latina, perpetuò definit in *o*. Sed docemur ab Agellio olim exisse in *e* & *i*, arque hinc vereres dixisse *die pristini* (i. e.) *pridie*, *die crastini*, *proximi*, *quintæ* vel *quintæ*, *quartæ* vel *quartæ*, *nonæ* vel *nonæ*, pro *pristino*, *crastino*, *proximo*, *quintæ*, &c. Hoc velò solum observasse discriminis quod per *o* ista enunciantur, cum de transacto esset sermo, per *e* vel *i* indifferenter cum de futuro; fortasse tamen cum per secundam vel tertiam vocalem efferuntur, rectius adverbia censeantur, præsertim si scribantur copulatè *die pristini*, *die crastini*, *dienoni*, &c. Sed, quibus hæc non placent, videant quæ infra dicta sunt ad *Adjectivum cum substantivo*, &c.

Accusativus singularis nominum Latinorum apud antiquos olim exibat in *om*; ut *avom*, *servom*, *equom*; pro *avum*, *servum*, *equum*; & Nominativus plur. scribebatur per *ei* diphthongum; ut *captivæi* pro *captivæ*, nempe ut differet à Genitivo in *i*.

Vetustiora sunt *Adelphæ* pro *Adelphi*, à Græco ἀδελφοί, Ter. *Pilumnoe*, *Poploe*, *Fascinoe*, in Carmine saliare, pro *Pilumni*, *Popli*, *Fascini*.

Dii non à *Deus* est, sed per Syncopen factum ex *Divi*. Nisi magis placet ut ab *is* est *ei*, & *is*; *eis* & *ijs*; sic à *Deus* esse *Dei*, & *Dii*; *Dei* & *Dii*. Nam *Dei* & *Deis*, leguntur, licet minùs obvia.

Deum pro *Deorum*, *Virum* pro *Virorum*, ibid.

Varro de Vita P. R. *Quaternum digitum tabellis*. Sic etiam *Achivum*, *Argivum*, *Danavum*, *Divum*, *Equum*, *Gravium*, *magnanimum*, *Socium*, *Tucrum*, apud Virg. *nostrum*, *socium*, *tuum*, *aquum*, *iniquum*, apud Plautum: imò apud Ciceronem videre est *fabrum*, *liberum*, *nummum*, *sestertium*, *modium*, *medimnum*, *senum*, *septenum*, *denum*, *tricennum*.

Tot exempla notavimus, ne in quibusvis nominibus hac Syncope uti audeant studiosi, sed veterum attendant usum, qui eandem etiam non verebantur admittere in quibusdam neutris; ut Ennius *Romuleum*, *duellum*. Plaut. *verbum* pro *verborum*. Sallust. *Studium*; Curtius *Talentum*, sed hæc rara.

Ambo & Duo. [pag. 23.]

— *Poëta etiam in Accusativo masculinas usurpant.*

Quid non & oratores etiam? cum dixit Tullius, *præter duo vos*, & Livius *ambo exercitus* in accus. plur. Imò docuit nos Scipio Gentilis accipi muliebri gen. in illis Pauli I C.

* lib. 10. 1.
17. de grad.
* l. ult. 1. 2.
de leg.

* *Tritavia similiter numerata facit personas triginta duo*. Contius etiam monuit pro Genitivo poni in illis Scævola * verbis, *duo millium aureorum*, pro *duorum*; ad morem fortasse Græcorum, qui duo omnium generum, & omnium casuum esse volunt.

Pro *duo* in neutro genere dixerunt Cæci *dua*; ut Attius apud Cicer. in Oratore, *Video sepulchra dua*; Posteriores vero id tantum retinuerunt in compositione; ut *duapondo*.

Tertia Declinatio. ibid.

Difficiliores tantum casus, &c.

In Genitivo videtur quædam esse ἀνομαλία, nam *nix* habet *nivis* in Gen. non *nicis*, ut cætera in *ix*; & *lac* facit *lactis* non *latis*, ut *halec* *halecis*, & reliqua in *c*. sed fortasse *lac* fit per ἀποκοπήν ex *lacte*, cujus Gen. κατ' ἀνάλογον est *lactis*.

Iter habet *itineris*, nisi mavis id esse ab obsoleto *itiner*, (quo usus est Plaut. Merc. Act. 5.) & germanum genitivum esse *steris*, cujus meminit Nonius.

Senex in Gen. est *senis*, sed hoc contractum ex *Senicis*, quod usurpavit Plaut. Cistellariâ, indeque *Senecio* & *Senectus*, quasi *Senecitus*.

Genitivi

Genitivi *sanguinis*, & *supellectilis* putantur vulgò esse orti à Nominat. vis *sanguis*, & *supellex*; sed, si credamus Grammaticis, olim erant *sanguinis*, & *supellectilis* etiam in Nominativo; & Genit. à *sanguis* non erat *sanguinis*, sed *sanguis*, ut à *panis*, hujus *panis*.

Lapis videtur olim variasse in Gen. Nam legitur in Dat. singulari *lapi* & in Gen. plu. *lapideum*; sed hoc fortasse ab obsoleto Nominat. *lapider*, vel *lapidis*. Gen. *lapideris*, &c. ut *regerum*, & *nucum*; pro *regum*, & *nucum*, à rectis *reger*, & *nucer*; vel *regis*, & *nucis*; undè *rex*, & *nux* postea.

Propria nomina hujus declinationis in *es*, apud vet. sæpe habent Genitivum in *i*; ut *Achilli*, *Aristoteli*, *Demostheni*, *Oronti*, *Xerxi*, &c. pro *Achillis*, *Aristotelis*, &c. Vide quæ dicta sunt infra, ad Regulam (*Hæc simul & quarti*, &c.)

Dativus vulgò in *i* definit, sed affirmant nonnulli, & in *is* Vossius noster, quòd apud Antiquos exhibet etiam in *e*, in hanc scilicet opinionem ducti, quòd Græci (quos Latini in multis secuti sunt) nullam habuerunt differentiam inter Dat. & Ablativum; Ablativus verò, ob vicinum inter harum vocalium sonum, tam in *e*, quam in *i*, definit.

Loca, quæ exhibent, sunt Catul. carm. 44. *Quæ tibi sene serviet*, scilicet.

Ut emendarur à Josepho Scal. nam vulgò legitur, *quæ tibi sine fine erit*. Lucilii in exsulpero, sed in libro meo apud Nonium ex esuriente leoni à Leimatio impresso M. D. ore exsculpere prædam. Nam LXXXV est esurienti. hic Scal. vult esuriente esse dandi casus. Tertius est Propertii lib. 3. Eleg. 5. si placet, insultet; *Lygdame, morte mea*. Licet in vulgatis exemplaribus legitur *morte mea*, atq; hæc, ut videtur, citat Vossius, à Scal. de Arte Gram. sed affert etiam ex suâ Cornucopiâ, & fortasse etiam magis apposita. Primus locus est Ovidii lib. 4. Eleg. 7. *Et quoscunque meo fecisti nomine versus*. (meo nomine) hoc inquit est (mibi.) Secundus est ejusdem Fast. lib. 6. circa finem: *In qua par facies nobilitate fuit*.

Plura hujus generis congesta sunt ab Aufonio Popma, quem (si cui vacat) videat lib. 1. de usu antiquæ locutionis, sed num hæc omnia probant, quod volunt illi, nempe Dativum exiisse olim in *e*, sit penes eruditum Lectorem judicare; certè cavendum est pueris, tam deviis insistant vestigiis.

Quorundam Accusativi flectuntur tantum in im; ut vim, &c. ibid.

Addas istis *finapim, præsepim, gummim, seu cummim, cucumim, cannabim, &* si libet, etiam *pelvim, & burim*; nam vix utquam reperias in *em*: uti nec *securem*, sed *securim*.

Ut Tibrim, Ararim. ibid.

Sic *Tigrim, Fabarim, Athesim, Tanaim, Ligerim, Batim, Halym, Albim*, ut & alia etiam nomina propria; *Leucaspim, Opim*, hoc *puellæ*, illud *virii*.

In im & em; ut buris, pelvis. ibid.

Buris, & pelvis inter superiora reponas, & hic potius adde *Lens*, Acc. *lentem, & lentim*; *avis, sementis, Strigil*, Accus. in *em & im*; sed hæc rarius in *im*.

Ut Mare, Ablativo Mari. ibid.

Sed legas etiam *mare* in Ablat. apud Ovid. lib. 5. Trist. Eleg. 2. & Pont. lib. 4. eleg. 6. & alibi, Terent. Varr. lib. 1. 2. Antiq. Hum. ab *Erythraeo mare orti*, & in Fundanio, *in mare aquam oriri*, Plaut. in plurimis locis quæ Lectori facile occurrunt.

Hæc tamen e resinent; Far, Hepar——

Gausape, præsepe. ibid.

Gausape apud Horat. l. 2. Sat. 7. *Purpureo mensam perterfit*, sic Luc. *Purpureo latas tunc terfit gausape mensas*; & nescio, an ullibi invenias *gausapi*, *præsepe* verò est à Nominat. *præsepis*.
Addas

Addas autem *lucar*, & si quæ præterea occurrunt, quæ corripunt penultimam Genitivi crescentis, legas etiam apud Maronem in Culice, *Sub laqueare domus*, ubi penultima producitur; sed hoc rarò, & Poeticè.

E neutris in *al* excipias *sal*, quod Ablat. *Sal*, nisi *ma*vis *sale* esse à masculino *sal*.

De Ablativo *par* vide infra, post *Adjectiva pauper*, *degener*, *uber*, &c.

Et hæc propria, *Soraſte Ablat. Soraſte. ibid.*

Imò & quæcunque hujusmodi invenias, ut *Bibraſte*, & *Nepete*, &c. nam alia ratio est Propriorum in *e*, alia communium, hæc plerumque faciunt Ablat. in *i*, illa semper in *e*.

Aliquando verò tam in orum, [pag. 24.] &c.

Sed hi Genitivi in *orum* ad secundam declinationem potius pertinent, cum descendant à Nominativis obsoletis in *ium*, ut *jugera*, *jugerorum*, à Nom. ſ. *jugerum*, non *juger*; *vasa*, *vasorum*, à *vasum*, quo usus est Cato apud Agellium lib. 13. c. 22. Plaut. Trucul. Act. 1. Sc. 1. Non autem à *vas* cujus plur. etiam extat apud Cornel. Severum in *Ætnâ*. — *cavis cunctatus vasibus hæſit.*

Neque alia fortasse origine est *tetrantorum*, quod dixit *Vitruvius* lib. 3. cap. ult. aut *olerorum*, quod Nonius ostendit illo Lucilii Sat. 15. * *Tintinnabulum abest hinc ſirpiculaq; olerorum*, * *ita citat Voſſius ſed liber meus, habet ſirpiculig;* nempe hoc ab *oler*, vel *olerus oleri*, illud à *tetrantum*, vel *tetrantus*, quos Nominativos cum omni cæterâ proſapia jam obliteravit vetuſtas.

Præter Quinquatriis. ibid.

Sanè nemo (quod ſcimus) dixit *Quinquatriis*. Sed *Quinquatribus* apud Ciceronem legas, Epist. 25. lib. 12. & ad Atticum, Epist. 9. lib. 9. Plaut. Milite, Hor. lib. 2. Epist. 2. Juvenal. Sat. 16, ſefellit nonnullos, quòd, in quibusdam corruptis Ciceronis, & Suetonii exemplaribus, pro *Quinquatriis*

*Cicer. l. 2. fam. Ep. 1 ad Culum. Suet. de Aug. 70. *quatuor* legitur **Quinquatriis*; nec quidem hæc vox in ullo casu sequitur formam secundæ declinationis, sed tertiæ, & quartæ; nam N. A. V. plur. est *Quinquatrus*, fem. et *Quinquatria*, neut. Gen. *Quinquatrium*. Dat. & Ab. *Quinquatribus*.

Quorum Accus. in im, iis; Abl. in i, &c. ibid.

Boë hius tamen lib. 3. Phil. Carm. 12. dixit, & *longa site perditus*. *Bætis* etiam, & *cannabis* faciunt Ablat. in *e* & *i*, licet in Accus. tantum reperiuntur in *im*; à *Strigil* sive *strigilis*, Accus. *Strigilem*, & *Strigilim*, invenitur tantum *strigili*: & à *canalis* *canalem*, non Ablativus alius, quam *canali*.

Adjectiva quæ in is, er, & e, &c. Abl. in i. ibid.

Intelligenda est regula de Adjectivis duarum, vel trium terminationum, qualia sunt, *mollis*, & *molle*; *acer*, *acris* & *acre*; quorum neutrum perpetuo definit in *e*, non de *iis*, quorum una terminatio est omnium generum; ut *tricuspis*, Ovid Met. 1. *positusq; tricusps de telo*.

Memor tamen, & *immemor* faciunt Ablativum in *i* tantum, quia recto olim *memoris*, & *memore*; *immemoris*, & *immemore*, dicebantur.

Quædam etiam sunt Adjectiva in *is*, quæ plerumq; substantivè usurpata, in Ablat. tam in *e*, quam *i*, desinunt; qualia sunt, *Affinis*, *annalis*, *ædilis*, *biremis*, *contubernalis*, *familiaris*, *vivalis*, *sodalis*, *triremis*: Item *natalis*, *patruelis*, *popularis*, *volucris*.

Licet poetæ interdum aliter loqui solent. ibid.

Imò & Oratores etiam, Cicer. lib. 2. de glor. Quo stante & incolume: & de Jure civili, Aliquo eccellente ac nobile viro. Nepos l. 2. exemplorum, A virgine vestale, Sallust. 1. Hist. Abl. ait *agreste*.

Præter pauper, degener, uber. ibid.

Degener, & uber male excipiuntur, cum dixit Curtius lib. 3. Uberi & pingui solo: Senec. Herc. Fur. Et omni quicquid uberi cingit solo; & Lucan. lib. 4. Si me degeneri stravissent facta sub hoste.

Par adiect. potius pari facit. Substanti verò pro Socio, vel socia, pare. Composita ejus utramq; habent terminationem; Sed usitatus claudunt Ablativum in i, nec ratio obscura, quando olim in is desinebat. Acta in Socru apud Priscian. in 7. Ad hanc fortunam accessit ei fortuna paris.

Comparativa etiam bifariam faciunt Ablativum. ibid.

Quid mirum? cum olim erant unius terminationis, & omnium generum; ut nonnullis exemplis supra docuimus, ad Reg. Adjectiva unam duntaxat, &c. quibus accedit istud Claudii in 8. Annal. Qui prior bellum, quod cum his gestum erat, meminissent. Et rursus ibidem, ubi decreverunt, commemorant Graccho sædus prior Pompeianum non esse servatum; quibus locis prior est neutrius generis.

Ablativo Cive vel Civi. ibid.

Quibus accedunt affinitas, classis, collis, finis, fursur, fustis, imber, labes, lapis, mel, messis, mons, mugil, navis, occiput, orbis, ovis, pars, postis, rus, seges, sordes, fors, stercus, quæ quidem in e communiter exeunt, sed apud vet. reperiuntur etiam in i; sic à lux, tempus, vesper, in Abl. tempori, luci, vesperi, quæ vulgò adverbia habentur.

Ad eundem modum Abl. formant, quorum Accus. per

im & em finiunt. ibid.

Tutiùs verò strigili per i, & reste per e usurpatur.

Et verbalia in trix. ibid.

Scilicet cum Adjectiva sint, nam Substantivè accepta, magis amant e; ut nutritrix, Abl. nutrice.

Nom.

Nom. plur. in Masculinis, & Femininis, clauditur in *es*; ac quandoque, ut vult Priscianus, etiam in *eis* & *is*; ac primum in illis, quæ Græcis in *eis*, & *is*, contrahuntur; ut *Syrteis*, vel *Syrtis*; *Tralleis*, vel *Trallis*; *Sardeis*, vel *Sardis*; *Alpeis*, vel *Alpis*; quæ tamen sæpius reperias in *es*; præter *Sardis*, & *Trallis*, quæ magis amant Græcam terminationem in *is*. Horat. Epist. lib. 1. Quid Cræsi regia *Sardis*? Solin. cap. 7. Cùm victor Cyrus intrasset Oppidum *Sardis*, sed hic *Sardis* est Accusativi casus, cujus, in hujusmodi vocibus, eadem ratio.

Nec in hujusmodi solum hoc locum habet, sed etiam in penitus Latinis, de quo Autor nobis Varro, in 7. de L.L. Nam sine, inquit, reprehensione vulgè aliud dicunt in singulari, hæc *avi*, & *ovi*; a*i* hæc *ove* & *ave*; in multitudinis hæc *puppeis*, *reſeis*; & hæc *puppēs*, *reſtes*.

Aplustra. [pag. 25.]

Male hic excipitur *Aplustra*, cùm sit à singul. *Aplustrum*.

Excipias potiùs *gausapa*, nam hoc est à sing *gausape*, non *gausapum*, quod nemo dixit, præter unum Cassium; *vetera* etiam est à *vetus*, non *veteria*.

Bicorpora, *tricorpora*, & similia, quæ hinc etiam excipiant nonnulli, sunt à sing. *bicorporus*, *tricorporus*; non *bicorpor*, *tricorpor*.

Vigilum. *ibid*.

Mavult Vossius *vigilum* dici in plur. quories Adjectivè usurpatur, quod nonnullibi ita exit, et am Substantivè acceptum. Sed absolute dixit Maro *Æneid*. 9. *vigilum excubiis*, & Horat. Catmin. 3. Od. 16. cum supposito, *vigilum canum*.

Addas *mulgilum*, *segetum*, *uberum*, *puberum*, *impuberum*, *degenerum*, *congenerum*, *compotum*, *impotum*, *bicorporum*, *tricorporum*, *opificum*, *carnificum*, &c. à facio.

Sunt

Sunt & quæ Sync. admittunt, ut sapientiam, &c. ibid.

Sic cadentiam, faventiam, & multa istiusmodi; sed nec participia solum, nam S. atius 3 Thebaid. dixit, fontiam pro fontium, Virg. 7. Æneid. Cælestiam pro Cælestium: Georg. I. Agrestiam pro Agrestium.

Rara hæc Syncope in neutris in e, qualis marium pro marium apud Nævium in bello Punico; quæ durior est, neq; enim unquam ita quisquam dixerit Orator.

Sed nec minus insolens Syncope in plerisque Adjectivis trium generum sub unâ terminatione, nec enim, quia dicitur atroce, & atroci, eod etiam atrocum, & felicum, legas; e. si non diffi cor locupletum dici, & locupletium.

Quando N. S. duabus consonantibus finiuntur, &c. ibid.

Accommodanda est hæc regula iis duntaxat, quæ duabus consonantibus clauduntur, non etiam iis, quæ in duplici excurrunt; nam terminata in x ferè faciunt Gen. plur. in um; ut filicum, silicum, iudicum, senum, cicatricum, meretricum, * radicum, in d & cervicum; etiam Tullio autore, licet pro cervicium con-
* Varro autem in 1. & 3. habet radicum.
 tendit Charisius.

Fornax habet Fornacum & Fornacium; utrumque enim usurpat Plin. alterum lib. 34. c. 10. alterum 35. 14.

Excipias etiam inde consortium, mancipium, parentium; & Græca omnia, ut Arabum, Æthiopum, Cyclosum, Chalybum, gryphum, lyncum, sphingum, phalangum, &c. quippe quod Græcè in ω excurrunt.

Apum. ibid.

Sed legitur & apium, Juven. Sat. 13. Ovid. Met. 15.

Crebra huiusmodi est Syncope, viz. mensum pro mensum; cladum pro cladium; cadum pro cadium; sedum pro sedium, &c. à volucris etiam est volucrum, & volucrum.

As format Assium, &c. ibid.

Omittuntur hic polysyllaba in as, quorum Gen. plur. etiam

etiam exit in *ium*, ut *utilitatum*, *civitatum*, *hereditarium*, *etatum*, *calamitatum*, *affinitatum*, *facultatum*, quod multis exemplis probavit Vossius è Livio, Justino, & aliis.

Invenias tamen nonnulla in *ium* aliquando prolata, quæ vulgò in *um* desinunt; qualia sunt *extispicium*, *meretricium*, *radicium*, *hominium*, *servitutium*, *compedium*, *judicium*, *hospitium*, *principium*, *paludium*, *virtutum*.

Mus, *Murium*. *ibid.*

Cicero tamen, teste Charisio, in 2 de Nat. Deor. scripsit *murum*, & *formicarum causſa*. Sed is solus ita locutus esse videtur, & fortasse semel duntaxat.

Sic *fex*, *crux*, *bes*, *lis*, *glis*, (pro quo nonnulli malunt *gliris* in Nominat.) *dis*, *vis*, *cos*, *dos*, *lar*, habent *ium* in Gen. & si necessitas jussit, *orium* dixero potiùs ab *os*, quam *orum*.

Sed *es*, *pes*, *fur*, *ren*, *nux*, *rex*, *lex*, *grex*, *mos*, *flos*, *vox*, *crus*, *jus*, *thus*, *sus*, *grus*, *Thrax*, & cætera Græca monosyllaba, in *um*.

Sic *fraus*, etiam & *laus*, licèt Appuleius dixit *fraudium*, & Apollinaris *laudium*.

Alituum, &c. *ibid.*

Sic *cælituum* à *cælites*, nempe ἀγχαῖνῶς pro *alitium*, & *cælitium*; nam solebant verr. sæpènumèrò *i* mutare in *u*. Vide quæ diximus de commutatione vocalium.

Bobus vel bubus. *ibid.*

Scilicet per *c* asin ex *bovibus*; nam aliter princeps syllaba corripereſſetur; ut in *subus*, apud Lucretium, & alios, factò per Syncopen à *suibus*, quod integrè dixit Cicero 5. de Fin. Dativus enim & Ablativus regulariter desinunt in *ibus*, ut *ovibus*, *navibus*, licèt apud Verr. aliquando efferuntur in *ibos*; ut *navibos*, pro *navibus*.

— *Accusativum*

— *Accusativum formant per es, & eis. ibid.*

Quæ tamen non semper scribi solent per *ei* diphthongum, sed nonnunquam per *i* longum, ut in *Sardis*, & *Trallis*, nec non & *vis* plur. pro *vires*, quod nonnullibi reperias.

Indifferenter *treis* & *tris*; *urbeis* & *urbis*, dicuntur; nempe propter sonum, vel planè, vel propè, eundem.

Sed nec in his solùm, quorum Genit. plur. desinunt in *ium*, sed in nonnullis aliis, quæ *um* impuro clauduntur, Accus. plur. olim exhibat in *eis* vel *is*, nam pridem inventa fuisse *ferocioreis*, *facilioreis*, *sanctioreis*, docuit nos Charisius ex Plinio, & Stilone: Veteribus scilicet in his terminationibus, solùm jucunditatem soni attendentibus. Vide Agellii lib. 13. cap. 19. Sed hæc tantùm apud vetusti sæculi Autores, nam hodiè Accusativos non aliter, quam per *es*, efferimus.

Quando juxta morem linguae suae variantur. ibid.

Quod non semper accidit, nonnunquam enim invenias Gen. in *is*. Accus. in *em*. nec solùm apud Oratores, qui Latinum flexum magis amant, sed etiam apud Poetas, nam habes Virg. Eglog. 3. *Daphnidis arcum*, & apud eundem Æneid. 5. *solus qui Paridem suetus contendere contra*.

Pan vero Græcam formam tantùm sequitur, ut *Proprium*, scilicet, à *Communi* facilis distingueretur.

Poësis præter *poësas*, & *poëseos*, quæ Græca sunt, habet *poësis* in Genit. sic *ellipsis*, *emphasis*, *phrasis*, *metamorphosis*, & alia.

Parasyllabicè etiam *Serapis*, & *Isis*, Varro, Tullius, & Cincius, inflexerunt (Sospatro teste) & dixit Plaut. Epid. Act. I. Sc. I. *Tum ille prognatus Theti*, pro *Tbetide*, quod fortasse non in animo habuit clarissimus Vossius, cum vitio dedidit lepidissimo Erasmo, quod de *climati* Ægyptiâ, pro *climatiside*, scripserit.

A *Chremes* etiam est *Chremetis*, & *Chremis*.

Minos, & similia, quæ in Gignendi casu Græcè per *ω* desinunt, Latine habent *ois*, ut in *Ciri*; — *Minois amoris*.

moris. Sallustius tamen more Latino, quinto Histor. Minonis format.

Achilles, Ulysses, & multa alia, quæ inter Heteroclita ad Regul. Hæc simul & quartæ, &c. annumeratâ invenies, faciunt Gen. non solum in *is*, sed etiam in *eî* vel *i*, ut Nom. *Achilles* Gen. *Achillis*, *Achillei*, & per contractionem, *Achillei*, & *Achilli*.

Monoceros, & *Rhinoceros*, Græca composita ex *κίεας* cornu, formant Gen. in *otis*; cum nihilominus *Ægoceros*, vox eâdem origine, habet Gen. in *i*, ad formam secundæ Latinorum. Vide quæ diximus in secundâ speciali regulâ, ad Græca in *os*.

A Græcis quoque accepimus Genitivos in *antis*, à rebus in *as*; ut *adamantis*, *gigantis*, & propria *Atlantis*, *Chalcantis*, *Pallantis*, *Evantis*.

Et in *entis*, à Nominativis in *is*, vel *eis*, ut *Simoëntis*, *Pyroëntis*, sic *Amathus* *Amathuntis*, *Opus* *Opuntis*, quia Græci dicunt *Ἀμαθῶν* *Ἀμαθῶν*, *Ἀμαθῶν* & *Ἀμαθῶν* - *ῶν*; *Ὀπῶν* *ῶν*, *Ὀπῶν* & *ῶν*.

Nonnulla, cum sint quintæ flexionis apud Græcos, ideòq; per Analogiam, quam plerumque servant Latini, fierent apud eos tertiæ, amant tamen magis formam secundæ; leguntur enim *erebus bi*, *cerus ti*, *pelagus pelagi*, quamvis Græcè dicitur *τῷ ἔρῃ*, Gen. *τῷ ἔρῃ* & *ῃ*, &c. Et, si necesse esset uti *chaos* in Genit. malletm dicere *chai* quam *chæis*, *chæos* vel *chaïs*, quia apud Ovid. invenio in Abbat. *Chao*; Met. 13. et Virg. Geor. 4. hujus etiam sortis est *Ægoceros ri*, supra notatum.

Is tamen, & *ys*, per *os purum* declinat a in Gen. Accus. faciunt, s Nominat. mutatâ in n.

Valet hæc regula præsertim in nominibus in *ys* (sive sint barytona, sive oxytona) per *os purum* declinatis, quæ nescio an unquam aliter faciunt Accus. quam in *n*, scimus

* Ciceronis esse, *Cræus* Halym *penetrans* magnam pervertit opum vim. Sed in antiquissimâ

quissimâ omnium Ciceronis editione invenitur *Halyn*.

A nominibus verò in *is* purè declinatis, indifferens est utrum formas Accus. per *n*, vel *m*; leguntur enim *Charyb-
dyn*, & *im*; *Syrin*, & *im*; *magudarin*, & *im*; *poesin*, & *im*;
genesin, & *im*.

Sed hoc tantum ubi voces sunt Græcâ origine, nam si Latinâ sint, faciunt Accus. in *im* tantum: nec imitandus Martialis, qui à *Bætis* (nomine purè Latino) flexit *Bætis* in Accusativo, lib. 9. Epig. 62. *Quâ dives placidum Cordu-
ba Bætis amat*; cum dixisse oportuerit (nisi metri ratio repugnasset) *Bætim*.

Imò à Græcis masculinis in *is*, quamvis impurè declinatis, difficulter invenias Accusativos in *a*, aliquando verò in *em*, ut apud Maronem in quinto *Æneid*. & Juven. Sar. 6. *Paridem*; apud Persium Sar. 1. *Eupolidem*. Sed frequentius in *in*, vel *im*; ut *Adonin*, vel *Adonim*; *Daphnin*, vel *Daphim*; *Mærin*, vel *Mærim*; idq; ad Græcorum imitationem, qui sæpius dicunt *Ἀδωνίη*, quàm *Ἀδωνίδα*.

Paris Paridos, & *Parios*, &c. *ibid*.

Sic *Iris*, Gen. *Iridos*, & *Irios*; Accus. *Irida*, & *Irin*; *Tigris*, Gen. *Tigridos*, & *Tigrios*; Accus. *Tigrida*, & *Tigrin*; & (si Latino more varias) *Tigridem*, & *Tigrim*.

Quam regulam sequuntur etiam Barytona in *is*, & *ys*, non purè declinata; ut *Μαῖωνε*, *Μαῖωνδα*, & *Μαῖωνη*; *Μαῖotis*, *Μαῖοτιδα*, & *Μαῖοτιδὲν*, *Μαῖοτιν*, & *Μαῖοτιμ*.

Sed aliter est in Oxytonis, ut Nom. *Λαῖς*, Gen. *Λαίδος*; Ac. *Λαῖδα*; *Lais*, *Laidos*, *Laida*, vel *Laidem*; non *Lain*, aut *Laim*.

Fem. in *o*, G. in *us*, Accus. in *o*, ut *Sappho*, Gen. *us*,
Accus. *o*. *ibid*.

Sic *Calyso*, *Io*, *Cotyto*, *Erato*, *Themisto*, &c. quanquam sunt qui efferre malunt Gen. in *os* ut *Μαντιός*, *Διδός*. *Phoca* inflectit sine contractione, *Dido*, *Didois*, *Didoi*, *Didoem*, *Didoe*.

Usitatus tamen huiusmodi nomina Latinorum more inflectuntur, *Dido*, *Didonis*, *oni*, *onem*, *one*, ut docet Priscianus lib. 6. autoritate *Accij*, *Pacuvij*, *Plauti*, & *Livij*.

Imò in *Dat.* & *Ablat.* cogimur uti *Didoni*, & *Didone*; nisi *Phocam*, qui solius est, sequi malimus.

In *Accus.* verò præter *Didò*, & *Didonem*, legitur *Didùn*, (teste *Charisio*) vel ut alii volunt *Didúm*, (quod dixit se *Vossius* in quibusdam *Maronis* editionibus invenisse) sed prius magis arridet; quod *Iones* *Ac.* quartæ contractionum per *æ* efferre solent, nempe *Διδῶν*, pro *τιῷ Διδῶα*, *Διδῶ*.

Vocat. Nom. magnâ ex parte similis est, &c. *ibid.*

Imò nonnunquam quamvis apud Græcos dissimilis sit, nam *Dido*, *Sappho*, & cætera, faciunt *Vocativum* in *o*, quamvis Græcè definit in *οῖ*.

A nonnullis tamen abijcitur s. *ibid.*

Sic *Vocat. Mæri*, *Daphni*, *Iri*, *Pari*, *Lyndari*, *Simoi*; *Melampu*, etiam & *Oedipu*, quamvis simplex sit *ὦ πῆς*.

Quædam duplicem habent *Vocat.* alterum similem *Nominat.* alterum abjecto *s.* Legas enim *Thais*, & *Thai*; *Chremes*, & *Chreme*; *Socrates*, & *Socrate*; *Ulysses*, & *Ulysse*; licet id negat *Stephanus*, & probat tantum *Ulysse*; sed & alterum usurpavit vetus Poeta apud *Cicer.* 3. de *Orat.* *Vive Ulysses dum licet*: sic *Hercules*, & *Hercule*, unde adverbium *hercle*.

Sed hæc tria *Achille*, *Ulysse*, & *Hercule*, non fieri videntur à *Nominat.* abjecto *s.* (sic enim longa essent, cum *Nominativi* apud Græcos desinant in *ης* per *n* non *e*) sed per *Apocopen* ex *Achilleu*, *Ulyssæu*, *Herculeu*, à *Nom.* in *eus*; nam in his *e* finalis brevis est. *Propert.* lib. 4. eleg. ult. *Quique tuas proavæ fregit Achille domus*; neque scio quibus autoribus ductus producit *Stephanus*.

Ablat. plerumq; definit in *e*; sed quæ *Gen.* flexa per *os* purum in *Accus.* exeunt in *im*, vel *in*, ea *Ablat.* mittunt in *i*, ut, *Neapolis*, *Neapoliος*, *Ablativo* *Neapoli*.

Si duplicem habent *Genitivum*, alterum in *os* purum, alterum in *os* non purum, duplicem quoque faciunt *Abl.*
alterum

alterum in *e*, alterum in *i*, ut Nom. *Iris*; Gen. *Iridos*, & *Irios*; Abl. *Iride*, & *Iri*.

Si tantum per *os* impurum declinantur, quamvis Accus. definat in *im*, vel in, Abl. formant in *e* tantum, ut *Daphnis*, *Daphnidos*; Accus. *Daphnin*, vel *Daphnim*; Abl. *Daphnide* non *Daphni*; quod non intelligendum ubi parissyllabicè etiam inflectuntur; nam à Nom. *Thetis*; Gen. *Thetis*; Ablat. est *Theti*; ut supra notavimus.

A Græcis in *ys* duplex etiam est Ablativus, ut Nom. *Capys*, Abl. *Capye*, & *Capy*, Nom. *Atys*, Abl. *Atye*, & *Aty*; sed ille regulariter, hic per Apocopen.

Nominativus, & Vocativus pluralis, tam in Græcis, quàm Latinis nominibus, si masculina, vel feminina sint, desinunt in *es*, si neutra in *a*.

In reliquis verò casibus reperiuntur nonnunquam terminationes Græcis propriæ. Nempe *ôn* in Gen. ut *hebdomadôn*, apud Nonium; *Epigrammatôn*, apud Martialem; *metamorphosêôn*, *hereseôn*, & similia.

Sin in Dat. & Abl. ut *Dryasin*, *Hamadryasin*, *Thymasin*, quibus usus est Propertius, *Ethesin*, apud Varronem; *Schemasin*, apud Plinium; in quibus vix locum habet flexio Latina.

Turpilius verò cum fabulæ suæ nomen fecerit *Bonθύλης* Nonius citat hunc Poetam in *Boethuntibus*, pro *Boethâsi* vel *Boethûsin*.

In Accus. *as*, ut *Cyclopas*, *Cycladas*, *Æthiopas*, *Phenicas*, *Arabas*, &c. quibus utuntur & Poetæ, & Oratores.

A nominibus in *ys* per *os purum* variatis, Accus. Pl. interdum contrahitur in *ys*; dixit enim Senec. in Oedipo, *Erynys pronubas*, pro *Erynnyas*.

Sed monendi sunt pueri, ut in *μολογία* tam singulari, quàm pluri numero, præferant Latinum variandi modum, in carminibus verò nil prohibet, quin Græcum sequantur.

Quarta Declinatio.

Annis. [pag. 27.]

Ad cujus formam reperias etiam *rituis, partuis, senatuis, fructuis, domuis, quæstuis, graduis, fluctuis.*

Tumulti, Ornati. ibid.

Cujus sortis etiam occurrunt, *geli, quæsti, victi, æsti, senati, sumpti, exerciti, adspecti, lucti, salti, parti, gemitu, flucti, piscati, strepiti, porti.*

A quo Archaismo nec abstinuit ipse Cicero, si credamus Sospitro, aut Masalpinæ: quorum alter cum Divinat. in Verrem dixisse *beneficio Senati*; aliter in secundâ Epistolâ ad Brutum, *Senati ducem* scripsisse affirmat.

Augustus Cæsar in literis suis pro *domûs*, *domos* semper dicere solebat. Vid. Suet. de vitâ ejus cap. 87.

Dat. ui, & interdum etiam u. ibid.

Nempe i finali clisâ per Apocopen, quod liquet etiam in *meu, victu, annu, exercitu, cursu, senatu, adspectu, dominatu, luxu, cruciatu, fructu*, quorum multa apud Poetas invenias, sed apud Oratores etiam nonnulla. Vide Agel. lib. 4. cap. 16. Priscian. lib. 7. & Nonium Marcellum.

Curruum pro Curruum. ibid.

Ita Virg. Æneid. 6. *nuruum* dixit pro *nuruum*. Mart. lib. 2. Ep. 5. *passuum* pro *passuum*, sive per Syncopen, sive Synecphonefin.

Hec Dat. & Abl. plur. in ubus. ibid.

Sic à N. & A. *pecua*, Gen. *pecuum*, D. & A. *pecubus*, non *pecibus*.

Nonnulla tamen horum, quæ hic annumerata sunt, in quibusdam saltem Editionibus, inveniuntur exire in *ibus*, ut *artibus, portibus, veribus*.

Cætera omnia in ibus. ibid.

Non omnia, legas enim indifferentèr *questibus*, & *questibus*, *genibus*, & *genuibus*, neq; utrum rectius, aut Grammatici, aut MSS. veteres determinant.

Sed non possumus hic celare Lectorem, quòd opinati sunt Grammatici nonnulli hanc declinationem non novam esse, sed *ἀνωμαλίαν* quandam tertix, ex Crasi, Syncope, & Apocope, proveniente; ut N. *fructus*, G. *fructuis*, & per crasin *fructūs*, D. *fructui*, per apocopen *fructu*, Ac. *fructuem*, per Syncopen *fructum*, Voc. *fructus*, Abl. *fructue*, per apoc. *fructu*. Plur. N. A. V. *fructues*, *fructūs*, Gen. *fructuum* *ἀναλλογως*, Dar. & Abl. *fructuibus*, & per Syncop. *fructibus*.

Atque propter hanc crasin fortasse est quòd *us* in G. sing. & N. & A. plur. producitur; cum in N. & V. singulari, ubi nulla est contractio, semper corripiatur.

Quinta Declinatio.

Plebes plebei. ibid.

Sic olim *quies quiei*, *fames famei*.

Gen. bujus declinationis olim etiam in es, ij, e, &c. ibid.

De terminatione in *es*, præter exemplum hoc, *Equites verò duros*, &c. quod citat Agellius lib. 9. c. 14. è Cicerone in Orat. pro Sextio, habes aliud apud Lucræ: lib. 4. Et *stimuli subsunt, qui instigant ledere idipsum*, quodcunq; est *rabies unde illæ germina surgunt, ubi illæ rabi s est pro illius rabiei*.

In *ij*, ex *iei*, à Nominibus in *ies*, facilis erat mutatio; nec caret exemplis; nam dixit Cicer. pro Roscio *pernicij causa*, & in Lælio, *contentione luxurij*, vid. Agell. locum supra citatum.

Sin Nominativus exit in *es impurum*, G. exit in *i* non *ij*, ut Agell. supra citato loco ex Catone, *Pueri*, atq; *mulieres extrudebantur fami causâ*.

Genitivi in *e* extant in veterum libris, sed præsertim in Sallustij primò Histor Dubitavit acie pars. Item; At inde, nulla munitionis, aut requie morâ, processit ad oppidum. Videntur facti esse per apocopen *re i*, quæ locum etiam habet in Dativo; nam Horatij est lib. 1. Sat. 3. prodiderit commissa fide, pro fidei.

Si credamus Sospatro, & Diomedi; olim G. P. exhibat in eum, ut speciem, materiem, extiusor, pro specierum, &c.

De nominibus Heteroclitis.

Variantia genus. [Pag. 28.]

Hæc genus & partim, &c. —

Pergamus —

Pergama gignit.

Sic carbasus plur. carbasa; Hiërosolyma fem. in singul. plur. Hiërosolyma neut.

Seneca autem habet Pergamum in singulari, ut Pergamum omne Dorica cecidit face, Agamem. v. 415.

Dat prior his numerus, &c. ibid.

Rastrum — Cælum —

Olim etiam erat *rafter*, olim *cælus*, è quibus *rastri*, & *cæli* in Plurali. Est & aliud *cælum*, viz. quod *scalprum* Latini significat, sed hoc integrum.

Nundinum, & hinc epulum, — balneum. ibid.

Reperitur etiam *epula* in sing. apud vet. Balnea etiam habet Hor. in Art. Poët.

Verùm notandum est *balneum* de privatis dici, *balnea* de publicis, ubi feminae in locis seorsim à viris lavabantur; Et pro *balneum* aliquando scribi *balineum*.

Hæc maribus dantur sing. plur. neutris. Menalus, &c. ibid.

Sic Pangaus sing. plur. Pangæa.

At numerus genus, &c. ibid.

Sibilus ——— locus.

Sibilus propriè est Adject. unde Maro in *Sibila ora*, & *Sibila colla* (i. e.) *Sibilantia*, Æneid. 2. Georg. 3. *Loca* autem in plur. est à vet. Nominat. s. *locum*.

Aprôta.

Que nullum variant casum, &c. ibid.

Fas ——— *Nihil* ——— *Frugi*.

Fas, & *nefas*, olim flexibilia, Syncopationes scilicet ex *fans*, & *nefans*; ut videre est in vet. lapid. *libes pro libens*, &c.

Malè hic additur *nihil*, cum sit per Apocopen pro *nihilum*, cujus Gen. *nihili*, Dat. & Abl. *nihilo*.

Malè etiam annumeratur *Frugi*, cum sit Dat. ab antiquo *frux*; nam cum legitur homo *frugi*, subintelligitur *Idoneus*, vel aliquid tale: vel si mavis, est *frugi* pro *frugis* more antiquo, quia in patrio casu dixerunt itidem *Herculi*, *Themistocli*, *fami*, &c. plur. integrum.

Addas *Pondo* (quòd sing. *pondus* significat, plur. *librae*) nequam in utroque numero, *totidem*, *quotquot*, *aliquot*, *quotcunque*, *grates* plur. tantum; *sinapi*, *melos*, *veru*, *cepe*, & *mane* sing. & *pecua*, *ossua*, *cete*, & *mele*, pluralia, *astu* cum *urbem* significat, *mille*. Adjectivum. Nomina Literarum *Alpha*, *beta*, &c.

Item quæ ex Hebræis & Barbaris excepta, ut *Noe*, *Cham*, *Frit*, *gru*, &c. Etiam quævis vox *τεχναῖς*, sive materialiter, sumpta; item *Necesse*, & *Necessum*; *volupe*, & *volupum*; & *sexus*, sive *secus*, apud vet.

Sciendum verò est harum aliquot in quibusdam tantum casibus reperiri. Nam *fas*, *nefas*, *pecua*, *cete*, *melos*, *mele*, *tempe*, *astu*, *sexus*, solummodò in N. A. & V. leguntur.

Instar, necesse & um, volupe & volupum, dumtaxat in N. & A.

In Mane verò G. & D. solummodò desiderantur, nam in Abl. aliquando facit mani.

Monoprosita. [Pag. 29.]

Monendi hîc pueri, *noctû* (licet videtur ortum à recto in *us*) esse teminini generis, dixit enim Macrobius lib. 1. Saturn. *noctû concubia; qua noctû.*

Addas Gen. *dicis*, *huiusmodi*, *ejusmodi*, *istiusmodi*, *cujusmodi*, *cuiusmodi* (i. e.) *cujusmodicunq;* & (quod usurpavit Festus) *alimodi*, pro *aliusmodi*; Accus. *incitas* sive *incita*; Abl. *ingratus*; *ambage*, & *fauce*; sed hæc duæ voces sunt integræ in plurali.

Inter Monoprosita numerant nonnulli *damnas*, & *satias*, sed hæc per Syncopen facta sunt ex *damnatus*, et *Satietas*, quorum Genit. sunt *damnati*, & *satietatis*; sed reperiuntur in Lucretio obliquiæ etiam Syncopati *satiæ* & *satiatem*.

Tutius annumeras *exspes*, quod non nobis occurrit nisi in Nom. aut (qui idem est in huiusmodi nominibus) in Vocat. item *glos*, & *Jupiter*, nam Genit. *Jovis* est à Nom. *Joviu*, quod usurpabant veteres.

Alesto etiam vix reperias (si credamus Grammaticis) extra unam terminationem.

Diptota. ibid.

Fors — Plus — Vicem.

Legitur etiam *forti fortuna*, & *fortem fortunam*: *Plus* retrapto onest, & soli desiderantur Dat. & Vocat. Vide quæ dicta sunt ad regulam. *Mascula sunt tantum*, &c. Phoca ait *vicem* habere etiam Gen. Charisius, Gen. & Dat. N. A. *tantandem*, Gen. *tantidem*, legitur & in fem. g. *tantandem*.

Addæ huc Dat. *ostentui*, *obtentui*, *irrisui*, *derisui*, *arbitratui*, *ludificatui*, *despicatui*, *frustratui*. Abl. *ostentu*, *irrisu*, *arbitratu*, &c. N. vel A. *Chaos*, Abl. *Chao*. N. vel A. *mille*, Abl. *milli*. N. *Siremps*, Abl. *Sirempse*. N. dica,
A.

A. *dicam*, Plur. *dicas*. Gen. *Nauci*, Abl. *Nauco*. G. *Tabi*, Ab. *Tabo*. Ac. *cratem*, Abl. *crate*. Vocat. singul. *masse* pro *massus*, (i. e.) *magis auctus esto*. plur. *massi*. N. *vesper*, Ac. *vesperum*, Abl. *vespero*, & *vespere*, vel *vesperi*. ●

Cunctos — quatuor hæc numero casus, &c. *ibid.*

Integra etiam in plurali sunt *mille*, & *cratem*.

Triplota. *ibid.*

Precis — *Vis* — *Frugis*.

Precis potius tetraptoton est, nam legitur & Dat. *preci*. Sic etiam *Jovis*, *proceris*, *pecudis*; nam *pecus* in fem. dixit unus tantum, & semel, Cæsar in Auguralibus.

Frugis est à Nominativo *frux*, ut *dapis* à *daps*, quæ ambo non uno loco leguntur apud veteres.

Vis in plurali *vires*, pro quo nonnunquam *v's* apud * Lucrer. & Sallust. *Histor.* 3.*

* lib. 2.

Adde verò triptoris, G. *sordis*, Ac. *sordem*, Ab. *forde*, quod, ut cætera hic annumerata, integrum est in plurali.

* apud
Pisidian.
in 6.

Aplustre, in N. & Ac. sing. tantum legitur, in plurali Nom. & Accus. *Aplustra*, vel *Aplustria*, Abl. *Aplustris*.

Jecinoris, *ri, re*; *Itineris*, *ri, re*; ab obsoletis *jecinor*, & *itiner*, pro quibus nunc *jecur* & *iter*.

Pentaplots.

Quæ referunt ut qui, &c.

Et quæ distribuunt — & *pronomina*.

Inter hæc *πενταπλοτα* annumerat etiam Vossius *Germania*, quæ nomina esse contendit, quibus solus Vocativus deest; nam terminatio *dum* est N. vel Accus. *di*, G. *do*, Dat. vel Abl.

Distributiva malè dicuntur Vocat. *carere*, cum dixit Terent. *Aperite aliquis osium*; Virg. I. Georg. *Diiq; Deaq; omnes*.

Sed

Sed nec sine Vocat. pronomina, Maro *Ænéid.* 12. *Esto nunc sol testis & hæc mihi terra precanti.* Tullius pro Flacco, *O nox illa quæ tenebras attulisti.* Ovid. in Ibin. *Ipse meas æther accipe summe precēs.*

Propria cuncta notes, &c. ibid.

Sunt quædam urbium nomina propria utrūq; numeri, ut *Thebe*, & *Thebæ*: *Cuma*, & *Cumæ*; *Cyrena*, & *Cyrenæ*; *Mycena*, & *Mycenæ*; *Venetia*, & *Venetie*, sed hæc urbs, illa Regio.

Sunt etiam nonnulla, quæ tantum pluralia sunt, ut *Athene*, *Philippi*.

Sciendum verò est, reverà proprium non esse, nisi quod uni tantum convenit, idè nihil vetat (cùm plures sint eodem nomine) quò minus dicantur, *Scipiones*, *Tullij*, *Cornelij*, *Lentuli*, &c.

His frumenta dabis—herbas, uva, metalla. ibid.

Non omnia frumenta destituuntur plurali, nam *hordea*, *faba*, *pisa*, *lupini*, leguntur.

Avena in plur. non frumenti aliquod genus significat, sed *segetis vitum*, quòd Græci ἀνιλωπα vocant.

Herbæ etiam aliquot plurales sunt; nam quis timet dicere *carduos*, *urticas*, *malvas*, *cicutas*, *lactucas*, &c. nec *uva* universim carent plurali; nam *aque*, *undæ*, *vina*, leguntur pluraliter in omnibus casibus; & *mella*, *mulsa*, *musta*, & *defrui* in tribus similibus.

Cera etiam est pluralis, & *pix*; *Idææ*q; *pices*, & *pingues unguine ceras*, Maro lib. 3. *Georg.*

E metallis habent pluralem *orichalchum*, *stannum*, et quod ejusdem rationis est *electrum*, saltem in casibus similibus, sed *es* & utriusq; numeri est, & omnium casuum.

Hordea, Farra, Forum, [Pag. 30.]

Reperitur etiam in Dat. *Foris*. Ovid *Fast.* *Dic ubi templa foris juncta duobus habes.*

Rus malè his annumeratur à nonnullis, cum dixerit Plin. in *Epist. fontibus, ruribus & agro.*

Hesperus & Vesper. ibid.

—*Sanguis*—

Sanguis reperitur in plur. apud vulg. interpret. SS. Bibb. aliter enim non potuisset reddere *vir sanguinum.*

Addas his *cestus, iubar, meridiæ, muscus, sopor.*

Singula feminei generis. ibid.

Sic talio, &c.

Taliones & talionum est apud Agellium, *Tusses* apud Plin. qui etiam usurpat *bilis* in plur.

Fuga in plur. est apud Tacitum & Maronem; atq; apud Lucret. *quietes.*

Pix etiam Virgilius habet in plur. *Idæasq; pices,* Geor. lib. 3.

Sed tamen hæc Soboles, &c. ibid.

Invenias apud Colum. & Agell. *Sobolibus.*

Excipe res, species, &c. ibid.

Species haud occurrit apud ullum idoneum Autorem, neq; *specierum* probat Tullius, licet Cælius Aurelianus Tullio antiquior uti non dubitaverit.

Istis multa solent muliebria neçtere, &c.

Qualia sunt *galla, gr. ἡ κνῆς. tabes, inertia, mæstitia, perfidia, pigritia, sanies, segnitia, fœcordia, vecordia, velocitas, &c.*

Nihilominus verò, quæ his similia non refugerunt Auctores, *impuritas, infamias, valetudines, durities, &c.*

Nec licet his neutris, &c. ibid.

Sic barathrum, &c.

Barathrum propriè locus apud Athenienses, in quem noxij præcipitabantur, *Virus*

—*Virus*.— ibid.

Cujus obliquos habet Lucretius *viri* et *viro*.

—*Halec*.— ibid.

Scilicet cum neutrum sit, et *gari liquorem* significet, ut reliqua l'quida plurali destituitur. *Haleci* verò sem. si quando occurrat pro *pisce* non negamus pluralem; ac *solum* usurpavit Plinius in plur.

Adde his *callum*, gr. ὀ π' α θ, *cælum* (nam plur. *cæli* est à sing. *cælus*,) *fascinum*, *pus*, *sal*, (neutrum scilicet; nam masc. habet plur. etiam cum *condimentum cibi* significet. Columel. *Carnem salibus aspersam*) *scrupulum*, *sexus*, sive *secus*, *siler*, *sinapi*, *sifer*, (quando neutrum) *vulgus*.

Addunt etiam nonnulli *pelagus*; sed dixit Lucret. *pelageq; severa*.

Mascula sunt tantum numero, &c. ibid.

• *Manes*, *maiores*, &c.

Manes naturâ Adject. est, et *bonos* notat; unde *immanis*, imò et in singulari usurpat Appuleius.

Idem dicendum de *Majores*, quod habet etiam in singulari. Autor novissimè laudatus, in Floridis, *major meus Socrates*.

Liberi est in sing. apud Quintilianum, et alios *Menses* apud Plinium, cap. 28. lib. 17.

Lemurem legas in Appuleio, de Deo Socratis. *Penatem* Livii lib. 28. cujus Nominativus erat *penatis*, ut placet Prisciano, sed Dionys. Halicarn. mavult *penas*.

Addas, si libet, *codicilli*, *finis* pro terminis agrorum, *sursures*, pro capitis vitio, *lendes* gr. *xovides*, *triplices* pro pugillaribus trium foliorum, de quibus Mart. lib. 7. Epist. 52.

Artus plerumq; plurale est, sed in sing. usus est Lucanus, l. 6. v. 754.

Plures

Plures etiam huc referri potuit, nisi esset etiam feminini generis, nullum etenim genus habet singulari quod respondeat, nam *plus*, *pluris*, *pluri*, vel *plure*, apud Classificorum neminem, quod scimus, invenienda sunt, nisi neutro genere, ideòq; nimis audet Rimicius qui in Fab, Æsopi, de Muliere et Gallinâ, ubi græcè est, ἡ δ' ὄρνις πικρὰς γαστρίων, non erubuit μερογά(εν, At Gallina pluri alimonia pinguior facta. Quod hic præterissemus, nisi liber iste, tritus quotidie manibus puerorum, facile in errorem eos duceret, quibus, ut Juvenali placet, reverentia summa debetur.

Hæc sunt feminei generis, &c. ibid.

Inducias scriptores vet. nonnunquam singulari numero appellavêre.

Mina scilicet pro *comminatione*; nam singulo *mina* dicitur, tum *mamma* altera lacte deficiens; tum *ovis* glabro ventre.

Nonæ naturâ Adject. et subintelligitur *dies*.

Trica, scilicet cum τριχόμιαλα significant, nam *Trica*, numero singulo, est oppidum Apuliæ, unde *trica* deduxerunt nomen, ut et *apina*, quod tantum etiam plurale est, ab oppido Apinâ.

In glossis Philoxeni est *cuna*, et *cunabulum* gr. βαβυλῶν, sed putat Vossius *cuna* rescribendum.

Inferia propriè Adject. et res subintelligitur, nam *vinam*, quod inferebatur sacrificio, quoq; dicitur *inferium*.

Feria in sing. usurpatur ab Ecclesiasticis scriptoribus, sed ab iis pietatem Christianam discere est, non castimoniam veteris linguæ Romanæ.

Reperitur etiam *Thebe* in singulari.

Huc addas *caule*, gr. καὶ δ' ἐστ, *esquilæ*, *fale*, *fidicula* pro tormenti genere, *fruges* gr. καρποί. Nam cum dicimus *frugi*, vel *frugem*, in singul. est alius significationis; *geræ*, *literæ*, pro scientiâ, aut epistolâ, pro qua tamen usurpatur à Poetis in singulari: *Lutinæ* (i. e.) *ædes*, vel *officinæ*, *opes* pro *divitijs*, nam pro *auxilio* est singulare.

Partes

Partes profactione, sic et *primæ* et *secundæ* ubi subintelligitur *partes*, *quinquatrus*, *reliquæ*, (sed hoc etiam videtur esse Adject. cum respectu ad *Partes*, et legitur apud Plaut. *reliquia*) *Scopæ* *οἰς* *Θ*, nam cum est singulare, herbam denotat.

Falluntur illi qui huc adducunt *ades* cum domus significat, nam significat idem etiam in sing. apud Plaut. Asin. Act. 1. Sc. Unumquodque, &c. Agellij lib. 4. cap. 14. Curtij lib. 8.

Addas autem *clitellæ*, *virgilia*, etiam *bige*, et *quadrigæ*, quibus qui Ciceronis vixerunt ævo, in sing. numero non ausi sunt uti, qui autem eos secuti sunt Autores, à *biga* et *quadriga* singularibus abstinere, nullam religionem habuere: nam Seneca in Hercule cæteo dixit; *Lassa nocturna levat ora bigæ*: neque is solus, sed et Papinius, Valer. Maximus, Suetonius, Plinius, et alij eodem modo locuti sunt.

Non libet hic cum nonnullis, adjungere *illecebræ*, quia Cicer.* non semel tantum usus est *illecebra*, ut neq; *vindiciæ*, cum in 12 Tabb. legatur, *si quis vindiciam falsam tulit*; Et ita etiam locutus est Servius Sulpitius apud Festum.

* In Orat. pro Milone & 2. contra Cat.

— Et nomina plura locorum. [pag. 31.]

Qualia Sardis, Trallis, &c.

Rariùs hæc primo, &c. ibid.

Mapalia habet Valer. Flacc. lib. 11. in sing. Est et *castrum*, sed singulare est *urbs*.

In Glossis etiam Philoxeni reperitur *canabulum*.

Addas *Adversaria* et *batualia*, quod propriè Adject. (subintelligas enim *exercitia* vel *certamina*) bona gr. *ὀπάρχοια*; *brevia* gr. *βρεχῆ*: *cete*, (singulari quidem *cetus* est, sed inde *ceti*, plur.) *cibaria*, *comitia* pro populi conventu (pro loco enim *comitium* est in usu) *compita*, licèt antiquè dixere *compitum*.

Fraga

editionibus est *cornu*, non *cornum*; quod tamen etiam agnoscimus, licet aliâ significatione, nam *cornum* est fructus *corni*.

tonitrus, *tonitruq*; *ibid*.

Addas etiam *tonitrum*. Reperias etiam *cepa* m. & *cepe* n. *gausapa* fem. et *gausape* neut. *tiaras* m. *tiara* f.

Nonnulla in *us*, et *a*; ut *araneus*, et *aranea*; *acinus*, et *acina*, etiam et *acinum*; *baptismus*, et *baptisma*; *mercatus*, & *mercatura*; *nervus* et *nervia*; *syngraphus*, et *syngrapha*; *venatus*, et *venatura*; *usus*, et *usura*.

In *ar*, & *is*; ut *baccar* n. et *baccaris* f.

Quædam in *e*, et *is*; ut *rete*, et *retis*; *pane*, et *panis*; *præsepe*, et *præsepis*.

Sunt nunc finita in *en*, quæ olim etiam exierunt in *is*; ut *Pollen* neutrum, et *pollis*, *pollinis*, masc. *fulmen*, et *oscen* apud Vetr. erat *fulminis* et *oscinis*.

Et contrâ *sanguis* m. erat *hoc sanguen*, *strigilis* fem. olim erat *hoc Strigil*.

Invenias etiam *gummi*, et *gummis*.

Multa in *o*, et *um*; *adagio*, et *um*; *colluvio*, et *um*; *contagio*, et *contagium*; legitur et *contages*; *obsidio*, et *obsidium*.

Item in *io*, et *us*; ut *admonitio*, et *admonitus*; *auditio*, *us*; *cantio*, *us*; *concurfio*, *us*; *consensio*, *us*; *contemptio*, *us*; *dominatio*, *us*; *famulatio*, *us*; *flexio*, *us*; *ingressio*, *us*; *interitio*, *us*; *lufio*, *us*; *partio*, *us*; (sed legitur et *partitudo*) *piscatio*, et *us*; *potio*, et *us*; *reditio*, et *us*; *tactio*, et *us*; *venatio*, et *us*; *ufio*, et *us*.

In *us*, et *um* quamplurima. *Absinthius*, et *Absinthium*; (sed hoc uſirat *us*, nec reperiendum alterum, nisi apud Vetr.) *Anfractus*, et *um*; *angiportus*, et *um*; *antidotus*, et *um*; *balteus*, *um*; *barbitus*, *um*; *buxus*, *um*; *calamistrus*, *um*; *candelabrus*, (vel ut Arnobio placet *candelaber*) et *candelabrum*; sed hoc in usu, illa obſolera; *calcarius*, *um*; *capillus*, *um*; *caseus*, *um*; *census*, *um*; *cepi-tius*, *um*; *chirographus*, *um*; *cingulus*, *um*; est et *cingula* (sed

(sed hac cinguntur equi illis homines) *clivus*, um; *cælum* nunc solum in usu, sed olim & *cælus*; *collus*, um; *commentarius*, um; *compitus*, um; *corius*, um; *costus*, um; *crocus*, um; *cubitus*, um; *culeus*, um; *dorsus*, um; *effectus*, um; *emplastrus*, & *emplastrum*; (verum Agellius lib. 16. cap. 7. non probat *emplastrus*; licet Græci utrumq; dixerint, ὀνὴρ ἑμπλάστος, & τὸ ἑμπλάστρον) *filus*, um; *finus*, um; *forus*, um; *fretus*, um; *gladius*, um; *helleborus*, um; *hyssopus*, um; *intestinalis*, um; *intubus*, um; *jugulus*, um; *jussus*, um; *lacertus*, um; *libus*, um; *locus*, olim *locum*; contra apud vet. *lucrus*, quod nunc *lucrum*; *lutus*, um; *medimnus*, um; *mundus*, um; *nardus*, um; *nasus*, um; *nuncius*, um; *pagus*, um; *palatus*, um; *palus*, um; *pannus*, um; *papyrus*, um; *patibulus*, um; *pileus*, um; *pistillus*, um; *puteus*, um; *reliculus*, um; *rietus*, um; *rogus*, um; *sagus*, um; *salus*, um; *scutus*, um; sed *salus*, & *scutus*, tantum apud veteres; *Sestertius*, *Sestertium*; sed hac significatione differunt, nam *Sestertius* valet 2 asses cum semisse, *Sestertium* autem duas minas cum semisse; *sibilus*, um; quod propr. Adject. (nam dixit Maro * ora & * colla sibi (i. e.) * 2 *Aneid.* *sibilantia*) *sparus* & um teli genus; nam piscis * 2 *Georg.* tantum *sparus*) *spicus*, a, um; sed *spicum* tantum singulari; *suggestus*, um; *supparus*, um; *symbolus*, um; legitur & fem. *symbola*; sic *syngraphus*, a, um; *textus*, um; *thesaurus*, um; *thymus*, um; *tribulus*, um; *vadus*, um; *uterus*, olim erat *uterum*; & *vultus*, um; & tamen nec hic omnia adduximus.

Multa in a, & um; ut *Acetabula*, um; *alimonia*, um; *amygdala*, um; *arva*, um; *buccina*, um; *camenta*, um; *castra*, um; *decipula*, um; & præter *delicium*, olim erat *delicia*; *fenestria*, um; *fulmenta*, um; *ganea*, um; *horrea*, um; *labia*, um; *labrusca*, um; *lanicia*, um; *lixivia*, um; *macella*, um; *mandibula*, um; *manibula*, um; *margarita*, um; *mulctra*, um; *myrteta*, um; sed *myrtetum* usitatius; *ostrea*, um; *palpebra*, um; *pistrina*, um; *postica*, um; *profecta*, um; sed & *proficies*, & *proficia*; *prostibula*, um; *ramenta*, um; *rapa*, um; *seplasia*, um; *sesama*, um; *terricula*, um;

um; testa, um; tribula, um; vertibula, um; vigilia, um;
Quædam in um, & es; ut contagium, contages; diluvi-
um & diluvies; tabum & tabes.

In u, & us; nam præter gelu, & genu, videre est apud
vett. gelus, & genus; & præter artus olim erat & artu.

Leguntur etiam attagen, & attagena; lymfa, & lymfor;
melos, neur. & melus m. pigror, & pigritia; quinquatrus,
fem. & quinquatria neur. utrumque vero plur. (Quinquat-
res etiam est apud Priscian. lib. 7. & Quinquatriæ apud
Diomedem; sed de his vide quæ diximus in tertiâ declina-
tionem ad vocem Quinquatriis) squallor, & squallitudo; su-
pellex, & apud vett. supellestile, unde pl. supellestilia; vul-
tur, & apud vett. vulturis.

Inter nomina urbium reperias Epidaurus, & Epidaurum;
Ilios, & ilium; Saguntos, & Saguntum; Soracte, & So-
raßtes, &c.

Sed tibi præterea, &c. ibid.

—Panther Panthera.—

Sic absis, & absida; chlamys, & chlamyda; fulix, & fu-
lica; hebdomas, & hebdomada; lampas, & lampada; firen,
& firena; vesper, & vespera.

Veritur his rectus, &c.

—Pubes Puber.—[pag. 32.]

Pubes propriè Adject. & satis notum, sed desideratur ido-
neus Autor, qui puber utitur.

Quædam autem reperias in es, & a; ut amicities, & a-
micitia; blandities, & blanditia; canities, & canitia; de-
licies, & a; desidies, & a; effigies, a; luxuries, a; ma-
teries, a; minuties, a; notities, a; proficies, a; prosapiæ,
a; puerities, a; servities, a; tristities, & tristitia.

In is, & a; ut buris, & bura; us, & a; juvenus, a;
senectus, a.

Lac apud vett. erat lacte.

Quædam in al, & e; ut capital, & capitale; minerval,
& minervale; penetral, & penetrabile; toral, & torale;
virginal, & virginale; & similia.

Sic

Sic etiam *sal*, & *sale*; imo *sale* potius, quàm *sal*, dicere jubet Charisius, itaque apud Terentium Eunuch. Act. 3. Sc. 1. legit Muretus, *qui habet sale, quod in te est.*

In *ar*, & *is*; ut *cappar*, & *capparis*.

In *ar*, & *e*; nam quæ nunc, *calcar*, *pugilar*, *torcular*; olim erant *calcere*, *pugillare*, *torculare*, & contrà *boletare*, erat *boletar*.

Sic *altar*, *altare*; *exemplar*, *exemplare*; *lupanar*, & *lupanare*, &c. è quibus fluxerunt, *altarium*, *exemplarium*, *lupanarium*, *torcularium*, ita legas *alvear*, *alveare*, & *arium*; *cochlear*, & *cochlearium*; *milliare*, & *milliarium*; *pulvinar*, & *pulvinarium*.

Et procul dubio Gen. plur. in *orum*, ut *Agonaliorum*, *conclaviorum*, *vestigaliorum*, *sponsaliorum*, & cætera ejusmodi, sunt à Nominat. sing. in *ium* non in *e*.

Nonnulla in *o*, & *as*; ut *beatitudo*, & *beatitas*; *concinnitudo*, & *concinnitas*; *necessitudo*, & *necessitas*; *temeritudo*, *tas*; *teneritudo*, *tas*.

In *o*, & *es*; *alluvio*, *es*; *colluvio*, *es*; *proluvio*, *es*; *propago*, *es*; *ambago*, *ambages*.

In *o*, & *is*; nam *caro* olim erat *carnis* in Nominat.

In *es*, & *us*; ut *palumbes*, & *palumbus*, unde fem. *palumba*.

In *o*, & *us*; ut *capo*, *us*; *gobio*, *us*; *lanio*, *us*; *ludio*, *ludius*; *pavo*, *us*.

In *o*, & *en*; ut *turbo*, & *turben*.

In *en*, & *um*; ut *gluten*, & *glutinium*; *documentum*, *momentum*, *monumentum*, olim erant *documen*, *momen*, *monumen*; & contra *sublimen* olim *sublimentum*; *carmen*, *carmementum*; unde *carmen* & *ai aioidai* vel *Parca*, & *limer* olim *lumentum*; unde *Deus limentinus*.

In *or*, & *us*; ut *algor* & *algus*, à quo *algu* apud Plaut. Rudent.

Legas *jecor*, *jecur*, & *jecinur*; *juger* & *jugerum*; *famulus*, olim erat *famul*; & contra *puer* erat *puerus*: unde *puera* fem. & *vir*, *virus*, unde *vira* fem. apud Festum.

Mens erat *mentis* in N. & *senex* *senicius*, unde *senecio*.

Addas etiam multa in *es*, & *is*: *adipes*, *is*; *canes*, *is*:

feles, *is*: *puppes*, *is*: *sepes*, *is*: *torques*, *is*: *valles*, *is*: *vehes*, *is*: *sic trabs*, & *trabis*: *mugil*, & *mugili*.

Etiā *Ligur*, & *Ligus*: *Arabs*, & *Arabus*: *abax*, & *abacus*: *cappadox*, *ocus*: *occiput*, & *occipitium*: *pecus*, & *pecu*, à quo *pecua* in plur. ut *ossua* ab antiquo *ossu*.

Utrum *veper*, *vepres*, an *vepris*, dicendum in Nom. dubitant Grammatici.

In propriis occurrunt *Anio* & *Anien*, quorum Genitivus (utrique communis) *Anienis*: *Nerio*, *onis*: & *Nerien*, *enis*: *Antipho*, *onis*; & *Antiphon*, *ontis*; & similia. *Agamemno*, & *Agamemnon*; *Ctesipho*, & *on*; *Simo*, & *on*: Gen. *onis*, &c. Item *Achilles*, & *Achilleus*; *Perses*, & *Persens*; *Ulysses*, & *eus*; *Aschines*, & *Aschinus*; *Androgeos*, G. *eo*: & *Androgeo*, G. *Androgeonis*; *Athos*, G. *o*: & *Atho*, G. *Athonis*.

Item *Calpe*, G. *es*: & *Calpes*, G. *is*: à quo Abl. correptus *Calpe relicta*, *Juven. Sat. 14.* nam à *Calpe es* Græcâ formâ esset longus.

Sed alia aliter mutant Græcam terminationem: nam *Lycambe* facta Latina est *Lycamba*; & *Penelope* *Penelopa*, reperiuntur etiā *Delos*, & *us*; *Rhodos*, & *us*; *Ismaros*, & *Ismarus*; sic *Cestos*, *Tenedos*, *Aegyptos*, quæ Latina in *us*: quod & in Appellat. nonnunquam accidit: legas enim, *lotos*, & *lotus*; *scorpius*, & *scorpius*.

Sed præter hæc leguntur *Evander*, & *Evandrus*: *Leander*, *us*; *Iber*, *Iberus*; *Tymber*, *us*, &c. *Titan*, *Titanus*: *Narbon*, et *Narbona*: *Cyrena*, *arum*: pl. *Cyrene*, *es* sing. *Thebe*, *arum*, et *Thebe*, *es*: *Arar*, et *Araris*: *Phorcys*, *us*: et *Phorcyn*, *us*.

Pollux contractum est ab antiquo *Polluces*, quo usus *Plaut. Bacchid. Act. 4. Sc. 8. Gr. Πολυδεύκης*: sic *Laurens* à *Laurentis*, *Tibur* à *Tiburtis*.

Hæc simul & quarti, &c. ibid.

Laurus habet G. *ri*, et *rus*: Abl. *ro*, et *ru*: Nom. plur. *ri*, et *rus*; A. *ros*, et *rus*: cæteros casus tantum secundæ.

Quercus

Quercus G. *ci* et *cus* ; Plur. *corum* et *cuum* : cæteri casus quartæ.

Colus G. *li* , et *lus* : Ab. *lo*. raro *lu*. cæteri casus secundæ.

Pinus et *cornus* sequuntur quartam , potius quàm secundam. Virgilius tamen habet *Pinosque loquentes*.

Domus G. *domi* et *home*, *domus* of the house D. *domui*. Acc. *domum*. V. *domus*. A. *domo*. Pl. N. *domus*. G. *domorum*, et *domuum*. Dat. *domibus*. Acc. *domos* , et *domus*. Voc. *domus*. Ab. *domibus* : juxta versum à pueris cantatum.

Tolle me, *mi*, *mu*, *miu*, si declinare *domus* vis.

Plaut. tamen in Abl. dixit *domu*.

His quoque plura leges, &c. ibid.

Qualia *arcus*, *versus*, *fagus*, *humus*, *lectus*, *pannus*, *senatus*, *somnus*; *sonus*, *succus*, *susurrus*, *vulgus*, quorum *arcus*, *senatus*, et *versus*, usitatius sunt quartæ, cætera secundæ.

Quædam etiam sunt primæ et tertiæ declinationis , ut *Dares*, G. *a*, et *etis*, sive *etos*.

Sic *Æacides*, quod vul. ð facit Gen. in *a*, habet etiam in *is*. Vide Sen. Troad. Sc. 1. et Vocat. in *e* et *es* : hoc tertiæ, illud primæ.

Sic *Orestes* *a*, et *is* : *Thucydides* *a*, et *is* : *Mithridates* *a*, et *is* : Et par ratio est in *Orontes*, *Tigranes*, *Heraclides*, *Timarchides*, *Ætes*, *Herodes*, *Euripides*, quorum aliquot, scil. *Orontes*, *Thucydides*, et *Euripides* sunt etiam secundæ, ut infra notatur.

Sic in nominibus fluviorum, *Euphrates*, *Ganges*, *a*, et *is*.

Item *Diadema* *a*, et *atis* : *sacoma* *a*, et *atis* : *Schema* *a*, et *atis* : *dogma* *a*, et *atis* : sed in his quatuor, prima declinatio est fem. gen. tertia neutrius.

Sed *pascha*, *a*, et *pascha*, *atis*, est utrumque neutrum.

Nonnulla secundæ et tertiæ : ut *Iber*, *Iberi*, et *Iberis* : *cancer*, *canceri*, et *canceris* : *Mulciber*, *bri*, vel *beri*, et

bris : *glomus*, *i*, et *glomeris* : et si credamus nonnullis, à *gener*, *generi*, et *generis* : *vesper* habet in Acc. *vesperum*, in Ablat. *vespere*, et *vespero*.

Sic Nom. *Achilles*. Gen. *Achillis* et *Achillei*, et per contractionem *Achillei* vel *Achilli*. Dat. *Achilli*. Acc. *Achillem*. Voc. et Abl. *Achille*, ubi e semper breve est.

Eodem prorsus modo variatur *Ulysses*.

Invenias etiam *Orontes*, *Aristoteles*, *Demosthenes*, *Thucydides*, *Euripides*, *Archonides*, *Timarchides*, *Hercules*, *Periplectomenes*, *Verres*, *Theophanes*, *Ariobarzanes*, *Simonides*, *Pericles*, *Xerxes*, *Moses*, tam in *i* quam *is* facere Genitivum.

Nisi mavis Genitivum in *i* esse per contractionem ex *ei*, ab Æolico Nom. in *eus*, ut *Ἡρακλῆς*, Æolice *Ἡρακλῆς* : quod Latine variatum fit *Heracleus*. Gen. *Heraclei* et Contract. *Heracti* : quod quidem verisimiliter videretur, quoniam etiam dandi casu, *Tantaleo* à *Τανταλῆος* pro *Τανταλῆος* dixit Propert. lib. 4. eleg. ult. et in Accus. *Adoneum* usurpavit Plaut Menæch. Act. 1. sc. 2. pro *Adonin*. et Appul. *Adonei* pro *Adonidis*.

Quidam huc afferunt *vas*, quod volunt esse tertiæ sing. et secundæ plur. sed *vasa, orum*, est à *vasum*, *i*. sing. quo usus est Plaut. Truc. Act. 1. sc. 1. et *vasibus* in plur. à *vas, vasis*, dixit Cornelius Severus in Æna. *Caviscunctatus* vasibus *hæsit*.

Composita autem à *πῦς* sunt etiam secundæ, et tertiæ : ut *Melampus*, *Oedipus*, *i*, et *odis*. Sed non omnia, nam à *tripus*, tantum est *tripodis* : ab *antipus*, *antipodis* : et contra *polyus*, tantum *polypi*.

Composita à *pater* diversimodè se habent. *Antipater*, et *Sospater*, Græca, sunt secundæ, sed Latina, qualia *Semipater*, *Marspater*, *Vespiter*, sunt tertiæ.

Quædam sunt tertiæ et quartæ, ut *penns*, *specus*, Gen. *us*, et *oris* : *acus*, *us*, et *eris*.

Quædam tertiæ et quintæ, ut *fames*, *is* et *ei* : *plebs*, *plebis*, et *plebei* : *quies*, *eris*, et *ei*.

Nescimus an aptior, quam hic, occurrerit locus monendi pueros,

pueros, quæ Grammaticorum placita de Nominibus è duabus vocibus compositis.

Sciant igitur si componantur è duobus *rectis integris*, ut *respublica*, *jusjurandum*, &c. vox utraque inflectitur, ut *hæc Respublica*, G. *reipublica* : *hoc jusjurandum*, G. *jurisjurandi*.

Diximus *duobus rectis*, nam si alter casus sit *obliquus*, variatur tantum ex parte *recti*; ut *hoc senatusconsultum*, G. *senatusconsulti* : *hic triumvir*, G. *triumviri* : *hæc materfamilias*, Gen. *matrisfamilias*, cujus plur. est *matresfamilias*, et *matresfamiliarum*.

Diximus etiam è *duobus integris*, nam *Marspiter*, *Diespiter*, quia vocis posterior pars non *integra* sit, non facit *Martispitris* et *Dieipitris*, sed tantum *Marspitris*, et *Diespitris*: pro quibus apud veteres ait Priscianus reperiri *Marspiteris*, et *Diespiteris*.

Rosmarinum, si quando (et aliquando,) occurrit in Accusativo, referendum ad Nom. *rosmarinum*, non *rosmarinus*; qui in Acc. habet *roremmarinum*. tamen *olusatrum* non tantum *olerisatri* facit, sed et *olusatri*. Et à *leopardus* voce ignotâ antiquis Scriptoribus malle[m] dicere in Gen. *leopardi*, quam *leonisphardi*.

Alteruter nunc ex altera nunc ex utraque parte inflectitur, ut Nom. *alteruter*, Gen. *alterutrius*, et *alteriusutrius*, &c.

Adjectiva Luxuriantia.

A quibus us *simulis*, &c.

Leguntur etiam *sterilis*, et *sterilus*: *improlis* et *improlus*.

Sed imprimis hoc accidit in *his* quæ exeunt in *arts*, et *arius*: ut *vulgaris*, et *vulgarius*: *palmaris*, et *palmarius*: *singularis*, et *singularius*, &c.

Legas etiam *infer*, et *inferus*: *prosper*, et *prosperus*: *satur*, et *saturus*: *sacer*, et *sacris*: *concors*, et *concordis*: *discors*, et *discordis*: *memor*, et *memoris*: *par*, et *paris*. Et quæ nunc *difficile*, *consimile*, *subtile*; olim erant, *difficul*, *consimil*, *subtil*.

Præter *anceps*, et *præceps*; olim erant, *ancipes*, et *præcipes*: quorum obliqui in usu sunt *ancipitis*, et *præcipitis*, &c. Sed hæc diversa vocabula et diversâ origine; *anceps* enim, *præceps* sunt à *capio*; atque, ut cætera ejus derivata *auceps*, et *princeps*, faciunt Genit. in *ipsis*, quem flexum apud cæcos reperias: *ancipes* vero, et *præcipes*, utpote à *caput* orta, faciunt Gen. in *itis*; licet hæud alibi reperias in Nominat. quàm apud veteres.

Quædam excurrunt in *or*, et *us*: ut *bi-corpor*, *tri-corpor*, *tri-pecttor*, *uni-color*, *versi-color*; *bi-corporus*, *tri-corporus*, &c.

Quædam in *es*, et *us*: nam præter *quietus*, *inquietus*, *requietus*, voces satis notas, erant etiam *quies*, *inquietes*, *requies* (non substantiva ut jam usurpantur) omnium generum: nam dixit Lucinius Marcus 1. Anna). *milites*, *quietes*: Sall. 2. Histor. *percitum*, et *inquietem*: Maro in culice, si placet Scaligeri emendatio,

Quolibet ut requies victu contentus abundet.

Arpinas, *Ardeas*, *capenas*, et ejus farinæ vocabula, contracta sunt ex *Arpinatis*, *Ardeatis*, *capenatis*. Sic *summas* ex *summatibus*, *infimas* ex *infimatis*, quod integrè extulit Plautus Stichus. Ergo Oratores populi *summates Viri summi accumbent*, ego *infimatis infimus*. ibid.

Comparatio Nominum.

Quorum signif. augeri minuique potest. ibid.

Neque tamen hæc omnia; namque *cicur*, *claudus*, *canus*, *degener*, *dispar*, *magnanimus*, *memor*, *mirus*, *delirus*, *satius*, *calvus*, *balbus*, *almus*, *egenus*, *edentulus*, *crispus*, *jejunus*, &c. admittunt magis, et minus, non tamen ideo comparantur per gradus. Neque comparantur gentilia, possessiva, numeralia, diminutiva, materialia, temporis significativa: desinentia in *bundus*, *imus*, *ivus*: composita à *fero*, et *gero*, et pleræque in *plex*, &c. Farnab.

Positivus. ibid.

Quem Scaliger vocat *indefinitum*, Quintilianus *absolutum*, H. Stephanus *simplicem*.

Compar. qui sig. sui pos. per adverb. magis auget. ibid.

Sed meliùs à Scaligero definitur, *Species dictionis excessum significans ad alterum relatum*.

Aliquando significat idem quod *Positivus*, vel auget significationem ejus per *valde*, vel *admodum*: ut in illo Fabii de Isocrate. *Eoq; jam seniore*, (*octavum enim & nonagesimum implevit annum*) pomeridianis Scholis Aristoteles præcipere artem Oratoriam cepit, nam hic *senior* est idem quod *senex*: vel, si mavis, *admodum senex*.

Aliquando vero addit imminutionem positivo, ut in illo Maronis *Æneid* 5.

Tum senior tales referebat pectore voces.

Ira statuit Vossius noster, qui interpretatur *tristior, subtristis*, vel *ex parte tristis*; & *senior, parum vel non satis, senex*: in hoc nempe secutus Servium, in illo Priscianum: sed qui rem propiùs spectat, fortasse inveniat (saltem in his locis) quod ab illis magnis viris dissentiat; nam quomodo *illa* dici potest *subtristis*, vel *ex parte tristis*, quæ oculos suffuderat lachrymis, et tam miseras edidit querelas? aut *ille non satis senex*, qui apertè queritur de tarda hebetudine, et effræctis viribus senectutis? nec quicquam valet, quòd adhuc robustus esset, et hostem profligaret fortiter, quamvis juvenem; non enim eos solummodo *senes* vocamus, qui decrepiti, et Acheruntici, sed quicumque virilis ætatis vigorem, et ἀκμὴν præterierunt: ut Græci promiscuè dicunt γέροντες, & ἀποτέροντες, sive παρηκλιμένοι. De hac minutiâ si quis plura vult, videat hinc Servium in illud 5. *Æneid*. *Tum senior tales*, &c. Priscian. lib. 3. Vossium de Analog. lib. 2. cap. 23. illinc Laur. Vallam de Eleg. lib. 1. c. 12. Jul. Scalig. de causis L. L. lib. 4. cap. 101. Quintil. de figuris verborum. lib. 9. cap. 3.

Superlativus qui supra positivum, &c. ibid.

Meliùs fortasse definias, si dicas cum Scaligero esse *speciem dictionis excessum caterorum denotentem*, scilicet vel absolute, ut cum dicerem *Deum omnium esse supremum*, vel in suo genere, ut si vocem *Boëthium Philosophorum* inter Romanos *doctissimum*; atque inter Arabas *Averroëem*: licet enim *uterque* sit suo genere *doctissimus*, fieri tamen potest ut inter Græcos sit, qui utrosque superat, et *doctior* fiat, quàm, qui inter cæteras gentes sint *doctissimi*: quod hic apertius diximus, ut sciant pueri, quo sensu superlativus gradus aliquando à comparativo excedatur.

Quæ verò positiva in r desinunt, &c. [pag. 33.]

Legitur & *celerissimus*, sed id à *celeris*, non *celer*: *dextimus* non agnoscimus esse superlativum, sed synonymon esse cum *dexter*, ut *sinistimus* cum *sinister*: vel, si sit, factum esse per contractionem à *dexterrimus*, ut *citimus* à *citerrimus*: de quo vide infra, ad quem modum etiam sit *maturrimus* à *maturissimus* potiùs, quàm ab obsoleto *matur*.

Sex ista in lis, &c. ibid.

Mallet *quinq;* de quibus calcatum illud,

Dant tibi quinq; Limus, quæ signat dictio F.A.G.U.S.

Cujus litera prima notat *Facilis*, secunda *Agilis*, &c.

Excludendus igitur *docilis*, et meritò, nam *docillimus* nusquam reperitur: et desideratur adhuc Autor qui dixit, aut *Agillimus*, aut *Gracillimus*.

His verò annumeres, si placet *imbecillimus*, quo usus est Seneca epist. 85. licet non negamus *imbecillissimus* etiam usurpari à Celso, lib. 2. cap. 18.

Quæ derivantur à dico, loquor, volo, facio, &c. ibid.

Mutuata scilicet comparativum, et superl. ab antiquis participiis in *us*: nam Plautus sæpe dixit *benevolens*, nonnulli etiam *beneficiens*, unde *beneficiator*, et per syncopen *beneficentior*: *breviloquens* ipse Cicero in 7. ad Art. Ep. 19. *breviloquentem jam me tempus ipsum facit*.

Plantus

Plantus usurpat mendaciorius, &c. ibid.

Imo et *magnificior*, et *munificior*, et *beneficissimus* leguntur apud M. Catonem. *Mirificissimum* apud Terentium, in Phormione, et *magnificissimè*, apud Attium, in 9. *Αἰδου καλῶν*.

Quoties vocalis præcedit us, &c. ibid.

Quem modum comparandi sequuntur etiam *almus*, *balbus*, *calvus*, *canorus*, *cannus*, *cicur*, *claudus*, *crispus*, *degener*, *delirus*, *dispar*, *edentulus*, *egenus*, *jejunus*, *magnanimus*, *mediocris*, *memor*, *mirus*, *opimus*, *salvus*, *sylvester*, *vetulus*, *unicus*: et, si quando comparantur, Gentilia: ut, *Romanus*. Possessiva, ut *paternus*: Numeralia, Materialia, temporis significativa, Participialia in *us*; Definitiva in *bundus*, in *imus*, et *ivus*; ut *legitimus*, *fugitivus*. Composito à *fero*, et *gero*; ut *frugifer*, *armiger*. Et (exceptis *simplex* et *multiplex*) composita à *plex*, in quibus per particulas excessus, uti sunt, *magis*, *valde*, et *maxime*, supplemus comparativorum et superlativorum defectum.

Sed tamen neque omnia exeuntia in *us* purum, supplementa adverbiorum semper exigunt: nam dixit Cato apud Priscianum lib. 3. *arduius*, et *arduissimus*. Usurpavit Varro lib. 2. de R. R. cap. 9. *assiduiores*, *assiduisimè* autem est apud Ciceronem in Bruto.

Egregius quoque ex se augetur, quomodo Pacuvius in Medo dixit, *mulier egregiissimâ formâ*; et Juvenalis in Sat. 10. *Egregius cenat*, &c. ubi *egregius*, ut placet Prisciano, ponitur pro *egregius*, vel magis *egregiè*.

Nec apud minus idoneos Autores reperienda, *exiguus*, et *exiguissima*: *industrior*, *injurius* (i. e.) pro *injurius*: *innoxior*, sive *innoxior*, *perpetuior* et *perpetuissimus*; *strenuior*, et *strenuissimus*: *necessarius* usus est Tertull. lib. 1. adversus Marcionem, et vetus interpres, 1. Cor. 12. 22.

Pissimus e si improbavit Cicero. Philip. 13. non tamen ab hoc incremento abstinuit Seneca, lib. 5. controv. 27. Curtius lib 9. Quintil. declam. 6.

Vacuissimus

Vacuissimus est apud Ovidium, lib. 3. de Ponto Eleg. 1.
Nec rursus jubeo, dum sit vacuissima, quæras,
Corporis ad cultum vix vacat ille sui.

Comparatio Anomola [pag. 34.]

Minimus. ibid.

Pro quo *parvissimus* usurpat Lucretius lib. 1. Varro,
 (πεὶ ἐγκωμίων in descriptione pueri formos) & multi
 Juniorum.

Multum, plus, plurimum. ibid.

Rectè, nam etsi *plus* habet naturam adjectivi, & quan-
 do dicimus *pluris emi*, vel *plure vendunt*, subintelligatur
pretij vel *pretio*; tamen, ut diximus ad regulam, *Mascula*
sunt tantum, &c. nullibi in constructione reperitur, nisi
 neutrius generis, ideoq; necesse est, ut in Mascul. & sem.
 desit gradus comparativus.

Vetus, veterior, veterrimus. ibid.

Sed erat apud Antiquos etiam *veter*. Varro lib. 6. de LL.
olla veter arbor.

Citra, &c. ibid.

Displicet, hîc summo Grammatico, quod in *citra ceterior*,
citimus, & sequentibus, adjectiva formarentur, aut a præ-
 positionibus, aut ab adverbij; ait enim comparativum, &
 superlativum, notare excessum positivi sui, manente essen-
 tiâ; adeo ut necesse sit, omnes gradus esse ejusdem classis,
 scilicet, vel omnes nomina, vel omnes præpositiones; ma-
 vult igitur loco adverbiorum, & præpositionum supponere
 adjectiva possessiva.

Qualia sunt, *citer, inter, vel interus; infer, vel inferus;*
exter, vel exterus; super, vel superus; poster, vel posterus;
ulter, vel ulterus; propis, vel propus; pris; diutis, vel diu-
tus; sepi, vel sepius; quorum aliquot adhuc extant apud
veteres; scilicet citer, infer, & super apud Catonem, inferus,

&

& *superus* apud Livium Andronicum in *Odyſſea* Gloſſ. red-
didit ἐξῆναι & *exter*, *extraneus*, *externus*, pro quo maluit
Cicero, & alij *exterus*.

Posterus ulus est Maro, & Salluſt. *Severus*, (ſive quiſ-
quis eſt Autor poematis de *Ænâ*) ſi Scaliger rectè emen-
davit, dixit — *Vertit vaſa intera vertice ſevo*, ubi *in-*
tera eſt à ſing. *inter*, vel *internus*.

Quibus admiſſis comparatio fiet regulariter, ſi modò
ſyncope obſervatur in ſuperlativo, ut *citer*, *citerior*, *citer-*
rimus, & per ſynopen *citimus*, *infer*, & *inferus*, comp.
inferior, ſuperl. *inferrimus*, vel *inferiſſimus*, &, per ſynco-
pen, *inſimus*, & ſic de cæteris.

Quomodo etiam Voſſius noſter vult *poſtumus* formari a
poſterimus, vel *poſteriſſimus*: ait enim *poſtutam prolem*
apud Maronem *Æneid.* 6. non ſignificare eam, quæ nata
humato patre, ſed quæ poſtremo nata loco, parente ſuper-
ſtite; & confirmat ex Tertulliano. lib. contra Gnoſticos,
ubi de ſcorpio ait, *cauda erit, quodcunq;* de *poſtumo corpo-*
ris propagatur, & *verberat*. quo loco *poſtimum* nihil aliud
ſignifica re poſſeſt, quam *poſtremum*.

Diu, *diutior*, *diutiſſimus*. *ibid.*

Diutiùs, et *diutiſſimè*, nemo reſpuit; ſed *diutior*, *diu-*
tiſſimus, non meminit ſe legiſſe Voſſius.

Ocyor *ocyſſimus*. *ibid.*

Mel uſ ſcriberetur *ocior* *ociſſimus*, quia Græcuſ compa-
rativus eſt ὀκύτερος.

Potior ma'è hic annumeratur, cùm ſit à poſitivo *potis*,
nec agnoſcit Voſſius *peniſſimus*.

Addas verò hiſ defectivis, quæ comparativo deſtituun-
tur: *nuper* et *nuperus*, *nuperrimus*; *sacer*, *sacerrimus*:
ſic *invitus*, *diverſus*, *faſſus*, *fidus*.

Quæ non agnoſcunt ſuperlativum, *ingens*, *ſatur*,
dexter, *ſupinus*, *inſinitus*, *taciturnus*, *ſalutaris*, *declivis*,
dives: nam exinde eſt *divitior* apud Ciceronem, Mar-
tialeſ, et Plautum: *ditiſſimus* autem eſt à *dis* *ditior*.

Ante-

Anterior, fortasse ab antiquo *anter*, vel *anterus*: solum in comparativo invenitur, cujus sortis qui putat *habitor*, legat Agellii lib. 4. cap. ult.

A *satis* autem non nisi *satior*, et *satius*, et à *secus secius*, à quo et *sequior*; quo usus Appul. in 6. et 7. de A. A. et alii.

Interdum autem à Substantivis fit Comparatio,
ut *Neronior*, &c. *ibid.*

Sic *pumilior* apud Appuleium; *Plautinissimus* apud Agellium, *meritissimum* etiam apud Plautum substantivè positum pro *maximum meritum*.

Interdum à superlativis quasi essent positiva, oriuntur alia comparativa et superlativa, ut *pejssimissimus* à *pejssimus*, apud Senec. Epist. 81. Si sana est lectio, *extremior*, et *postremior*; et *postremissimus*, in Appuleio, apud Tertullianum *extremissimus*, apud Arnobium *minimissimus*, *proximior* apud Senec. cap. 103. ita tamen ut *quorum abstinentiam interrumpi, modum servem, & quidem abstinentie proximior*, nescio an *difficiliorem*.

PRONOMEN

De Declinatione.

Mei, tui. [pag. 38.]

Pro *mei*, et *tui* veteres dixerunt *mis*, et *tis*; et in Gen. plur. *vestrorum* pro *vestrum*; ex quo factum videtur per Syncopen. De hoc videatur Plaut. Most. Act. 1. sc. *Jampridem ecastor*, &c.

Genitivus secundæ desinit in ius. ibid.

Hujus etiam declinationis habentur quædam Adjectiva; (ut vulgo ~~est~~ *est* *manantur*) viz. *unus*, *nullus*, *ulius*, *totus*, *solus*, *aliquis*, *uter*, *neuter*, *alius* (pro quo *alis*, et in neut. *alia* dixerunt veteres.)

Sed

Sed sciendum est olim fuisse, ut reliqua Adject. trium generum, primæ et tertiæ Nominum, tam in Gen. et Dat. quàm in reliquis casibus, ut Tes. *tam iners, tam nulli consilii*. Cicer. de Divinat. *alteræ pecudes*. Ter. Heaut. A&. 2. sc. 2. in Dat. *alteræ narrat*, et neutri generis dicitur à Grammaticis.

Quam formam etiam Pronomina nonnulli apud antiquos sequuntur, ut *illi modi, isti modi* apud C. Licinium, *ipsi vestimenta*, pro *ipsius*, apud Afranium. Pro *ille* in singulari olim dicebatur *ollus*, vel *olle*; in plur. *oloe* et *olli*, *ipsus* pro *ipse*, est apud Comicos.

Pro *hic*, veteres dixerunt *bice* (pro quo nunc malumus *hicce*) unde in plur. *hæce*, quod, ut *quæ*, usi sunt tum in feminino, tum in neutro, genere. Sed factâ Apocope mutaverunt sequentis ævi Autores *hæce* in *hæc*; scilicet ut differret à feminino *hæ*.

Sed et *hæc* etiam in feminino genere olim fuisse usurpatum notavere nonnulli: vide Plaut. A&. 1. sc. 3. Ter. Eunuch. A&. 3. sc. 5. lin. 34. And. A&. 4. sc. 1. lin. 33. Heaut. A&. 4. sc. 7. Phorm. A&. 5. sc. 9. lin. 23. Juven. Sat. 6. lin. 260. 593. Licet omnia exemplaria non id præ se ferant.

Ab *is*, pro *ejus* in feminino dixerunt antiqui *æe*; *im*, pro *eum*; *ibus*, pro *is*, et in fem. *eabus*.

Quis, vel *qui* (sed *quis* communis generis, *qui* tantum masculini) olim in Genit. habuit *quojus*, in Dat. *qui*, vel (ut facilius distingueretur à Nominat.) *quoi*. In Nominat. plur. *ques* tum mas. tum fem. (ut *quis* in singulari) unde in Dat. et Ablativo *quibus* ἀπαλότως, *quis* autem est à *qui*.

Qui, pro *quo* extra compositionem, nunc non utimur, nisi subintelligitur *modo*, ut *qui fieri potest* (i. e.) *quomodo*. Urpavit autem Plaut. Aul. a&. 2. sc. *Tace nunc jam, si qui nūi voles*, ut placet Camerario, alii enim legunt, *si quid*: imo et in feminino pro *qua*. Amph. A&. 1. sc. *Qui me alter, &c. patera donata aurea est, qui Pterela potitare rex solitus est*. Item Curcul. A&. 4. sc. *I præ virgo*]

Quibus

Quibus sui nihil est, nisi una lingua qui abjurant (i.e.) quâ. Sic Maro Æneid. 11. quicum pro quâ in aliquot antiquis codicibus, apud Plaut. autem c. A&t. 5. sc. 4. legas quicum pro quibuscum. Quasi patriciis pueris aut mone-dule, aut anates, aut coturnices dantur quicum lufitent, (i.e.) quibuscum, ufitatoria verò sunt compofita quiquam pro quoquam, et quivis pro quovis: vid. fi operæ est Plaut. Afin. A&t. 1. sc. unumquodq; &c. Ter. Adelph. A&t. 2. sc. 3.

Meus, mea, meum. ibid.

In plurativo legitur *mi* in vocat. pro *mei*; ut Plaut. Cist. A&t. 4. sc. 2. *mi homines, mi fpectatores.*

Non probandi tamen *ii*, qui pro *mi*, in fing. dicunt *meus*, quippe qui purioris ævi latinatatem non sapiunt; nec fequendi illi, qui dicunt *mi mater*, et *mi fidus*, pro *mea*, et *meum*.

Suis, et *fuos*, et *fuas*, ver. contraxerunt in *fis*, et *fos*, et *fas*: est tamen apud Ennium, ubi *iam* et *fos*, ponuntur pro *eam*, et *eos*.

Noſtras, veſtras, cujas. ibid.

Pro *cujas* in Nominat. dixerunt veteres *cujatis* in maf. et fem. genere, ut et *noſtratis*, et *veſtratis*, ut ſupra notavimus, ad *Luxuriantia Adjectiva*.

Eccum, eccam. [pag. 39.]

Et in Nominat. apud Plaut. Menæch. A&t. 1. sc. *Ni mala, &c.* — hercle *ab ſe eccæ exit*, quo caſu etiam dixit *eccifſa*. Sticho A&t. 4. sc. *Ita me dii ament, &c.*

Idem ab is, & demum. ibid.

Sed reclamât ſignificatio; videtur potiùs eſſe ex *is*, et ſyllabicâ adjectione *dem*: nam ſimiliter dicimus *tantundem, totidem, pridem, &c.*

Ce adjicitur obliquis horum pronominum. ibid.

Etiam in Nominativo ſingulari reperitur *hicce*, et in plur fem. *hæce*, ut ſupra notavimus. *En*

En ut equis, &c. [pag. 40.]

Pro *ecquis, nequis, aliquis, siquis*, dixerunt nonnulli
vett. *ecqui, nequi, aliqui, siqui*.

Quicumq. *ibid.*

Monet Priscianus interdum *cum* syllabam omitti, ut
quique, pro *quicumque*; *qualisque*, pro *qualiscunque*; et
similiter in adverbis, *quoque* pro *quocunque*, *quandoque*
pro *quandocunque*.

De Accidentibus Verbo.

Activum quod agere, &c. [pag. 41.]

Activa non rarè absolutè ponuntur, transitione re-
flectente in Pronomen reciprocum, quod desideratur,
ut *tegumentis frondis, & arboribus abscondimus*, sc. *nosmet-*
ipso, *ingeminat clamor*, *insinuat pavor*, (i. e.) *se inge-*
minat, se insinuat, &c. de quibus vide quæ infra annotata
sunt, ad Regulam *verba Transitiva, &c.*

Passivum quod pati, &c. ibid.

Sed verba aliquot apud veteres, acceptâ *passivâ formâ*,
retinent nihilominus *activum* vel *neutrale* significatum,
qualia; *Bellantur Amazones* apud Virg. *Æneid.* 11. *Copu-*
lantur dextras, Plaut. *Aul. Act.* 1. sc. 2. — *vis exagi-*
tata foras erumpitur, pro *erumpit*, Lucret. lib. 6. apud
quem etiam *proturpatur*, pro *prorumpit*.

Fœneror, seu *mavis fœneror*, pro *fœnero*, dici notavit
Agellius lib. 18. cap. 12. *muneror*, pro *munero*, Agellius
lib. 18. cap. 12. *nutrior* pro *nutrio*, teste Prisciano 8.
nisi *nutricor*, et *nutrito*, rescribendum: nam hoc activè
usus est Plautus, illo Cicero. *Pigneror*, pro *pignero*; *præ-*
vertor, pro *præverto*; Plaut. *Liv. Curt. Tacit. Appul.* sed
in præterito *præverti* solum.

Quæatur pro *quæat* est apud Lucret. *Quiritor* pro *quirito*,

dixit Varro, teste Diomede 1. *ruminor* pro *rumino*, idem Varro, et Liv. Andronicus, teste Nonio. *Significo* pro *significo*. Agel. 18. 12.

His quæ diximus adde *adjutor*, *converteror*, *emungor*, *excalceor*, *fatiscor*, *focillor*, *fruticor*, *gliscor*, *ignescor*, *labascor*, *ludificor*, *manducor* et *commanducor*, *murmuror* et *commurmuror*, *palpor* et *expalpor*, *præsagior*, *spolior*, *urinor*, quod veterum locis firmavit Nonius, quem adi de contrariis generibus verborum.

Neutrum.

Bibo, &c. tertiam personam pas. vocis usurpat. [pag. 42.]

Imò verborum hujusmodi natura non obstat, quò minùs forment *primam* etiam & *secundam* personam, passivæ vocis, sed rerum; quod enim *bibitur*, de se non potest dicere, *bibor*: sed, si quis *κατὰ πρῶτον ποτίζειν* induceret vinum dicens, *bibor*, aut terram alloqueretur, *Tu quotidie araris*, haud sanè ut *σολοικίζω* accipiendus.

Deponens. ibid.

Vocatur *deponens*, quòd, cùm ol'im commune, passivam significationem planè deposuerit: ut *causor*, *misereor*, *fruor*, &c. nam quæ utroqueversum dicuntur, licèt ex altera parte rarùs, meliùs in verbis communibus habenda sunt, qualia *abominor*, *adipiscor*, *admiror*, *aggredior*, *antestor*, *arbitror*, *aspernor*, *assessor*, *auguror*, *calumnior*, *comitor*, *complector*, *consequor* et *consector*, *consolor*, *conspicor*, *contester*, *criminor*, *demolior*, *delargior*, *depeculor*, *detestor*, *dignor*, *dominor*, *exsequi*, *fari*, *fateor*, *frustror*, *hortor*, *loquor*, *metior*, *molior*, *obliviscor*, *polliceor*, *potior* (de cujus significatu vid. rez. *Potior* aut *Gen.* aut *Abl.*) *Sector*, *tueor*, *venor*, *vereor*, *ulciscor*, *utor*; Et alia apud Priscianum annumerata, quibus veteres etiam usi sunt passivè; Cicer. ad Nepotem, *qui pauper est aspernatur*. Justin. lib. 30. *jam in publico visuntur*, *jam salutantur*, *jam comitantur*. Cælius ad Cicer. Epist. 8. *de damnatione ferventer loqui est ceptum*. Novius apud Agellium

lium lib. 15. cap. 13. *suppellex multa, quæ non utitur, emitur tamen.* Singula potuimus, si operæ præcium esset, exemplis confirmare.

Nonnulla etiam deponentia, eadem significatione, reperiuntur in *O*, ut *Adulare* apud Columellam. lib. 7. c. 12. Lucrer. lib. 5. et, si credamus Pighio de MS S. Valer. Maxim. lib. 4. c. 3.

Alterco dixit Ter. Andr. act. 4. sc. 1. Scio, cum patre altercâsti dudum.

Amplexo Cicero pro Cluentio, *Autoritatem censorum amplexato.*

Et iidem, vel ejusdem ætatis, Autores, *Arbitro, Auguro, Comito, Fabulo, Frustrò, Frutico, Imito, Impertio, Jurgo, Lachrymo*, à *Largio* composita *dilargio*, et *intargio*, *Lucto, Luxurio, Medico, obsono, Opitulo, Perscruto, Pæspo, Populo, Revertò, Rumino, tumultuo, velifico.*

Plura ejusmodi apud Priscos (si Prisciano, Diomedii et Nonio fidem habeamus) qualia *Amplecto, Ancupo, Auspico, Auxilio, Cachinno, cohorto, commento, congedio, progredio*, &c. Sed hæc obsoleta, neque à Romanæ puritatis studiosis usurpanda.

Osculor verò, quod in communibus vulgò habetur, haud temerè aliter, quàm activè reperias.

De Modis ibid.

Quorum tantùm tres agnoscit Vossius, *Indicativum, Imperativum, et Subjunctivum.*

Indicativus. ibid.

Vocatur etiam apud Grammaticos *rogandi*, et *respondendi species*; *modus fatendi, pronuntiatus, finitivus.*

Imperativus. ibid.

Appellatur et *mandativus*, ut *ama, amato*; vel *amare, amator*; quorum prius, volunt nonnulli jubere, ut aliquid statim præstetur, posterius, ut progressu temporis fiat, tamen usus docet promiscuè usurpari.

Ille passiva, præceptum sit, dictum sit, &c. [pag. 43.]

Ubi videtur aliquis imperare, ut quod præteritum est, in futuro tempore maneat; ut si quis dixerit, *Hodie janua esto aperta*; non vult ut aliquis jam aperiat januam, sed, cum aperta sit, ut ita maneat, *Angl. let the gate be open, or stand open to day.*

Subjunctivus. ibid.

Nominatur etiam conjunctivus, adjunctivus, et dubitativus modus, a Grammaticis.

Infinitivus. [pag. 44.]

Hunc nonnulli nominant *Infinitum, Indefinitum, perpetuum, insignificativum, et impersonativum*; quem actu modum esse negat Vossius, quod numeris et personis carer.

De Tempore.

Præsens. ibid.

Quod etiam nonnunquam habet significationem futuri, ut in illo Ciceronis ad Att. lib. 3. epist. 2. *est mihi præcipue causa manendi: de qua utinam aliquando tecum loquar.* Sed hoc tantum, in modis Operativis, et Subjunctivis: in quibus etiam Imperfectum pro Præsente ponitur; ut *utinam studia magis amaret Titius.* Interdum pro futuro; ut *utinam studia magis amaret, quam nunc facit.*

Futurum exactum videre, &c. ibid.

In quo et futuri et præteriti significatio concurrit, ideoque recte distinguitur à futuro simplici; aliud enim est cum *cenabo*, aliud cum *cenavero*, illud notat tempus inter cenandum, i.e. *when I shall be at supper*, hoc cenæ peractæ, i.e. *when I shall have supped.*

Quod etiam in Subjunctivo reperitur. ibid.

Nam in exemplo citato è Terentio, *si te equo anima ferre*

ferre accipiet, negligentem feceris, videtur esse *Indicativus*, quod pluribus exemplis contendit Vossius, in quibus quidem *modus Potentialis* (ut nobis videtur) potius debuit habere locum, si locum ullum in modorum familiâ ille severus modorum censor *Potentiali* concessisset.

De Figura Verborum. [pag. 45.]

Quædam à Græcis natâ, ut impleo à μέω.

Nec non et *experior, comperior*, à περιγίω; *induo*, à δύνω.

De Specie.

Inceptiva in sco. ibid.

Hæc vulgò formantur à secunda persona Indicativi præsentis Primitivorum, addendo *co*, ut à *labo*, *as, labasco*; *caleo*, *es, caleasco*; *tremo*, *is, tremisco*; *obdormio*, *is, obdormisco*; pro *lucescit* verò à *luceo*, *es*, in libris antiquis inveniri *luciscit* contendit Bembus, et Victorius.

Frequentativa.

— *Quæ conatum significant. ibid.*

At quæ conatum significant, ut *capto, vendito, dormito*, &c. fortasse aptius inter desiderativa numerentur, vel, si vis, inter Meditativa, quæ præter affectum, apparatus etiam innuunt.

Diminutiva in to, vel sso, exeunt. ibid.

Nonnulla etiam in *co*, ut *albico, candico*.

De Conjugatione.

In anglicis rudimentis quæ exactissimè pueri callere debent. [pag. 46.]

Sed observanda hic nonnulla (ab iis saltem qui ultra *rudimenta Anglica* aliquid sapere cupiunt) quæ, etsi exactissimè callant pueri, non tamen exinde in conjugatione verborum

exactè docti sunt; ut enim prætereamus illa *faciem*, pro *faciam* in Fut. Indic. *famino*, pro *fave*, vel *fator*; *dasi*, pro *dare*, et similia, quibus non multum scire refert ulos fuisse verr. In *Rudimentis istis* deest Indic. Fut. *exactum*, tam Activum quàm Passivum; quod non tantum commune esse O. P. et Subjunctivis modis, exemplo suprà dicto confirmatur.

In *Imperat.* aliquid redundat; nam *amet, amemus, ament*, et cætera ejus farinae vocabula, quæ ibi ascribuntur *Imperat.* sunt propria *tribus sequentibus modis*; licet non negemus interdum usurpari Imperativè, ut *scribas*, pro *scribe*; *scribat*, pro *scribito*; sed id per modi enallagen, ut notavit Donatus in illud Terentii Eunuch. Act. 2. sc. 3. *si certum est facere, facias*; *facias*, inquit, pro *facito*.

In eodem modo verò omittitur *Præt. Pass.* ut *amatus esto*, &c. quod probavimus suprà à *Præsente* esse distinctum.

In *tribus reliquis modis finitis* duplex est Fut. *amavero*, & *amaverim*; nam hanc terminationem non solummodo esse *præteriti*, ostendit illud Terentii And. Act. 1. sc. 2. ea lege atq; omine, ut, *si inde te exemerim*, ego pro te molam, et Plaut. Pseud. sc. Pseudole non audes, &c. *Quis igitur argentum reddet, si dederim tibi?*

Simplex etiam Futur. faciunt Infinitiv. cum triplex sit sc.

amatum $\left. \begin{array}{l} \text{esse} \\ \text{fore} \\ \text{fuisse} \end{array} \right\}$

G. L I L. De Simplicium Verborum primæ Conjugationis communi Præterito.

Deme Lavo lavi, &c. ibid.

Sed *lavi* potius videtur esse à *lavo*, is, tertix, à quo composita, *proluo*, *diluo*, &c. *lavavi* autem olim fuisse Præt. à *lavo*, as, ostendit Participium *lavaturus*, quo usus est Ovidius 3. Fast. *necavi* habet Cicero in Verrem. m. *caverit*

caverit Solin. c. 66. *vetavit* Persius Sat. 5. v. 90. *cubasse* Quintil. lib. 8. c. 2.

Imò et multa alia, quæ hic docemur facere præterita in *ui*, apud vet. à terminatione *avi* non abhorruisse, argumentum est, quod inde derivata Participia *juvaturus*, *secaturus*, *enecatus*, *fricatus*, *intonatus*, *sonaturus*, adhuc apud purissimi seculi Autores sunt reperienda.

Domaverat dixit Florus lib. 4. et *Incubavere*, Plin. lib. 11. cap. 16. Sed de compositis plura, ad regulam *Præteritum dat idem*, &c.

Secunda Conjugationis commune Præteritum.

Mordeo vultq, momordi. [pag. 47.]

Veteres autem more Græco dicebant per *e*, *memordi*, *spespondi*.

Mulgeo, mulsi dat, quoq, mulxi. *ibid.*

In *Supinis* verò tantum *multum* agnoscimus.

Leo, les, levi. *ibid.*

Leo, les, in usu non est, sed tantum præteritum *levi*, neque simplex *pleo* usurpatur, composita autem frequenter, *impleo*, *expleo*, *repleo*, *evi*.

Tertia Conjugatio.

Lambo, lambi, ibid.

At vetus interpres Judic. cap. 7. v. 5. 6. 7. habet *lambuerint*, *lambuerant*, *lambuerunt*; quæ non à *lambo*, sed à *lambio*, *lambui* (ut *rapio*, *rapui*,) quod nonnulli etiam probant.

Scribo, scripsi, ibid.

At antiquè *scribfi*.

Scindo, scidi. ibid.

Olim *scescidi*, sive *fescidi*.

Pendo pependi, tendo tetendi. ibid.

A *pendo* etiam est *pendi*, sine geminatione, quod docet istud Livii lib. 45. *vestigal dimidium ejus, quod regi pendissent.* Et à *tendo* legitur *tendi*. Propert. lib. 3. Eleg. 7. *At tibi qui nostro tendisti retia lecto.*

Vado-fi. ibid.

Sed extra compositionem vix *vasti* invenias, dixit semel Terullianus, et Martial. lib. 12. Epigr. 5. in Aldinâ — *et breve vasti opus, pro quo, in aliis, vasti.*

Plaudo. --- ibid.

Unde *explodo, explosi; displodo, displosi.*

Pupigique. [pag. 48.]

Quod olim *pepugi.*

— *Pango pacisci*

vult pepigi --- ibid.

Pepigi non est à *pango*, sed ab antiquo *pago*; *panxi* vero agnoscimus à *pango*, & olim *pegi*, sed utrumque pro *junxi*, *pango* enim nunquam *cano* significat, nisi per metaphoram.

— *Premo pressi. ibid.*

Et *premi*, apud Catonem cap. 66.

Gigno, pono, cano, genui, &c. --- ibid.

Genui ab obsoleto *geno*, *pono* olim fecit *posui*, in præter. & *cano canui*, unde *concinui*, & cætera ejus composita in *ui*.

Po fit psi. ibid.

Sic *clepo, clepsi*, pro quo antiquè *clepi* dicebatur.

Tero Trivi. ibid.

Tibullus autem, pro *attrivisse*, dixit *atteruisse*. lib. 1. Eleg. 4.

Eleg. 4. & Plautus *teruerunt*, pro *triverunt*. Pseud. A&3.
sc. 2. si fides habenda est Prisciano & antiquis editionibus.

Incesso & laceſſo, ſui. ibid.

Sed Syncopen in præteritis sæpius patitur *incesso*, ut
inceſſeram, inceſſerim, inceſſiſſem, apud Tacitum, &
alios, quam non reſpuit etiam *laceſſo*, ut Ter. in Phorm.
Si Poeta non *laceſſiſſet* prior.

Faceſſo Faceſſi. ibid.

Quod etiam *faceſſiui* facit. Farnab.

Pinſo pinſui. ibid.

Sic *deſſo deſſi*.

Quexi formare quinifco. ibid.

Quinifco vix reperias, ſed compositum *conquinifco*,
quod ſignificat *me cernuum inſectio*, in præterito *conquexi*
habet.

Siſſo ſiſſi. ibid.

In compositione autem præ *conſiſſi*, Ennius, & veterum
alii dixerunt *conſiſſi*; quod præſtat ſcire, quàm imitari.

Uti *ſeſſo ſeſſi. ibid.*

Sic *pleſſo, plexi*; pro quo Hieronymus, Judic. c. 16.
dixit *plexui*.

Lacio lexi. [pag. 49.]

Cujus composita adhuc in uſu, *allicio allexi*, & *pellicio*
pellexi; pro quibus Caſci dixerunt *allicui*, & *pellicui*: ut
docuit nos Priscianus. Vide infra ad regulam, *Hæc ſi com-*
ponas, &c. ad quam potiùs releganda.

Pario peperì. ibid.

Olim & *pari*, quia erat quartæ; quam conjugationem
adhuc retinent composita.

Quaſſi

Quassi vix reperitur in usu. *ibid.*

Quassum tamen in supino fuisse, arguit participium *quassus*, & frequentativum *quasso*.

Pluo pluvi. *ibid.*

Cujus formam sequuntur *luvi*, pro *lui*, à *luo* apud Lucilium; *annuvi* pro *annui*, ab *annuo*, apud Ennium; *fuvi*, ab antiquo *fuo* apud eundem. Sed antiqua hæc, & obsoleta omnia.

Quarta Conjugatio.

Raucio rausi. *ibid.*

Dubium est num *raucio*, *rausi* facit, ad *rauci*; nam in vulgat. exemplaribus Ciceronis de oratore legitur *paulum irraucuerit*; Priscianus autem, pro *irraucuerit*, legit *irrauserit*; quem sequitur Lambinus; & pro *rausi* facit quod dicitur in participiis *rausurus*. Lucil. 19. *Rausura Tragicus qui carmina perdit Oreste*.

Amicio amicii. *ibid.*

Et aliquando *amixi*, unde supin. *amictum*.

Parcius utemur cambiui, haurui, &c. *ibid.*

Dubitamus sanè, an unquam uti liceat integrè, *haurui*, *sepiui*, *sanciui*, aut *salui* (nisi quando est pro *sale conditi*;) nam pro his veteres *haurii*, *sepii*, *sancii*, *salis*.

Sarciui nullibi reperio, nec *cambio* alibi, quàm apud veteres Grammaticos.

De compositorum Verborum præteritis.

Præteritum dat idem simplex, &c. *ibid.*

Scilicet si retinent idem genus, & eandem conjugationem; nam si alterutrum mutant, mutant etiam ferè præteritum, ut *ædifico*, *ædificavi*, à *facio*; *consternor*, *consternatus sum*, à *sterno*; *suspikor*, *suspicatus sum*, à *specio*; & similia.

Sed

Sed Syllaba Semper, &c. ibid.

Non semper, nam, si credamus Prisciano, *detotondi* apud Varronem, & Ennium reperiundum est. *Despospondi* dixit Plautus in Trinummo. sc. *Quomodo tu istuc*, &c. Et Truc. Act. 4. sc. *Egone tibi*, &c. Atque ex ejusdem Aulul. citat Agellius l. 7. c. 9. *adremordi*.

Præterquam tribus his præcurro, &c. ibid.

Addas etiam *decurro, procuro, concuro*, quæ interdum geminant primam: *interdum diximus, non semper*; nam Livius habet *excurri*, Virg. *decurri*.

—*Sto-rite creatis. ibid.*

Cujus composita aliquando faciunt præterita in *avi*, ut *præstavi, restavi*. Supina verò læpius in *atum*, unde participia inter optimos Autores, *constaturus, exstaturus, obstaturus, præstaturus*. Vide quæ dicta sunt ad regulam *Composita ut simplex*.

A plico composita—vel nomine. ibid.

Sic *duplico* à duo, & *plico*; *triplico*, à tria, & *plico*.

Replicui, vix putamus inveniri, pro isto igitur subjunximus *implico*, cujus duplex etiam extat præteritum *ui*, & *avi*.

A *crepo* etiam sæpe occurrit *discrepavit*, & aliquando *increpavit*.

A *mico* longè usitatius *dimicavi*, quàm *dimicui*; legitur etiam *emicavi*, sed rariù, nec temere usurpandum.

A *juvo*, & *neco*, olim etiam fuisse *adjuvavi, enecavi*, ostendunt participia *adjuvaturus, enecatus*, a quibus non abhorrent Autores.

Incubavere dixit Plinius lib. 11. cap. 16. neque aliunde est *intonatus*, quo usus est Hor. lib. Epod. Od. 2. quàm ab obsoleto *intonavi*.

A *frico* etiam multa extant participia composita, quasi formata à præteritis in *avi*, ut *refricaturus* apud Tull. ad Att. lib. 12. *defricatus* apud Catul. carm. 40. in Egnatium.

tium. Et apud Plinium lib. 28. cap. 12. *infricatus*, & *perfricatus*.

Quamvis vult oleo simplex, &c. *ibid.*

Adoleo cum de sacrificiis dicitur, facere aiunt *adolui*, cum de ætate *adolevi*. Sed Priscianus agnoscit in 9. Varonem dixisse lib. 3. Rhetor. *postquam adoluerit hæc juven-tus*, addit & de sacrificio locum Attii Cassii in secundo ad Tiberium, ubi *Adoluerit* legatur. Sed Diomedes, in secundo, eundem hoc pacto citat; *Sic est contra Egyptiis maximum sacrificium, ubi anserem integrum adoleverunt*. De cæteris compositis sic statuit Farnabius, ab *oleo*, *to smell*, sunt *subolui*, *redolui*, *obolui*. Sed ab *oleo*, vel, si mavis, *soles*, (significante *creasco*) *exolevi*, *obsolevi*.

A *mordeo* Plautum dixisse *præmorſi* notavit Agellius lib. 7. cap. 9.

Natum à do—credo—didi. [pag. 50.]

Concredui enim apud Plaut. non est à præſente *concredo*, sed *concreduo*; pro *do* enim vet. dixerunt *duo*.

Abſcondo di. ibid.

Sed ab *abſcondo* legitur etiam *abſcondidi* (quibus præteritis duo respondent *ſupina*, *abſconſum*, & *abſconditum*.) Ad cujus exemplum *deſcendidi* olim formatum eſſe à *deſcendendo* docuit nos Agellius lib. 7. cap. 9.

A *cello*, *præcello*, *excello*, & *antecello* faciunt præter. per *ui*: sed *percello* perculi, pro quo Ter. in Andr. *perculſi*.

E compositis *vello*, *revulſit* reperias apud Ovidium, & *avulſit* apud Lucan. pro quibus Tullius ſemper *revelli*, & *avelli*. Farnab.

Composita ab obſoleto *lacio* plerumque, ut *ſimplex*, *lexi*; sed *elicio*, *elici*, *elicitum*.

Mutantia

Mutantia primam vocalem in e.

—Lactō—Tracto—Partio— ibid.

Verum retractō, pertractō, & ablacto, servant a : im-
partio etiam nonnunquam legitur pro impertio. Farnab.

Mutantia primam vocalem in i.

—Cano— ibid.

In compositis a cano vet. retinebant a. Tacitus lib. 2.
Annalium, tum Sentius occidere cornua tubasq. iussit. Sic
Sa'ust. 1. Histor. Cornicines occidere, ut docuit nos
Priscian. lib. 10.

*Mutantia primam vocalem in i. praterquam
in praterito.*

Namq. suum simplex perago, [pag. 51.]

Sic etiam circumago, & supersedeo à super, & sedeo.

A Lego nata re. se. ibid.

A se verò & lego fit seligo, non selego.

Præteritum lexi. ibid.

Leguntur tamen negligi, & intellegi, in præterito.

De simplicium verborum Supinis.

Quadam geminant s. &c. ibid.

Sed à pandi, præter passum, est etiam pansum, adde
his frendi, fressum, à frendo, quod frango significat.

Tutudi tunsu. ibid.

Legitur & tuisu.

Peperi, partum. [pag. 52.]

A pario peperi, olim etiam paritum, nam inde paritur-
us. Stat. 12. Theb.

Si fit sum. ibid.

A *faceffi* autem & *capeffi*, syncopatè pro *faceffivi*, & *capeffivi*, fiunt *capeffitum*, & *faceffitum*.

Hausi haustum. ibid.

Sed Virg. *Æneid.* 4. habet *hausurum*, tanquam ab *hausum*, pro quo Appul. dixit *hanritum*.

Farsi factum. ibid.

Pro *factum* in melioribus libb. Cicer. 5. ad Verrem invenias *fartum*, nempe per sync. è *farcitum*, à quo verbale *farcimen*.

Tortum & torsum. ibid.

Torsum tantum est apud vet.

Cavi cautum. ibid.

Antiquè cavitum.

Veneo, venivi, venum. ibid.

Venij Syncopatum agnoscimus: sed, quo liceat proferte integrum *venivi*, adhuc desideramus exemplum.

Dubitari etiam potest, an *venum* fit supinum a *veneo*; nam esse nomen ostendit illud Taciti lib. 13. *Annal. militibus immunitas servaretur, nisi in ijs, qui veno exercerent.* & iterum lib. 14. *posita veno irritamenta luxus;* pro *veno* autem *venui* usus est Appul. Met. lib. 10. *productum me venui subiiciunt*: utrumque autem a *venus*, quod ab *Æolico* *ἄων*, pro *ἄω*, videtur esse deductum.

Sepelivi sepulium. ibid.

Sepultum factum est per Syncopen ex *sepelitum*, quo usi sunt vet. teste Prisciano.

Rui ruitum. ibid.

Rectius fortasse statuunt, qui a *ruo* malunt esse supinum *rutum*, quàm *ruitum*, unde *ruta caesa*. Apud I C. licet non diffidendum, Participium in *rus* esse *ruiturus*, non *ruturus*,

utur, sed id non probat supinum exiſſe in *utum*; nam *arguiturus*, *exuturus*, ſunt etiam a ſupinis in *utum*. Sic à *luo* fit *luiturus*, quod utrũ fluxit a ſupino *lutum*, an *luitum*, nobis nondum conſtat.

Miſcui item miſtum. Ibid.

Sed nec damnamus *mixtum*, nam inde *mixtus*, quod in omnibus antiquis codd. uno conſenſu, Pierius ad 1. *Æneid.* Virg. ait ſe inveniſſe pro *miſtus*.

Pinſui habet piſtum. ibid.

Imo & *pinſtum*, & *pinſum*, Farnab.

Cenſeo cenſum. ibid.

Rectè, nam *cenſitor*; & *recenſitus*, quò uſus eſt Claudianus lib. 2. in Eurrop. eſt ab antiquo *cenſere*.

Pexum. [Pag. 53.]

Et aliquando *peſtitum*; unde apud Columell. *peſtita tellus*, lib. 10.

Patui paſſum, carni caſſum. Ibid.

Paſſum eſt à *pando*, non *pateo*, quod caret ſupinis, neque *caſſum* eſt ſupinum à *careo*, ſed nomen juxta Præſcianum, lib. 10. Vide infra ad *Præteritum activa & paſſ. vocis*, &c.

Minxi. ibid.

Præteritum ab obſoleto *mingo*, pro quo jam dicimus *meio*.

Rinxi. ibid.

Rinxi, quod ſcimus, nuſquam legimus, neque *ringo*, ſed *ringor*, quod deponens eſt, a quo verbale *riſtus*.

Xum flexi, plexi, &c. ibid.

A figo autem *fixum*, & *fiſtum*: & pro *fluxum* olim in uſu *fluſtum*. Sic *frixi* a *frigo* habet *frixum*, & *frictum*: a *nexi* autem non aliud ſupinum, quàm *nexum*: ut a *pleſto* *plexum*, licet Columella dixerit *pleſtitum*.

De Compositorum verborum supinis.

Composita a tuncsum dempta n, tuncsum. ibid.

Obtuncsum verò dixit Columella lib. 6. cap. 8.

—Comedo formabit utrumque. ibid.

Sed rariùs legitur comestum.

Agnitum. ibid.

Verùm agnotum etiam quondam apud vet. fuisse ostendunt participia agnotus, quod dixit Pacuvius, & agnoturus, quo usus est Sallust. 2. Histor. teste Prisciano.

Nullo est jam noscitur in usu. ibid.

Id autem prorsus non respuisse veteres, arguit frequentativum noscito, inde nempe derivatum.

Composita a sto formant supina, nunc in itum, nunc in atum; ut a consto, constatum; ab exto, exstatum; ab obsto, obstatum; a praesto, praestitum, & praestatum: nam hinc participia constaturus, exstaturus, obstaturus, praestaturus, & praestiturus; hæc enim apud purissimi ævi scriptores invenias: a circumsto autem circumstitum, & ab adsto adstitum.

Exoleo, & obsoleo, ab oleo faciunt etum in supinis, ac abolevi abolitum. Adoleo, adolevi, adoletum; adolui, adolitum; sic statuunt nonnulli.

Sed Farnabius adoleo, adolevi, adultum.

Suboleo, redoleo, obsoleo, carent supinis.

A lateo, deliteo est sine supinis. sic etiam conticeo, a taceo.

E compositis à maneo, quæ in præterit. faciunt ui, nulla omnino formant supina, ut immineo, præmineo &c.

Privantur etiam supinis attineo, abstineo, pertineo, à teneo; quæ etsi non hic notassem, facilè referri potuissent ad Reg. Et quæcumque in us, &c.

De Præteritis Verborum in Or.

Paciscor pactus. [pag. 54.]

Unde depaciscor depactus, vel, ut malunt alij, depeciscor depectus. Expergiscor

Expergiscor experrectus. ibid.

Et *expergitus* etiam, sed hac differentiâ, ut *expergitus* dicatur, qui somno satiatus sponte vigilat, *experrectus* autem, qui est a quiete impeditus. Atque ita Sallust. *interdum somno experrectus armis tumultum facere.*

Orior habet alias voces tertîæ, alias quartæ; ut etiam *potior potitus sum*, at Infinitiva semper quartæ, ut *oriri*, *potiri*, de quibus vide plura post verba defectiva.

Huc referas *fungor functus*, *amplector amplexus*, *assentior assensus*, *completector complexus*, *revertor reversus sum*, & *reverti*.

De verbis geminum præteritum habentibus, viz.

Activa, & Passiva vocis.

Cæno avi, & atus. ibid.

Latinissima quidem sunt *cænatus*, & *pransus*; verùm an locum habent in præteritis, a verbis *cæno*, & *prandeo*, haud parùm dubito, quando tum solummodo usurpari debere videntur, cùm aliquem prandio aut cænâ confectâ, fecisse aliquid narramus; ut si dixeris *accedit cænatus*, vel *pransus*, in *senatum*.

Quod itidem de *potus* dicas.

Furatus potiùs est a *juror*; nam hoc verbo in voce passivâ usi sunt Lucanus & Statius.

Careo carui, & cassus sum. ibid.

Cassus est nomen Adjectivum, vel, si vis esse participium, a quatuor magis videtur derivari, quàm. a *careo*, & *passus* a *pando* potiùs, quàm à *pateo*.

Nubo nupsi nuptaque sum. ibid.

Nubo in præter. pass. dicitur habere *nupta sum* potiùs, quàm *nuptus sum*, quia, ut dicitur, *nubit* propriè femina: Verùm Ovid. Metam. lib. I. fab. II. v. 700. non erubuit introducere Pana sic loquentem—*Tibi nubere xympha volentis Votis cede Dei*—Vide (si libet) Annotationes doctissimi Farnabij in locum.

Hujus etiam fatinæ est affecto avi, & atus sum; censeo censi, & census sum; communico avi, & atus sum; fabrico avi, & atus sum; fluctuo avi, & atus sum; multo avi, & multatus sum; obargo avi, & oburgatus sum; peragro avi, & atus sum; perlino perliui, & perlitus sum; punio ij, & itus sum; specto avi, & atus sum.

Sed in his præter. act. usitatus; alterum tamen reperias apud non nullo nomine Autores. Nam affectatus est regnum dixit Varro. Censa est dilectam, Ovid. de Ponto eleg. 3. communicati sunt spes. Liv. lib. 4. c. 24. necessitas fabricata est fastigium illud. Cicer. in 3. de Orat. Fluctuatus animo fuerat Liv. multatus est pro multavit Suet. in August. oburgatus est, pro oburgavit; Marc. Cælius ad Cicer. epist. 9. peragratus est, pro peragravit; Velleius. Perlita se totam, pro se pertruxit; Appul. 3. Met. Inimicissimum punitus es, Cicer. pro Milone. Spectatus est suem. Varro. Quæ omnia fortasse fluxerunt a communibus in or, quæ jam in cæteris temporibus deposuerunt passivam significationem. Vide quæ diximus ad verbum passivum.

A. sedeo fido—sedi. [pag. 55.]

In compositione scilicet, nam simplex habet de suo fidi. Colum. lib. 12. c. 24. Patiētur picem considerare, & cum fiderit, picem eliquabimus.

A Tollo sustuli. ibid.

Cujus germanum præteritum est tetuli; nam ut a pungo pupugi, a fallo sefelli, sic a tollo, vel potius tolo, vel tulo (quomodo Antiqui efferebant) tetuli.

Et a suo, &c. ibid.

Verbo non prorsus obsoleto, nam dixit Virgilius, Tros Rutulus ve suat, nullo discrimine habebat. In præterito autem non solum habuit fui, sed fuvi.

Sic poscunt vescor, &c.

Præteritum a pascor. ibid.

Sic fio præteritum à facior, quod olim in usu fuisse docent veteres

veteres Grammatici ; nam germanum præteritum *fi*, quod nonnunquam fuisse agnoscit Prædianus , omnes refugerunt. *Miseret* item habet *miserum est*, a *miseror*.

De verbis præterito carentibus.

Præteritum fugiunt, &c. *ibid.*

Sic etiam *venideo*, *glabreo*, *denseo*, *flaveo*, *liveo*, *clueo*, *hisco*, *divertor*, *prævertor*, *ringor*, *labasco* ; item *comprior*, activè sumptum, namque *compertus* sumitur passivè.

Ad hæc, inceptiva. *ibid.*

Scilicet, quæ a nominibus ; qualia *ditesco*, *sterileasco*, *repuerasco*, &c. nam quæ a verbis descendunt, præteritum, ubi opus, mutuantur a primitivis : ut *tepesco* *tepmi*, a *tepeo* ; ut supra docetur in Grammaticâ.

Verba supinum rarò admittentia.

Parco peperci. *ibid.*

Nam a *parsi* est *parsum* : *parcitum* verò, quod est alterum supinum a *parco*, nec a *parsi*, nec *peperci* fluxit, sed a *parui*, quod nunc prorsus obsolevit.

Dispesco, posco, disco, compesco. *ibid.*

A *dispesco*, & *compesco*, Farnabius format *dispescitum*, & *compescitum* : *exposcitum* caput est apud Sen. & *disciturus* apud Appuleium in Phædone, tanquam a *supinis* *poscitum*, & *discitum*.

Dego. *ibid.*

Sic etiam *prodigo*, Farnab.

Strideo, strido. *ibid.*

Strido usurpat Virg. *Æncid.* 8.

Occido occasum--recidoque recasum. *ibid.*

Supina vix exstant, sed participijs inde derivatis *occasurus* &

& *recasurus* usus est ipse Cicero.

Linguo, luo, metuo. ibid.

E *linguo* compositis exant *supina* *relictum*, & *delictum*, a *metuo* olim erat *metutum*, quo usus Lucretius lib. 5. a *luo* est *luiturus*, quod unde, nisi a *supino*?

Destituuntur autem *supinis* *egeo*, *indigeo*, *perdeo*, *algeo*, *fulgeo*, *turgeo*, *urgeo*, *neo*, *antecello*, *depanzo*, *oppango*, *repango*, *circumpango*; *vado*, item & *temno* simplicia: sic *incesso*; & *sapio* cum compositis, *insipio*, & *desipio*; quatuor autem conjugationis solummodo *gestio*.

Et quaecunque in ui. ibid.

Cujus sortis sunt composita a *maneo*, quæ mutant vocalem primam in *i*; ut *præmineo*, *emineo*, &c. sic è compositis a *teneo*, *abstineo*, *attineo*, *pertineo*.

Exceptis oleo, dolco, &c. ibid.

Non equidem quia *supina* (quod scimus) uspiam leguntur, sed quia exinde fluunt participia *oliturus*, *doliturus*, *placiturus*, *taciturus*, &c. De *supinis* autem ex *oleo* compositis vid. quæ diximus ad Reg. *Quamvis vult oleo*, &c.

Paritum esse conditioni dixerunt I C C. Sed hoc infinitivus modus ab impersonali paretur, non *supinum*.

A *Senescen* *senui* *senectum*, est etiam *senectus*, rùm substantivè, rùm Adjectivè pro *senilis*, ut *etas senecta* Plaut. Amphit. *senecto corpore* Sallust. Hist. 4.

A *jaceo* etiam est *jaciturus* Stat. 7. Theb. vers. 777. *nudus jaciture sepulchro*, licèt *jacitum* non extet.

De verbis defectivis. [pag. 56.]

Aiebat. ibid.

Pro quo *aibat* dixit non nemo vet. Tertullianus in Perfecto *aierunt*, sed Africana Latinitas haud imitanda.

Aufim, is, it. ibid.

Per sync. scilicet, ex antiquo *auferim* (ie) *ausus fuerim*. Ave

Ave aveto. ibid.

Ave defectivum est tantum, quando vox est salutationis, nam pro *cupio* plura admittit tempora.

Cedite. ibid.

Pro quo per *sync.* Plautus dixit *cette*, Mercat. act. 5. sc. ult.

Faxint. ibid.

Ad hanc formam etiam Plautus usus est *adaxint*, pro *adegerint*.

Ind. quæso plur. quæsumus. ibid.

Lucret. lib. 5. habet in tertia singulari *quæsit*, fortasse pro *quærit*, literis inter se commutatis *r* & *s*.

Infit dicit significans. ibid.

Infit non dicit, sed incipit significat. Vid. Plaut. Aul. Act. 2. sc. 4. Post quod nonnunquam addendum *loqui*, vel *fari*, unde glossæ Philoxeni. *Infit, ἀρχεται λέγειν.*

Inquo, &c. ibid.

Etiam in imperfecto *inquebant*.

Addas *age plur. agite* & compos. *apage plur. apagite*, Græc. ἀπαγε, ἀπαγείτε.

Impetrasso, is, it est pro *impetravero, is, it*, & *impetrassere* pro *impetraturum esse*, cujus formæ sunt aliæ multæ apud veteres, qualia *excantasso*, *levasso*, *objurgasso*, *invitasso*, *cænasso*, *licessit* pro *licuerit*, *prohibesso*, pro *prohibuero*, &c.

Nec multum ab simile *jusso is, it*, pro *jussero is, it*.

Plautus dixit *duit* pro *det*, *duint* pro *dent*, & pro *dant* *danuat*.

Novi omnes voces præter. perfect. &c. [pag. 57.]

Tutò etiam dicas a præsentis *noscat, noscatis, noscere, noscitur, noscuntur*, & in imperat. *noscite*, præcuntibus summis Romanæ puritatis ducibus Cicerone, Terentio, Ovidio, &c.

Memento. ibid.

Et in participio *meminens*. Ut Livius (teste Prisciano) *Meminens Varro corde volutat.*

Dor, furo, for, simplicia non reperi. *ibid.*

Uti nec reperitur *sci* in Imperat.

Ouat, & ovans partic. tantum in usu esse observavit nostras Farnabius.

Ibo & quibo. ibid.

Verum pro *transibit* Tibul. lib. 1. eleg. 4. dixit *transiet*. & vet. Interp. Math. 11. 6. *ex te enim exiet dux*, pro *exibit*.

Sed nec hanc formam tantum sequuntur *eo & queo*, sed & alia verba quartæ conjugationis apud veteres. Ter. Eunuch. Act. 1. sc. 2. *neque scibat, neque per ætatem etiam potuerat.* & Phorm. Act. 3. sc. 2. *Nam hic me hujusmodi scibat esse.* Catullus de nuptijs Pelci & Thetidis. *Vellera virginei custodibant calathisci.* Virg. Æneid. 6. *Lenibat dictis animum.* & 8. *Tum mihi prima ætas vestibat flore juvena.* Eodemque modo Idem dixit *nutribant & polibant*. Itemque Propertius lib. 4. eleg. 12. *Atque hinnuli pellis totos operibat amantes.* Plura legere est istiusmodi apud Lucretium, & Plautum.

Plautus in futuro etiam dixit *expedibo, opperibor, scibo, aperibo, mentibitur, amicibor, reperibitur, dormibo.*

N. q; ita Is solus, nam apud Terentium legas *scibo, servibo*, apud Catonem *dormibit*, apud Palladium *lenibit*; neque ipse Horat. metuit dicere *mollibit aversos penates*, lib. 3. Od. 33.

Nec tantum quartæ futurum per *bo* extulere vet. sed nonnunquam etiam tertię, nam Plautus Epid. Act. 1. sc. 1. dixit *reddibitur*, & Casin. Act. 1. Sc. 1. *reddibo*; pro *reddetur*, & *reddam*: nisi mavis legere cum Gasp. Schoppio lib. 4. Susp. Lect. epist. 13. *reddebitur*, & *reddebit*.

Nam quædam quæ nunc tertię, olim variabantur quasi essent secundæ, *exsugebo* pro *exsugam* usus est Plautus Epid. Act. 2. sc. 2. *Dicebo*, pro *dicam*, & *fidebo* pro *fidam*, olim apud Nævium de Pathicis fuisse dicta, ostendit Nonius:

licet

licet pro *fidebo* Vossius scribat *viueho*.

Irascebor etiam est in Glossis vet. pro *irascar*.

Sed & quædam, quæ nunc tertiæ, olim erant quartæ; nam pro *caperet* apud Lucretium lib. 1. est *cupiret*, & pro *parere*, *parire* apud Ennium. *Sallere* pro *sallire*, sive *salire*, dixit Lucilius in 8. & pro *fodere* habet *fodire* Columel. lib. 11. cap. 2.

Vulgò dicimus *emori*, sed, pro eo, *emoriri* usus est Terent. Eunuch. Act. 3. sc. 1. & Ennius Annal. 14. si vivimus sive morimur.

Vi potitur—dixit Virgilius. Lucilius—*pauē potitur*. quod tamen in Infinitivo semper est quartæ.

Gradior, & *Orior*, olim etiam erant dubiæ formæ: nam ab *orior* in Infinit. adhuc dicimus *oriri*, & a *gradior* est *ag-greditur*, penult. product. ut probat istud Pasuvij apud Festum in *maniculatum*. *Aggreditur astu regem: maniculandum est mihi*. Nam in versu trochaico, qualis hic est, tertia syllaba est porrigenda.

Nonnulla quoque quæ vulgò secundæ, antiquè fuerunt tertiæ. nam *convivere* pro *convivere* dixit Calvus apud Prisc. 9. *respondere* pro *respondere* Manlius in Quinto.

Fervere, *fulgere*, *fridere* sunt apud Maronem penultimâ correptâ. *Scatere* pro *scatere*, ostendit Giffanius in Iudice Lucretiano.

Cavērem, pro *cavērem*, est apud Tibullum lib. 1. Eleg. 4. sic enim legit Jo. Scalig. & Marcus Brutus apud Diomedem dixit *irridunt* horum lachrymas, pro *irrident*.

Sono, & *lavo*, vulgò formantur juxta primæ conjugationis normam. Sed *lavere* usus est Plaut. Trucul. Act. 11. sc. 3. Horatius od. 4. lib. 2. pro *lavas*, dixit *lavit*: *Sono* verò esse tertiæ probant plurimis exemplis Nonius, & Priscianus.

Toxo etiam, & *boo*, olim tertiæ, testante Nonio.

Præter *denso*, *as*, est etiam *denseo*, *es*; hoc usus est Maro Æneid. 10. & Georg. 1. illo Lucanus. 9.

Communiter dicimus *nexo*, *is*, sed Virg. Æneid. 5. aliter flexit, *Nexantem nodis, seque in sua membra plicantem*.

De verbis anomalis. ibid.

Pro *sum* dixere vet. *esum* ; & *esumus* pro *sumus*.

Et in Imperativo *esunto* pro *sunto* ;

In futuro *escit*, pro *erit* ; & in compos. *obescit*, *superefcit* ;
pro *oberit*, *supererit*.

Participium erat *ens*, quod superest incompofitis *præfens*,
absens. In Optat. Por. & Subjunct, *præf. fsem, fies, fiet*,
&c. pro *sim, sis, fit*.

Pro *possum*, ex *potis* & *sum*, legas integrè *potissum*, & in
Infinitivo *potesse* five *potisse*. In tertia autem persona *pot-*
stur, *poteratur*, *possetur* ; (pro *potest*, *poterat*, *posset*)
passivâ terminatione in vetustis libb. reperiunda.

Pervolit notavit Obertus Giffanius è Cicerone, factum
ex *per* & *volit* pro *vult*.

Mavelim, mavellem, & mavelam, sunt apud Plautum :
pro *malim, malle, & malam*.

Tetuli pro *tuli* dixerunt multi.

Edim, pro *edam*, est apud Plautum ; & *estur*, pro *editur* ;
quo usus etiam Ovid. de Ponto eleg. 1.

De verbis impersonalibus. [pag. 58.]

Horum tamen quædam personaliter usurpantur.

Vide quæ loca citata sunt ad reg. Nonnulla impersonalia
remigrant, &c.

A liquet non extat præteritum. ibid.

Scilicet quando est impersonale, & (*μὴ ἀφορμῶς* sump-
tum) significat clarum est. Nam a *liquet*, quod propriè est
fluere, vel *liquidum esse*, præterit. est *licui*, unde composita
delicui, & *collicui*. Ovid. 4. Metam. Protinus imbutum
cælesti nectare corpus Delicuit, &c. Varro lib. 3. Rerum Div.
Lucius Scipio cum aurum haberet in cistâ vimineâ, fulmine
ita est ictus, ut cistâ esset integra, aurum collicuisset.

Miseret & *miserescit* *miseritum* est vel *miseritum* est, imò
& in activâ forma *miseruit*,

De

De Gerundijs. ibid.

Accomodat'us fortasse dicerentur *Gerunda*, quàm *Gerundia*, a gerendo, quia aliquid gerendum, hoc est agendum vel administrandum significant.

Utrum ad verba an participia proprius pertineant. [pag. 57.]

Ad neutra vult pertinere Vossius, non ad verba, quia casus habent, nam Nominat. est *amandum*. Gen. *amandi*. Dat. *amando*. Accus. *amandum*. Abl. *amando*. non ad participia, quia non significant tempus, nam cujusvis temporis verbis adjunguntur, ut eo *spectandi gratiâ*, *ivi spectandi gratiâ*, *ibo spectandi gratiâ*, sed inter nomina verbalia refert; neque obstat, quod casum ve bi regun, nam id etiam faciunt alia verbalia, ut Plaur. Amphit. Act. 1. sc. 3. *Quid tibi hanc curatio est rem?* Trucul. Act. 2. sc. 7. *quid tibi hanc adiitio est?* Liv. lib. 25. *Hanno vitabundus castra hostium*. Vide quæ infra dicuntur ad reg. Gerundia, sive Gerundive voces, &c.

Interdum etiam passivè significant. ibid.

Sic Virg. Egl. 8. *Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis*; ubi *cantando* interpretatur Servius *dum ei incantatur*.

De Supinis. ibid.

Vocantur *supina* *μῆλα ποιεῖν*, quod instar supinorum, & otiosorum hominum, omnia habeant confusa permistaque, nulli numero, personæ, aut tempori obstricta. Ita statuit Probus. Priscianus ve ô tradit ita dici, quod noscantur a participiis passivis, quæ supina appellata sunt, quia, infimo loco sita totum conjugationis ordinem molemque sibi incumbentem veluti suspiciant. At neutra sententia placet Vossio, qui tertiam fert, nempe derivata a participiis præteritis ideo vocari supina, quod, re gestâ & præteritâ, liceat nobis esse supinis, & otiosis. Sed utrum ejus sententia sit cæteris probabilior, doctiorum arbitratus esto.

De

De Participio.

Tempus.

Præsens in ans, & ens. [pag. 60.]

At hoc participium in *us* non semper *præsentis*, *præteriti* etiam nonnunquam significationem habere evincunt multa multorum loca. Plaut. Amphit. Act. 4. sc. 2. — *Dum Amphitruo cum uxore, modo ex hostibus adveniens, voluptatem capit.* Ter. Phorm. Act. 5. sc. 1. *Offendi adveniens, quocum volebam, atque ut volebam, collocatam filiam.* Cicer. pro Ligario C. Pansa mihi nuncium perferente, concessos fasces laureatos tenui, (i. e.) cum nuncium pertulisset. Vide si plura velis. Valer. Max. lib. 1. c. 2. Columel. lib. 5. c. 1. Plin. 8. cap. 52. Martial. lib. 10. Epigr. 73. August. Saturn. lib. 6. Mercurij majoris cap. 11.

Alterum in dus. ibid.

Sed hoc participium, quando venit a verbis tertiæ conjugationis, olim, pro *e*, habuit *u*, ut *scribundus, dividundus, reddundus, faciundus, dicundus*, pro *scribendus, dividendus, &c.*

Aliquando etiam notat *præsens* tempus, ut Virg. Æneid. lib. 9.

*Turne, quod optanti divum promittere nemo,
Auderet,volvenda dies en attulit ultro.*

Est enim *volvenda dies* quæ jam volvitur, licet haud nesciamus Serinum interpretari *dies volubilis*: cui facilius forte assentire possis, quod dicitur etiam *volvendis mensibus, volvenda ætas,volvenda glans.*

•Aptius fortasse profertur istud Livij. lib. 1. *Quæ ante conditam,condendamve urbem,&c. ante conditam urbem*, (i. e.) antequam urbs existeret; *ante condendam*, (i. e.) tempus in ipsa constituenda urbe, dum conditur.

Significatio.

Significatio.

Activè significant ea participia, quæ ab activis, &c. ibid.

Tamen participium *volens* passivè usurpat Sallustius lib. 4. Hist. ubi *volentia* verba Nonius interpretatur *placencia*, sic *evidens* passivam habet significationem. Etiam *volventia* *plustra* passivè usus est Maro, & *vehens* non rarò ponitur pro *vectus*, fortasse subaudito pronomine reciproco. Vide infrà quæ dicta ad verba *transitiva*.

A quibusdam neutris reperiuntur etiam Particip. in dus.

Sic a *nāscor*, quod neutrum est significatione, formavit *nāscendus* Agellius c. 10. lib. 3.

Passivè significant quæ a passivis descendunt. ibid.

Excipias hinc *circumspectus*, *consideratus*, *profusus*, *cautus*, *tacitus*, *suetus*, *argutus*, *falsus*, *disertus*, quæ activè significant: nam *circumspectus* non est, qui *circumspicitur*, sed qui *circumspicit*; quod intellige de cæteris: Nisi mavis esse nomina quam participia.

Osus etiam activè significat, ut & *exosus*, & *perosus*.

Potus activè, & passivè significat; *apotus* activè tantum, vel neutraliter; at *epotus* semper passivè.

Participia præteriti à deponentibus nunc activè, nunc passivè significant. ibid.

Sic *commentatus*, *commentus*, *confessus*, *deprecatus*, *despicatus*, *eblanditus*, *exorsus*, *execratus*, *interpretatus*, *lamentatus*, *machinatus*, *mercatus*, *meritatus*, *opinatus*, *paetus*, *professus*, quæ vulgò actionem innuunt, apud optimos Latinæ linguæ Autores in passivâ etiam significatione reperiuntur. Ratio est, quòd verba, unde hæc fluxerunt participia, olim erant communia: De quibus vide quæ diximus ad verbum *deponens*.

Est verò ubi simplex quidem activè semper accipitur, compositum autem semper passivè, ut *ultus* Act. & *inultus* pass.

Quod

Quod videas etiam usu venire in neutris, nam *ausus* activum, *inausus* passivum.

Ab Impersonalibus nulla extant participia præter pœnitens, &c. ibid.

Audaacter sanè : sed qui versatus erit legendis Autoribus Latini sermonis, participiorum impersonalium messem meret longè uberiorem, nam *liciturum*, a *licet*, dixit Cicer. lib. 2. ad Attic. epist. 1. *puditurum* a *pudet* Plin. lib. 36. c. 15. *pœniturum*. five fortasse (quod analogia requirat magis) *pœniturum* Sallust.

Ejusmodi etiam participia formantur a *præstat*, *constat*, *vacat*, *evenit*, *convenit* & similibus.

Vulgaria sunt *misertum*, *libitum*, *licitum*, *puditum*, & *pigiū* a *piget*, a quo etiam *pigendus*.

Longè verò major horum prosapia orta est a passivâ voce, quæ vulgò quidem creduntur a verbis integris descendere, cum revera fluunt a verbis impersonalibus, ut *cessatus*, *erratus*, *pugnatus*, *cursus* & multa alia, non a *cessor*, *error*, &c. quæ nusquam dicuntur, sed a *cessatur*, *erratur*, *pugnatur*, *curritur*, quæ fere impersonaliter usurpantur. Eadem est ratio participiorum in *du*s, na n *eundus*, *vigilandus*, *dormiendus*, &c. sunt ab *itur*, *vigilatur*, *dormitur*, similia a similibus.

Participia degenerant in nomina——vel cū componuntur cum dictionibus.

Compositio non mutat naturam participij, nisi etiam tollit notationem temporis, nam proculdubio in his formulis loquendi, *insperante Pamphilo*, *in'scientibus nobis*, *indicta causâ*, *hominibus injudicatis*, *indemnatis*, participij æquè est naū â, ac si dicerem *neutiquam sperante*, *nescientibus*, *non dictâ*, *non judicatis*, *non damnatis*.

Neque semper id facit comparatio, nam *occlusissimus*, *exclusissimus*, *cognitior*, *armatissimus*, *expectatior*, *expectatissimus*, & similia, nonnullibi tempus adsignificant, ideoq; post compositionem non statim migrant in nomina.

De Adverbio.

Adverbium est Pars orationis, quæ adjecta verbo, &c. ibid.

Aliquando etiam participio; ut, *scitè pingens*; Nomini; ut, *egregiè formosus*; pronomini; ut, *planè suus*; nec non & sibi, ut *nimis acutè*. Nomen igitur accipit, non ex eo, quòd solis adjiciatur verbis, sed quòd plurimum.

Hinc illinc. [pag. 63.]

Pro quibus veteres scripserunt *him*, & *illim*, & *illi* pro *illuc*; ut Ter. Phorm. A&. 1. Sc. 2. Interea dum sedemus *illi*, &c.

Adverbia temporis.

heri. *ibid.*

Quod etiam aliquando per *e*, ut *herè*; sic *præfiscini*, & *præfiscine*; *peregri*, & *peregrè*.

Nudius tertius, nudius quartus. *ibid.*

Contracta scilicet ex *nunc dies tertius*, *quartus*, &c. Vide infra *Adverbia composita*.

Olim, *quondam.* *ibid.*

Nunc *præteriti*, nunc *futuri*; sed nonnunquam *incerti temporis*, ut Plaut. Mil. Glor. A&. 1. Sc. 1. *curate*, ut *splendor meo sit clypeo clarior*, *Quàm solis radii esse olim, cum sudum est, solent*. Ubi *olim* valet idem, quod *aliquando*: ut & *quondam* illo Virg. 3. Georg. ut *quondam in stipulis magnus sine viribus ignis*.

Simulac simulatque. *ibid.*

Pro *simulac*, *simulatq;* legitur aliquando *simul*, sine *ac*, vel *atq;* ut Tull. lib. 2. Acad. *Quæst. Itaq; simul experrecti sumus*, *visa illa contemnimus*.

Ordinis

Ordinis.

Priusquam. *ibid.*

Pro quo nonnulli quàm prius, Atticorum exemplo, qui dicunt ἢ ὅπῃ, pro πῶς ἢ.

Negandi. [pag. 64.]

Vulgò dicitur, Si dua negationes occurrunt, habent vim affirmandi: quod etsi plerumque verum est, tamen, in multis locis vterum, aliter esse invenias. Exhibebimus aliquot. Plaut. Mil. Glor. A&. 5. Jura te non nociturum esse homini hac de re nemini: & Epid. A&. 4. Sc. 1. Neq; ego, nunc ubi sit, nescio. Ter. Eunucl. A&. 5. Sc. 8. Ad omnia hac magis opportunus, nec magis ex usu tuo nemo est. Ovid. lib. 1. de Ponto.

Mors faciet certè, ne sim, cùm venerit, exul;

Ne non peccarim, mors quoque non faciet.

**Al.* Tibul. lib. 4. eleg. 7. Ne legat * id nemo, quàm meus ante, velim. Propert. lib. 2. c. 19. Absenti nemo non nocuisse velit. Si plura vis vide annotata ad Conjunct. Copul. &c.

Hortandi.

Age Agite. *ibid.*

Potius inter verba annumeranda, sic etiam amabo; nam aliquando suppletur Accusativus: amabo te, amabo vos.

Optandi.

Si. *ibid.*

Nam si aliquando sine o. Ut Virg. Æneid. 6. — Sic ore precatur, si nunc se nobis ille aureus arbore ramus, ostendat nemore in tanto, i. e. o si: sunt verò qui hæc omnia ad coloniam interjectionum relegant.

Intendendi.

Intendendi.

Valde. ibid.

Quàm etiam pro valde, tam positivo quàm superlativo, adjunctum, ut quàm gratissima, Ter. quàm honorificè, Cicero.

Negatæ solitudinis.

Non modò. ibid.

Aliquando non modò idem est quod non modò non, ut Cicer. Catil. 1. Nunquam tu non modò oriū, sed ne bellum quidem, nisi nefarium, concupisti: & Catil. 2. ut jam ista, non modò homines, sed ne pecudes quidem, mihi passare esse videantur.

Comparatio.

Adverbia à nominibus nata comparantur, etiam sepe, sapius, &c. [pag. 65.]

Nam & sapior, & sapissimus, antiquos dixisse, rectè notat Priscianus.

Sed & pauca etiam extant, quæ quamvis non à nominibus deriventur, tamen habent comparativa, vel superlativa, ut satius, à satū; secius, à secus; diu, diutius, diutissime; pene, penissime: sed fortasse satis est à satior, & secius à fecior; quorum hoc usus est Appuleius, illo Plinius lib. 17. c. 5.

Species.

Derivata quæ nata aliunde— ibid.

Quorum terminatio varia est, scilicet in atim, iim, iter, itus, e, im, um, o; ut centuriatim, viritim, feliciter, cœlitus, facilè, vicissim, primum, citò. At certis legibus, quomodo à primitivis formantur singula, definire, laboriosum est, nec operæ pretium esse videtur.

Hoc tantum volumus, ut observent pueri, quæ fluunt ab adjectivis in us, plerumq; exire in e, sed aliquando tam in

in *o*, quam *e*, utrumque enim dicitur *tulissimè* & *tulifsimè*, *arcandè* & *arcané*, *commodò* & *commodè*, imò *fa'ssè* & *rardè*, potius quam *falsè* & *rare*: aliquando in *e* & *im*; ut *minute* & *minutim*, &c. nonnunquam in *o* & *um*, ut *primò*, & *primùm*: sed *secundò* tantùm; nam *secundum* est præposit. deinceps verò dicitur *tertiò*, & *tertiùm*; *quartò*, & *quartùm*, &c. Imò olim à Pompeio ad doctissimos civitatis relatum erat, utrum *se* scriberet *tertiò*, an *tertiùm*, *Consulem*; nec de ea re conveniri potuit, donec Cicero electus arbiter persuasit, ut *Tert.* tantùm scriberet; ita enim fieret, ut penes Lectorem esset, utrum legeret *tertiò*, an *tertiùm*: V. d. Agel. lib. 10. c. 1.

Item in *o* & *im*; ut *privatò*, & *privatim*; in *e* & *iter*; ut *largè* & *largiter*, &c.

A *publicus* est *publicè* & *publicitus*; ab *humanus* *humanè*, *humaniter*, & *humanitus*: quod non solum significat ab hominibus, ut *divinitus* à *Diis*, sed etiam more hominum, ut Cicero Phil. 1. mortem *mercede*; si quid mihi *humanitus* accidisset. Vid. etiam Plin. lib. 10. cap. 63.

Adverbia composita ut imprudenter. ibid.

Quorum aliquot compositionem, quia non adeò aperta est, liceat hic pueris observare.

Scilicet *nudiustertius*, *nudiusquartus*, quasi *nunc dies tertius*, *quartus*, &c.

Mecastor, ex *ua* particula jurandi apud Græcos, & *Castor*.

Quin, ex *qui* et *ne* pro *non*, *qui* inquam tam in Nom. quàm Abl. sed omni genere. ut Plaut. *mulier nulla erit quin sit mala* (i. e.) *quæ non sit*, *qui* enim in rectò olim utebantur in feminino genere.

Cui contractum est ex *cui* & *rei*.

Adamussim & *examussim* (nam utrumque bene Latinum) ab *ad* & *amussim*; & *ex* & *amussim*, non accusativo nominis, sed adverbio obliquo; ut *exadversum* non ab *ex* & nomine *adversus*, (nam ita *ex adverso* diceretur) sed adverbio, vel præpositione *adversum*.

De Conjunctiōe. [Pag. 66.]

Composita ut namque.

Sic hac propter, quapropter per ἀναφορὰν ex hac & propter, quæ & propter, nam veteres neglexere diphthongum, & dixere quæ pro quæ, undè in compositis siquæ, aliqua.

Equidem putatur à Servio in 1 Æneid. ab ego & quidem esse conflatum, sed hanc opinionem duplici telo jugulavit Prisciānus in fine lib. 16. Primum quod jungitur cum ego, ut in illo Sallustii in Catilin. equidem ego sic existimo; sed hoc debile argumentum, potest enim ἀποφάσει alterum ego, ut sæpe accidit in aliis vocabulis. Verum secundum fortius; nec cui resisti potest; jungi enim ait, verbis secundæ tertiæq; personæ: Secundæ, ut apud Persium, Sat. 5. non equidem hoc dubites; tertiæ, apud Catonem in Originibus, equidem principatus originis semper Scythi debetur; his adde quod etiam jungitur primæ Plur. ut apud Sallust. in oratione Catonis; jampridem equidem nos vera rerum vocabula amisimus; & tertiæ apud Plautum Epid. Sc. Quid est pater. — Adolescentem equidem dicebant emisse; & Pers. Sat. 1. per me equidem sint omnia protinus alba; Sed qui id curiosè observarunt, Maronem & Ciceronem aiunt, non alii junxisse hoc adverbium, quàm verbo singulari primæ personæ.

Nec. ibid.

Nec aliquando ponitur pro & non, ac tùm ratione copulæ ad aliud refertur, quàm ratione negationis, ut in illo Virg. 3. Geor. Hunc quoq; ubi aut morbo gravis, aut jam segnior annis deficit, Abde domo, nec turpi ignosce senectæ: (i. e.) & ignosce non turpi senectæ.

Disjunctivæ.

Aut, &c. *ibid.*

Nihil enim obstat, quò minùs *conjunctiões disjunctivæ* appellentur, etsi enim *conjungunt* sententias, *dissjungunt* tamen res.

Adversativæ etsi, &c. [pag. 67.]

Quæ fortasse meliùs concessivæ vocentur.

Expletivæ ut quidem, &c. *ibid.*

Huc refer etiam, quando altera conjunctio redundat *καταρκεῖν*. Nam ut passim legimus *nunc jam*, ità etiam *quàmvis* licet, Cicer. in Lælio, item Lucretius lib. 6. v. 600 & 620. *ergò igitur*, Appuleius lib. 9. *quoque etiam*. Plaut. Epid. Aët. 4. Sc. 2. Ter. Hecyr. Aët. 5. Sc. 1. *tametsi tamen*. Cicer. Fam. Epist. lib. 4. Epist. 15. *Itaq; ergò*. Ter. Eunuch. Aët. 2. Sc. 3. *etsi quàmvis*. Cicer. ad Attic. lib. 16. *Quanquam etsi* Apol. secunda, Ulpianus lib. 1. S. ult. D. ut legato Nom. cave.

Subjunctivæ enim, &c. [pag. 68.]

Sed aliquando præponitur, ut Ter. Phorm. Aët. 5. Sc. 8. *enim nequeo solus*; nam ià est in melioribus libris. Plaut. Epid. Aët. 5. Sc. 2. *enim istæ captio est*. Ita locutus etiam est Tacitus lib. 4. Histor. *Asiaticus (enim is libertus) malam potentiam servili supplicio expiavit*. Et cùm est postpositivum tertio nonnunquam, quartòq; loco ponitur.

Encliticæ que, ne, ve. *ibid.*

Ex his *que* interdum alii verbo jungitur, quàm natus verborum ordo exigebat, ut apud Horat. lib. 2. Od. 19. *ore pedes tetigitq; crura*, pro *cruraq; tetigit*. Tibul. lib. 1. El. 3. *Messallam terrâ, dum sequiturq; mari*; pro *mariq; sequitur*. Intolens etiam est illud P. auti Capr. Aët. 2. Sc. 2. *Est profecto Deus, qui que nos gerimus, auditq; & videt*.

De Præpositione.

Præpositio est pars orationis, &c. ibid.

Meliùs videtur descripsisse Vossius. Præpositio est vox, per quam nomen adjungitur verbo, locum, tempus, causam, conjunctionem, vel privationem significans: nam si omnis vox, quæ præponitur aliis orationis partibus sit Præpositio; tum (*nam*) & (*sed*) præpositiones fuerint; & nulla vox esset præpositio, nisi quæ præponitur, tum *versus*, *tenus*, *cum*, & *usq;* desierint esse præpositiones, quoties casuali suæ dictioni postponuntur; dicitur autem præpositio non quòd semper, sed quòd plurimum præponitur.

Accidentia Præpositioni.

Præpositioni accedit casuum regimen, &c. ibid.

Imò & figura etiam, nam leguntur compositæ, *inante*, *exante*, *postante*, *circumsecus*, *incircum*, *insuper*, &c. Neq; compositionem passæ statim migrant in adverbia; nam dixit Cicer. *irante diem*, *exante diem*, in Epist. ad Attic. Apud Marcum Jurisc. est *incircum porticationes*, apud Vitruvium lib. 5. cap. 12. *insuper eam exæquationem*; quomodo etiam usurpat Cæsar & alii; sic Ennius. *Præter propter viam agitur*; ut citatur ab Agellio lib. 19. c. 10.

Præpositiones Accusativum regentes. [pag. 69.]

Ad.

Plerumq; Anglicè est *to*; nonnunquam *at*; ut, *ad Græcas calendæ*; *untill*; ut, *ad multam noctem*.

Apud. ibid.

Sæpe *at*: nonnullibi *with*: ut, *non alius quisquam apud eum plus valet*: *before*: ut, *res agitur apud judicem*.

Adversus. ibid.

Vulgò against: aliquando **towards**: ut, *omnia ad te adversum spectant.*

Citra. ibid.

Ferè nostrâ linguâ reddimus, on **this side**: interdum **without**: ut, *citra senatus populiq; auctoritatem.*

Ultra. ibid.

Veteres dixerunt *uls* pro *ultra*; ut *cis* pro *citra*.

Extra. ibid.

Extra without: aliquando **besides**: ut, *extra te unus nemo ita sentit.*

Contra. ibid.

Contra against: alibi ~~ever~~ **against**: ut, *Carthagò Italianam contra.*

Inter. ibid.

Inter between, among: etiam **at**, **op** **amidst**: ut, *inter canam.*

Supra. ibid.

Supra above: etiam **beyond**: ut, *supra spem, & fidem.*

Juxta. ibid.

Projuxta ubi sunt secus; ut *Plin. lib. 24. c. 15. secus fluvios*, et *Fabius lib. 8. cap. 2. secus viam.*

Ob. ibid.

Ob for: nonnullibi **before**: ut, *fada mors ob oculos versabatur.*

Prope. ibid.

Prope hic malè ascribitur præpositionum civitati, cum **adver**

adverbiorum sit; neq; regit Accusat. nisi per Ellipsin præpositionis *ad*, atq; idem judicandum de *usq;* & *versus*; quæ nonnulli etiam præpositionibus ad jungunt.

Præter. ibid.

Præter hæc: aliàs *beyond*: ut, *ita fugiat, ne præter casam.*

Post. ibid.

Post æter: aliquando *behind*: ut, *post fanum putre ver- cuna.*

Penes. ibid.

Penes in the power: item *with*: ut, *penes eosdem sint pericula, penes quos premia.*

His verò addas *pone*; ut, *pone castra*. Liv. lib. 10. belli Macedonici; sed non item *versus*, nam id propriè participium est; neq; postulat Accusat. nisi virtute præpositionis *ad*.

Item *secundum*, quæ variè redditur, *according to*: ut, *secundum mandata tua*: *near*: ut, *secundum aurem vul- nus accepit*: *next to*: ut, *propè vel secundum Deos*: *on our side*: ut, *secundum nos pronuntiavit.*

Præpositiones Ablativum regentes.

A, ab, abs. [P. g. 70.]

Docentur pueri in rudimentis dicere *a, ab, abs, from* or *fro*, sed varia est harum præpositionum significatio: *Ante*: ut *cujus à morte trigesimus est hic annus*: *after*: à *cena* ortus est *Sermo varius*: *for*, or *on our side*: ut, à nobis stetit. Et à pedibus nostris à linguâ dicimus a *Footboy*: à *Secretis* a *Secretary*: à poculis fuerunt *Jovi Vulcanus & Ganymedes*; *Vulcan and Ganymede were Jupiter's Cupbearers.*

Ab vocalibus præponitur. ibid.

Imò & consonantibus plerisq; ut, *ab Carthagine*; *ab De- lio*;

lio, *ab Gallis*; *ab Jove*; *ab legatis*; *ab Numa*; *ab Rege*; *ab Servio*; *ab tergo*.

Abs. ibid.

Hæc autem non nisi ante *T. ut, abs te*; & aliquando *Q. ut*, Ter. Adelp. Act. 2. Sc. 3. *abs quovis homine*, &c.

Absq; ibid.

Quæ nonnunquam exuit naturam præpositionis, ut Ter. Hecyr. Act. 4. Sc. 2. *Quam fortunatus sum cæteris rebus*, *absq; una hæc foret*, (i. e.) *si non hæc una foret*, vel si *abesset*.

Cum. ibid.

Nonnullis vocibus postponitur *cum*: ut, *tecum*, *meum*, *secum*, *nobiscum*, *vobiscum*, *quicum*, *quibuscum*.

Clam. ibid.

Veteres pro *clam* nonnullibi habent *absente*, ut Ter. Eunuch. Act. 4. Sc. 3. *absente nobis*; ubi sic vetus interpres pro præpositione ponit *absente*.

Coram. ibid.

Pro *coram* aliquando dicitur *palam*; ut Horat. Epod. Od. 11. *ubi hæc severus te palam laudaveram*; aliquando *præsente*; ut *præsente his*, *præsente testibus*, apud Pomponium, & Attium: & Plauti est *nobis præsente*. Amphyr. Act. 2. Sc. 2. Vide Donatum ad illud Ter. Eunuch. Act. 4. Sc. 3. *Absente nobis*: ubi & Varronem monet dixisse, *Præsente legatis omnibus*.

De. ibid.

Of or concerning; sed *de piscinâ out of the Pond*: *de nocte by night*: *de tertiâ vigiliâ, about the third watch*.

Pro. ibid.

For; attamen *pro foribus*, *before the door*: *pro humanitate*

manitate tuâ , out of your courtesie : pro opinione vulgi, after , or according to the opinion of the people : pro suggestu , pro rostris , in the Pulpit.

Præ. ibid.

Before or in comparison ; verùm præ lætitiâ , præ dolore , of or by reason of joy , or grief.

Præpositiones utriq; casui servientes.

Hæ quatuor utrumq; &c. sed diversâ significatione. ibid.

Vide quæ infra dicuntur ad reg. In cùm significatur, &c.

Sunt & Præpositiones quæ nunquam extra compositionem, &c.

Quæ æquivocè tantùm sunt Præpositiones , ut quæ partentaxat sunt vocis , non voces integræ ; hujusmodi autem a veteribus dicebantur Præpositiones loquelares.

Am dicebatur etiam extra compositionem apud veteres ; ut , am terminum, (i. e.) circa terminum : Interdum commutatur in an ; ut , anquiro, (i. e.) unde quaque quæro : est autem à Græco ἀμφι , unde integrè erat ambe , quod indicant composita , ambedo , ambages , ambigo , ambio , ubi b servatur ; Vide quæ infra dicuntur ad Regulam Composita simplicium quantitatem, &c.

Con in compositione amittit n. [pag. 71.]

Se & re aliquando assumunt d ; ut in seditio à se & itio , in redeo à re & eo.

De Interjectione ibid.

Exultantis ut evax , vah.

*Addé his io ; ut , dicite io pæan ; quod tamen aliquando dolentis est , ut , Tibullus lib. 2. eleg. 4. Uxor, io, remove, se-
va puella, faces.*

Dolentis——*ah. ibid.*

Sed pro *ah* in veteribus libris sæpius *a* legas absq; spiritu, ad modum Græci *ā* !

Silentium injungentis ut au. ibid.

Hujus affectus est etiam *pax* ; ut Ter. *Heautontim. Act. 4. Sc. 3. pax ! nihil amplius.*

Eva est *bacchantis*, *Baba* & *Bombax* sunt hominis cum admiratione aliquid approbantis, aut mala ingesta læto animo rejicientis ; maie huc refertur *trit* , quæ murum vox est ; aut Aristophanis *βεραιξέξ* , quæ ranarum, aut *bat* , quæ sonus cornicinis est lituum ex ore eximentis , hæ enim nullum animi humani affectum significant, ideoq; non habendæ interjectiones ; *Sis* autem , *sodes* , & *sultis* , quæ huc nonnulli afferunt propriè verba sunt contracta ex *si vis* , *si audes* , *si vultis*.

Concordantia Nominativi & Verbi. [pag. 73.]

In verbis quorum significatio ad homines, &c.

Nonnunquam ante est reticetur etiam Nominativus rei, ut *bene est tibi*, (i. c.) *res bene est* ; *est quod gaudeas*, (i. c.) *aliquid est*.

In istis phrasibus verbo objecta , verbo negare *sit* ; nec *sit* *mibi credere* ; *est cernere* ; *est videre* , (ubi est poni videtur pro *licet*) subintelligitur *fas*.

In his *tonat* , *pluit* , *ningit* , &c. subintelligitur *Deus* , *cælum* , *aer*. Ter *tonuit sine nube Deus*. Ovid. *Fast. 3.* Farn. *lucescit sup. sol, diescit subaudi tempus.*

Sæpe verbum reticetur vel

Tanquam satis notum : ut, *Fortuna fortes, cornici oculum.*
 Tanquam parum honestum; ut,
Novimus & qui te. virg. 2. Eg.
 Propter affectum aliquem : ut,
Egone illam, quæ illam, quæ me, quæ non? Ter. Eun. Farn.

Aliquando Adverbium cum Genitivo. ibid.

Nonnunquam adverbium sine Genitivo, vel quævis dictio sumpta *τε χηκὼς*; ut Martial. lib. 5. Epig. 59. *Dic mihi cras istud, Posthume, quando venit.*

Verba infiniti modi pro Nominat. Accusat. &c. ibid.

Hoc autem non perpetuò obtinet, nam infinitis, quæ vel vocandi, vel opinandi, significationem habent, usitatè additur nominativus; Vide reg. *Infinitum quoq; utrinq; &c.*

Interdum reticetur Accusativus præcedens, sed hoc plurimum in pronominibus *me, te, se, illum*: ut, *statui proficisci, (i. e.) me proficisci*; aliquando exprimitur ubi nulla necessitas; ut, Plaut. Mercat. *lubet scire ex hoc me.* Ter. Prol. Eunuch. *Si quisquam est, qui placere se studeat bonis.*

Resolvi potest hic modus, &c. ibid.

Nec multum refert utro modo loqueris, nam Cicero nis est ad Atticum. Epist. 4. *cùm scripisssem, quod cuperet me ad urbem venire*, pro (quod usitatius est) *illum cupere me ad urbem venire.*

Verbum inter duos Nominat. &c. ibid.

Quid nisi vota supersunt. ibid.

Ira etiam nonnunquam loquuntur Oratores; ut, Cicero ult. Parad. *contentum verò suis esse maxima sunt certissimaq; divitiæ*; & Sen. *magne divitiæ, lege natura, sunt composita paupertas.* Nec participia refugiant hujusmodi structuram; ut Cicero, 2. de Divin. *O deliberationem incredibilem!*

credibilem ! non enim omnis error stultitia dicenda est. Ter. Phorm. Act. 1. Sc. 2. *paupertas mihi onus visum est.* Liv. lib. 1. ab V. C. *Gens universa Veneti appellati*, & lib. 9. belli Punici, *Ludi fuere Megalesta appellata*; verum, si prius substantivum fuerit proprium hominis, haud respiciendum alterum à tergo. Nec enim dixeris *Bonosus Imperator*, cum vitam laqueo finisset, *amphora pendens dicta est*; sed dictus.

Concordantia Substant. & Adjectivi.

Adjectivum cum Substantivo, &c. ibid.

Servij observatio est in illud Maron. Egl. 3. *Lenta quibus torno facili superaddita vitis*; quod uni Substantivo plura nunquam jungantur adjectiva; sed hanc Sententiam refellit Giffanius in Ind. Lucret. Tit. *Epitheta geminata*, multis exemplis ex idoneis Autoribus depromptis; quibus addemus istud Plauti Asinar. Act. 2. Sc. 1. *Atq; ad ingenium vetus versutum te recipis tuum*; & hoc Catulli. Carm. 56. ad Camerium. *Nec Rhefi niveæ citæ quadrigæ.*

Aliquando pro Adjectivo ponitur Substantivum, ut in illo Maronis Æneid. 1. *Regales inter mensas Laticemq; Lyæum*; pro *Lyæum* sive *Bacchicum*. Pers. Sat. 1. *Heroas sensus pro Heroicos*; sic *nemo conviva*, apud Plautum; *nemo homo*, apud Ciceronem pro *Milon*. pro *nullus*. Vide Reg. At sunt quæ flexu, &c.

Et contr. à Adjectivum in Neutro genere pro Substantivo; ut Virg. Æneid. 12. *longum per inane*. Persius Sat. 2. *Incoctum generoso pectus honesto*.

Ad eundem modum participia, &c. ibid.

Si quando verò occurrunt hujusmodi loquendi formulæ, qualia C. Gracchi; *Credo ego inimicos meos hoc dicturum*; Tullij Verr. 5, *Hanc sibi rem sperant presidio futurum*; Ovid. lib. 1. Eleg. 1. de Tristib. *querenti plura legendum*; & Plauti; *Iustam rem & facilem esse oratum à vobis volo*; Sciendum, quod voces illæ, quæ videntur esse participia, non sunt,

sunt, sed vel futura, vel Præterita Infinir. quæ omnis generis, & numeri, non dubitarunt usurpasse ver. sed Futura longè sæpius, quàm præterita; imò extra illud unum, quod produximus ex Plauto, nescimus, an de præterito aliud reperiendum sit exemplum.

Neq; discordantia in istiusmodi pronominis Syntaxi, *quis hæc est? quis ea est? quis hæc mulier?* quam non semel apud Plautum invenias; nam istius ævi Auctores *quis*, ut cætera Adjectiva in *is*, communiter usurparunt.

Et ita Terentius *quisquam* Eunuch. Act. 4. Sc. 4. *Hunc oculis suis nostrarum nunquam quisquam vidit.*

Aliquando per ἄλλοις subintelligitur Substantivum, ut, Ovid. Metam. 13. Fab. 8. *Hoc pecus omne meum, multæ quoq; vallibus errant, multas Sylva tegit, multæ stabulantur in antris*; hic enim subintelligitur *oves* vel *pecudes*: & in quarto Factorum; *Neve minus multas redigam, (i.e.) multas oves.*

In istis verò. *Triste lupus stabulis; Dulce satis humor; varium & mutabile semper Fæmina*; &c. subintelligendum est *negotium* transcendentali, ut vocant, significatione, pro eo quod Græcis γένεια, Latinis aliter *res* dicitur.

Quando dicitur *lavari calidâ; frigidam bibere*; supplendum est *aqua*. Ovid. 1. Fast. *Bruma novi prima est veterisq; novissima solis*: hic deest *dies*.

Cùm aliquis dicitur ad *incitas redactus*, desideratur *lineas*.

In isto Ter. Eunuch. Act. 5. sc. 8. *non cognosco vestrum tam superbum*. & Andr. Act. 5. Sc. 5. *Antiquum obtines*, suppicas *morem, animum, vel ingenium*.

Ubi Legis *Liburnica biremis, triremis*; respicitur *navis*.

Danari centenîs æris (i. e.) nummis; eâdem feceris, scilicet *operâ*.

Asinius Pollio ad Ciceron. Herennium Gallum in quatuordecim sessum de duxit, supple ordinem.

Primas, secundas, posteriores, postremas ferre, nempe partes.

Reliquiae intelligo in parietina ut Cicer. lib. 13. Epist. 1. ad Memmium. ut nescio quid illud Epicuri parietinarum sibi concederes.

In his, quibus usi sunt veteres, teste Agellio lib. 10. cap. 25. die crastini, die quinti, die perendini, &c. deest solis. Cicer. lib. 2. de Legg. discubamus pueri duodecim, (i.e.) tabulas; idem lib. 2. contra Verrem. C. Verrem Romiliâ, scilicet tribu.

Dalmatica, chiridota, subaudi tunica. Virg. Æneid. 1. Tres Eurus ab alto in brevia & syrtes urget, &c. hic subintelligas vada vel loca.

Plura exhiberi possunt exempla ubi reticetur Substantivum, sed quod proprio Marte faciliè offendant pueri, qualia isthæc. Impletur veteris Bacchi pinguisq; serina, apud Virgil. Nobilis horribili jungatur purpura burra, in vet. Bpig. cuius enim occurrat in priore loco subintelligi carnis, in posteriore vestis; vestis autem burra nunc dicitur vestis rufa, quasi à πύρρον, nunc hispida, tanquam à βίπρον.

Aliquando ponitur Substantivum in Genitivo quasi Adjectivum esset nomen participium; ut, Plin. lib. 8. c. 38. Nigra lanarum nullum calorem bibunt. Agellius lib. 5. c. 20. nos neq; solacismum, neq; barbarismum, apud Græcorum idoneos adhuc invenimus.

Sed hoc ad Græcorum imitationem; nam hi dicunt pro φαῦλοι ἀνδρῶντοι, φαῦλοι ἢ ἀνδρώπων.

De istis loquendi formulis absente nobis, presente nobis, vide quæ diximus ad præpositiones clam & coram.

Aliquando oratio supplet locum Substantivi. ibid.

Quod & quævis etiam dictio facit sumpta τεχνικῶς, ut cras istud, apud Martialem: Sæpe vale dicto, rursus sum multa locutus. Ovid. Trist. lib. 1. e'cg. 2.

Concordantia

Concordantia Relativi & Antecedentis. ibid.

Relativum cum Antecedente concordat, &c.

Nonnunquam *Antecedens* repetitur in eodem casu cum *Relativo*, ut Cicer. lib. 3. ad Attic. Epist. 3. *erat hic dies 7. Id. quo die suspicabamur, aut pridie, Brundisium venisse Caesarem*; & crebro admodum ita loquitur Cæsar, ut videre est in 1. lib. de bell. Gall. & alijs.

Tum autem imprimis adhibenda est hæc repetitio, quando duobus nominibus diversæ personæ, aut rei, antecedentibus, certum facit, utri referendum sit relativum, ut in illo Appulei, *Leodamantem Cleophilæ discipulum, qui Cleophilus, &c.* nisi enim *Antecedens* repeteretur, per nudum *qui*, reliquum foret incertum, utrum *Leodamas*, an *Cleophilus* intelligatur.

Aliquando solum cum *Relativo* repetitur *Antecedens*, & in proprio loco reticetur, ut Ovid. — *Cecidere manu, quas legerat verbas*; Fab. *vereor, ne, quos porrexerim cibos, venena fiant*, hic si ante fiant [*cibi*] illuc ante cecidere [*verba*] ponas, nullus usus antiphrasi, sana omnia.

Elegantur subintelligitur *Antecedens* ante verbum Substantivum est vel sunt; ut, Hor. Od. 1. lib. 1. *Est, qui nec spernit*, suppl. *homo*; *sunt, quos juvat*, subaudi *homines*. Interdum ipsum Relativum, si semel fuerit expressum, postea reticetur, & ita reticetur, ut supplendum sit casu diverso, ut Sallustii in Jugurth. *Dum equites præliantur, Bocchus cum peditibus, quos filius ejus abduxerat, neq; in priore pugna adfuerant, postremam Romanorum aciem invadunt, pro neq; in priore qui pugna adfuerant*; *hæc* ejusmodi est Cæsari, Hirtioq; non infrequens.

Relativum inter duo Antecedentia, &c. ibid.

— *Flumine quod Saliam vocant.*

— *Jovis Stella quæ Phaëthon dicitur.*

E quibus exemplis satis refutatur Servij Sententia, quâ statu-

Statuitur si alterum *Antecedentium* sit nomen proprium, *Relativum* sequi ejus naturam.

Qualis etiam imitatur hanc indifferentiam Relativi, nunc cum priore, Hor. Epod. Od. 8.

Sed incitat me pectus, & mammae putres,

Equina quales ubera.

Nunc cum posteriore, idem Epod. Od. 5.

Nardo perunctum: quale non perfectius

Mecum laboravunt manus.

Et quid metueres eodem modo uti *quantus*, cum utriusq; eadem sit ratio?

Quoties nullus Nominativus, &c. [Pag. 75.]

At si Nominativus Relativo, &c.

Rationem eandem subeunt *Interrogativa* & *Indefinitiva*; viz. *quis*, *qualis*, *quantus*, *quot*, *quotus*, *uter*.

Aliquando *Antecedens* & *Relativum* Græco more, in eodem casu ponuntur; ut Luceius Ciceroni lib. 5. Epist. 14. *Cum* scribas aliquid eorum, *quorum* consuevisi, gaudeo.

Nonnunquam etiam subauditur id, quod casum Relativi determinat; ut Cicer. in Rullum. *Legemq; his rebus, quam ipsis videretur, edicerent*, (i. e.) *quam edicendam esse, vel quam edicere videretur.*

Substantivorum constructio. ibid.

Quum duo Substantiva, &c.

Interdum ponitur posterius Substantivum in patrio casu, quamvis rem eandem cum priore significet; sed de hoc vide quæ dicuntur ad figuram *Appositionis*.

Posterius autem ferè significat, vel *materiam*; ut, *nummus argenti*; totum; ut, *jecur asseris*; partem; ut, *vir magni nasi*; subiectum; ut, *facundia Ulyssis*; adjunctum; ut, *vir magnæ statuæ*; causam efficientem; ut, *Ilias Homeri*;

meri ; *finalem* ; ut *apparatus triumphi* ;
* *objectum* ; ut , *deliberatio studiorum* ;
correlatum ; ut , *mater Socratis* ; *possef-*
forem ; ut , *pecus Admeti* ; *tempus* ; ut ,
spatium horæ ; *locum* ; ut , *incolæ hujus*
urbis ; *locatum* ; ut , *amphora vini*.

*Sic Cæsar pro Cælio dixit infidiæ allicujus pro iis quæ allicui intenduntur.

Nomina verbalia interdum pro Genitivo habent post se casum verbi sui ; ut , *traditio alteri* , *redditio ei* , quia *tradere* & *reddere* regunt Dativum ; sic *reditus domum* , & similia. Plaut. *Quid tibi hanc rem curatio est* ? Amph. Act. 1. sc. 3. Plura qui cupit videat infra, quæ diximus ad Gerundia sive Gerundivæ, &c.

Proinde hic Genitivus—in Adjectivum possessivum, &c.

Aliquando pro Adjectivo Possessivo est Ablativus cum præpositione : ut , Maro , *Pastor ab Amphryso*. Georg. 3. Naso lib. 2. *Amorum eleg. 6.*—*ales ab Indis*, (i. e.) *Pastor Amphrysiæ* ; *ales Indica*.

Interdum omittâ præpositione ; ut , Plaut. Mercar. Act. 5. sc. 2. *video ibi hospitem Zacyntho*. Ter. Heaut. Act. 4. sc. 1. *sed erat hic anus Coryntho haud impura*—similiter Cato de R. R. *soleas Syracusis*.

Exceptio. ibid.

— *Quæ in eodem casu per appositionem, &c.*

In appositione aliquando latet prius Substantivum ; ut , Cicer. lib. 5. Epist. ad Marcellum , *molestè fero , me consulem tuum studium Adolescentis perspexisse* ; ubi *Adolescentis* refertur ad [tui] inclusum in possessivo *tuum*.

Adjectivum in neutro genere—&c. ibid.

Paululum pecuniæ , hoc noctis.

Sed in hujusmodi locutionibus subauditur *negotium*, quod olim idem significabat ac *res* ; ut Plaut. Casin. Act. 3. sc. 5. *timeo hoc negotium quid est*, (i. e.) *hanc rem*. Mil. Glor. Act.

*Act. 2. sc. 6. & alibi, ita est negotium, (i. e.) res; eo veri-
similius autem hoc videri possit, quod res aliquando exprimi-
tur; ut idem Plautus Amphit. Act. 2. sc. 1. satis parva res
est voluptatum in vitâ, (i. e.) satis parum voluptatis; si-
militer Phœdrus Fab. 65.*

*Hæc cum tentaret, si quæ res esset cibi,
Limam momordit. (i. e.) si quid cibi.*

*Et Græci ἀνάλυσις, ut Aristoph. principio Nubium;
τὸ ἄγνῳμα τῆς νυκτὸς. (i. e.) quod notitium est, vel notit-
is.*

*Sed ponuntur etiam Adjectiva sæpe in plurativo numero,
ut apud Maronem Æneid. 6. telluris operata; apud Horar.
lib. 4. Od. 12. amara curarum; & Od. 4. acuta belli; &
hoc loquendi genus mirè amant Lucretius, Tacitus, Ap-
uleius.*

Ponitur interdum Genitivus tantum, &c. [pag. 76.]

Satiùs dixisset solus.

*Nonnunquam causâ vel ratione subintelligitur, ut Sall.
lib. 1. Histor. omnia retinendæ dominationis honesta æstimat.
(i. e.) dominationis causâ; Regni Latini rapti furit; Sen.
Thebaid. sed præcipuè post Adjectiva, ut lætissimus um-
bræ. Virg. (i. e.) umbræ causâ. Tacit. Annal. 1. invictus
operis, (i. e.) ratione operis; sic ingratus salutis. Virgil.
Æneid. 10. in istis Plinii, Piscium lupus, & trichias, his
anno parit; volucrum animal parit vespertilio tantum, sup-
plendum est è numero piscium, è numero volucrum; sic
Hor. Od. 3. lib. 3. Fies nobilium tu quoque fontium, (i. e.)
unus è numero fontium.*

Laus & Vituperium. ibid.

Laus & vituperium rei variis modis, &c.

*Sic Columel. ut sit amplissimi corporis, cervice vali-
dâ.*

*At hic usus Autorum spectandus est; nam cum Ter. dixit
Eunuch. Act. 1. sc. 2. bono animo es. & Cicero in Bruto es
animo*

animo vacuo, item lib. 6. ad Attic. ep. 1. *sum magna animi perturbatione*, *audax est uti Genitivo.*

Sed contra nolim uti Ablativo ubi Terentius in Andria Aët. 3. sc. 5. ait, *tam iners, tam nulli consilij sum*. Aut ubi Suetonius ait in Augusto, *Cibi minimi erat, & serè vulgaris*; & Cicer. *Non multi cibi hospitem accipies, sed multi joci.*

Valetudo in utroq; casu ponitur. Cicer. de Senect. *Tenui fuit, aut nullà potiùs valetudine.* Quintil. *Fio melioris valetudinis.*

Agellius & Appulcius dixerunt, *homo bonæ frugis*. Plautus & alii etiam *melioris ævi frugi bonæ*; nam *i pro is* in Genit. tertie dixerunt veteres, ut suprâ debito loco notavimus. Vel si mavis esse Dar. suppleas *deditus, utilis, idoneus*, aut aliquid simile. ut in illo Ter. Adelph. *Qui alicui rei est.* & Plaut. in Stich. *nulli rei erimus, (i. e.) alicui rei utilis; nulli rei idonei.*

Opus & usus Ablat.

Sic *opus est maturato (i. e.) ut matures*; *opus est facto (i. e.) necesse est ut fiat*; *opus est homine convento, (i. e.) ut hominem convenias*. Plaut. autem in Pseud. cum Accusar. ut, *ad eam rem usu est hominem astutum.*

Adjectivorum constructio.

Genitivus.

Adjectiva, quæ desiderium, notitiam, &c.

novitatis avida. ibid.

Sic *insuetus contumeliæ, cacus animi, callidissimi rusticarum rerum, certus scientiæ, securus parvæ observationis, medicinæ curiosus, recentium incuriosus, certior te faciam consiliis nostri* passim apud Ciceronem. Nolim cæterarum rerum te socordem. Ter. *anxius potentiæ; vetus, id est, gnarus ceremoniarum.* Tacit. Annal. Sed *cupidus aliquando legitur cum Dativo, ut Plaut. Subd. Aët. 1. sc. 2. vino modò cupida estis.* Sed fortasse hoc loco *vino* potiùs Ablativi esse censendum est. *studiosus* etiam interdum cum Dativo jun-

gitor, ut Plaut. Mil. A&t. 3. sc. 1. *Qui nisi adulterio studiosus.* Sic Justinus lib. 9. *Rex armorum quam conviviorum apparatibus studiosior.* Vide quæ annotata sunt ad Reg. *Gerundia* sive *Gerundivæ* voces, &c.

Ignarus item reperitur nonnullibi cum *Dar.* ut Sall. Jugurth. *Regio hostibus ignara.* Sed hic *ignara* sumitur passivè pro *ignota*, ut aliquando *nescius*. Plaut. Rudent. A&t. 1. sc. 5. lin. 17.

In his vero non sum id *nescius* Cicer. ad Attic. lib. 13. *suam vitam anxios.* Senec. de vitâ beat. *solicitis vicem Imperatoris* Liv. ellipsis est *secundum*, ob, vel propter.

Sunt & horum quæ pro Genitivo habent Abl. cum præpositione. *Quodd celeriter me fecisti de Caesaris literis certiores,* Cicer. Fam. lib. 14. epist. 8. *De verbis sollicitus,* Quintil. lib. 8. *Securos à metu somnos,* Sen. de vit. beat. *Quam etiam tutò admittas post curiosus, incuriosus, socors, incautus,* Farnab.

Adjectiva verbalia in. ax, &c. [pag. 77.]

Sed fortasse in illo Ovidii Metam. 1. *Cùmq; sit ignis aqua pugnax,* &c. *aquæ* est dandi casus, quia cum eodem casu construitur *pugno.* Virg. Æneid. 4. *Placidône etiam pugna-bis amorì ?*

Ingens præterea Adjectivorum turba—
patrium casum postulat.—&c. ibid.

Ut *ægra corporis, vini somniq; benignus, elegantissimus verborum Latinorum, felix animi, ferox scelerum, festinus laudis, impiger militiæ, corporis & animi infirmus, inglorius militiæ, integer vitæ, libera legum, manifesta delicti, manifestus tanti sceleris, maturus ævi, minor capitis, miser animi, perinfamis maleficæ disciplinæ, saucius fatigationis, feri studiorum, summus imaginum (i. e.) qui vincit alios imaginibus, trepidus admirationis.*

Sed hæ insolentes loquendi formulæ, neque extra Poetarum, Historicorum, Cæcorum, sequioris ævi Autorum, aut exoticorum municipia facilè reperiundæ, quas tamen ad vulgarem

vulgarem analogiam facilè reducas, si post Adjectivum subintellegas *causâ*, *gratiâ*, *ratione*, aut aliquid simile, ut *ægra ratione corporis*: nam in plerisque ἁλάρης, qualis apud Græcos *μάρτης* & *πίστεως* (i.e.) *ἐνέργει* & *πίστεως*. Vid. quæ dicuntur ad *Forma vel modus rei*; & inferiùs ad *Synecdochen*.

Quæ etiam admittenda est in illis Senecæ, *Timida lucis*; *judicii rectus*.

Nomina partitiva, &c. *ibid.*

Hæc autem sunt *aliquis*, *alius*, *alter*, *uter*, *neuter*, *uterque*, *ullus*, *nullus*, *solus*, *quisque*, *quicumque*, *quidam*, *quilibet*, *quispiam*, *unusquisque*, *multi*, *pauci*, *omnes*.

Huc etiam referas *medius*, quod cum Gen. construatur, ut Ovid. 1. *Metam.* *Quarum quæ media est*, & Hor. lib. 2. Od. 19. *pacis eras mediûsque belli*.

Genitivum unde & Genus—*ibid.*

Nonnunquam autem reperias Genitivum in diverso genere; quod præcipuè accidit post comparativa & superlativa partitivè posita, & numeralia. Ut Cicer. de *Amicitia.* *Quem unum nostræ civitatis præstantissimum audeo dicere.* Virg. *Æneid.* 1. *Nympharum sanguinis una.* Vide quæ infra ad *Comparativa & Superlativa accepta partitive*, &c.

Aliquando subintelligitur *numerale* ut, *Fies nobilium tu quoque fontium.* Hor. lib. 3. Od. 13. (i.e.) *unus nobilium fontium.* Item Sat. 7. lib. 1. *Operum hoc mihi crede tuorum est.* supple aliquod vel unum. Vide quæ suprâ dicta ad reg. Ponitur interdum Genitivus, &c.

Nam post *numerale* multoties videtur Substantivum ἑλέπεν ἐν numero, vel aliquid tale, à quo pender Genitivus. ut, *Sapientium Octavus*, (i.e.) *è numero sapientium.*

Comparativa & superlativa—*Genit.*
unde & genus sortiuntur.— [pag. 78.]

Ut *leo animalium fortissimum.* Sic. Plin. lib. 9. c. 8. *Velocissimum omnium animalium*, non solum *marinorum*, est *dolphinus*, *ocior volucre*, *ocior telo.* idem. lib. 10. c. 27.

venenis capræ & coturnices pinguescunt placidissima animalium. Idem lib. 8. cap. 32. Cervis quoque est sua malignitas, quamvis placidissima animalium.

Multoties verò superlativum respicit substantivum, de quo sermo est, neglecto Genitivo. ut Cicero lib. 2. de Nat. Deor. Indus qui est omnium fluminum maximus, non aquâ solum agros lætificat, sed eos etiam conferit. Plin. lib. 8. cap. 33. solus animalium (chanæleo) nec cibo nec potu alitur, nec alio, quàm aëris alimento. Et ejusdem lib. c. 45. Boves animalium soli & retrò ambulantes pascuntur. Idem lib. 18. c. 1. Hordeum frugum omnium molliissimum est.

Sic Dulcissime rerum, Hor. Sat. 9. lib. 1. Pulcherrime rerum, Ovid. epist. Phædræ Qui tamen aliter de se. Sic ego sum rerum non ultima, Sexte, tuarum, de Ponto lib. 4. eleg. 1.

Comparativum autem ad duo, &c. ibid.

Non semper ad duo tantum, nam Plinii est lib. 77. c. 2. Diligentiores eorum Eleftridas insulas in mari Hadriatico esse dixerunt. Et cap. 8. Callaidum pulchriores oleo, unguento, & mero calorem deperdunt. Varronis apud Agellium lib. 14. c. 7. Quotiescunque usu venisset, ut omnes isti magistratus eodem tempore Romæ essent, qui eorum prior aliis esset, ei potissimum Senatus consulendi jus fuisse. Et rursus Plinii lib. 9. cap. 65. Eadem ætate prior Licinius Muræna, reliquorum piscium vivaria invenit; cujus deinde exemplum nobilitas secula est, Philippus, Hortensius, Lucullus, exciso etiam monte.

Nisi hic admittes Scaligeri observationem, nempe quoties prior de pluribus dicitur, universi in duas dispescuntur partes, & prior partem priorem, alteram reliqui conficiunt; ita ut nihilominus, multi et si sint, de duobus propriè intelligatur. Plura videas exempla apud alios, sed præcipuè apud eundem Plinium.

Comparativa cum exponuntur per quam. ibid.

Saturnius lib. 9. c. 5. vult comparativa, cum exponuntur per

per quàm regere interdum Genitivum, ad imitationem Græcorum. sed loca, quæ adducit, non id probant. Nam in illo Plinii lib. 7. c. 30. *Omniū triumphorum lauream adepte majorem*, subintelligitur *laureis*. Et in illo Curtii lib. 5. *In oculis duo majora omnium navigia submersa sunt*, comparativum *majora* sumitur partitivè, ut in illo Plinii, *Apum adolescentiores ad opera exeunt*. Ex his judices de cæteris.

Interdum recitetur Ablativus post comparativum ut Virg. *Æneid.* 8. --- *at illi Ocius incubuere omnes* (i. e.) *dicto ocius*. *Tristior visus est*, sup. *aquo vel solito*.

Aliquando jungitur comparativo *magis*, & superl. *maximè*. Ut Plaut. *capt.* *Nihil unquam invenies magis hoc certo certius*. Columel. lib. 9. c. 3. *Apis si savior maximè pessima est*, &c.

Comparatio autem fit per utrumque gradum nonnunquam de rebus diversi generis, ut Virg. *eclog.* 7. *Nerine Galatea thymo mihi dulcior Hyblæ*. Cicer. pro domo suâ, *hoc ministro omnium, non bipedum solùm, sed quadrupedum impurissimo Rempub. perdidisti*. non visum est hic curiosius agere; tantùm monendi studiosi, ne, quæ tradidit Laur. Valla de comp. & sup. ea temerè recipiant.

Dativus.

Adjectiva quibus commodum, &c.

— *suavissimus oratori* — ibid.

Sic huic affines sceleri Cicer. *Invitum qui servat, idem facit occidenti*. Hor. *epist.* ad Pisones.

Interdum voces aliquot ponuntur in dandi casu ob hujusmodi Adjectiva subintellecta, ut *non sum solvendo*; est *oneri ferendo*; *malum quod est esui*, &c. (i. e.) *par solvendo*; *aptus oneri ferendo*; *bonum esui*.

Pro Dativo nominis nonnunquam ponitur verbum infinitum, atque id ἁπλοῦς, ut Maro, *ecl.* 5. *Boni convenimus ambo, tu calamos instare leves, ego dicere versus*. Ovid. lib. 2. *Sylvæque montanas occulere apta feras* (i. e.) *boni instationi, apta occultationi, occultando, vel ad occultandum*.

Propior & proximus, quæ relationem denotant; arque ided postulant dativum, nonnunquam cum Accusativo repériunda, ut Hirtius lib. 8. de bello Gallico. *Alter, quo propior hostem in vallo collocatus esset.* Sallust. in Catilin. *Quod tamen vitium* [ambitionis] *propius virtutem erat.* Plaut. in Pœn. *Proximus te sum,* Liv. lib. 35. *Laconicus ager proximus finem Megalopolitarum est.* Scilicet quod prope, unde orta sunt *propior & proximus*, accusativum postulat, vel ex se, vel per ἑλκεῖν præpositionis ad.

Communis, alienus, &c.—variis casibus. [pag 79.]

Superstes etiam nunc cum Dat. ut, *Superstes dignitati suæ vixit.* Flor. lib. 4. nunc cum Genitivo, ut, *Superstes omnium generum,* Quintil. proæm 6. lib.

Cum iisdem casibus legitur *emulus*, ut, *Sidus veneris emulum solis & lunæ.* Liv. lib. 2. cap. *Ficus quædam pyris magnitudine æmulæ.* i. e. pares. Plin. lib. 15. c. 18.

Non alienus a Scævola studiis. ibid.

Etiam & sine præpositione. Ut, Cicer. in 1. de Divinat. *Neque hoc Dii alienum ducunt suâ majestate.*

Natus, commodus, &c.—

Interdum etiam Accusat. cum præpositione—ibid.

Sic Liv. lib. 2. Bell. Hannib. *Bonus ad cætera.* Varro 1. de R. R. c. 9. *Ad quam rem bona aut non bona.* *Proximus ad dominam nullo prohibente sedebam.* Ovid.

Hæc autem semper, *præceps, proclivis, pronus.* Ut, *Præceps ad iram, pronus ad vitia, proclivis à labore ad laborem.*

Accusativus.

Magnitudinis mensura, &c.

ut septem pedes longas—ibid.

At hic videtur esse ἑλκεῖν præpositionis ad, quam apposuit Var. R. R. lib. 3. c. 5. *Ad duos pedes altum à stagno, latum ad quinque.*

In Genitivo.

—Longas pedum quinquagenum.—

In hoc, & hujusmodi exemplis, si subintelligas cognatum substantivum, sana omnia & ἀναλογῶς. Ut, Longas longitudine pedum quinquagenum; Latas latitudine pedum denam, &c.

Ablativus.

Adjectiva quæ ad copiam egestatemve—interdum Ablativo, &c. ibid.

Ablativo autem nonnullibi cum præpositione, nam liber à delictis; liber ab irrisione est apud Ciceronem, ut & inops à verbis, ab amicis; item vacuus à molestiâ, à periculo, à sumptu; nudus à propinquis, nuda à magistratibus Respublica. Liv. lib. 39.

Compos, impos, consors, exsors, particeps cum Genitivo solo construuntur. Compos libertatis, impos animi, exsors culpæ, particeps consilii.

Ovidii illud Participem studiis Cæsar habere solet, de Ponto 5. eleg. 1. in correctioribus editionibus habet participem studi.

Eundem casum etiam magis amant benignus, fertilis, liberalis, prosper, lætus, largus, prodigus, profusus, sterilis, pauper, indigus, egenus, expers.

Ita et Adjectiva reatus, & eorum contraria; ut reus voti, Virgil. purus sceleris Hor. manifestus taciti sceleris, Cicer. Nisi quod nonnunquam construuntur cum præpositione, quæ Abl. postulat. ut Cicer. ad Artic. lib. 2. epist. 24. Nunc reus erat de vi.

Cum Ablativo autem potius efferuntur onustus, gravis, gravidus, refertus, differtus, fetus, cassus, viduus, exul. Farnab.

Satur autem cum utroque casu, ut Ter. Satur omnium rerum. Ovid. ambrosiæ succo saturos. Sic etiam plenus, dives, locuples,

locuples, centus, dissentus, secundus, vácuus, inanis, inops, orbis, nudus, liber, item mắtte & mắtti: ut, Mắtti virtute estoꝛe. Liv. Mắtte animi, moꝛuꝛuꝛque tuoꝛum. Martial. 12. lib. epigr. 6. sed hæc usitatiũs cum Ablativo.

Nomina diversitatis Ablativum—cum præpositione—ibid.

Interdum autem reticetur præpositio, ut, Hor. lib. 1. Epist. 16. *Neve putes alium sapiente bonoque beatum.* & lib. 2. epist. 1. *Ne quis se, præter Apellem, Pingeret, aut alius Lysippo duceret æra.* & lib. 2. sat. 3. *Qui species alias veris, scelerisq; tumultu permixtas capiet: ubi in vulgatis alias veri, quod non temerè alibi reperias.*

Quidam ex Neotericis usurpant *idem* etiam cum præpositione, atq; Hi magni nominis. Erasmus Annot. Math. cap. 8. *Eundem ait esse centurionem cum eo,* de quo meminit Lucas. & Joseph. Scal. Castigationibus in Sphæram Manilii, *Minor ursa eadem est cum Cynosurâ.* Sed contra usum veterum qui vel & vel qui dixerunt post *idem.* Cicer. lib. 2. Off. Peripaterici quondam *idem* erant qui Academici. Ovid, Fast. 6. *Vesta eadem est & terra.*

Nonnunquam etiam Dativum. —

Quem casum etiam *idem* admittit, ut, Horat. de arte Poetica, *Invitum qui servat, idem facit occidenti.*

Forma vel modus rei—in Ablat. ibid.

Nonnunquam adjunctâ præpositione, ut, Plancus ad Cicer. *Antonius ab equitatu firmus esse dicebatur.* Cicer. lib. 1. de Offic. *Qui invictum se à labore præstiterit.* & in Bruto. *Qui à philosophia, a jure civili, ab historiâ fuisset instructior.* *idem* de Claris Orator. *Ab omni laude felicior.*

Aliquando forma vel modus rei ponitur in Genitivo, nonnunquam in Accusativo; sed utrumque Græcanicè & κατ' ἐνερψιν; ut, *trunca pedum, Cressa genus Phalœ.* Hic scilicet subintellec̃to, *secundum,* vel *quoad,* illic *ratione* vel aliquid simile. Si plura vis vide quæ infra annotavimus ad *Synecdochen,* quæ in hujusmodi locutionibus locum habet.

Dignus

Dignus, indignus—contentus, &c. ibid.

Dignus aliquando legitur cum Accusativo. Ut Ter. Andr. Aët. 5. sc. 4. *Dignus es cum tua religione odium*; nempe per ἔλκεν præpositionis *ad*, quæ nonnunquam exprimitur, ut Plaut. Aët. 4. sc. 1. *Ad tuam formam illa una digna est.*

Contentus nonnunquam cum præpositione, nam Ciceronis est in Lælio, *De his communis vita contenta est.* Interdum absolutè & sine casu ut Ovid. lib. 7. Metam. fab. 27. —*non sum contentus, & in mea pugno Vulnere.*

Livius etiam indifferenter dixit, *Extorrem urbe; & extorris à solo patrio.*

Horum nonnulla Genitivum, &c. ibid.

Sic *Contentus libertatis*, Liv. *Contentus partis dimidiæ dotis* Claudius Jurisconsult. lib. 37. *Scythæ contenti victoriæ.* Justin. lib. 42. neque *dignus* cum Genit. solummodo apud Poetas, nam Balbi est lib. 3. epist. Cicer. ad Attic. *Obsecro te Cicero, suscipe curam & cogitationem dignissimam tuæ virtutis.* & Tranquilli in Othone c. 4. *Ut jam vix ullus esset, qui non, & sentiret, & prædicaret solum successionis imperii dignum.*

Pronominum constructio.

Mei, tui — cū passio — &c. [pag. 81.]

Verùm Classici Scriptores non rarò hoc discrimen negligunt, neque, cū *passio significatur*, reformidant usurpare *possessivum*. Nam in 1. Catilin. semel iterumque dixit Cicero, *invidiæ mei de qua mihi invidetur.* & Ter. est in Phorm. Aët. 5. sc. ult. *Nam neque negligentia tuâ, neque odia id facit tuo.* Ubi *negligentia tua est*, quâ tu negligeris, & *odium tuum*, quo te alius prosequitur. Plura super sedemus proferre exempla, sed istiusmodi non pauca observent inter legendum illi, qui huic rei animum attendunt.

Mens,

Meus, tuus, suus, cum actio vel possessio.—

At contra Plaut. Pseud. Act. 1. sc. 1. *Duorum labori ego hominum parcissem lubens, mei te rogandi, & tui respondendi mihi, pro meo & tuo.*

Nostrum & vestrum sequuntur distributiva, &c. ibid.

Nonnunquam etiam alia nomina, ut Cicer. Phil. 4. *Frequentia vestrum incredibili, &c. pro Plancio. Quare nolo me ad contentionem vestrum revocare; ibid. Possumus eripere contentionem vestrum.*

Neque quidem multum referre videtur, utrum dicas *nostrum*, an *nostri*; *vestrum*, an *ri*, post quamvis dictionem, si excipias, quæ hic annumerantur, *distributiva, partitiva, &c.* Nam post illa constanter *nostrum & vestrum*, vel quæ eadem sunt, *nostrorum & vestrorum*. Vid. Agel. lib. 20. c. 6.

Hæc possessiva mens, tuus, &c. ———

— & genitivos participiorum — ibid.

Imo quandoque etiam *Substantivorum*, ut, Tull. Phil. 2. *Tuum hominis simplicis pectus vidimus. & Ver. 5. Ne tua quidem recentia proximi prætoris vestigia persequi poterat.* Hujus generis sunt plura. Vide quæ dicta sunt ad regulam *Excipiuntur quæ in eodem casu per appositionem, &c.*

Sui & suus — &c. reflectuntur ad id quod præcessit. ibid.

Intellige id quod verbum præcessit. Etsi enim recte dicitur *Quod Seia à Caio Verre expulsus sit ex villa sua*, non ramen similiter dicam. *Caius Verres expulit Seiam a villâ suâ*, quia ita *sua* referretur ad *Verres*. Sed satius est dicere *ex villâ ejus*.

Aliquando autem Pronomen reciprocum respicit id, quod sequitur, verum ibi tantum, ubi structura verborum possit ita commutari, ut persona, vel res, ad quam reciprocatio fit, verbum præcedat, & pronomen sequatur; ut, *trahit sua quemque voluptas*, (i. e.) *quisque trahitur à voluptate sua*. Martial. lib. 5. epigr. 10. *& sua riserunt secula*

Mæonidem

*Mæoni
seculis*

*Si i
relativ*

*Cepi c
Latin*

*aliud
sumfi*

*Ac
Supp*

*lo
istor*

*in 20
dixi*

*I
star*

sua

*I
ei*

pro

va

tis

ru

ro

C

r

s

e

n

Mæonidem, quod facile commutes in Mæonides est risus à seculis suis.

Si nulla inde oriatur ambiguitas, quandòque licet aliud relativum usurpare pro reciproco, ut quamvis rectè dicamus *Cepi columbam in nido suo*, non tamen abhorret à more Latini sermonis dicere, etiam *in nido ejus*, quia non est aliud Antecedens, ad quod respici potest. Sic *Supplicium sumsit de famoso fure cum sociis suis*, vel *sociis ejus*.

At si copula addatur, dispar fit ratio. Nec enim dixeris, *Supplicium sumsit de fure & sociis suis*, sed *ejus*.

Item Cicer. ad Attic. lib. 2. epist. 7. *Una spes est salutis istorum inter istos dissentio.* & Philip. 2. *Omnes boni, quantum in ipsis fuit, Cæsarem occiderunt.* Poterat in utroque loco dixisse *se*.

Idem 1. Offic. *Si non poterit causas defenditare, illa præstare debet, quæ eruat in ipsius potestate: ipsius, hoc est suâ.*

Iterum de Offic. *Perfuga Fabricio pollicitus, si premium ei proposuisset, se Pyrrhum veneno necaturum; ei usus est pro sibi.*

Curtius lib. 9. *Abisari Alexander nunciari jussit, si gravaretur ad se venire, ipsum ad eum esse venturum.* Varietatis ergò priùs *se*, mox ipsum *air*.

Quintil. decl. 1. *Quápropter non petit, ut illum miserum putetis, nisi ut innocens fuerit. illum pro se.*

Sed nec diffitendum *sui* & *suus* usurpari pro pronomine relativo *illius*, aut *ejus*. Quæ prolata sunt ex Poetis, Plaut. 0, Ovidio, Lucano, Martiale, mittimus dicere. Ipsius Ciceronis est Phil. 2. *Non enim à te emit, sed priùs, quam tu suum sibi venderes, ipse possedit.* Idem Phil. 4. *Quod autem erat præsidium salutis libertatisque vestrae, si C. Cæsaris, fortissimorumque sui patris militum, exercitus non fuisset?* Eodem sensu etiam usus est Plinius lib. 14. c. 11. *Porcius Latro in Catilin. plùs semel.*

Idem etiam omnibus, &c.

Si quæris cum quo casu, quibus particulis, conjugendum

dum sit *idem*, utrūm dicendum sit *idem cum illo* cum sum-
mis viris sequioris ævi, an *idem ac*, vel *et*, vel *qui ille*
cum classicis, vide quæ dicta sunt ad *Nomina diverſeſatis*,
quibus quia *idem* contrarium, eò remiſimus ejus regimen.

Verborum constructio.

Nominativus post verbum.

Verba Substantiva ſum, ſorem, ſio, &c. nominor,
appellor, &c.

Idem designor, creor, constituor, audio, etiam provocor
& nomen habeo pro *nominor*, ut Hor. Sat. 7. lib. 1. *Ipse*
Subtilis veterum judex et callidus audis. (i. e.) *vocaris.*
Ovid. Metam. 1. *Lactea nomen habet.* (i. e.) *nominatur La-*
ctea. & ad eundem fere modum lib. 15. *Cui fecimus aurea*
nomen. Verūm in utroque loco *Lactea* ſumi poteſt *τρυγῶν*,
tum autem nulla terminationis variatio admitti ſolet.

Aliquando autem non exprimitur verbum ſubſtantivum,
ut Maro *Æneid.* 1. *Sed vos qui tandem?* puta *estis.* Lucanus
lib. 1. *Quis furor, O cives? quæ tanta licentia ferri?*
ſupple est.

Sæpenumerò autem in iſtis formulis, *immane quantum,*
mirum quantum, nimium quantum, immenſum quantum,
inſanum quantum, incredibile quantum, ut Cicer. in oratore
Huic generi Oratōis adſpergentur etiam *ſates*, qui in dicendo
mirum quantum valent. & lib. 4. de Finibus, diſſerre dicit
inter honeſtum et turpe nimium quantum.

Non autem ſemper; nam idem Cicer. in oratore
exprimit verbum *est.* In Oratoribus verò Græcis quidem
admirabile est, quantum inter omnes unus excellat.

Denique omne verbum poſt ſe Nominat. &c.

Sic *veſpertinaſte* pete lectum, *crastinus ades.* ubi Adjecti-
vum videtur pro Adverbio poni. Ut in illo Terent *Eunuch.*
act. 1. ſc. 2. *nullus dixeris pro non dixeris.*

Interdum

Interdum Adjectivum sine ullo respectu ad suppositum verbi in neutro genere ponitur, ut apud Horatium. *turbidum letatur*. Etiam in prosa, ut Agellij cap. 9. lib. 5. *magnum inclamavit*.

In plurali vero Maro, *crebra ferit, transversa fremunt*.

A quo loquendi modo non multum abludit illud Cæcinæ ad Cicer. lib. 6. epist. 7. ad Famil. *Cum ignorit omnibus, qui multa Deos venerati sunt contra ejus salutem*: aut hoc Taciti lib. 3. Annal. *Reo patronos petenti, iisque diversa excusantibus*. Sed ita loqui præcipue amant Græci; ut, *ὁξὺ γράφεις* (i. e.) *citus vel citò scribis*, καλὰ ἐβουλεύσθω, *honestus vel honestè consulisti*.

*Infinitem quoque eosdem casus, &c.
præcipue cum verba optandi.*_____

Sic etiam rectè dicitur, *creditur esse liberalis, solet incedere rectus*, ubi verbum optandi nullum præcedit. Item Horat. lib. 1. Epist. ad Torquatum. — *Patiârque vel inconsultus haberi*. Et lib. 3. Od. 27. *Uxor invicti Jovis esse nescis* Maro *Æneid. 11.*

Dixit, & extemplo (neque enim responsa dabantur

*Fida satis) sensit medios delapsus in hostes.*_____

Ov. de Trist. lib. 1. eleg. 1. *Sed vereor tardæ causa fuisse moræ.*

Et lib. 2. eleg. 1. *Acceptum refero versibus esse nocens*. Car. etiam est Carm. 4. *Phælus ille, quem videtis, hospites, ait fuisse navium telerrimus*. Sed in his exemplis Itali imitantur Atticos, qui, omisso pronomine reciproco, post Infinitem vice Accusativi solent admittere Nominativum, ut, *λίγαι ἦναι φίλῳ*. Plutarch. *Ὀδυσσεὺς ὀνομάζεσθαι ἔφη*.

Alterius generis est istud Ovidii tertio Fastorum; *At poteris nostrâ forsitan usus ope*.

Non licet nobis esse tam disertis.

Ad eundem modum Horatius epist. ad Pisones

— *Mediocribus esse poetis.*

Non homines, non Dii, non concessere columnæ. *ibid.*

Scd

Sed aliquando præcedens Dativus desideratur; ut Cicer. pro Lucio Flacco, *Cur deniq; esse liberis non licet?* ut Accusativus in istis exemplis, *Expedit bonas esse vobis*, &c.

Genitivus post Verbum.

Sum Genitivum postulat, &c.

Viderur autem hic subintelligi Substantivum, unde pendet Genitivus, nempe, *munus adolescentis, officium regum.*

Ita Plaut Mil. Glor. AÆ. 2. Sc. 2. *non operæ est; (i. e.) non operæ pretium;* nisi mavis hic *operæ* esse dat. casus, & respicere Adjct. *apta* subintellektum: nam Taubmannus exponit; *non vacua est;* ut infra, AÆ. 3. Sc. 2. *Non operæ est Sceledro; (i. e.) non vacat Sceledro.*

Hujus potius loci est illud Pseud. AÆ. 1. Sc. 3. *Ego operæ si sit, plura tecum loquar,* & Casin. AÆ. 5. Sc. 2. *Dum mæa facta iterò, est operæ auribus percipere.*

Verba æstimandi Genit. &c. ibid.

Sic dicitur *magni & maximi facio*, non autem quod sci-mus apud idoneum aliquem Autorem *majoris facio*; sed pro eo *pluris facio, pluris æstimo.*

Æstimo vel Gen. vel Abl. &c. ibid.

Sic Tull. 4. de Fin. *Quia sit non nihilo æstimandum.*

Æqui, boni consulo. [pag. 64.]

Phrasis elliptica, quam sic redintegræ, *consulo (i. e.) statuo, censeo, vel interpretor esse officium, sive fructum, æqui boniq; animi.*

Verba accusandi, &c. Genitivum, qui crimen significet. ibid.

Non autem semper Genitivus *crimen* significat; nam dixit Justinus lib. 9. cap. 3. *Beneficiorum necessitudinis admonuerat.*

Neque

Néque de omnibus verbis accusandi vera est hæc regula, nam quamvis rectè dicamus *furti*, aut *sceleris te accuso*, *arcesso*, *arguo*, *alligo*, *adstringo*, *defero*, *incuso*, *condemno*, *convinco*; non tamen faciliè reperiās apud vet. *taxare aliquem luxuriæ*, *sugillare ambitionis*, *traducere furti*; quibus passim utuntur juniores, sed potiùs *ambitionem aliqujus taxare*; atq; ita in aliis.

Ac minùs etiam probare possim *ago te injuriarum*; pro quo longe malim *ago tecum injuriarum*; quomodo Cicero dixit pro Cluentio *cum servo Habiti furti egit*. Cornificius, vel quisquis ille magister Herennianus, lib. 1. *cum eo Affinis egit injuriarum*.

Absolvendi & consimilia. ibid.

In consimilibus autem numera *infamo*, *insimulo*, *postulo*, *interogo*, *urgeo*, *increpo*, *libero*, *purgo*, *nolo*, *prehendor*, *deprehendor*, *teneor*, *comperior*, *plecto*.

Et si vis etiam perdo; nam Plauri est Mil. Glor. A&. 2. Sc. 4. *Quem ego capitis perdam*; & Asin. A&. 1. Sc. 2. *capitis te perdam ego*, & *filiam*. Scimus *capitis* non esse Genitivum *criminis*, neque necesse est, nam interdum *pæna* pariter ac *crimen* per Genitivum significatur; Hor. 2. lib. 14. *Od. damnatusque longi Sisyphus Æolides laboris*.

Neque obtinuit, ut perpetuò *crimen* ponatur in Genitivo nam non tantùm dicimus, *accusare adolescentes inertie*, sed etiam *accusare adolescentium inertiam*. Ita Cicero ad Qu. Fr.

Imò jubet usus, ut post aliquot accusandi verba, viz. *vitupero*, *corripio*, *reprehendo*, *culpo*, &, quæ superius notavimus, *taxo*, *sugillo*, *traduco*, *crimen* non nisi Accusativo proferatur; ut, *reprehendo illius negligentiam*, &c.

Vertitur hic Gen. in Abl. vel cum vel sine præpositione.

Sine præpositione, cùm *criminis* est generale nomen, puta *scelus*, *maleficium*, *peccatum*, &c. Sic dicimus *damnare voti*, vel *voto*.

Particularia

Particularia autem crimina nempe *furtum, stuprum, mendacium, &c.* aut in Genitivo, aut non sine præpositione post hujusmodi verba in Ablat. efferuntur; ut *Accusaris furti vel de furto*; *Accusaris furto* nullibi legas.

Verba *monéo, admonéo, commonefacio* loco Genit. nonnunquam habent Accus. sed hoc tantum pronominis demonstrativi *hoc, illud, &c.* relativi *quod*, interrogativi *quid*, indefiniti *aliquid*, nominum item, quæ ad numerum pertinent, ut *unum, duo, tria, &c.* Item *multa, pauca, nihil, nonnihil*; non autem cujusvis alius vocabuli, ita ut tutò dixeris præeunte Tullio lib. 9. Epist. *Illud me præclare admones*, non tamen idèò errorem *me mones*, sed *erroris* vel *de errore*; si probos Autores sequi libet.

Satago, misereor, &c. ibid.

Non *misero* aut *miseroor*, quæ cum Accusar. solo; ut *commune periculum miserabantur*, Cæf. 1. Bell. Gall. *Troja miserate labores*. Virg. Æneid. 6. *Satago* autem nonnunquam admittit præverbium *de*; ut, Agell. lib. 9. c. 11. *Consultibus de vi & multitudine hostium satagentibus*.

Huic succurro, huic misereor. Senec.

Veteres codd. pro *huic* habent *hujus*. Agnoscitur Boëthius dixisse *misceresce malis*, sed ille posterioris ævi, quàm ut sit sequendus.

Reminiscor, obliviscor, &c. Genitivum. ibid.

Fastidio etiam *revereor, & vereor* quæ vulgò cum Accus. leguntur, apud vet. etiam cum Genitivo; ut Plaut. Aul. *Fastidit mei*. Varro Sard. Venal. *si nil mei revereatur*. Appul. 2. Mer. *Vereor ignota mihi femina*. Locum etiam citat Vossius ex Ter. Phorm. Act. 5. Sc. 8. sed nescio quo exemplari usus, nam in meis non invenio; Vide plura, si vis, apud Nonium, cap. de numeris & casibus.

Erubescor cum Genitivo dixit Curtius lib. 5. *dignum esse omni malo, qui erubesceret fortunæ*; frequentius autem cum Accus. Cicer. in Vatin. *affines te erubescunt*.

Potior

Potior aut Genitivum aut Abl. &c. ibid.

Sic Plaut. Capt. Postquam meus Rex potitus est hostium; licet sensu dispari; nam hic [potitus est] sumitur passivè, & significat idem quod [in potestate erat] cujus activum etiam legas apud eundem Plautum, Amph. Act. I. sc. I. *Eum pater potivit* (i. e.) [compotem fecit] servitutis. Ita est in libris quos ediderunt Taubmannus & Doussa, licet antiqua Veneta editio aliter habeat.

Verum *potior* legitur etiam cum Accusativo apud Ciceronem, lib. 1. Offic. & alibi apud Terentium, Plautum, & alios. Iustini est 12. *Alexandrum nominavit, qui postea regnum Inderum potitus est.*

Sunt & alia verba, quæ poëtæ, & qui poëtæ in proli
sequi amant, ad imitationem Græcorum construunt cum
patrio casu. Ut Ovid. Metam. 2.—*Successorumque Minerva*
Indoluit. sic enim Euripides ἀλγὸν πῦρ δέσ,

Hor. epod. 17. *Plorem artis in te nullum habentis exitum.*
Atque ita idem Eurip. ὅδ' ὅδ' ἔργων σὺν Ὀιδίπῳ σὺν δ' ἔργῳ.

Hor. lib. 2, sat. 6.—*Neque illi Sepositi cineris, neque longæ
invidit arene.* Latine fuisset *cinerem & arenam*: sed referre
maluit illud Plutarchi in Cæf. Ὁ καὶ πῶς φθαρῶ σσι τῇ
θάνατο.

Sic Virg. *Aeneid.* 9. *Neq. veterum memini lacrimae malorum.* Quia apud Demosthenem est συγκαίτω σοι τέρψις. Iterum Hor. *Od.* 27. lib. 3. *abstineto iratum,* quia Pythagoræ est ἀνδρῶν ἀπὸ γένους.

Virg. in illo *Æneid.* 12. *Justitiaeque prioris miror bellū; ut
laborum, secutus est id, quod dixit Xenophon ὁ μὲν θαυμάζω,
οὐ μὲν βρονθῆναι ὁ μὲν αὐτοῖς.*

Appul. lib. 5. Met. *curare corporis*, quomodo apud eundem Xenophontem legas τὴν σωματικὴν ἐπιμέλειαν.

Sic desistere pugna, apud Virg. Æneid. 10. Desine querelatum, Hor. lib. 2. Od. 9. quiescere pugna. lib. 9. c. 13. regnare populorum. Hor. lib. 3. Od. 30. & si qua alia occurrant his similia, ea omnia in Latium ex Cecropiâ Gente fluxisse sciant studiosi.

Dativus post verbum.

In primis verba significantia commodum, &c. [pag. 85.]

Sed usus hic spectandus, nam etsi *auxilior, faveo, patrocinor, opitulor* leguntur cum Dat. non tamen itidem *iuvo & adjuvo*, quæ Accus. potius amant. *Ledo & offendo* construuntur cum Accusativo. *Noceo* cum Dat. nonnullibi tamen cum Accus. nam *Plauti* est *Mil. Glor. a. 5. Iura te non nociturum esse hominem de hac re neminem.* & *M. Senecæ lib. 5. contrav. Dm. fili- am vindico, ubi me gravissime nocere possit.* *Liger alii leg. hominis & nemini.*

Medeor solum Dat. postulat, sed utrumque *medicor*. Nam dicit *Maro 7. Æneid. Sid nuda Dardaniæ medicari cuspide istum Evolvit.* & *3. Georg. Senibus medicantur anhelis.*

Huc spectant verba composita a *satis, bene, & male*. Sed *maledico* ex Ecclesiasticis *Tertullianus* & alij & Romanis *Petronius* copulavere cum Accus. more scilicet Græcorum, qui dicunt *καταλογίζω σι*.

Huc referas etiam verba quæ *voluptatem* aut *dolorem* significant; ut *placeo, sedeo pro placeo, displiceo, doleo*. *Hor. lib. 2. Sat. 2. Quæ simplex olim tibi sederit.* *Ter. Phorm. Tibi, quia superest, dolet:* at *doleo* nonnunquam cum Accusativo rei, ut, *tū tua damna dole.* *Ovidi*

Quædam efficiuntur cum Accusativo. Ibid.

Studeo, cum significat *faveo* vel *operam do*, Dat. postulat; ut *Catullus studuit: libris studeat Læde* & hac significatione, cum præpositione nonnunquam construuntur; ut, *Fab. lib. 10. c. 8. In id solum student.* *Agell. lib. 10. c. 11. In ea re studebat.* (i. e.) *operam dabat.* Accusat. autem cum significat *volo* vel *cupio*; ut in hoc *Ciceronis; Num studentis, &c.*

Verus Poeta apud *Tullium de Nat. Deor.* legit etiam cum Genit. *Qui te nec amat, nec studeat tui.* *Ubi student pro studiosus sit.*

In hoc studia incumbite. ibid.

Atque quidem vix reperiendum *incumbo* sine præpositione, ubi sermo est de animi conamine: et si enim fortasse legis apud vererum præstantissimos, *incumbere baculo, lecto, aratro*, non similiter dixerunt *incumbere philosophiæ vel juris studio*, sed *in vel ad Philosophiam, in vel ad juris studium*. Nam utrumque Cicero lib. 1. Orat. *In id studium, in quo estis, incumbite.* & 4. Catil. P. C. *incumbite ad salutem Reipublicæ.*

Paro vulgè construitur cum Dativo; Plautus tamen Cureul. A&. 3. sc. 1. cum Accusat. copulavit. *Qui homo maturè quasvrit pecuniam, nisi eam maturè parafit, maturè esurit*; et si alibi cum Dativo, nihil pretio parafit, filio dum parceret,

Curo jam omnes cum Accusat. copulans; legas tamen apud Plautum * Truc. *Alienis rebus curat.* Macrobius lib. 5. *Stahulo regia curantes*, Appul. Apol. *Rebus meis curat.* Quibus consentit Attius Antigona: *Neque profecto Deum summus Rex omnibus curat.*

* A&. 1. sc. 2.
Vide etiam
Eud. A&. 1.
sc. 2.

Hæc variant habent constructionem.

Reboremque ratis—consult. [pag. 86.]

Quo significato ut cætera verba rogandi nonnunquam duplicem regit Accus. ut Cicer. lib. 6. ad Attic. *Net te id consulto.*

Asteto, timeo, formido, &c. ibid.

Sic *caveo* mihi ab aliquo (i. e.) provideo: *cavet ventum calamis*, Plin. 18. 33. (i. e.) *defendit*. Anglice *he keeps off*. *Cavere periculum* Suet. *Pietatem*. Cicerò. 2. de Fin. (i. e.) *ex timore aliquo declinare*. *Cave hoc facias*, vel *cave ne facias*: nam idem est sive addas, sive omittas negationem.

Verba Imperandi, &c. ibid.

Fabeo non memini quenkam Classicorum prouulisse

cum Dativo, licet Macrobius & Claudianus id faciant. Sed eum quibusdam Accusativis *rei*, viz. *quid, hoc, illud, nihil, multa, pauca, unum, duo, & istiusmodi.*

Personæ etiam, sequente Infinitivo, ut *jubeo te salvere.* Et absolutè, intellectu infinitivo, ut Ter. Heaut. act. 4. sc. 5. *Imò filium potius jube, sup. deferre.*

Jubeo legem transitivè dicitur pro *statuo vel decerno*; ut Cicer. pro Cornelio Balbo, P. R. *legem jussis de civitate tribuendâ.*

Huc referas tamen *suadeo*, quod soli Dativo adhæret. Nec sequendus Tertullianus, qui cum Accusat. nec it. lib. de Habitu mulierum. c. 1. Licet fortasse ad Græcos respexerit, qui pro *suasisti illi*, dicunt *ἀδίκησας αὐτὸν.*

Dicimus tempero, moderor tibi & te. ibid.

Item *præsolatur mihi & me; palpor alicui & aliquem.*

Gratulor tibi hanc rem, Plaut. pro quo Cicero, *in hac re, de hac re, vel hac re.*

Rursus Ciceronis est. 4. in Verrem, *Fam me dies, latera, & vox deficient.* Sed Cæsar, Columella, & alij verbo *deficio* adjungunt Dat. Quos sequitur Virg. Georg. 1. — *Quin etiam glandes, atque arbuta sacra Deficerent sylvis.*

Vulgò dicitur, *Hoc me latet.* Sed nusquam, nisi cum Dat. Cicero 1. Catil. *Nihil agis, quod mihi latere valeat.* Et post reditum in senatu, *Ubi nos hac Autoritas tam diu tanta latuit.* Ita etiam locutus Varro lib. 8. de L. L. Lucræ. lib. 3. 380. Plaut. Trinum. Act. 4. sc. 2.

Comitor plerique annectunt Accusat. sed. cum dat. usus est Cicero lib. 6. Tusc. *ceteraque quæ comitantur huic vitæ.*

Misceo cum Dat. construit Virg. Æneid. 8. *Mænum miscebat operi,* & cum Abl. Æneid. 6. *Magno se corpore misceat.*

Haræo etiam utrique casui jungitur. *Haræt lateri letalis arundo.* Virg. Æn. 4. *Haræt pedes pes,* Æn. 10.

Verba fidendi Dat. regunt. ibid.

Confido autem cum Abl. copulat Cæsar 7. Bell. Gall. *Nostri virtute considerent.* Sic. 1. Bell. Civ. *Manitione fossæ.* & 3. Bell. Gall. *Anni tempore confisse.* Verùm hic suspicæris esse Dat. in e more vetusto, ut suprà noravimus ad *tertiam declinationem*, nisi Virgilius etiam dixisset *Æneid. 7. Jam fidere terrâ.*

Verba obsequendi & repugnandi Dat. &c. ibid.

Cujus sortis etiam sunt *ancillor, blandior, famulor, servio, velificor, luctor, reluctor, refragor, reclamo.*

At ex his quedam, &c. ibid.

Adulator etiam usurpavit Cicero cum Accusativo in Pisonem. *Adulantes omnes te videre volui, vidi.* Alij cum Dativo.

Et *adversor*, quod alij præponunt Dativo. Tacit. 4. Histor. cum Accus. profert. *Vulgus adversari, (i. e.) adversabatur Regem.* Quod & Plaut. Menæch. *Nolo tuam adversari sententiam.*

Sed hoc ratione præpositionis adversus. Nam in Merc. Act. 2. sc. 3. integrè dixit, *Nolo tuam adversari adversus sententiam.*

Palpo item cum Accus. vel Dat. Juven. Sat. 1. *Quem munere palpat carus.* Plaut. Amph. Act. 1. sc. 3. *Observatote quàm blandè mulieri palpabitur.*

Idem *assentor & assentior*, ut statuit Farnabius; sed malletem his postponere *personam* in Dativo; ut *assentior tibi* Cicero. *assentaris huic.* Plaut. Rem autem in Accusativo, ut Ter. Eunuch. Act. 2. sc. 2. *Postremò imperavi egomet mihi omnia assentari.* Cicero. 3. de Orat. *Namque ego illud assentior Theophrasto.* Item Attico. *Timet multa, assentitur omnia.* Vel in Abl. cum præpositione, ut, ad Attic. lib. 7. *De Vennonianis rebus tibi assentior.*

In illo enim ꝑ. contra Verrem, *ut ego assentiar orationi, defensionem tamen non probabo, oratio poni videtur pro viro orante.*

Sævis inter se convenit ur̃sis. ibid.

Sic, *Quaquam de hoc parum inter Autores convenit. Priusquam legatus conveniret (i. e.) obvios haberet.*

Sum cum compositis—&c. [pag. 87.]

Sic etiam *supero* pro *supersum*, ut Virg. 2. *Æneid.* *Captæ superavimus ur̃bi; (i. e.) superfuimus.*

Absum interdum regit casum præpositionis; ut, *Absint inani funere nenia*, Hor. Od. ult. lib. 1. Quæ interdum repetitur, ut, Tull. 5. *Tusc. a quâ abest prudentia.*

Præcipue verò quando pro *disso* ponitur, ut Cicer. 5. *Tusc. Ariovisti copias a nostris M. passuum quatuor & viginti abesse.*

Dat. postulant verba composita, &c.

Sed præeo, prævinco, &c. ibid.

Neque admittunt *Dativum oheo, adeo, adspicio, admiror, contingo* pro *tango* : cum nonnullis alijs.

Conducit hoc tuæ laudi. ibid.

Ita Plaut. Amph. *Voluptati mæror comes consequitur* : atque hinc fortasse fit quod Cicero 5. *Tusc. comitor*, quando idem est quod *comes consequor*, *Dativo donat. Cætera qua comitantur huic vitæ.* Verum Farnabius vult utrumque *Græcari*, quia ἀκολουθεῖν *Dat. requirit.*

Impendet omnibus periculum. ibid.

Sic *lupus insidiatus ovili*, *Æneid.* 9. Post *impendo* autem nonnunquam præpositio cum suo casu sequitur. Vide infra verba composita cum *à, ab, &c.*

Item

Item impono operi finem, & imposuit mihi, sup. dolum vel dolos. Angl. *He has put a trick upon me.*

Sic etiam illacrymo, ut Cicer. lib. 3. de Nat. Deor. Quid dicam de Socrate? *cujus mortis illacrymare soleo Platonem legens.*

pauca ex his mutant, &c. ibid.

Sic adscribo Senatoribus, & in numero Senatorum. *Allato apud optimi ævi Auctores viz legitur cum Dat. cum Accus. autem copulavit Livius lib. 8. Bell. Maced. Qui, vivo quoque eo, allatrare ejus magnitudinem solitus erat.*

Condonō nonnunquam legitur cum duplici Accusar. Nam sic Ter. in Phorm. Act. 5. sc. 7. *Argentum quod habes condonamus te. Conducit hanc rei, & ad hanc rem, vel in rem tuam: & in al. a significatione conduxit equum.*

Subeo frequentius præponitur Accus. ut verbera subire, vim legis subire; *testum, urbem, nemus subire;* legitur tamen cum Dativo, præsertim verò, quando motum ad locum significat, ut Virg. Æneid. 6. *Pars ingenti subire phretro. & Æn. 9. Jamque propinquabant castris muoq; subibant.*

Quo sensu succedo sæpius cum Dandi casu reperitur, nonnunquam autem cum Accusativo, Tacit. lib. 2. *murum succedere.*

Antesto, etiam antecedo, & anteverto utrique casui junguntur.

Occumbere morti vulgare est, Sed aliter Suet. in August. *Voluntariam octubuisse mortem.*

Invideo plerumque legitur cum Accusativo rei, Dat. possessoris. Ut Virg. Georg. 1. *Jampridem nobis te cæli regio Caesar Invidet, &c.*

Aliquando verò cum solo Accusar. ut Ovid. epist. Laodam. *Troadas invidet, &c.*

Indulgeo etiam (licet vulgò amet Dativum) cum Accus. junxit Ter. Eunuch. Act. 2. sc. 1. *Nimis me indulges.* Item Heaut. Act. 5. sc. 2. *Te indulgebant.*

Si plura vis de huiusmodi compositis, vide quæ dicuntur ad Reg. *Præpositio in compositione*, &c.

Præstat ingenio alius alium. ibid.

Cum Dar. autem Ter. Eunuch. A&. 2. sc. 2. *Homo homini quid præstat?*

Interdico tibi aquâ & igni. ibid.

Intercludo etiam variè construitur. Nam dixit Cæsar, *interchufuri hostem commeatu, a commeatu; & hosti commeatum.* 1. Bell. Gall.

Neque interdico semper construitur cum Dar. & Abl. nam pro Abl. nonnunquam habet Accus. *Feminis usum purpuræ interdicemus.* Et indifferenter dicitur, *Interdixit Romanos omni Galliâ, & interdixit omnem Galliam Romanis.*

Sum cum multis alijs geminum Dat. &c. [pag. 88.]

Sic Ter. Adelph. *Tu nunc id tibi laudi ducis; & ibidem, utrum studiõne id sibi habet, an laudi putat fore.* Virg. *Æneid. 1. Venturum excidio Lybiæ.* Et eodem libro. *utque novæ pateant Carthaginiæ arces.* *Hospitio Teucris.*

Huc etiã refer, Cui nunc cognomen Iulo. Virg. *Æn. 1.* Neque ab simile illud Liv. lib. 6. decad. 4. *Scipio, cui Africano cognomen erat.* Hor. Sat. 3. l. 2. *Qui tibi nomen Insano posuere.* Plaut. Bacch. A&. 4. sc. 4. *Quid mihi refert Chrysalæ esse nomen?* Aliquando vertitur alter Dar. ut Plaut. Capt. A&. 5. sc. 2. *Pægnium vocitatus est, post vos indidistis Tyndaro; quod integrum legas nomen ei indidistis Tyndaro.*

Accusativus post verbum.

Verba Transitiva, &c. ibid.

Sed verbum regens aliquando ἐλλοίπῳ; ut, *quid multa?* sup. dicam: bene te; (i. e.) *Dij bene te ament.*

Post

Post multa activa supplendus est Accusativus è pronomi-
nibus reciprocis, ut Appul. lib. 8. *tegumentis frondis, &
arboribus abscondimus*, (i. e.) *nosmetipsos*. Ovid. epist. 9.
nube pari, sup. te. Nam nube idem valet quod *vela*.

Sic Livius lib. 2. V. C. *Accendunt insuper hostes ferocius*.
(i. e.) *accendunt se*. Virg. *Æneid.* 2. *& lateri adglomerant
nostro*. Ubi Servius *adglomerant pro adglomerantur*, sed faci-
lius subaudiatur *se*.

Ad eundem modum legas apud probatos Autores, *Equa-
runt illis; augent labores, morbus, res; caperat frons; dum
comat amica; matres cruciant; Populus Romanus decoxit;
expedituit parasitatio; ingeminant cura, clamor; infnuat
pavor, metus; illa laverit; ira leniunt; terra movet; filum
mutat; mortis metu mutabunt; pascit juvenia; mille greges
pascabant; venti posuere; rapidi flatus ponunt; nox humido calo præcipitat; non hoc *pulveret; quassanti capite incedit; palliolum rugat; tem-
pestas sedavit; cum mare turbat; variant aquilonibus undæ;
anno vertente; prora avertit; res paulatim in disciplinam
convertit; volventibus annis; genibus volutans; quibus om-
nibus, si subintelligas se, manifestus erit sensus, & integra
constructio.* *vid Agel.
lib 18. c. 12.

Ita Quintilianus lib. 1. c. 7. *lavamus, & tondemus,
subaudi nos*. Appul. Apol. 1. *parcius pascio, levius vestio,
ubi desideratur me*.

Post *gestans* etiam, & *vehens*; quæ vulgò pro *gestatus*, &
vestus poni putantur, si addas pronomen reciprocum, serve-
tur analogia cum reliquis participiis præsentis temporis. Ut
Cicer. de claris Orat. *Adolescentia per medias laudes quasi
quadrigeni vehens*, sc. *se*. Neque absurdè dicitur quisquam
se vehere cum à quadrigeni vehatur; facis enim, quicquid ab
aliis ut fiat, facis.

Aliquando alio modo sananda constructio, ut
cum dicitur *faciam vitulâ*; Virg. **Sen poscat
agnâ sive malit hædo*, Hor. lib. 1. Od. 4. *subaudi
sacra*. Appulit, solvit, vel conscendit, puta *navem*.

Alii autem
leg. *agnam
& hædum*.

Obire,

Obire, occumbere, vel oppetere, puta, mortem; imponere alicui, scilicet dolos, vel quippiam ridiculi; servavit domi, curavit, deconis, intellige rem; conturbavit nimirum stationes; egit, agitavit, degit, nempe vitam; missa orare, supple nuntium, vel epistolam.

Post tendere verbum Castrense quo usus. Cæsar. lib. 2. Bell. Gall. intelligas, *pelles*.

Huc etiam pertinet *Abstineo*, quod vulgò neutraliter constructur, ut *abstinere armis, abstinere vitiis*; verum subintelligi Accusativum ostendit Ciceronis Phil. 2. *Quale autem beneficium est quod te abstineris a nefario scelere; & Hor. Sat. 3. lib. 2. Abstinnit vim uxore & gnato.*

Sunt quæ figuratè Accusativum habent. ibid.

Hujusmodi multa inter legendum observes. Virg. *Æn. A. — Morientem nomine clamat, & Æneid. 7. — duros conelamat agrestes.* Cicer. Phil. 2. *Utinam Cn. Pompei cum Casare societatem aut nunquam coisses, aut nunquam dimisses.* Item *Desperare vitam, salutem, &c.* Virg. 3. *Georg. Humeros ad vulnera durant.* Appul. *Ejulabam fortunas meas.* Cicer. *Emergit se. Idem. Erumpunt in me stomachum.* Agell. *Natura nobis inoleverit amorem nostri.* Cicer. 1. ad Attic. *Qui denegat & juravit morbum, (i. e.) morbo se excusavit.* Plaut. *Pœn. act. 5. sc. 4. Me mea latrant canes.* & Hor. lib. 2. *Sat. 1. Si quis Opprobriis dignum latraverit integer ipse.* Plaut. *Is apud forum me manet.* Agell. lib. 2. c. 29. *Atque ita cassita nidum migravit (i. e.) reliquit, vel mutavit.* Appul. *Hunc ille timorem mussitabat.* Plaut. *Amph. act. 1. sc. 1. Perduelles penetrant se in fugam, Trinum. act. 2. sc. 2. Quo illic homo se penetravit ex adibus. Quem imitatus est Agellius lib. 5. c. 14. Specum quandam nactus, in eâ me penetro, & recondo; Et 14. c. 10. Et in Grammaticam sese, atq; Dialecticam, literasque antiquiores, alioresque penetraverat.* Papinius lib. 1. *Syl. Clarasque gaudentes plaustrant lumina cygni.* Virg. *Et mutata suos requierunt flumina cursus.* Appul. 5. *Met. Crebris earum ejulatibus saxa cantasque parilem sonum resultant.* Ter. *Adelph. Act. 3. sc. 2.*

Ceteros

Ceteros ruerem, agerem, &c. Sic, Irruit se illic, Foras se prouunt. Plaut. act. 1. sc. 5. Ego rem meam sapio. Cicer. ad Attic. lib. 14. Si ressa saperet. Antonius. Hor. od. 13. lib. 4. Quae spirabat amores. Agell. lib. 2. c. 29. Super sedente operam. Appul. lib. 6. Metam. Stupore defixi mirantur ac trepidant diuina praesagia. Lucret. lib. 6. Ipsi sibi sepe uenena vergebant. Maro Aeneid. 6. — Frontique inuergit uina sacerdos. Ouid. 7. Met. Fab. 2. Tum super inuergens liquidi carcheſia uini. Et dixit Livius lib. 54. Montes ingentis altitudinis eo spem faciebant magis, quia nullos opertos euergerent riuulos. Quibus in locis inuergo est infundo, euego effundo. Sic Cicer. de Nat. Deor. Xenophon eadem fere peccat. Plaudere aquas apud Statium lib. 3. silv. carm. 3.

Pastillas Rufillus olet. ibid.

Synecdochicè scilicet, nam oleo reperitur saepius cum Abl. ut Propert. lib. 4. eleg. 8. Cur nardo flamma non oluere mea? & Naso, Perque locos sacros & olentia sulphure fertur. Maro quoque Georg. 4. Redolentque thymo fragrantia mella.

Duo Accusativi.

Verba rogandi, docendi, &c. ibid.

Celo etiam huc referas, quod duos etiam amplectitur Accusativos, ut Ter. Adolph. Act. 1. sc. 1. Ea ne me celet, assuefeci filium. Cicer. Caelio lib. 2. epist. 15. Non enim te celavi sermonem.

Item Testor, ut Virg. Aeneid. 7. Multa Deos aurásque pater testatur inanes.

Duplicem etiam Accusativum nonnunquam regit condono, ut Ter. Phorm. act. 5. sc. 7. Argentum quod habes condonamus te, vulgò tibi.

Quod idem & eludo; nam Plauti est Curcul. act. 5. Miles queso, ut mihi dicas unde istunc habes anulum, quem parasitus hic te eludit. Verum pro quem dici potest cuius. Sic enim Tacit. in 4. Annal. eludentes optate toties pugna.

Voco

Voco, appello, facio, præsto, do, addo leguntur etiam cum duobus Accusativis, sed alterum per epexegeſin, ut *Facio te, apud illum, Deum*. Ter. Adelph. *Quos, honoris causa, afinos appellamus*. Item verba *monendi*, si alter Accus. sit hoc, illud, istud, &c. ut suprà annotavimus ad verba *monendi*.

Precor & oro, licèt verba *rogandi* sint, nonnunquam pro Accusativo habent Dativum, ut Plaut. Afm. act. 2. sc. 4. *Pergin' precari pessimo?* Ter. Phorm. Act. 1. sc. 2. — *Precatorem adeam, credo, qui mihi sic oret*. Virg. Æneid. 8. *Cui nec fortuna precari, & vittâ comtos voluit prætereendere ramos*: Sed hæc Græca constructio; nam illi dicunt *ἱεροῦμαι θεοῖς*.

Rogandi verba interdum, &c.
Veniámque oremus ab ipso. ibid.

Interdum etiam cum præpositione *cum*, ut Plaut. Rudent. Act. 3. sc. 4. *Scin' quid? tecum oro senex, ut illas serves.* &c. Similiter Ter. Hec. act. 4. sc. 4. *Egi atque oravi tecum, uxorem ut duceres*. Neque solùm verba *rogandi* hanc mutationem admittunt, sed etiam verba *docendi*; ut, *Senatum edocet de itinere hostium*. Sallust. Cat. Et Ciceroniana sunt, *erudire aliquem artibus, in aliqua re, de omni republica, &c.* Imò haud scio, an uspiam, nisi apud Poetas reperitur *erudio* cum duplici Accusar.

Ablativus post Verbum.

Ablativo cause & modi actionis aliquando additur præpos. [pag. 89.]

Sic Cicero in Bruto, à philosophiâ instructior. Livius lib. 2. *Imperatores ad id bellum de omnium populorum sententia lecti, Attius, Julius, & En. Martius*. Plaut. Stich. Act. 1. sc. 3. *Nunc Microtrogos nomine ex vero vocor*. Ubi de & ex Angli exponimus hy. Cicer. lib. 2. de Leg. *in hoc admodum delector*. sic Cicer. *per scelus*, Ter. *propter timorem*. Cave autem instrumento addas præpositionem, nam hoc prorsus refugit rogatus sermo.

Quibus-

*Quibuslibet verbis subicitur nomen
pretii, &c. ibid.*

Nec verbis solum, sed & adjectivis *venalis, carus, vilis*; ut, *Non gemmis, neque purpurâ venale, nec auro.* Hor. od. 16. lib. 2. *Quod non opus est, asse carum est.* Senec. 94. epist.

*Excipiuntur hi Genitivi tanti, quanti, &c.
Sin addantur substantiva in Abl. [pag. 90.]*

Quandoque tamen in Genitivo ponuntur adjectiva ipsâ voce *pretii*, ut, Plaut. *Casin. & Trin. Vir minimi pretii.* Ter. Andr. *Videtur esse quantivis pretii*, sed hoc est *astimationis*, non *pretii dati*.

Verba Abundandi, &c.

Ex his quedam nonnunquam in Gen. ibid.

Huc spectant *frustror & eludq*, ut, Agell. lib. 5. c. 10. *Suo sibi argumento confutatus est, & captionis versute exco-
gitatæ frustratus est.* Tacit. Annal. 4. *Eludentes optata to-
ties pugna.* Hoc est *toties optatâ pugna frustrantes*; nam *frustror* sæpius cum Abl.

Compleo, etiam *expleo*, & *scateo* leguntur nonnunquam cum Genit. *Inficio* item apud Appulcium lib. 5. *Pinnas, quas meo gremio nectarei fontis infeci, prætonderim, infeci* (i.e.) *imbui.* Apud eundem quoque de Deo Socratis est, *Vere beatitudinis esurit & sitit*, (i.e.) *caret*, ut planè ex loco liquet. Ego autem nonnullibi cum Accusativo reperitur. Plaut. *Men. Aët. 1. sc. 2.* Sallust. in Bell. Jugur. *Pauca munimento egebat.* Agell. lib. 13. c. 22. *Vitis ver-
sunt quia multa ego, at ego illis quia nequeunt egere.*

Fungor, fruor, utor, &c. Abl. ibid.

Fungor autem Accusativum asciscit, non rãdò apud Plautum, Terentium, Lucilium, & alios.

utor etiam cum Accus. copulat Plautus *Asinar. aët. 1. sc. 2.* *Numquodque istorum, &c.* — *Cetera quoque volumus uti.*
Abutor autem crebrò Comici. — *Sua*

—*Sua victoria*—*gloriarentur.* *ibid.*

Ablativo post *glorior* aliquando additur præpositio *in*; ut, Cicér. de Nat. Deor. *In virtute gloriamur.* Aliquando de, ut idem in Vatican. De suis divitiis intolerantissime *glorialis.*

Molat quadrata rotundis. *ibid.*

Eandem constructionem subit *verto*, ut, Hor. od. 34. lib. 1. *Vertere funerebus triumphos.*

Vescor carnibus. *ibid.*

Vescor etiam cum Accus. usus Tibullus lib. 2. eleg. 5. *Sacras innoxia lauros vescor.* At crebrius Plin. Vide, si operæ sit, lib. 8. cap. 1. lib. 9. c. 1. Item lib. 10. c. 38. itidem lib. 11. c. 36. Est & Taciti in vita Agricolaë, *Eò ad extremum inopia venêre, ut infirmissimos eorum mox sorte ductos vesterentur.*

Huc quoque referas *creor*, *nascor*, *vixito*, *vivo* pro *vixito*, *fu*, *conso*; ut, *Nasci matre pudenda.* Hor. 2. lib. 4. Od. *Fortes creantur fortibus.* 4. l. 4. Od. *Tanquam si loto vixisset.* Plaut. *Vivitur exiguo melius.* Claud. 1. in Rufin. *Censatis opinione flandam putavit.* Cicér. pro Clæntio. *Tota constat experimentis medicina.* Quinil. lib. 2. c. 18. *Quæ etiam construuntur cum præpositione, ut Vivitur ex rapto.* Ovid. Met. 1. *De lucido vivere.* Cicér. 17. epist. 1. 9. *Nasci ex principibus, ex fraude, falsaciis, mendaciis constare totus videtur.* Cicér. &c.

Hujus etiam Classis est *nitor*, ut Virg. *Æneid.* 6. lib. 6. *videt, pura juvenis qui nititur busta.* Quod tamen etiam admittit præpositionem, ut Cicér. pro Milon. *In hujus vita nititur salus civitatis.*

Huc volunt etiam nonnulli spectare *lito*, quod aiunt vel absolute semper poni, vel cum Ablativo, non item Accusativo, adeo ut juxta eos hæud liceat dicere, *Litare Deo sacra vel exta.* Sed tantummodo *sacris* vel *extis.* Verum falluntur, nam Propertii est. lib. 4. eleg. 1. *Pastor & ad calamos*

*calamos exta litabat ovis. Et Suetonii, victimas Dii patri
casas litare.*

Quaedam accipiendi distandi, &c. ibid.

Huc etiam spectant verba *differendi, & dissentiendi*, item *propulsandi, & arcendi*, quæ vulgò præpositionem ante Ablativum exigunt. Poetæ autem sæpènumèrò imitari Græcos hæc malunt cum Dativo construere, ut Hor. lib. 1. Sat. 6. -- *Longè mea discrepet istis, Et vox, & ratio.* Sic. lib. 4. Od. 9. *Dissidens plebi, &c.* Et ibidem, *Paulùm sepulchra distat inertia celata virris.* Item epist. ad P. Sones *Differt sermoni sermo, &c.* Virg. Eclog. 7. *Solstitium pecori defendite Georg. 3. Arcebis gravis pecori.* Pers. Sat. 1. *Nihil pudet capiti non posse pericula capis. Rallere? Classes aquilonibus arcet,* Hor. de Art. Poetic. ubi Hypallage est, pro *Aquilones classibus.*

Eodem fere modo usurpatur *capeo*, de quo vide quæ dicta sunt ad *Hæc variam habent constructionem, &c.*

Libero etiam & prohibeo huc referas, quæ, etsi nonnunquam Ablativum mutant in Dativum, hoc apud Plaut. Curcul. illud apud Livium, lib. 1. Decad. 5. ut nos in thesauro suo docuit H. Stephanus, sæpius tamen retinent Ablativum omisâ præpositione, ut *voce prohibere aliquem*, Cicer. pro Ligario, (i.e.) *impedire ne loquatur.* Et fortasse etiam Ablativus manet in allatis plerisque exemplis, ubi vulgò putatur transisse in Dativum. Certe Horat. Scrm. 2. Sat. 3. dixit, *Abstulit vim uxore & gnato, cum per cretum licuerit dixisse uxori,*

Quibuslibet verbis additur Abl. absolutè, &c.

Imperante Tiberio. ibid.

Non *Imperantis*, nam Participium præsens in hæc constructione vix aliter, quam in e reperias: verum hic fortasse respicitur præpositio, quam aliquando admittunt, ut *Rebus in adversis. sub te teste, dute, iudice; cum Diis iuvenibus; A te presente, &c.*

Quaedam

Quaedam tamen efferuntur in Gignendi casu. ibid.

Sic fallit animi, Lucret. lib. 5. fallor sermonis. Plaut. Epid. Act. 2. sc. 3.

Varia constructio.

Laboro de iis (i. e.) sollicitus sum. Laboro ex iis (i. e.) egroto : in quo significatu aliquando sine præpositione, ut, laboro febris.

Sic laborare hostibus (i. e.) opprimi. Laborare injuria (i. e.) gravari. Et absolutè, laborat cornu in acie. Plin. de Viris Illustr. 2. 6. (i. e.) infirmum est.

Item pluit lapis, pluit lapides, & lapidibus. Farn.

Passivis additur Abl. agentis, sed antecedente præpositione. [pag. 92.]

Aliquando Accusativus cum præpositione per, ut Cicer. ad Lentulum lib. 1. epist. 1. res agitur per eosdem creditores. Et lib. 18. ad Attic. ep. 9. id assequitur, si per prætores consules creantur.

Et interdum Dativus. ibid.

Imò Poetis usitator Dativus.

Videor pro donō, I scem, semper habet Dativum. Videor mihi Cicer. 2. de Orat. Mihi sic videtur. Ter. Adelph.

Ceteri casus manent, &c. qui fuerunt activorum. ibid.

Scilicet quia dicitur, Argentum, quod habes, condonamus te, manet alter Accusativus in Passivâ constructione, apud Ter. in Phorm. Habeo alia multa, qua nunc condonabitur, scilicet à me : nam condonabitur à me idem valet, quod condono ; si igitur liceat dicere qua te condono, quid non qua te condonabitur ? Farnabius vult esse Hellenismum qua condonabitur, pro qua condonabuntur (nam Græcè Neutr. plur. vult verb. sing.) sed quid opus ?

Quibusdam

Quibusdam tum verbis.

Interdum duos Infinitos conjunctos reperiās, posteriorē à priorē pendentem; nec audiendus Servius qui aliter scivit; nam Terentii est Andr. Aët. 3. sc. 2. *Quod jussi ei dare bibere, & quantum imperavi, dare.* Et Cæsar. de Bell. Gall. *Si quid ille à se velit, illum ad se venire oportere.*

Tum adjectivis. ibid.

Non autem omnibus *Adjectivis*, sed in prosā inprimis *participiis*, & *dignus*; in ligatā oratione, quæcunque *peritiam*, *curam*, vel simile significant; qualia *bonus*, *nobilis*, *celer*, &c.

Subjicitur etiam *modus infinitus* nonnullis *substantivis*, nempe, *tempus*, *occafio*, *consilium*, *libido*. Cicer. in Topicis, *Sed jam tempus est ad id, quod instituimus accedere.* Plaut. capt. Aët. 2. sc. 3. *Non adest occasio benefacta cumulare.* Cæsar. lib. 7. de Bell. Gall. *Consilium cepit, omnem ab se equitatum noctu demittere.* Sallust. in Jugurth. *Nisi forte, quem perniciofa libido tenet potentie paucorum decus, atque libertatem gratificari suam.*

Ponuntur interdum figuratè, &c. ibid.

Scilicet propter ἄλλως-ψι verbis dicit vel dicunt. Ut Maro Æneid. 9. — *Tunc Nisus & unā Euryalus confestim alacres admittier orant, Rem magnam pretiūque moræ fore. (i. e.) dicunt fore.* Sallust. in Jugurth. *Postero die cum Aulo in colloquio verba facit, tametsi ipsum, cum exercitu, fame ferroque clausum teneat, tamen se memorem rerum humanarum, si secum fœdus faceret, incolumes omnes sub jugum missurum; præterea uti diebus decem Numidiā excederet.*

In istiusmodi verò exemplis criminibus terrere novū, &c. ubi vulgò putatur *modus infinitivus* usurpari per enallagen pro imperfecto indicativi, est ἄλλως-ψι verbi cæpit.

Quæ neque soli usi sunt Poetæ. Nam Ciceronis est lib. 1. de Oratore. *Galba autem illudens variè & copiosè,*

multas similitudines adferre, multiâque pro equitate dicere.
 & Plinii in Panegyrico, *Te parvuli noscere, ostentare juvenes, mirari senes.*

Interdum aliter supplenda est ἡμεῖς, ut in illo Cicer. a d Terentiam. *Me miserum!* in tantas te calamitates meâ culpâ incidisse? supple, num tolerabile? Ter. Andr. A&. 3. sc. 5. *Servon' fortunas meas me commisisse futili?* intellige ferendum est? Plin. ad Adrian. *Hominem Romanum tam Gracè loqui?* puta an credibile est?

Nonnunquam reticetur Infinitivus, ut *Athenas cogito, Rhodum volo, subaudi proficisci; Fidibus scire*, Ter. Eunuch. Scil. *canere. Callet Latinè, supple loqui.*

Interdum Infinitivus modus loco nominis ponitur, nempe Græco more. Ut, Hor. lib. 1. epist. 7. *Reddes dulce loqui, reddes ridere decorum.* (i. e.) *dulcem sermonem, risum decorum.*

De Gerundiis.

Gerundia siue Gerundivæ, &c. [pag. 93.]

Imò & alia verbalia, ut Plaut. Amph. A&. 1. sc. 3. *Quid tibi hanc curatio est rem?* & Aul. a&. 3. sc. Redi, &c. *Quid tibi nos, mendice homo, tactio est?* Trucul. A&. 2. sc. 7. *Quid tibi hanc notitio est, inquam, amicam meam?*

Cicer. 1. de Legibus, *Quod si justitia est obtemperatio scriptis legibus, institutisque populorum.* Idem in Phil. quarta: *Cùm capitalem & pestiferum Brundusio Marci Antonii redditum timeremus.* Plaut. Amph. a&. 1. sc. *Qui me alter, &c. Opulento homini hoc magis servitus dura est. pro servitus, quæ opulento homini servitur.*

Liv. lib. 25. *Hanno vitabundus castra hostium. Appul. phertim stebam carnificem imaginabundus.* Ter. Heaut. mibi *adversatrix. Hecyr. prolog. Meæ autoritati sautrix adiutrixque.*

Sic legitur *Studiosus adulterio* apud Plautum, & apud Ovidium Met. 1. *Ignis dicitur esse pugnax aquæ, scilicet, quia studeo & pugno vulgò cum Dandi casu leguntur, nisi mavis*

inavis adulterio esse Ablativi, neque enim hunc casum respuit studiosus, ut in illo Ennian. Studiosus robore belli.

utendum est etate. ibid.

Nec ita locuti soli poetæ. Varro lib. 6. de Lingua Latina, Subulo dictas, quod ita dicunt tibicines Tusci: Quocirca radices ejus in Etruria, non Latio querendum est. Tull. in Catone Majore. Tanquam longam aliquam viam confeceris, quam nobis quoque egrediendum est.

Gerundia in di pendet a quibusdam — substantivis, &c.

Interdum omittitur nomen Substantivum, ut Tacit. Annal. lib. 15. Vologesi vetus, & penitus infixum erat, arma Romana vitandi. Supp. propositum. Ter. Adolph. Act. 2. sc. 4. Id assentandi magis facere. Intellige gratia aut causa.

Poeticè Infinitivus loco Gerundii. ibid.

Nec apud Poetas solum Infinitivus post substantivum ponitur. Nam Livii est, Tempus conari. Ciceronis, Tempus dicere. Vide supra annotata ad Regulam Quibusdam tum verbis, &c.

Interdum non inveniuntur adjicitur Ger. Gen. plur. ibid.

Sic etiam non semel locutus est Cicero. Sed in primis id in pronominebus contingit. Ut lib. 2. de Divin. Doleo tantum Stoicos nostros Epicureis irridendi sui facultatem dedisse.

Gerundia in do pendet ab his præpositionibus, &c. ibid.

Censet Valla post verbum motus non rectè usurpari Gerundium. Ideoque nec dicendum, revertor ab arando, sed ab aratione: quæ sententia etsi Vossio nostro parum arrideat, non tamen eam, prout nobis videtur, satis refellit.

Ponuntur & absque præpositione. ibid.

Et ita posita, nonnunquam Dativi constructionem subeunt, ut, Emporetica inutilis scribendo. Plin. lib. 13. c. 12.

Radix ejus vescendo est decocta. lib. 41. cap. 16. *Nitrosa utilis est bibendo.* lib. 31. c. 6. Nisi mavis hic esse *Participia*, aut *Nomina Adject.* quàm *Gerundia*, nec enim nostrâ refert quo nomine hoc vel illud vocabulum appellant malè seriatim Grammatici, dummodo rogata juvenus in veteri & purâ Romanâ eloquentiâ satis instructa sit. Vide *Vertuntur Gerundii voces*, &c.

Gerundia in dum ab his præpositionibus,
Inter, ante, ad, ob, propter. ibid.

Etiâ & à circa. Ut, *Plus eloquentia circa movendum valet.* Quint.

Cum significatur necessitas ponuntur, &c.
addito verbo est. ibid.

Dicitur etiâ absque est, *Habemus præcipiendum*; Usitatius habeo præcipere. *Cum deponendum haberet.* Plin. lib. 10. cap. 55. (i. e.) *cum necesse haberet deponere.* Posse *Liviam statuere, nubendum post Drusum, an in penatibus iisdem tolerandum haberet.* Tacit. lib. 4. Annal. Interpretatur hoc tolerare posset, sed malim tolerare deberet, vel tolerare convenientius putaret.

Vertuntur Gerundii voces in Nom. Adject. [pag. 94.

In istiusmodi verò, *Non est solvendo; Non est ferendo oneri; Ficus Alexandrina non sunt vescendo*; subintelligendum aptus, vel simile aliquod vocabulum, qualia bonus, melior, idoneus, quæ aliquando exprimuntur. Ut, Cato de R. R. c. 6. *Ager oleo conferendo alius bonus nullus erit.* Celsus lib. 5. c. 19. *Puri movendo aliud non est melius.* Columel. lib. 1. c. 9. *Mediastinus qualiscunque status potest esse, dummodo perpeziendo oneri sit idoneus.* Vitruvius lib. 2. c. 8. *Ea non potest in structura oneri ferendo esse firma.* Appul. 7. *Meram. Oneri ferendo non inhabilis.* Vide suprâ quæ annotata ad *Ponuntur & absq; præpositione*, quod si lubet hæc omnia referas.

De Supinis.

At hoc supin. in neutro passivis & cum Infinito iri
passivè, &c. ibid.

Aliquando etiam cum Indicativo *itur*. Ut, *Contumelia illi, vel injuria, factum itur*, (i. e.) *opera datur quò fiat*. Quemadmodum ex verbis Catonis nos docuit Agellius lib. 10. c. 15.

Poeticè dicunt, *Eo visere*, &c. ibid.

Et Virgilii est 1. *Æneid. Non nos aut ferro Lybicos populare penates Venimus*. Videat cui vacat Ter. Hec. Act. 1. Sc. 2. Hor. lib. 1. Od. 23. Lucrer. lib. 4. Plaur. Curcul. Act. 1. sc. 3. & Bacch. act. 2. sc. 2. item act. 4. sc. 3. Statii lib. 4. Syl. 4. ad Marcellum.

Posterius supin. — sequitur Nom. Adject. ibid.

Dicitur etiam *Fas dictu*, Cicer. lib. 5. Tusc. Quest. *Nefas visu*. Ovid. 3. Fast. Sed hæc quoque suâ origine Adjectiva sunt, contracta scilicet ex *faris*, & *nefaris*, pro quo nunc dicimus *nefarium*, & *nefandus*. Cui hæc displicet conjectura, videat, an ea minùs, quæ notavimus de his vocibus ad Reg. *Quæ nullum variant casum*, &c.

Cubitu & venatu Nomina potiùs censenda. ibid.

Imo censet Vossius *Supina* non alia esse, quàm Accusar. & Ablar. casus a nominibus verbalibus. Et in exemplis supra exhibitis *spectatum veniunt*, &c. vult subintelligi *ad*, quæ aliquando præponitur, ut, Plaur. in Prolog. Mercat. *Pater ad Mercatum me misit*.

In his verò *Fadum factu*, *Turpe dictu*, *Dignum spectatu*, &c. *factu*, *dictu*, *spectatu* Ablativos esse, & ab Adjectivis regi præcedentibus. Scilicet, ut *dignum spectatu* sit idem, quod *dignum spectatione*. Ut Cicer. in 1. Offic. *In rebus cognitione dignis*; sed de his subtilioribus, ne satagant pueri.

De Tempore & Loco.

T E M P U S.

*Quæ autem durat, & continuat, in Ac. interdum
& in Ablat. [pag. 95.]*

Non defuere, qui existimabant tunc esse Accusativo utendum, cum quid continuum significatur, Ablativo cum intervallis distinctum; ut, Opto, multos annos ut bene valeas, (i. c.) ut sanitas sit continua, non morbis subinde interrupta. Sed optimi quique Scriptores negligunt hoc discrimen, quod, si operæ esset, multis exemplis probare posuimus.

Dicimus etiam in paucis diebus, &c. ibid.

Etiam Intra paucos dies. Inante diem, exante diem, Non, Jun. Cicer. lib. 3. Epist. 13. ad Attic. Item in horas (i. e.) nullâ non horâ; Imposterum (i. e.) postea; De quartâ vigiliâ; Cæs. Cum prima luce.

Item Ad centessimum annum vixit, Ad mediam noctem vigilavit, Ab hinc biennium, Ab hinc quindecim annos huc commigravit. Plaut. Prolog. Aul. — Hanc domum jam multos annos est cum possideo. & Pers. Act. 1. sc. 3. Hic leno nondum sex menses. Macgaribus Huc est cum commigravit, (i. c.) factum est ab hinc, vel ante multos annos. Factum est ab hinc, vel ante, sex menses, &c. Vid. quæ dicta sunt ad Antiptôsin.

Cum intra certum spatium temporis aliquid factum, futurumve, significatur, indifferenter dicimus vel biduo, vel in biduo, vel intra biduum. Si plura vis, vide quæ infra notata ad Præpositio subaudita, &c.

Spatium loci.

— abest bidui, subintelligitur spatium, &c. ibid.

Satiùs viam vel viâ subintelligas, quàm spatium, nam integrè Cicer. pro Planc. Qui cum abessent aliquot dierum viam. & Cæs. Bell. Gall. 6. in Ablativo, Bidui viâ aberant. Alibi autem bidui iter progressus.

Appel-

Appellativa locorum, &c.

*Nomina Appellativa - majorum locorum - adduntur
Verbis, &c. ibid.*

Verbum hic nihil habet peculiare, quod non convenit quoque & Nomini, nam non minùs Latinè dicitur discessus ab urbe, quàm ab urbe discessi. Si vis igitur ut hæc & cæteræ regulæ, quæ ad locum spectant, satis latè pateant, sume verbum generali significato pro quavis dictione.

Cum præpositione. ibid.

Aliquando autem absque præpositione leguntur & Appellativa locorum, & Regionum nomina. Cicer. pro lege Manil. Inde Sardiniam venit. Liv. lib. 47. Hellespontum perveniunt. Tacit. lib. 2. Annal. Germanicus Egyptum proficiscitur.

*Sed imprimis ita loqui amant Poetæ; & in Appellativis, ubi motus ad locum denotatur, nescio an alii quàm Poetæ. Maro. Æneid. 1. Æliam venit. &c. Æn. 3. Uade iter Italianam. Æn. 1. Laviniaque venit Littora. & Æneid. 4. Quas-
cunque abducite terras; & passim alibi.*

Interdum in Dativo ut, It clamor cælo, Virg. Æneid. 2. (i. e.) ad cælum. Si quis casus puerum egerit orco. Hor. Sat. 5. lib. 2. (i. e.) ad orcum.

Item in Ablativo, Hor. lib. 1. Sat. 9. Ibam forte viâ sacrâ. Cicer. Phil. 11. Et nunc totâ Asiâ vagatur (i. e.) per totam Asiam. Tacit. 2. Annal. Germanicus Egypto remeans, (i. e.) per Egyptum.

Peto autem pro proficiscor nunquam admittit præpositionem. Dum ipse terrestri itinere Italianam peteret.

*Omne verb. admittit Gen. prop. nominis loci
in quo actio, &c. ibid.*

Neque solùm Urbium & Oppidorum nomina ita usurpantur, sed nonnunquam etiam Regionum, idque apud non minimos Autores: nam sic Maro Æneid. 3.

—Non hæc tibi littora suasit
Delius, aut Cretæ jussit considerare Apollo.

Et Varro de R. R. lib. 1. sc. 7. Itaque Cretæ ad Gortynam dicitur platanus esse, quæ folia hyeme non mutat. Valerius Maximus etiam lib. 4. c. 1. M. Bibulus, &c. Cum in provinciâ Syriâ moraretur, duos egregiæ indolis filios suos à Gabinianis militibus Egypti occisos esse cognovit: & Cæsar, ipse 3. lib. Belli Civilis. Cæsar cum audisset Pompeium Cypri visum.

Sed in his locis, ubi proprium nomen in Genitivo ponitur, videtur esse ἡμεῖς prioris substantivi. Ut, Quid Romæ faciam? (i. e.) in urbe Romæ. Visus est Cypri, (i. e.) in Insulâ Cypri. Integre Cicer. ad Atticum lib. 5. epist. 18. In oppido Antiochiæ.

Aliquando omisso generali nomine dicunt, in Hispali, in Cronone, in Epheso, in Epidauro, in Cajetâ. Vide, si dubitas, Cæf. lib. 2. Bell. Civil. Valer. Maxim. lib. 1. c. 8. Plaut. Bacch. Aët. 2. sc. 3. & epid. Aët. 4. sc. 1.

Etiam in Accusativo. Virg. Prima quod ad Trojam procaris gesserat Argis. Æn. 1. & Cicer. de Sen. Depugnavi apud Thermopylas. Fui ad Corinthum.

In his verò, Nuncio Ameriam, nuncio domum. Cicer. pro Sext. Rosc. Inscendo, ut eam rem Naupactum ad herum nunciem Plaut. Mil. Glor. aët. 1. sc. 2. Nuncio videtur potius denotare motum ad locum, quàm actionem in loco, & idem esse ac nuncium fero.

Hi Gen. humi, domi, militia, belli, &c. [pag. 96.]

Sic etiam soci, terræ, viciniæ. Ter. Eunuch. Aët. 4. sc. 7. Domi socique. Ovid. 2. Metam. fab. 2. Maxima, cum vellet terræ procumbere, quæstæ est. Plaut. Bacchid. Aët. 2. sc. 2. Proximæ viciniæ habitat.

Sed hæc omnia dici etiam videntur ἐν τοῖς οἴκοις, quæ integrè sunt, in ædibus domi, (nam domus totum ædificium; ædes conclavia sive partes; Vide Plaut. Cal. Aët. 3. sc. 5.) in loco sive loci belli; in tempore militia; in solo humi, terræ; in domo viciniæ, &c.

Aliquando

Aliquando autem *humus* & *domus* ejusdem significatiſ reperiuntur in Ablativo, ut Columel. lib. 2.

c. 10. *Nec densâ nascitur *hamo. Uti capite præcedenti; nam vel pinguiſſimâ, vel mater- rimâ humo jaciatur, perit.* Cicer. pro Domo suâ. *Domo me contineo.* Maro. 3. Georg. Hunc quoque, ubi aut morbo gravis, aut segnior annis Deficit, abde *domo; & cum præpo- sitione Ter. Adelp. A&t. 4. sc. 7. *Mere- trix, & materfamilias unâ in domo?*

*Pro quo Cur- rius. lib. 3. & Tacit. Annal. lib. 12. *in hu- mum.*

*quo sensu Cic. ad Ar. l. 11. ep. 6. dix- it *recipio tempore me domo de finiat,* qui scit.

Verum si proprium loci, &c. Dat. aut Abl. —

Mallet dicere in Ablativo solo; nam Tiburi, Anxuri, Carthagini, &c. quæ vulgò creduntur esse Dativi casûs, ve- risimile esse Ablativi tertiæ declinationis, quem, in multis quæ nunc finiunt in *e*, per *i* terminabant veteres, ut suprà ad Tertiâ Declinationem adnotavimus.

Sic utimur ruri vel rure. ibid.

Verum Terent. Hecyr. a&t. 1. sc. 1. vers. 100. Senex rus abdidit se; & Cicer. in Piso. Abdidit se domum. Sed hic abdi- dit denotat motum ad locum, nam idem est ac si diceret *Recepit se rus, aut domum, latibuli gratiâ.*

Acherunti etiam sine præpositione dixit Plaut. Capt. A&t. 4. sc. 5. Vidi ego multa sepe picta, quæ Acherunti fierent cru- ciamenta.

Ad Locum.

Verbis significantibus, &c. ibid.

Hanc regulam ab antiquo obtinuisse inter Grammaticos ostendit Servius in illud. 1. Æneid. *Italiam fato profugus, Lavinaque venit Littora,* nec non & Fab. lib. 1. c. 5. præ- fertim autem Cicer. ad Atticum. Epist. 3. lib. 7. ubi excu- savit se quod dixerat *in Pyræa* additâ præpositione.

Licet autem Grammatici ita præeperint, attamen nec Oratores nec Poetæ, nec Historici eâ in parte semper sunt obsecuti.

Hi

Hi enī etiam *urbium* & *Oppidorum* nominibus aliquando addunt præpositionem, ut Liv. lib. 5. *Inde ad Vejos ductus exercitus.*

Sed præsertim ubi proprio nomini apponitur generale nomen *urbs*, vel *oppidum*. Ut Sallust. *Ad Cirrham oppidum iter constituit.*

Vel adjuncto Adjectivo. Ut, Prop. lib. 3. eleg. 20. *Magnum iter ad doctas proficisci cogor Athenas.*

Vel quando *accessus* tantum ad vel *prope urbem*, non *ingressus* denotatur. Ut in illo Cæsar. lib. 3. de bello Civ. *Prius Cassius ad Messanam navibus advolavit, &c.* Tull. de Sen. *Adolescentulus miles profectus sum ad Capuam.* Phil. 2. *Cum inde Romam proficiscens ad Aquinum accederet.*

Quod tamen locum habet tantum in præpositione *ad*, nam *in* semper *ingressum* notat, & nihilominus adjungitur urbis nomini. Ut, Plaut. Bacch. Act. 2. sc. 1. *Postquam hinc in Ephesum abii.* Et alibi idem, *In Seleucium, in Calydonem.*

Ad hunc modum utimur Rus & domus. ibid.

Rus tantum in singulari sine præpositione ponitur; in plur. non item; *domus* autem sine præpositione in utreque numero. Liv. lib. 39. *Fam ubi vos delapsi domos, & in rura vestra eritis.* & Ovid. Epist. Laodam. *Vestras quisque redite domos.*

Gymnasium etiam & *balneum* omisâ præpositione dixisse videtur Varro. *Olea dominum, & balneas, & Gymnasium, sequitur, pro ad balneas & Gymnasium.*

Licet autem sensu reciproco dicas *Itō domum, abi domum, rediit domum*, (i. e.) *domum meam, tuam, suam*: cum tamen *domus* sit alterius, nihil prohibet quin addas præpositionem. Ut, Cicer. Ver. 3. *Omnes ad eam domum, in quā iste diversabatur, profecti sunt.* & Ver. 6. & *mecum ad Prætoris domum ferri.*

*A Loco, per Locum.**Verbis significantibus motum a loco, &c.*

Dicitur etiam ab *Româ*, a *Veiis*, ab *Ardeâ*, ab *Aquiloniâ*. Liv. lib. 1. Bell. Punic. a *Laodiceâ*. P. Lentul. lib. 12. epist. ad Cicer. ep. 15. à *Brundusio*. Cicer. ad Attic. lib. 9. Ep. 3 à *Mutinâ*, idem Phil. 12. ejusdem quoque sunt, ut Ab *Alexandriâ* discederet. Ab *Dianio*, quod in *Hispaniâ* est, ad *Sinopen*, quæ in *Ponto* est navigarunt. De *Pomptino* scripti. De *Gyaro* ad te dedi. De *Messala* literas. Ab *Epheso* profectum. A *Bibone* discessimus.

Observant nonnulli quod per *omissum præverbium* signatur *locus interior*, per *additum locus exterior*. Ut à *Butbroto* sit à *locis Butbroti vicinis*; sed hæc observatio, etsi aliquando vera, sæpe tamen fallit.

Ad eundem modum usurpantur domus & rus. ibid.

Et ubi significatur *motus per locum* alia etiam *Appellativa*, ut, *Hac recliâ plateâ*. Ter. *Terrâ marique* ut *conquirebatur* Cicer. *Vagantur læti atque excitati toto foro*. Idem. (i. e.) *in toto foro*, vel *per totum forum*. Vide quæ dicta sunt ad Reg. Nom. *Appellat.* & si operæ est, ad *Præpos. subaud.*

Verùm nec peccas si dicas *ab domo*; nam *Livii* est, *abesse ab domo* non possunt. Et, *Dum senes ab domo arcessunt*.

Impersonalium constructio. [pag. 97.]

Genitivus.

Hæc tria impersonalia.

Verba in hac constructione non semper *Impersonalia* sunt. Nam aliquando præcedunt *id*, *hoc*, *illud*, *quiddam*, & similia. Ut *illud interest Ciceronis*, *Hoc refert meâ*.

Prudentis

Prudentis est, &c. ibid.

Ubi proprium videtur subintelligi, nam Cicer. 5. Tusc. Sapiens est proprium.

Tuâ refert, &c. ibid.

Mutilata constructio, integra est apud Plautum in Persa. *Meâ istuc nihil refert, tuâ refert gratiâ.* Verum Priscianus ita supplet, *in re meâ, in re tuâ.* quomodo legimus, *in re meâ est.* pro *interest* vel *refert meâ.* Plaut. *Utrum veniat, necne, nihil in re est meâ.* Ter. Andr. act. 3. sc. 3. *si in re est utrique.* ita MSSi quibus usi Vossius & Rivius, non in rem.

Adjiciuntur & illi Genitivi, tanti, &c. ibid.

Item & permagni & pluris. Cicer. in Part. *Quod permagni interest* saepe pro necessario habetur. Cætera explicantur per multum, plurimum, parum, minimum, paululum, infinitum, vehementer, tantum, quantum, nihil. Ut, nihil Ciceronis refert, parum meâ refert, &c.

Accusativus.

Hæc impersonalia Accusandi casum. ibid.

Decet autem cum Dativo usi sunt Plaut. Amp. Act. 2. sc. 2. *Nostro generi non decet.* & act. 3. sc. ult. *Capiam ornatum, qui potius decet.* Ter. Adelph. act. 3. sc. 4. *Ut vobis decet.* Ubi sic Donatus *Græcè dicitur ὁπῶν ὀπῖται,* & ad illud Adelp. act. 5. sc. 8. Imò hercle ita nobis decet hæc habet. *Antiqui, si addebant statim verbum facere, nos decet facere dicebant, si non addebant, nobis decet dicebant.*

Eodem modo etiam locurus Sallust. *Locum editiorem, quàm victoribus decebat.* Livius lib. 34. & castissimus scriptor Agellius lib. 9. c. 15.

Sic etiam oportet conjunxit cum Dativo Plautus Mili. act. 2. sc. ult. — *Homini servo suos domitos habere oportet oculos, &c.* Neque admittit Romanus sermo, ut assumat sibi unquam

unquam Accusativum, nisi cum respectu ad Infinitum sequentem, quare oportet me ut hoc faciam Latinum non est.

His Impersonalibus subjicitur Accus. cum Gen. Miseret. [pag. 98.]

Miseret autem nonnunquam pro Genit. habet Accusar. ut Ter. Heaut. Act. 4. sc. 5. *Menedemi vicem me miseret.* Sed hic ἄλλως est præpositionis ob vel propter. Fastidit etiam, *veretur*, & *reveretur* cum utroque casu apud Antiquos leguntur. Ut in illo Pacuvii ad Nonium, *Nilne te populi veretur, qui vociferare in viâ.* Vide Reg. *Reminiscor, obliviscor, &c.* Indoluit etiam cum Genitivo, ut Ovid. Met. 2 — *successorūque Minervæ Indoluit* — Sed hic videtur esse Hellenismus, nam illi dicunt, ἀλγῶ παιδῶ; doleo filii (i.e.) *vicem filii.*

Nonnulla Impersf. remigrant aliq. in persf. ibid.

Plaut. in Sricho. Act. 1. sc. 1. *Et me quidem hæc conditio nunc non pœnitet.* Cicer. Tusc. 5. *Sapientis est proprium nihil quod pœnitere possit facere.* Plaut. Phorm. *quod nos pœst pigeat.* Cicer. 2. de Oratore. *Si tibi id minùs libebit.* Idem 4. Acad. Quæst. *Si habes quod liqueat, neque respondes, superbis.* & Ver. 4. *Non idem mihi licet, quod iis, qui nobili genere nati sunt.* Ovid. *Quod licet, ingratum est, quod non licet acris urit.* Idem. lib. 12. Metam. *Nunc tertia vivitur ætas.* Martialis lib. 6. ep. 43. *Canæque sulphureis nympha natatur aquis.* Et lib. 13. ep. 59. *Tota mihi dormitur hyems.* Tacit. lib. 1. Histor. *Neque enim hic, ut in cæteris gentibus, quæ regnantur, certa dominorum domus.*

Qui quidem casus interdum non exprimitur. ibid.

Huc referas illud Terent. in Phorm. *Habeo alia multa, quæ nunc condonabitur, supple à me.* Vide quæ suprâ ad cæteri casus manent, &c.

Participii constructio.

Genitivus.

Participiorum voces cum sunt nomina, &c.

— alieni appetens. ibid.

Sic consultus juris. Hor. Contentus libertatis. Liv. Invictus operis, laboris, Tacit. Docte sermonis utriusque linguae. Hor. Falsus animi, Lapsus animi, Plaut. Maeste animi, Mart. Fessus rerum, Virg. Recreatus animi, Posthumæ spei fatigati. Appul. Verum in his & similibus videtur gratia, causa, ratio, vel aliquid tale subintelligi.

Accusativus.

Exosus, perosus, &c. Activ. signif. in Accus. &c. ibid.

Sic etiam simplex osus, ut Agellius lib. 4. c. 8. Osusque eum morum causa fuit. Pertusus autem aliquando reperitur cum Genitivo, ut Tacit. lib. 15. Lentitudinis eorum pertusa.

Ablativus.

Natus, prognatus, &c. ibid.

Verum hic subintelligi videtur præpositio; nam Terentius integrè dixit, Adelph. Ex me hic non natus est, sed ex fratre. Et Hor. lib. 1. Sat. 5. Ab his majoribus orti. Ovid. Metam. 14. Humili de stirpe creatus. Cicer. pro Flac. Orta est ab optimatibus concio. Ovid. Metam. 1. Epaphus magni de semine tandem creditur esse Jovis.

Adverbii constructio.

Nominativus.

En & ecce, &c. ibid.

En & ecce indifferenter Nominat. aut Accusat. deside-

rant. Verùm ante Accusar. *immo video*, & post Nominar-
est, cujus gratiâ nonnunquam additur Dativus. Ur, *Ecce tibi*
ejusmodi sortitio. Cicer. pro Cluentio. (i. e.). *Ecce tibi est*.

Genitivus.

Quadam adverbia Loci, &c. [pag. 100.]

Sic *Huc viciniae*, Ter. *unde gentium*, Plaut. *Longe genti-*
um, Cicer. & Appul. *Longe parentum exulantes. Undique*
laterum, Intus ædium. In coram sui, (i. e.) in præsentia sui.
Seorsus divinationis sapientiæ.

Sed *unde* aliquando cum Ablativo. *Unde domo*, Virg.
Æneid. 8. (i. e.) E quâ patriâ. Nam *domus* aliquando
idem quod *patria*, ut Plaut. *Pœnul, domo Carthaginensis*.

Temporis.

Pridie calendarum seu calendas. ibid.

Dicitur *pridie Calendas* cum respectu ad ante subin-
tellectum, ut integrum sit *pridie ante calendas*.

Quantitatis.

Satis eloquentiæ. ibid.

Sic Livius lib. 10. ab V. C. *Habetis affatim lignorum*,
Plaut. Rud. Act. 4. 1c. 4. *Credo adepol illic inesse auri &*
argenti largiter. Virg. *Æneid. 7. Terrorum & fraudis*
abunde est.

Huc etiam videntur spectare illæ phrases, *Quoad eius fieri*
poterit. Autor ad Heren. lib. 1. c. 2. *Quoad eius facere poteris*.
Cicer. ad Attic. lib. 11. *Quoad eius potest*. Liv. 9. bell.
Maced.

Ergo etiam pro causâ Genitivum præit, ut Cicer. 5.
Tusc. *Eum donari virtutis ergo*. Virg. *Æneid. 9. Illius ergo*
venimus.

Dativus

Dativus.

Quædam Dat. nom. unde deducta sunt.

— *Obuiam illi.* ibid.

Sic Plaut. Menæch. *Quis hic est qui adversum mihi fit.*
(i. e.) *obuiam.*

Item verborum, & participiorum, unde orta. Ut, *vivere*
convenienter natura. Hor. 10. epist. lib. 1.

Accusativus.

Sunt quæ Accus. præpos. unde sunt profecta, &c.

— *propius urbem* — *proximè Hispaniam.* ibid.

Eundem etiam casum nonnunquam postulant ejusdem
prosapiæ Adjectiva *propior* & *proximus.* Vide quæ suprà dicta
ad Reg. Adjectiva quibus commodum, &c.

Ablativus.

Adverbia diversitatis — cum Ablativo, &c.

Simul etiam & procul leguntur cum Abl. ut, Livius lib. 45.
Pullo amictu simul filio Persicus. Idem lib. 44. *Tumulo haud*
procul hostium castris capto. Sed in hoc loco fortasse subin-
telligitur à, in illo cum.

Adverbia comparativi gradus, &c.

Magis & potius Adverbia comparativa aliquando abun-
dant, ut in hoc Plauti prol. Menæchm. Nam, nisi qui ar-
gentum dederit, nugæ egerit, Qui dederit, magis majores
nugæ egerit. & Cicer. Divin. in Verrem, *Tamen eos defen-*
des, qui se ab omnibus desertos potius, quàm abs te defensos
esse malunt. Aliquando desunt, ut, Plaut. Menæch. Act. 5.
sc. 1. *Quin vidua vivam, quàm tantos mores perferam.* Ter.
prol. Eunuch. *Si quisquam est, qui placere se studeat bonis,*
quamplurimis. (i. e.) *potius vel magis.* Livius quoque &
Curtius sic locuti, ac Tacitus passim, quos alii sequioris ævi
secuti sunt.

Plus

Plus N. G. A. & Vocat. &c.

Malè hîc attribuitur *plus* quadruplex imperium.

Nam in primo exemplo subintelligitur *quàm*, ut post *plus* non raro; post *minùs* etiam nonnunquam; ut, Varr. de R. R. lib. 1. *Nèq; enim si minùs 220 jugera oliveti colas.*

In secundo [*hominum*] respicit [*millia*.]

In tertio [*quingenta*] numerale, scilicet sumptum partitivè.

In quarto [*quingentos passus*] denotant *spatium*, & recitetur [*quàm*] ut supra.

Reliquus est Ablativus, quem regere agnoscimus, ut cætera Comparativa ubi exponuntur per *quàm*.

*Quibus verborum modis quæ
congruant Adverbia.*

ubi, postquam. ibid.

Pro [*postquam*] verò aliquando ponitur [*quàm*] sine [*post*,] sed numerali præcedente; ut, Columel. lib. 8. cap. 8. *Quincto die, quàm sustuleris, condire oportebit.* Livius lib. 1. Bell. Maced. *Alterâ die, quàm à Brundisio solvit.*

Ne prohibendi, &c. [pag. 102.]

Aliquandò ante *ne* ponitur *ut*, Ter. Andr. Act. 2. Sc. 1.

— *Per amorem obsecro Principio, ut ne ducas* —

Scilicet, & videlicet, quia valent *scire licet, videre licet*, interdum Infinitivum asciscunt, nempe vi verbi *scio* vel *video*; ut Plaut. Stich. Act. 4. Sc. 1. *Videlicet illum fuisse parvum senem.* Ter. Heaut. Act. 2. Sc. 3. *Scilicet facturum esse me* —

Adverbia accedente casu transeunt in præpos. ibid.

Intus cum Ablativo est apud Virg. Æneid. 7. *Talis intus templo divùm, patriâq; Latinus, Sede sedens.* Et *clanculum*

lum cum Accusativo, Ter. Adelph. Act. I. Sc. I. Alii clanculum patres quæ faciunt.

Enallagen etiam nonnunquam patiuntur, ut *longè proprocul. Virg. Æneid. 10. Missilibus longè & vasto clamore lacesunt.*

De Conjunctionum constructione. [pag. 103.]

Cum his quatuor quàm, nisi, præterquam, an.

Nec non & Adverbiis similitudinis; *ceu, tanquam, velut; quasi, uti;* Item *cùm & tum* relata, & *tum* geminatum.

Excepto si casualis dictionis, &c.

— *Centussi & pluris. ibid.*

Multi etiam opinantur diversos esse casus posse, si Substantivo uni addatur alterum Substantivum rei diversæ, quod aliquid significet inesse vel adesse; ut, *Vir magni ingenii summâq; industriâ.*

Aliquoties similes modos, sed diversa tempora. ibid.

Aliquando tempora similia, sed diversos modos; ut Ter. Hec. Act. 4. Sc. 2, *Et me hac suspitione exsolvam, & illis morem gesserò.*

Quamvis & licèt Subj. frequentius. ibid.

Rectè dicitur *frequentius*, non *semper*; nam *Quamvis* Indicativo adjunxit Hor. lib. 1. Ep. 14. vers. 6. & Epist. 17. versu primo; Idem etiam ausus est Ovid. lib. 3. Fast. — *Quæ quamvis parva fuerunt.* Et lib. 1. de Ponto Eleg. 8. *Quamvis est, &c.* Columella quoque lib. 2. c. 9. *Quamvis minus convenit, &c.* Cum eodem modo *licèt* etiam reperitur apud Jurisconsultos, quemadmodum nos docuit Vossius.

Pro *licèt* aliquando reperias *licebit*. Vide Hor. Serm. 2; Sat. 2. v. 60.

Qui cum vim causalem, &c. [pag. 104.]

— *qui huic credas.*

(Id est) ut huic credas; verum hic qui est pronomen
porius, quam Conjunctio.

*Cum pro quandoquidem vel quoniam, &c. subjunctivis
semper, &c. ibid.*

At Ter. hoc significatu copulare non metuit cum Indica-
tivo: Nam sic ille Phorm. Aët. 4. Sc. 7. *Ego redigam vos
in gratiam, hoc fretus, Chreme, cum è medio excessit, unde
hac suscepta est tibi; similiter Plaut. Ruden. Aët. 4. Sc. 4.
— Cum istae res malè evenit, &c. Et Cicero etiam ad
Servium lib. 13. Epist. 24. Tibi maximas gratias ago, cum
tantum mea litera potuerunt, ut his lectis, &c.*

Ne, an, num— &c. ibid.

Cum accipiuntur dubitative Subj. postulant.

Interdum jungitur Infinitivo, quemadmodum a se apud
Græcos; ut, Hor. lib. 1. Od. 11. *Neu Babylonios Tentaris
numeros, ut melius, quicquid erit, pati, (i. e.) a se pateri,
ut melius patiari, quicquid erit.* Scipio quoque Gentilis lib.
1. Παράγ. cap. 6. similem observavit locum Ulpiani in
Lege 62. ad Leg. Falcidiam, *In lege Falcidia hoc esse ser-
vandum, Julianus ait, ut, si duo rei promittendi fuerint, vel
duo rei stipulandi, siquidem socii sint, in eâ re dividi inter
eos debere obligationem. Ut dividi debere obligationem,
hoc est, ut dividi debeat obligatio.*

Metuo ut substat hospes, (i. e.) ne non substat. Ter. And.

Aët. 5. Sc. 4. ibid.

Nam ita veteres, quando velint fieri, *Vereor ut fiat;*
quando nolint, *Vereor ne fiat.*

Aliiter autem post verba prohibendi; sive enim dicunt
*cave fiat, sive cave ne fiat, utrolibet loquendi modo æquè
prohibent.*

ut pro ——— vel sicut

Indicativis. [pag. 105.]

Pro quo Virgil. *quàm* Æneid. 5. ——— *quàm multâ grandine nimbi culminibus crepitant*; sic *densis ictibus heros*, &c. pro *ut multâ*, &c.

Conjunctionum aliæ sententiam aut clausulam inchoant; viz. *nam*, *at*, *ast*, *ac*, *atq;* *aut*, *vel*, *nec*, *neq;* *si*, *quin*, *quatenus*, *sia*, *seu*, *sive*, *ni*, *nisi*, *sed*, *verùm*.

Aliæ dictioni uni, aut alteri subjiciuntur; ut, *enim*, *quidem*, *quoq;*, *autem*, *verò*.

Reliquæ indifferenter præponi aut postponi possunt.

Sæpe per *et* latent copulativæ; ut *Terrâ mari*, *Dictis factis*, apud Ciceronem; *Equis viris*, Liv. *Emptum venditum*, Juriscons. Similiæque, *Aqui boni*, *ultro citro*. *Hac illac*. Ubique subauditur *et*, *ac*, *atq;* *vel*, *que*.

Sic etiam & *quoq;* reticentur aliquando post *sed*, ut Cicer. ad Lentul. *Non interfuit solùm, sed præfuit*.

Item Disjunctivæ; ut, *Velis nolis*; *sex septem mensibus*, pro *vel septem*. Catul. Ep. 4. *Læva sive dextera*, pro *sive læva*.

Concessivæ ut Cicer. pro Milone, *Qui nondum liberâ civitate*, tamen P. R. Comitibus liberatus est, pro *quamvis nondum*, &c.

Adversativæ, ut, *sed*, *tamen*, &c.

Causales; ut, *nam*, *enim*, *quia*.

Ratiocinativæ; ut, *ergò*, *igitur*, exempla passim reperias.

Conditionales; ut, Catul. Epig. 10. *Utor tam bene, quàm mihi parâssem*. supp. *si*.

Electivæ; ut, Liv. lib. 5. bel. Macedonic. *Homo*, non quàm isti sunt, *gloriosus*, ubi subauditur *tam*.

Aliquando ante quàm edidit post. Ut, Flor. lib. 2. c. 2. *Intra sexagesimum diem, quàm sylva cæsa fuerat, 150 navium classis in ancoris stetit*. Nonnunquam haud aliter. Ut Virg. Æn. 10. ——— *Quàm magnus Orion, (i. e.) haud aliter quàm vel ut*. In

In hac etiam civitate regnat Epallage ; nisi pro sed ; ut, Ter. Andr. Aët. 4. Sc. 1. l. 40. Nescio : nisi mihi deos satis scio fuisse iratos, qui ei auscultaverim. Ira placet Bezæ in Annoratio. Gal. 2. Ubi *ἴαν μὴ* vult idem esse, quod *ἀλλὰ*. Oſtentat etiam alios locos, viz. Ter. Eunuch. Aët. 3. Sc. 4. lin. 10. Et Hecyr. Aët. 2. Sc. 3. lin. ult.

Aliquando pro & ponitur nec, aut neq; ; ut, Ter. Heaut. Aët. 1. Sc. 1. Agrum in his Regionibus meliorem, neq; pretii majoris, nemo habet. Nonnunquam pro aut ; ut Cicer. lib. 1. Acad. Quæst. Nullam deniq; esse artem, nec dicendi, nec differendi, putant. Vide quæ suprà diximus ad Adverbia negandi.

Præpositionum Constructio.

Præpos. subaudita facit ut addatur Abl.

--- loco, (i. e.) in loco. ibid.

Interdum subintelligitur ab, vel a ; ut, recto prohibere & cibo. Cicer. Ver. 5. (i. e.) à recto, à cibo. Vulgò enim prohibeo exigit Abl. cum præpositione ; ut, Cicer. Ver. 6. Ab insulâ prædones procul prohibere. Vide quæ addidimus ad Quædam accipiendi, &c.

Nonnunquam omittitur de ; ut, Quid me fiet ? (i. e.) de me.

E, vel ex ; ut, It portis. Cicer. 4. Ver. (i. e.) ex portis ; Arc cavo clypeum. Virg. Æneid. 3. suppl. ex. Item cum (quod ferè contrahitur nisi in Societate & Comiratu) ut, simul his, (i. e.) cum his.

Præpositio subaudita interdum etiam facit, ut addatur Accusativus ; ut, Virg. Æneid. 3. Speluncam Dido dux & Trojanus eandem Deveniunt ; (i. e.) ad speluncam. Et Ter. Eunuch. Aët. 5. Sc. 7. Nunc id prodeo. Ubi Donatus exponit propter id. Virg. Æneid. 6. Maria aspera juro (i. e.) per Maria. Ter. Adelph. Aët. 4. Sc. 5. Hæc dum dubitas, pro circa hæc, ad hæc, vel quod ad hæc attinet.

Sic id temporis, istud ætatis, hodie aut supinum cras.

Cicer. 1. lib. 3. ad Attic. (i. e.) ad summum.

In his etiam, ire suppetias, exequias, inficias, subaudias ad.

Tertio calendas, (i. e.) ante calendas; tres dies est cum venit, (i. e.) ante tres dies. Vide infra quæ dicta ad Antiphras.

Cicer. ad Attic. lib. 16. Ep. 3. Postridie ludas Apollinarios, subaudi post. Sic in illo pro Roscio, Repromittis tu abhinc biennium Roscio; pro post biennium.

Præpos. in compos. eundem nonnunquam casum, &c.

Sic Quoad abire potestate, Suet. Jul. Cæs. c. 20. Item ambit honores, amicitias. Nam ambi Græc. ἀμύει ejusdem regiminis ac circum.

Item Lucilius; Nunc ad te redeo, ut quæ res me impendet, agatur. Uti etiam autem impendeo cum Dar. quemadmodum vulgarij est adversari alicui, quam aliquem; inhiare alicui, quam aliquid, licet utrumq; dicatur.

Impugno vero & oppugno eum alio casu, quam præpositionis suæ vix invenias.

Excedere & exire, ratione compositionis oriuntur Ablativum, cum Accusativo autem nonnunquam constructum. Virg. Æneid. 1. Tum celerare fugam patriamque excedere suadet. Ita etiam Verg. aliquot libb. non patriâ. Lucanus lib. 1. Patrios excedere muros. Ter. Hec. Act. 3. Sc. 3. Cùm limen exirem. Maro Æneid. 5. Corpore tota modo atq; baculis vigilantibus exit. Ubi Servius, Flexibilitate corporis rejicit, evitat, eludit.

Sic etiam Plin. lib. 3. Epist. 16. Exsiluit cathedram.

Quidam, ut sanent hujusmodi constructiones, volunt ex esse pro extra, ut in his præ pro præter. Cursusq; pedum prævertere venit, Virg. Æneid. 1. Archetoidem, quem præfuit Hælys, (i. e.) præterfuit. Plin. lib. 6. cap. 3. Sed neque animus fortasse à scopo aborabilis, si dixeris quædam verba ex ipsa compositione novam acquirere naturam, & cum simplicia neutra essent, composita fieri transitiva, ut, Dormio, si partes spectas a de dormio, regor aut Abl. aut Nom.

Nom. Verùm composuere dicimus *Edormire crapulam*, quia idem est ac *somno decoquere* sive *expellere*. Sic *excedere patriam*, (i. e.) *linquere*; *prævertere ventos*, (i. e.) *vincere*, &c.

Verba composita cum a, ab, &c. repetunt easdem præpos. &c.

Sic Cicer. 2. Phil. In multas pecunias alienissimorum hominum invasit. Licet nonnullibi usus sit *invasit* cum solo Accusativo, nonnunquam etiam cum Dativo, ut in Epist. ad Tironem lib. 16. Epist. 12. *Mirus invaserat furor*, non solum improbis, sed etiam his, qui boni habentur. Eodem prorsus modo etiam construatur *incesso, insulto, insilio, illudo, insto, occurso, attendo*; nisi quod *insto* usitatus cum Dat. legitur.

Repetitur etiam aliquando Præpositio *Sub*; ut, Cicer. lib. 1. Orat. *Subire & succedere sub acumen Styli*; aliquando pro *sub* occurrit *ad*; ut, *Subire ad hostes, ad mœnia, ad portam. Succedere ad muros, ad montes*. Liv. Post *succedo* aliquando sequitur *in*; ut *succedere in pugnam, in locum alterius*, &c. De constructione verò horum verborum vide plura ad *Dativum* postulant, &c.

Colloquor plerumque repetit præpositionem; ut, *Tecum colloquor*. Verùm Plaut. Capt. Act. 4. Cum Accusativ. profert; *Perlubet hunc hominem colloqui*.

In pro erga, contra, & ad Accus. &c. ibid.

Item pro *per, super, apud, usque, ad*; ut, *Crescit in dies singulos*. Cicer. 1. Catil. (i. e.) *per*. *Regum inimicorum in proprios greges*, Hor. (i. e.) *super*. *Non probantur in vulgus*. (i. e.) *apud*. In Nonas Febr. Consilium cedis transulerunt. (i. e.) *usque ad Nonas*. Angl. *Until the Nones*.

In cum significatur actus in loco. [pag. 106.]

Verùm hanc differentiam sæpe negligunt Vetr. Caro de R. R. c. 53. *In arborem relinquito*. Plaut. Casin. Act. 2. Sc. 3. *Ubi in castra jacuisti*? Ter. Eunuch. Act. 2. Sc. 2. *Videt me esse in tantum honorem*, (ut nonnulla exemplaria habent)

habent.) Cicer. in Manil. *In prædonum fuisse potestatem sciatis.* Cæs. lib. 1. de bel. Civil. *Quo facilius Hadriaticum mare in potestatem haberet.* Hor. de Art. Poetic. *Ut sylva foliis pronos mutantur in annos.* (i. e.) *in annis, vel per annos.*

Et contra Ciceronis est, *Veni in Senatu.* Et Plauti (si fides habenda aliquot veteribus libris) Amph. Act. 4. Sc. 3. *Introrumpam in ædibus.* Et Aulul. Act. 3. Sc. 6. *Qui mihi intromisisti in ædibus quingentos coquos.* Sic etiam dicitur *ἀδίαφῶτος incidere in ἄς, & in ἀε.* Licet Vallæ aliud visum, qui de posteriore dubitat. Videatur Cicer. 6. in Verrem. Plin. Histor. Nat. lib. 34. c. 9. Plin. alterius Panegyr. ad Trajanum.

In autem pro inter Græcè ἐν solum Ablativum præcedit; ut, *In amicis habere.* Sall. Jugurth. Ciceronis tamen est de Nat. Deor. *Homines morte deletos reponere in Deos.*

Sub pro ad, per, & ante, &c. ibid.

Melius aliquando exponas per paulo ante, & paulo post, ut Liv. *Legati ferè sub id tempus, &c.* (i. e.) *ad, vel paulo ante id tempus.* Cicer. Epist. 16. lib. 10. *Sub eas statim recitatae sunt tuae.* (i. e.) *paulo post.* Sall. Jugurth. *Se incolumes omnes sub jugum missurum,* (i. e.) *ad jugum.*

Quandoque autem, etiam hoc significatu, in Abl. ut, *Sub ipsâ die.* Plin. 32. lib. 8. *Sub exitu vitæ.* Suet. in Nerone.

Aliàs Ablativum, &c. ibid.

Scilicet quando Angl. est *in,* vel *under.* *clam* etiam utriq; casui inservit. Vide quæ suprà ad *Præpositionem.*

Tenus gaudet Abl. &c. ibid.

At Genitivo tantum plur.

Imò duali fortasse tantum Genitivo, etsi enim rectè dicitur *pectoribus tenus, inguinibus tenus,* haud tamen ideo ausim dicere *cruribus tenus, humeris tenus,* sed *crurum, & humerorum.*

Atque

Atque hæc unica est præpositio, quæ in Romanâ linguâ copulatur cum Genitivo, licet haud nesciamus esse, qui usi sunt quoque cum Genitivo *ex* & *super*, sed hi parum Latini sermonis puritatis studiosi, neque ideo à studiosis imitandi.

Semper autem postponitur casuali dictioni, ut & *versus*, si admittas esse præpositionem.

Et nonnullæ etiam aliæ, ut dicunt per anastrophē, scilicet *pene*, *cum*, *contra*, *circum*, *super*, *de*, *sine*, *juxta*, *ultra*, *intra*, *super*, *adversum*, *coram*; ut, *maria omnia circum*, &c.

Adversum alibi construit Plaut. cum Accusativo alibi cum Dativo: ut, *Bacchid. Act. 4. Sc. 4. Imò si audias, quæ dicta dixit me adversum tibi.* (i. e.) *coram*, vel *apud me de te.* Et *Menæch. Act. 5. Sc. 8. Postquam adversum mihi imperavi ut huc venires,* (i. e.) *ad me vel mihi obviam.*

Verum *adversum* in posteriore exemplo fortasse adverbium potius habendum.

Præpositiones --- *migrant in Adverbia.* ibid.

Et alicubi fortasse in conjunctiones: nam in illo Terent. *Hec. Act. 4. Sc. 2. Quam fortunatus cæteris sum rebus, absq; una hæc foret, absq; videtur poni pro nisi.* Linacer verò exponit per *quævis*, *seorsum* vel *secus*, Donatus per *extra*.

Nonnunquam enallage est præpositionum. *De*, *pro*, *a*, vel *post*; ut, *Non bonus est somnus homini de prandio*, Plaut. *Mostel. Act. 3. Sc. 2. Propter, pro juxta, vel, prope*; ut, Plaut. *M. l. Glor. Act. 1. Sc. 1. Ubi est Artotrogus? Hic stat propter fortem virum.* Et Virg. *Eglog. 8. Propter aquarivum*, &c.

Interjectionum. [Pag. 107.]

Constructio.

O Exclamantis Nominativo, &c.

Sic O vos Patricius sanguis, Pers. Sat. 1. Vos à Pompilius sanguis.

sanguis. Horat. Epist. ad Pisones. Et si hic *o* potius *vocantis*, quàm *exclamantis* est; nam distinguit Farnabius inter *o* *vocantis* & *o* *exclamantis*, hoc construens cum Accus. illud cum vocativo.

Hem exclamantis legitur cum Accus. ut Ter. Adelp. *Hem Deum tibi*. Appellantis verò five Vocantis cum vocat. ut, *Hem Pamphile*, Ter. Andr.

Heu, & pro nunc Nominativo, &c.

Pro Deum, atque hominum fidem. ibid.

Aliquando omisso [fidem] legitur ἐλθεν πικρῶς, pro Deum immortalium.

De Figuris.

Figura dictionis.

Syncope est ablatio, &c.

ut, dixi, &c. ibid.

Sic evasisti pro evasisti, Hor. Abstulit pro abstulit, Ovid. Surpuerat pro surripuerat, Horat. Excessis pro excesseris, Ter. Vixet, pro vixisset, Virg. Diditur pro dividitur, idem Æneid. 10. Item cesse pro cessisse, cresce pro crevisse, consumse pro consumsisse, apud Lucret. produxe pro produxisse, Ter. Promisse pro promississe, Catul. deglupta pro deglubita, Plaut. Pcen. frus pro fruns, & hoc pro frons, Cæsar in tertio Bell. Civil. sed etiam frus ex arboribus deficiebat, id cum ignorarent Librarii, ex frus fecere fructus.

Apocope est ablatio, &c.

ingeni pro ingenii.

Sed in huiusmodi Genitivis secund. declin. à neutris in *i* scribuntur utrumque *ii*, nec augetur numerus syllabarum, sed per *oviv* noty in unum coalescunt; ut Ovid. Pont. lib. 3. eleg. 2. Sacrificii genus est, sic instituere priores, sic enim est in optimæ notæ manuscriptis.

Neque in his dictionibus semper metri gratia accedit Apocope, sed & in solutâ oratione habet locum, ut liquet ex inscriptionibus antiquis. Sanè & in *mancipî* pro *mancipiâ* vulgò id obtrinet.

Præcipuè vero hæc figura accedit encliticis particulis ut, *men'*, *viden'*, &c. etiam ante consonam, ut, Virgil. *Æneid.* 3. *Hectoris Andromache Pyrrhin' connubia servas.*

Figura constructionis.

Appositio. [pag. 108.]

Vereres ἐπιῤῥήνων nominant, appositionis appellationem nesciunt.

Interdum in diversis casibus ponuntur subst. &c. ibid.

Sic Plaut. in prol. Amph. *Nomen Mercurii est mihi*, pro est mihi *nomen Mercurius*, vel *Mercurio*, nam utroque casu dicitur.

Aliquando prius Substant. est vocat. posterius Nominat. ut, Hor. Epist. ad Pisones, *Vos ô Pompilius sanguis*. Pers. Sat. 1. *Vos ô Patricius sanguis*. Ubi suppl. *quis estis*, & omnia quadrant.

Interdum exigit ratio, ut in diversis casibus ponantur, ut, Cicer. pro Archia, *Primum Antiochia, nam ibi natus est, loco nobilitatis & celebri quondam*; & Plin. *Alba constituerunt in urbe opportuna*. Haud enim licuit dixisse *loci nobilis, aut nobis opportuna*. Ideo si vertendum esset Latine, *Non longe ab London a famous City*, cave dicas *degit Londini*, ubi *inclytæ*, sed aut *Londini urbe inclytâ* vel *in urbe inclytâ* more Ciceroniano. Aut antecedit præpositio proprio nomini, ut, *In Londino urbe inclytâ*, nam ita Plinius lib. 2. c. 63. constatque in *Berenice urbe Trogloditarum*, & cap. 96. in *Nesâ oppido Troad.* Item cap. 27. *Eadem natura in Hispali oppido.*

*In appositione Subst. non semper ejusdem Generis
aut num. &c. ibid.*

Verùm quæritur, cùm Substantiva sint diversi generis aut numeri, si sequatur Adjectivum aut Relativum, utri potius convenire deber.

Respondemus, primò, cùm alterum substantivorum sit nomen proprium hominis, Adjectivum vel Relativum respicit proprium. Cicer. pro Cornel. Balbo. *Cùm duo fulmina nostri imperii, subito in Hispania, Cn. & P. Scipiones extincti occidissent.*

Vel secundò cùm Appellativum sit, quo animal significetur, respicitur id appellativum, ut Cat. carm. 2.

Passer deliciæ meæ puellæ,

Quicum ludere, quem sinu tenere,

Quoi primum digitum dare appetenti,

Et acres solet incitare morsus.

Quod si Substantivum sit proprium urbis, cùm Appellativo potius, quàm Proprio, Adjectivum aut Relativum consentiet. Ut Plin. lib. 1. c. 3. *Volsinii oppidum; Tuscorum opulentissimum, totum concrematum est fulmine.*

Idem etiam accidit in Ludorum nominibus, ut dicitur etiam Appellativum. Ut Liv. lib. 10. *Ludi Tanritia per biduum facti religionis causâ.*

Par ratio est verborum quoties diversi numeri Nomina- tivi per appositionem conjuncti sunt; ut, Tull. lib. 1. ad Attic. *Tulliola deliciæ nostræ, tuum munusculum flagitat.*

Syllepsis. [Pag. 109.]

Copulatum per & est pluralis numeri; ac proinde

Verb. aut Adj. aut Rel. exigit plurale.

Interdùm autem contenti sunt verbo singulari, ut. Cic. de Sen. *Mens, & ratio, & consilium, in senibus est.*

Conceptia

Conceptio personarum. [pag. 110.]*Remus cum fratre Quirino jura dabant.*

Malè hîc producitur hoc exemplum; *Remus enim & Quirinus* sunt ejusdem personæ.

Conceptio Generum. *ibid.*

———— *Rex & Regina beati.*

Item per *cum*, ut, Ovid. lib. 4. *Fastorum. Iliâ cum Lauso de Numitore sati. Et Justin. extremo lib. Filium Alexandri cum matre in arcem Amphibolitanam custodiendos mittit; quæ tamen, si mavis, referas ad Prolepsin implicitam.*

At cùm Subst. res inanimatas significant

Adj. aut Relat. usitatus in neut. gen. &c. ibid.

Imò aliquando ponitur Adjectivum vel Relativum in neutro genere, quando substantivorum alterum, vel utrumq; vel omnia sunt animata. Ut Cicer. de Senect. *C. Dnilius, rediens a canâ, delectabatur crebro funati & tibicine; quæ sibi nullo exemplo privatus sumserat.* Ovid. similiter. *Classe virisq; potens, per quæ nova bella geruntur.* Stat. 7. *Theb. Jura, fidem, ac superos, unâ calcata ruinâ.* Solinus c. 23. *Sed & polypus & chamæleon glabra sunt.* Tacit. 5. *Annal. Parentes, liberos, fratres, vilia habuere.* Cæsar in Bel. Gal. lib. 5. *de Incolis Britannix, Leporem & gallinam & anserem gustare fas non putant, hæc tamen alunt animi voluptatisque causâ.*

Servatur autem alibi simplex convenientia. *Grammaticæ, quondam ac Musicæ, junctæ fuerunt.* Quintil. lib. 1. c. 10.

Prolepsis Implicita.

Curemus aquam uterque partem [pag. 112,

Sic Ovid. *Metamorph. Fab. 1. Fors eadem Ismarios Hebrum*

Hebrum cum Strymone siccat. Ubi totum annus duos subintelligitur. Sic Remus cum fratre Quirino Jura dabant, Virg. Æneid. quod malè suprâ refertur ad Syllepsin. Ovid. Metam. 1. Littora cum plausu clamor superâsque Deorum Implevere domos, (i. e.) duo illâ, clamor cum plausu.

Sed hæc loquendi formula usitatio est poetis. Nec tamen ab eâ abhorrent Oratores, Cicer. lib. 1. Tusc. Quæst. *Dicaearchum verò cum Aristoxeno equali, & condiscipulo suo, doctos sanè homines ornittamus.* Licet hæc Prolepsis explicata sit.

Sed non ita illud Sallustii, *Alius alium cunctantes expeffati.* Decet enim totum vos, & altera pars cum determinatione *alius alium.* Sic Cicer. 3. de Fin. *Ut alter alterum, nec opinatò, viderimus.* Tacit. Annal. 14. *Quos proximus quisque invaserant.*

Zeugma.

Zeugma est unius verbi vel Adjectivi, &c. ibid.

Imò & Substantivum nonnunquam duobus Adjectivis respondet. Ovid. Trist. lib. 4. eleg. 3. *major minorque ferie, ubi si Prolepsin mavis, nonnullum rectiamo.*

Attamen quando est comparatio, &c. Verb. vel Adj.

convenit cum remotiore. ibid.

Nonnunquam etiam ubi nulla est comparatio, nam sic Liv. lib. 1. *Ob eam rem ego, populusq; Romanus, populis priscorum Latinorum, hominibusq; priscis Latinis, bellum indico facioq;.* Ita Lucan. lib. 1. *Hinc leges & plebiscita coactæ.* Verùm hoc vocatur Zeugma præposterum.

Licet Poetæ interdum aliter, &c. ibid.

Etiam & Oratores, nam ipse Ciceronis est Phil. 4. *Quis igitur illam Consulem, nisi latrones putant?*

Synthesis.

Synthesis. [pag. 113.]

Ignotum veteribus Grammaticis nomen *Synthesis*: rectius fortasse vocaretur *obversus intelligentia*, ad id enim, quod subintelligitur, respicit hæc structura.

Aperite aliquis ostium.

Nam *aliquis* è vobis viz. *hic, ille, tu*, vim habet pluralem. Ita, etiam *quisque*, ut, Virgil. *Æneid.* 8. *Duo quisque Alpina coruscant Gesa manu*; Ubi *coruscant* activè sumitur, atq; idem est, quod *cum fulgore vibrant*.

Item *uter*; ut, Plaut. *Menæch.* *Uter meruistis culpam, & Amph. Neuter ad me iretis cum querimoniâ.*

Ovid. de *Remedio Amoris*, lib. 2. *Utrâque formosa Paridi potuere videri.*

Sed nec Poetæ soli. Liv. lib. 2. *Missi præsertim honoratissimus quisque ex patribus.* Tacitus, *Tum intimus quisque Libertorum vincti, abreptique.*

Sed hi modi loquendi fortasse melius reducuntur ad Prolepsin.

Aptius huc affertur illud Agellii lib. 1. c. 23. *Ad Senatum postera die Matrum familias caterva lachrymantes atque obsecrantes orant.*

Catulli est *insperanti nobis*, carm. 108. (ut citavit Vossius, sed in meo exemplari non invenio) & Tibulli, *Nobis merenti*, lib. 3. Eleg. ult. Ubi nulla vocum congruitas, sed sanus sensus, si per *nobis* intelligas *me*.

Ad hanc etiam figuram reduci potest illud Terentii, *Eunuch.* Act. 1. sc. 2. — *Eunuchum porro dixi velle te, Quia solæ utuntur his reginæ* — subaudi *Eunuchis*. Et ejusdem prolog. *Eun.* si quisquam est &c. in his poeta, ubi respicitur hominum, quod recitetur post *quisquam*, & Maronis *Egl.* 4. *Quin tu aliquid saltem potius, quorum indiget usus, Viminibus mollique paras detinere junco*; post [*aliquid*] supple eorum, & congruunt omnia. Ejusdem etiam *Egl.* 4. — *Qui non risere parentes, Nec Deus, hunc mensâ, Dea nec dignata cubili est*, subintellige [*ex illis*].

Quibus

Quibus autem displicet, quod [qui] hic legimus, non [cui] ut in vulgaris exemplaribus est, videant quid pro hac lectione ex Quintiliano adduxit Angelus Politianus, Miscel. c. 89.

Vix sanare possumus illud Sallustii in Catul. *servitia repudiabat, cujus initio ad eum magnæ copiae concurrebant*; non enim placet cum Prisciano [cujus] interpretari [cujus rei] conjicimus potius, cum *Servitia* dixisset, mox *Servitium* habuisse in animo; & sūq; dēq; tulisse utro numero poneret Relativum, cum & *Servitia* & *Servitium*, licet non quoad vocem, ejusdem numeri sint, rem tamen omnino eandem, nempe *multitudinem servorum*, significarent.

Sic Varro lib. 1. de R. R. c. 12. *Sin cogare secundum flumen edificare, curandum, ne adversum eum ponas*; dixit [eum] non [id] licet flumen præcesserit; sed fortasse cum respectu ad [fluvius] quod eo temporis puncto occurrebat animo. Lucretius etiam lib. 4.

— *Primum animalia sunt partim tantula, eorum*

Tertia pars nullā ut possit ratione videri.

* Ita Voss. sed
in meo lib. est
Horum.

* *Harum intestinum quodvis quale esse
putandum est?*

Cum præcessisset [animalia] subjicit [Harum] quia in animo erat [animantium] quod quandoque femininum, quia respicitur ad [bestiarum].

Atque hæc ira esse exinde colligimus, quod Synonymon quicum convenit hoc tam discors relativum interdum exprimitur. Catull. de Nuptiis Thetidis & Pe'ei, *Illā tempestate ferox, quo tempore Theseus, &c.* Et Sallust. initio bell. Jugurth. *Si hominibus bonarum rerum tanta cura esset, quanto studio aliena petunt.* Ubi potuerat dixisse, *quantā petunt aliena.*

Dura etiam Synthesis est illud Ter. Eunuch. Act. 3. Sc. 3.
— *Qui habet salem quod in te est*: ita enim habent pleriq; MSS. Vossius refert [quod] non ad [salem] sed [habere salem,] an rectè, judicet lector. Nobis non ma-

gis

gis absurdum videtur dicere [*salem quod*] quàm [*arcus & calami qua*] [*triste lupus stabulis, &c.*] Vide quæ diximus ad *Adjekt. cum Substant.* nam de Relativo eadem ratio.

Neque tamen hoc adeò rarum videri debet in Relativo: nam dixit Plaut. Aulul. act. 4. sc. 10. *Ego te, Euclia, de aliâ re rescivisse sensi, quod ad me attinet.* Et epid. act. 1. sc. 2. *Argenti dare quadraginta minas, quod danista detur.* Sed hîc [*quod*] potest respicere [*argenti.*] Verùm ejusdem etiam est, *Potius quàm istam a me operam, quod postulas, &c.* Item Ter. Adelph. act. 5. sc. 3. — *Si id te mordet, sumatum filii quem faciunt* — Item Varro lib. 2. de R. R. c. 2. *Deterrent ab saliendo fiscellis è junco, aliâve quâ re, quod alligant ad naturam.* Nec dura Syntaxis, si modò in mentem venit Relativum [*quod,*] cùm neutrum sit, respicere negotium subauditum & generali significato acceptum Græcè τὸ ᾧ.

Major difficultas videtur esse in eo tam vulgari dicendi modo, *propterea quod*; nam *quod* natura est Relativum, eoque in nativo sermone convenire debuit cum *ea*. Optimos Autores ita loqui nemo nescit: sed dicere unde usus irrepfit, ad huc desiderat Oedipum; verùm enim conjicias *ea* istic non esse pronomen plurale, sed otiosum augmentum præpositionis *propter*. Πλεονάζει, utique in illo Ter. Andr. act. 2. sc. 5. *Id propterea nunc hanc venientem sequor.*

De hujusmodi phrasibus, *absente nobis*; *præsente nobis*; *præsente legatis*; vide quæ diximus ad Præpositiones *clam* & *coram*.

Antiptôsis.

Ejus non venit in mentem, pro id. [114.]

Vel, si vis, suppleas Nominativum *memoria*, & omnia quadrabunt.

Idne esis autores mihi, pro ejus. ibid.

Hîc etiam nihil opus Antiptôsi, si subintelligas, *ut faciam*; nam sensus est, *num mihi suadetis, ut id faciam?*

○

Interdum

Interdum autem fit durior Antiptosis. ibid.

Sic Plaut. epid. act. 4. sc. 2. *Si invenio, exitiabilem ego illi faciam hunc ut fiat diem.* Item Persæ, Act. 3. sc. 1. — *Hic statui volo primum, unde ego omnes hilaros, lubentes, letificantes faciam, ut fiant.* Ter. Adelp. act. 5. sc. 4. *Illum ut vivat optant.* Ubi que Accusativus pro Nominativo.

In istis *Venias hodiernæ, Macæ esto*, est vocativus pro Nominat. Insolentissima autem, Syntaxis est illa Plauri Persæ, Act. 1. sc. 3. — *Hic leno nondum sex menses Megaribus Huc est cum commigravit. Sex valere senos in Ac.* ostendit alter locus in Prologo Aulul — *Hanc domum iam multos annos est, cum possideo.* Ubi Lambinus ait Plautum duas loquendi formas diversas confudisse, unam *jam multi anni sunt, cum ego hanc domum possideo*, alteram, *jam multos annos ego hanc domum possideo.*

Vide supra ad Disputandum etiam in paucis disputationibus.

Sed fortasse melius sanctur constructio, si præponas **ante vel ad Accusativo annos*, & referas *est ad tempus subauditum*, at *tum* nulla Antiptosis, ut nec in illo, quod nonnulli adducunt ex Cicerone pro Rabirio. *Adhiberent Tribunos plebis, quos videretur.* Nam sic supplendum est, *quos adhibendos esse sibi videretur.*

Synecdoche.

Per Synecdochen, &c. — possunt regere Accus. — &c. ibid.

Cætera etiam in Accusativo adjunxerunt Adjectivis crebro Historici, interdum & Oratores; ut Cicero pro Quintio, Sanè cætera paterfamilias, & prudens, & attentus. Et Velleius Patere. Vir cætera sanctissimus, quo casu etiam pleraque usus est Agellius lib. 7. c. 2. Hominis pleraque haud indigentis; & alibi.

Vicem etiam in eodem casu post Adjectiva curam vel affectionem animi significantia non respuunt Historici; ut, Liv. Clamor undique ab sollicitis vicem Imperatoris militibus ublatus est. Item, Suam vicem magis anxios, & Curtius lib.

lib. 7. *Mæstus non suam vicem.* Licet in his exemplis Accusativus potius rationem habeat adjuncti, quam loci.

Sed nec locum metuunt Historici efferri aliquando in Accuſ. Pompon. Mela. lib. 2. Cap. 1. *Sarmatæ totum braccati corpus, & nisi quâ vident, etiam ore vestiti.* Plin. lib. 7. c. 28. *Ipse vulneratus humerum & femur.* Tacit. lib. 2. Annal. *Oblitum faciem cruore suo, ne nosceretur.* Suet. Aug. c. 20. *Dextrum genu lapide ictus, & utrumque brachium ruinâ pontis consauciatum.* Agell. lib. 11. c. 9. *Demoſthenem lanâ multâ collum cervicisque circumvolutum ad populum prodisse.*

Hic addas etiam ἑλλειψιν, quæ interdum ob vocum vel unius vel plurium defectum, sensum & constructionem reddit obscurum; ut, in illo Livii lib. 38. *Scipionem Librum rationis concepsisse, indignantem, quod, cum bis millies in ararium intulisset, quadragies ratio abs se posceretur; bis millies, pro bis millies centena millia seſertiûm; quadragies ratio pro ratio quadragies centenorum millium.*

PROSODIA.

Apostrophe.

(*) *Hac notâ ult. dictionis vocal. desſe ostenditur.* [pag. 115.]

Quæ tamen nota aliquando omittitur, ut in his vocibus, *audituſt, auditumſt, operaſt*; pro *auditus est, auditum est, opera est.* Itâ enim veteres, quoties *us* sequebatur *est*, priores duas literas verbi *est* abjiciebant: Sed post *vocalem*, aut *um*, tantum primam præcidebant.

Dictio polysyllaba, si penultimam habet longam, acuit eandem vel circumfleſcit—ibid.

Atque hinc est, quod dicimus *Aristobûlus, Thraſibûlus*, ut & cætera à *Ἀνδρόνικος, Demonîcus, Beronîce, Veronîca, Θεσσαλονîκα*, ut & cætera à *ῥίξη* primâ longâ.

Sin brevem habet penultimam, acuit antepenultimam.
 Ut, *Reclōria, Vicāria*, quas voces ideo protulimus, ut
 obviam eatur isti stolido mori acuendi penult.

*Sic differentie causā antepenultima
 suspenditur in his, déinde, &c.*

Idem factum in *Suavérubens, Orbisterra, virillustis
 præfētusfabrum, juriscōsultus; exadversum* etiam &
affatim, ut, Annianus apud Agellium jubet, & probat Dio-
 medes: Item *Sacrāvīa*, ut, vet. Lapid. unicā voce inscribitur,
 unde *Sacravienses*.

*Concisio transfert tonum, &c. ut Virgili pro
 Virgilii. [pag. 117.]*

Talis abscisio etiam est in vocativo *Virgili, Agidi, Sul-
 picii, Valéri, Mercúri*, &c. ut docet nos Priscianus lib. 7. pro
Virgilie, Agidie, Sulpicie, Valérie, Mercúrie, in quibus
 eundem locum servat accentus, quem ante abscissionem
 tenebat.

Idioma, hoc est, lingua proprietates, tonum variat.

Frustrā sunt ii, & Rhinocerotis naso digni, qui hinc
 probare volunt omnes Græcas dictiones, cum factæ sint
 Latinae, tonum suum variare; nam *Philosophus, Priamus,
 Phármacum, ántrum, evangélium, fama*, & mille alia
 Romanā civitate donata, eundem locum accentus servant.

Et contrā *σудάειον, πραιτώριον* sunt à Latinis *sudarium,
 prætorium*, sine ullā toni mutatione.

At verò hoc tantum vult canon iste, quodd, cum Græci
 spectant locum accentus, Latini autem quantitatē pe-
 nultimæ syllabæ, sæpe, non semper, accidat, ut vox
 Græca facta Latina tonum variet. Ut Græc. *Μενέλαος*,
 Lat. *Menelæus*, *Ἀριστοφάνης* *Aristóphanes*: *Ἀρδίας* *An-
 dreas*; *Μαρία* *Maria*; *ἰδέα*, *idea*. *Ὀμφάλη* *Omphale*: nam
 mediā brevem esse ostendit istud Sophoclis Iambicam,
Καὶ δὲ παθὴς Ὀμφάλη τῇ βαρβαρῶ; nec obstat illud
 Propert; si abs. Synalcephā integrè metiris *Omphālē in
 tantum formæ processit hōnōrēm*,
 Syllabæ

Syllabæ communes in prosâ oratione corripiuntur [pag. 118.]

Quomodo vulgò proferunt *Clepsydra*, sed qui hujus corripuit penultimam, ad huc desideratur Poeta; certè à Græco ὑδρῶς est, cujus priorem syllabam, etsi non rarò corripiant vates antiqui, Homerus tamen Il. β. apertè producit, Καλὴ ὑπὸ πλατανίῳ ἔθεν ῥίεν ἄγλαόν ὑδρῶς.

In *candelabrum* etiam volunt nonnulli accentum habere antepenultimam; sed cùm nemo, quod scimus, corripiat penultimam, neque id vocis origo videatur pati, compositionem nempe à *candela*, & *labrum*, (quod, cùm vas significat, à *Lavando* dicitur quasi *Lavabrum*, ut à *ventilando* *ventilabrum*) concedere non possumus, ut acuatur antepenultima.

Similiter dicendum *allatro* potiùs quàm *állatro*, quia mediam syllabam, quantum observavimus, constanter producunt veteres Poetæ; Neq; sequendus quisquam sequioris ævi Autorum, qui contra usum Majorum corripuisse ausi sunt.

In *remigro* autem acue primam; nam mediam corripit, Ter. Hec. 2. st. 4. sc. 2. lin. 13. Quod miror Vossium virum tantâ industriâ præteruisse; nam is disertè asserit, in *migro* nemo priorem, quod scimus, corripit. Sed bonus Homerus non semper vigilat, neque Bernardus, etsi satís ocularis, videt omnia.

De carminum ratione.

De Pedibus.

Spondem.

Rectè scribitur merâ vocali; nam est Græcè σπονδῆς; sic dictus quòd ἐν ταῖς σπονδαῖς, (i. e.) libationibus adhiberi solet.

Trocheus.

Qui nominatur etiam **Choréus*. Græc. χορείου
 sive χορείου, nempe quia *choris* usurpatus, unde &
 Τροχαιον nomen accepit, à motu saltantium in mo-
 dum οὗ Τροχίσκου. Verùm & his nominibus ali-
 quando denotatur *tribrachys* sive *brachysyllabus*, qui constar
 ex tribus brevibus, ut docemur à Scholiastis in Hephæst.
 & Aristoph.

* Vide
 Quint.
 lib. 9.
 cap. 4.

Antibacchius.

Qui dicitur etiam *palimbacchius*. Græc. παλιμβακχείου,
 scilicet ὅτι ἀνὰ πάλιν τὸ βακχείον δίδκεται. Bacchius au-
 rem hinc nomen habuit, quod hymni διθυραμβοποιῶν plu-
 rimum ex hoc pede constabant.

Amphimacer.

Qui & *Creticus* vocatur, aut quod invenerunt Cretes,
 aut quod crebrò usi sunt.

Ut verò studiosi, quod ad rem poeticam attinet, nihil
 non ignorent, pedes & tetrasyllabos & pentasyllabos,
 atque etiam Hexasyllabos, scilicet ut à Rod. Gualth. Tigu-
 rino accepimus, hoc loco exhibebimus.

Tetrasyllabi.

Proceleusmaticus ———— uuuu
 Pæon primus ———— — uuu
 Pæon secundus ———— — uu
 Pæon tertius ———— — uu
 Pæon quartus ———— — uu
 Iōnicus major ———— — uu
 Iōnicus minor ———— — uu
 Choriambus ———— — uu
 Antispastus ———— — uu
 Diambus ———— — uu

Ditrocheus ———— — uu
 Dispondeus ———— — —
 Epitritus primus ———— — —
 Epitritus secundus ———— — —
 Epitritus tertius ———— — —
 Epitritus quartus ———— — —

Pentasyllabi.

Orthius ———— — uuuu
 Parapæon

Parapxon ———— uuuu
 Periambus ———— uuuu
 Mesomacer ———— uuuu
 Hegemoscolius ———— uuuu
 Pyrrichidianap. ———— uuuu
 Symplectus ———— —uuu
 Lambodactylus ———— u—uu
 Musicus ———— uu—u
 Dasius ———— uuu—
 Choreodactylus ———— —uuu
 Periodicus ———— u—uu
 Hegemoeretus ———— uu—u
 Cyprius ———— u—uu
 Doriscus ———— —uuu
 Strophus ———— —uuu
 Diphys ———— —uu—
 Choreobacchus ———— —uu—
 * Amebeus ———— —uu—
 Spondeodactylus ———— —uu—
 Periamboe ———— uu—
 Antiperiodicus ———— —uu—
 Spondeoscolius ———— —uu—
 Anticyprius ———— —uu—
 Antistrophus ———— u—uu
 Dochmius ———— u—uu
 Probrachys ———— u—uu

Hyperbrachys ———— —uu—
 Mesobrachys ———— —uu—
 Spondeocreticos ———— —uu—
 Catortypus ———— —uu—
 Molossofpondeus ———— —uu—

Hexasyllabi.

Dichoreus ———— —uuuuu
 Scoliochoreus ———— —uuuuu
 Chorioscolius ———— —uuuuu
 Dianridactylus ———— —uuuuu
 Scoliocanius ———— —uuuuu
 Bachiolatus ———— —uuuuu
 Creticolatus ———— —uuuuu
 Latiocreticus ———— —uuuuu
 Dilatus ———— —uuuuu
 Canioscolius ———— —uuuuu
 Antidactylocanius ———— —uuuuu
 Latiobacchius ———— —uuuuu
 Caniantidactylus ———— —uuuuu
 Caniodactylus ———— —uuuuu
 Bacchiocanius ———— —uuuuu
 Dicanius ———— —uuuuu

* Ita extul
 Tigurinus
 suspicorant
 Amebeus
 scribendum

Plures quidem proferuntur pedes hexasyllabi, sed quia ceteri tantum variae trissyllaborum συζυγίας, & ex ipso nomine satis noti, eos de industria omisimus.

Scansioni accidentia.

synalœpha est eliso quedam ————

fit autem — in deinde & similibus [pag. 119.]

Qualia sunt anteambulo, anteire, deorsum, seorsum, de-
 hinc, decurrant, eum, meus, eadem, eodem, arei, aureis,
 O 4 alveo,

alveo, omnia, denarium trissyllabon, *promontorium, vindemiator* tetrasyllaba : sed quando elisio fit vocalis in eâdem dictione appellari malumus *ἐπισυναλοιφή, σιωίζησις*, aut *συνσφάγησις*, quam qui non observat, facile labetur in quantitate. Proferemus exemplum unum, Hor. lib. 1. epist. 1. *Præcipue sanus nisi cum Pituita molesta.* Hic qui nullam observant *σιωίζησις* corripere non dubitant primam in *pituita* cum contra producenda sit, Catul. ad Furium. *Mucusque & mala pituita nasi.* Nam versus cum Phalecius sit, requirit ut *pituita* sit dichoræus.

At heu & O nunquam intercipiuntur. ibid.

Nec ah, hei, hui, io aut cui monosyllabon.

Omittitur etiam synalœpha in aliis dictionibus, ut Virg. Georg. 1. *Ante tibi Eoa Atlantides abscondantur* & Æneid. 7. *Ardea Crustumere, que, & turrigeræ Antemnae.* sic Æneid. 1. v. 404. Catull. in Mamurram, & Cæsarem. & Virg. iterum, Æneid. 6. v. 515. Ecl. 3. v. 79. & Æneid. 6. vers. 44. 7. v. 53. 8. versu penultim. Georg. 3. v. 95. Georg. 1. v. 287. & 439. Georg. 4. v. 459. Hor. Carm. lib. 3. Od. 14. lin. 11.

Omissâ synalœphâ longa syllaba fit anceps. Quod longa sit, habet a naturâ, quod brevis à positione, Aliquando, ne committeretur synalœpha, aut hiatus esset inter duas vocales, veteres (præsertim verò comici) interponebant D. nec solum in compositis; ut *redeo, redimo, mederga*, sed & in simplicibus, unde in basi columnæ Dorianæ rostratæ, *Prædæ. altod. marid.* & apud Plautum in Rudent. *Tibi propinod, eccum.*

Vocalis longa aut dipthongus diutius absorbetur à vocali dictionis sequentis, quàm brevis.

Eclipsis est quoties, M, &c. ibid.

S quoque apud Antiquos eliditur, etiam consonante sequente, ut *Seniâ confectû quiescit.* Ennius.

Et *M* manet aliquando producta ante vocalem, ut Ovid. Amor. 2. eleg. *In manibúsque Jovem, & cùm Jove fulmen habebat.* Nisi hic mavis esse cæsuram. Vide quæ annotavimus de ultimis syllabis.

Synæresis est, &c. ibid.

Distinguenda est Synæresis ab Episynalæphâ, quod in Synæresi vocalis neutra in pronuntiando perit, sed ambæ in diphthongum coalescunt; contra autem est in ἐπισυναλοιφῇ, ad cujus clientelam reduci debuit *alværia* pro *alværia* malè huc exemplum adductum. Synæresis verò passim occurrunt exempla, *Phæton* pro *Phaëton*; *Oilei* pro *Oilei*; *Ulyssæi*, *Achillei*, pro *Ulyssæi*, *Achillei*.

Interdum in ἐπισυναλοιφῇ altera vocalis habet vim consonantis, ut Virg. Æneid. 7. *Hic sacris sedes epulis hic ariete cæso*; taliter enim prima in ariete non potuit produci, quod exigit carminis ingenium, nisi pro *dactylo* admittatur *proceleusmaticus*, qui ejusdem temporis est, atq; ideo non minus jus habet *dactyli* sedem occupandi, quàm *anapestus* in illo Virg. Georg. 1. non procul a fine.

Fluviorum rex Eridanus campós que per omnes.

Diæresis est, &c. ibid.

Per Diæresin resolvitur diphthongus, vel in duas longas, ut in *terrai*; vel in longam, & brevem; ut in *elegia*, vel in duas breves ut *clauso*, *gaudet*. Videatur Catulli epigr. 56. ad Camerium, nisi ibi admittere mavis spondæum pro *dactylo*, id enim non semper refugit carmen Phalecium; ut suo loco probabimus.

Pariuntur etiam Diæresin cui, huic. De priorè vide Martialis lib. 11. epigr. 73. & 12. 49. De posteriore Statii 1. Sylvarum in equum Domitiani, etiam Epithal. Stellæ & Violantillæ.

De Generibus carminum [pag. 120.]

Observatio.

Omne Genus versuum concinnius fluet, si pedes ex diversis vocabulis sint concatenati.

Carmen

Carmen Heroicum, quod idem Hexametrum, &c.

Heroicum à gestis Heroum, quæ in eo plerumque depinguntur, *Hexametrum* à numero pedum, verum & vocatur etiam *epos*, unde hujusmodi poësis *Epoëia*, & poeta *Epicus* appellatur.

Observationes.

Gratius erit Hexametri modulamen;

Primò, si à Penthemimeri incipiat.

Secundò, si dissyllabâ vel trissyllabâ dictione finiat.

Tertiò, si vitetur tetrasyllabon, aut pentasyllabon, aut etiam monosyllabon in fine,* nisi sit enclitica particula; Servius ad Virgilii *Æneid.* 8. excipit etiam nomen animalis. Verum si admittimus *conspicitur sus*, & *ridiculus mus*; cur non etiam *imbriferum ver*; cum hoc etiam usus Virg. *Georg.* 1?

Quartò, si epitheta convenient rebus, in his enim omnis Venus & gratia poematis.

Quintò, si medium non sit fini ὁμοιοτέλευτον; ut, *Quid frustra missis in me certatis habenis?* Qui versus Leoninus vocatur.

Reperitur aliquando spondæus in quinto loco.

Atque inde vocatur carmen *spondeacum*; verum in hoc loco tantum admittendus spondæus, quando aut emphasis, aut dignitas & Majestas alicujus rei, aut alia similis causa id requirit, non temerè & ingratiis.

Monendi etiam pueri, si volunt hoc carmen gratè & suavitur in aures descendere, ut in quarto loco ante spondæum ponant dactylum.

Carmen Elegiacum. ibid.

Vocatur *elegiacum* ὅτι τὸ ἑλεον λέγειν, vel, quod verisimilius est, ab ἑ ἑ (quod idem est ac αἶ αἶ) λέγειν: funebribus

funebribus enim lamentationibus præcipuè inventum est ;
quod innuit Ovid. in mortem Tibulli.

Flebilis indignos, elegia, solve capillos:

Ah nimis ex vero nunc tibi nomen erit.

Nec obstat huic etymologiæ spiritus diversitas, quòd est
elegia non *Helegia*. Latini enim sæpe *Æoles* sequentes aspi-
rationem rejiciunt, ut, *ulcus* ab ἔλκη, apo verbum verus,
à quo *aprus*, ab ἀπρω, & similia.

Hujus autem principem Autorem nescivit antiquitas :
nam ira Hor. de Arr. Poetic.

*Quis tamen exiguos elegos emisit Autor ,
Grammatici certant, & adhuc sub iudice lis est.*

Quod & pentametri, &c. ibid.

Ità scilicet vocatum à numero pedum, nam in quinque
pedes aliqui dividunt ad hunc modum.

Ῥῆς ἐξ—σὺλλῆξι—τὶ πέν—τῆς ἑνὸς—ῥις ἄμῳ.

Ita ut primi duo pedes sint *dactyli*, aut *spondei*, medius
spondæus, cæteri *anapesti*, vel ultimus *tribrachys* sive ita
mavis scribere, sive *tribrachus*, ut vulgò : nam licèt Græcum
u in y non in u à Latinis mutari soleat, non tamen id sem-
per fieri invenias; nam Ἀυγυς & Latinè est *Augustus*, non
Ayguſtus. μαρσούριον, *marſupium* non *marſypium*.

Observationes quedam de Pentametro. ibid.

Prius Hemistichium claudatur Syllabâ longâ in fine ali-
cujus dictionis.

Nec probandum illud

Hæc quoque nostra sententia mentis erat.

Posterius desinat plerumque in dictione *disſyllabâ*.

Monosyllaba etiam admittenda est, præsertim si in scan-
sione coalescit cum dictione præcedente, ut,

— *Hic deus, illa dea est.*

Aut 2do. si alia *monosyllaba* præcessit, ut,

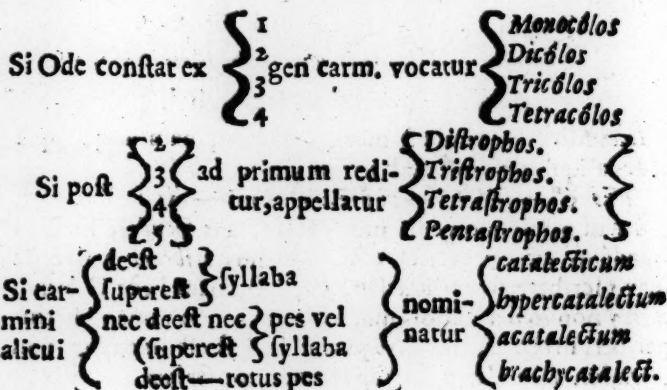
— *Consequar ista sat est.*

Aut 3io. si antecedit *monosyllaba* cum *disſyllabâ*, ut,

— *Zoile sed mea sunt.*

A voce *trissyllabâ* in ultimo loco religiose plerumque abstinuit Ovidius. Veruntamen haud damnandi ii, qui utuntur aut *trissyllabâ*, *tetrasyllabâ*, *pentasyllabâ*, aut etiam *Hexasyllabâ*, præsertim in Epigrammate, ubi sensû argutia magis spectatur, quàm in structurâ blanda syllabarum cuphonia.

Quæ sequuntur carmina solent variis modis inter se connecti, & ad *lyram* cantari, unde *ὠδὴ* (i. e.) cantiones, & carmina *Lyrica* appellantur; & Poetæ *Lyrici*.

Carmen Asclepiadæum. [pag. 120.]

Ita scilicet vocatur à primo Autore *Asclepiade* Isocratis discipulo, qui claruit 95. Olymp. Græce *Ἀσκληπιάδης* ut ab *Ἀεῖσφοῦρος* *Ἀεῖσφοῦρος*.

Sæpe etiam appellatur *Choriambicum*, à crebriore pede; nam sunt qui dividunt in spondeum duos *choriambos* & *pyrrichium*, sive *Jambum*, hoc modo.

Μᾶρ—νᾶς ἀτάκτις ἐδίτῃ ρε—γibus.

Carminibus *Asclepiadæis* sæpe immiscetur *Glyconium*, Gr. *Γλυκωνεῖον* sic vocatum ab Autore *Glycone*, eo fortasse, quem meminit Scholiast. in * *Aristophan* * *Νεφέλ.* constans ex tribus pedibus, sc. spondeo, *choriambo* & *pyrrichio*.

Tūc

Tūc nēc--mēns mībī nēc cō'st.

Licet versus, qui ex hoc Poetā ibi citantur alius mensuræ sint, compositz scilicet ex *σπενχαλς* & *ῥάμβς* nam quid obstat, quod minùs idem Poeta Autor sit diversi carminis?

Sapphicum. *ibid.*

Ita scilicet vocatum à Sapphone Lesbîâ Poetriâ, quæ vixit Olymp. 42.

Constat ex trocheo, &c. *ibid.*

Sunt & duo alia hujus carminis mensurandi genera, alterum per *duplicem penthemimerim*, hoc modo.

Intē-gēr vī--tā--scēlērīs--quē pū--rus :

Alterum autem per *dipodiam* in tres tantum partes, sic,

Intēgēr vī--tā scēlērīs--quē pūrus.

ut primus pes sit epiritus secundus, secundus choriambus, tertius bacchius sive amphibrachys.

Canones aliquot in Sapphicis, licet non auxiliè, plerumque tamen, observandi.

1. Quinta syllaba esto *ultima* alicujus *diſtictionis*.
2. Si prima diſtictio sit *monosyllaba* sequitor *dissyllaba*.
3. *Carmen Adonium*, quod tribus sapphicis subnectitur, ex *Substantivis*, quorum *epitheta* præceſſerunt, conſtato : sic enim tota series velut ex uno corpore dependebit.
4. Duo vocabula, & non *unum* tantum, carmen Adonium componunto.

—Post tres versus additur Adonicum. *ibid.*

Sive ut alii vocant *Adonium* Gr.* *Ἀδών*. Textor ait ita esse vocatum quod ab *Adone* excogitatum, Tigurinus ita dictum ab *Adone* Amasio Veneris, Uterque sibi placeat. Nos sine Majorum auctoritate timidi affirmare quicquam. Verùm quoniam Poeta hujus nominis Antiquioribus vix notus, si necesse esset

* Quo nomine appellari *ἄδων* ληθὲν ἐπιβα-
τηριον *ἄδων*
τοῖς Ἀρχαίοις
notav. Hefyc.

noſtram

nostram proferre sententiam, assentiremur potius Tigurino, siue vult ira appellatum, quod ἐν τοῖς Ἀδωνίοις, hoc est, Festis Adonidis sæpe huiusmodi carmina cantabant præfixa; siue quod inst r Adonidis ὠκύμορον est, & brevissimi temporis, uno scilicet spiritu confectum, quomodo vocabantur horti Adonidis φυτάρια τὰ ταχὺ ἀναθάλλοντα, καὶ αὐτίκα ἀφανίζόμενα, καθ' ὁμοιότητά τινα τῆς κατὰ τὸν ὠκύμορον Ἀδωνι θανάτου, ut Phavorinus loquitur. Quicquid autem de nomine conijcere possumus; certè carmen bene antiquum, nam ipsa Sappho u'a est, idque eodem ordine, quo hîc post tria sua.

Carmen Phaleucium siue Hendecasyllabum. ibid.

Terentianus, & alii nonnulli Grammaticorum veterum deducunt nomen à Poetâ Phalæco, quem meminit Ausonius Epist. 4. ideòque aliàs scribitur Phalæcus. At verò, quia Phalæcum Poetam vix est Antiquioris ævi, qui laudavit, suspicatur non nemo hoc nomen ortum à Græcâ voce φάλητος, quæ ut Scholiast. in Aristoph. nos docuit ἐστὶ αὐτοχόριον ποίημα ἐν τῷ φάλῳ ᾄδόμενον (i. e.) carmen extemporale ad φάλλον φάλον siue φάλητα, nam omnia idem obscœnum instrumentum significant, cantatum, tum verò scribendum Phalæcium merâ vocali, ut nonnullibi siue casu, siue de industria, scriptum invenimus.

Constat ex spondeo, dactylo, & tribus trochæis. ibid.

Alii verò sic metiuntur.

Quoquē—dīffūgī—ās—pāvēns—Mābī—li.

Ita ut prima *semiquinaria* sit Heroica, altera *Jambica*.

Alii per dipodiam.

Sic— Quoquē dīffū—gīās pāvēns—Mābīlī.

Ita ut primus pes sit *Epitritus quartus*, secundus, *Ditambus*, tertius *Bacchius* vel *Amphibrachys*.

Apud Catullum autem in primo loco pro spondeo nonnunquam habet Iambum; ut,

Disertus puer ac facietiarum.

Nonnunquam trochæum; ut,

Neu tibi libeat foras abire.

In

In secundo admittit Spondéum, apud eundem ad Camerium 56.

*Oramus, si forte non molestum est
Femellas omnes Amice prendi,
Quas vultu vidi tamen sereno,
Has vel te sic ipse flagitabam.*

Trochæum etiam nonnunquam pro dactylo.

Uno in lectulo erudituli ambo.

At verò hîc si omittas syna'cepham in *lectulo*, & corripis lo obsequentem e, ut apud veteres Latinos nonnunquam fieri amar, nil possis desiderare ad sanam analogiam.

Iambicum Archilochium.

Trimetrum sive senarium. ibid.

Trimetrum si per *dipodiam*, *Senarium* si per *monopodiam* metiaris.

Sunt etiam versus *Iambici* saltem apud *Comicos* *Septenarii*, *octonarii*, *nonarii*, *denarii*.

Claudicans Iambicus dicitur, ubi in senario vel octonario duo postremi pedes ita suum locum commutant, ut ultimus sit *Spondeus*, penultimus *Iambicus*, Græcè *Σκάζων* vel *χαλιάμβος*, ut, *Dūcēvīēs accēpt ēt tāmēn vīvīt.*

Statueramus quidem hic dare pueris omiſſa in vulgari Grammaticâ cætera carminum varia genera, quibus vel *Lyrici*, vel *Comici*, vel *Tragici* uſi fuerunt, verùm hoc aggreſſuris viſum eſt opus tam perplexum, tam improbi laboris, dum idem carmen nunc hoc, nunc illo nomine apud Poetſios Autores inſignitur, nunc hoc, nunc illo, nunc alio modo meſſuratur, ut ſtatim de manibus inceptum depoſuerimus, veriti nimirum ne juvenum teneris animis hac ingrâtâ operâ plus moleſtiæ quàm commodi afferre videremur; ſi igitur ſint, qui hæc volunt, alibi quærunto, nobis hoc loco ſatiùs videtur varia Poematum nomina, & eorum ſignificationes tradere.

De Poematum variis Nominibus. ibid.

Satyra poema est Urbanum, jocosum, salsum, ad reprehendendos mores corruptos, & accusandum vitæ improbitatem comparatum; nomen unde natum dubium, primus Autor Lucilius.

Epigramma est quoddam breve poema, cum simplici cujuscumque rei, vel personæ, vel facti, indicatione, aut ex propositis aliquid deducens, ab ἐπὶ & ῥῆμα quia primum inscriptum erat statuis, tropæis, imaginibus, clypeis, navibus, &c.

Emblema nihil aliud est, quàm, quod imaginem aliqujus rei complectitur, πικρὸν τὸ ἐμβάλλεσθαι, quod valet innuere.

Epithalamium carmen est quo nuptiæ celebrantur, à *thalamo* (i. e.) cubiculo nuptiali.

Genethliacon, quo dies natalitius, sive Genialis, cantatur.

Panegyricum est carmen laudætorium, quod dici consuevit apud multitudinem congregatam; nam πανήγυρις publicus conventus.

Paideuterion dicitur quo præceptoribus nostris institutionis nomine gratias agimus.

Encomiasticon & *Epanæcticon* referunt laudes.

Apobaterion est carmen, quo discedentes aliunde utuntur.

Epibaterio reditus, longam post peregrinationem, aut diurno postliminio, in patriam celebratur.

Symbuleuticon, *Protrepticon*, *Paræneticon*, seu *parangelmaticon*, *Mutheticon*, *Paramutheticon*, *Proseusticon*, *Apeusticon*, *Eroticon*, *Propempticon*, *Apopempticon*, *Hodoporicon* sive *Itinerarium*, *Amæbeum*, qui mediocriter callent Græcè, sine ullâ descriptione faciliè intelligant.

Ionicum seu *Cinædicum*, *Soladicum*, *Fescenninum*, sunt poemata impudica, mollia, nefandaque turpitudinis, quæ sariùs est, si non intelligant.

Atimus est poema quodvis genus actionis imitans. *Mimica persona* dicuntur *Planipedes*, ob eam causam, quod, cum *Cothurno* Tragici, *socco* Comœdi pedes induant, ipsæ nudis pedibus agebant.

Palinodia est carmen, quo probra prius congesta encomiis commutamus, & quasi retractamus. Ejus ferunt *Srefichorum* inventorem, qui cum Helenam versibus lacerasset, captus idcirco oculis revocavit sententiam negans Helenam cum Paride Trojam adnavigasse, quapropter oculorum usum ei ætate restitutum.

Dithyrambus in Liberi patris honorem fieri solebat, quippe bis natus bis exivit è naturæ principiis, tanquam binas fores transferit; *ὁ δὲ θεὸς ἀμειβόμενος*.

Epitaphium, Græcè *ἐπιτάφιος*, est epigramma quod inscribi possit defuncti sepulchro, ab *ἐπι* in, & *τάφος* Sepulchrum.

Epicedium, Græcè *ἐπικήδιον*, est carmen funebre, quod dum iusta mortuo solvebantur, seu ante humationem corporis, recitabatur, ab *ἐπι* & *κῆδος* *maeror*.

Nenia carmen erat, quod ad rogam, seu in funere, concinebatur ad tibiam, ut luctus astantibus commoveretur.

Epinicion, Græcè *ἐπινίκιον* est carmen, quo victoria alicujus ducis celebratur, ab *ἐπι* & *νίκη* *victoria*.

Eteostichon carmen est, quod annorum numerum continet, ab *ἔτε* *annus* & *στίχ* *versus*.

Hemeroestichon, quod dierum numerum continet.

Acrostichis est, cujus initiales versuum literæ ordine collectæ certum sensum præbent; ab *ἀκρὸς* *summus* & *στίχ*, *versus*.

A numero autem horum *στίχων* carmen *Distichon*, *Tetraestichon*, *Hexaestichon*, *Ogdoestichon*, *Decaestichon*, *Dodecaestichon*, &c. vocabatur.

De quantitate primarum syllabarum.

Positio.

Vocalis ante duas consonantes aut duplicem, &c.

ubique positura longa est. [pag. 122.]

Nihil facit ad positionem H, quæ (ut supra monstratur)

est aspirationis tantum nota. Si quando verò occurrit, ut syllaba brevis ante dictionem ab *H* incipientem producat, ut, Prop. lib. 2. eleg. 28. *Et tibi Mæonias inter Heroidas omnes*, id cæsurae potius tribuendum.

Neque semper *I* inter duas vocales vim obtinet duplicis consonantis. Virgilii est *Æneid. 5. Ore rejectantem mistrosque in sanguine dentes*. Vide supra in Orthographia *T* inter duas vocales.

At si prior dictio in vocalem brevem exeat, &c. interdum sed rarissimè producitur.

Marialis nunquam ausus est corripere, nec Catullus, unicum si exceperis locum. Testis erit magnis virtutibus unda *Scamandri*.

Contrà Propertius usquè metuit est producere; & passim corripit Ovidius.

Lucretius & Virgilius mediam insistant viam, nunc corripientes, nunc producentes, etiam extra cæsuram. Lucret. lib. 4. *Exspiretq; foras in aperta promptaque celi*. Virgil. *Æneid. 4. Ferte citi flammam, date tela, scandite muros*. Cæteri, qui extra cæsuram extendunt, admodum rari sunt.

Vocalis brevis ante mutam sequente liquida communis redditur. ibid.

Idem accidit in *chiragra, funebris, impigre, lætebra, lûgubris, muliebris, fœretrum, pœdagra, tenebra*, ubi penultima anceps est ob brevem vocalem: contrarium autem est in *ambulacrum, delubrum, lavacrum, simulacrum, volutabrum, ventilabrum, salubre, involucrium*, ubi penultimam vocalem esse correctam ostendit derivatio, nam *salubre* est à *salute*; *delubrum* à **delutum*, *involucrium* ab *involutum*, *simulacrum* & *lavacrum* à *simulacrum* & *lavatum*. Vid. quæ de hujusmodi dicimus ad reg. *Syllaba omnes in prosa oratione, &c.*

Præterea quod aiunt de udâ sequente mutam, id in Latinis dictionibus solum intelligendum de *L* & *R* ut in *reflo, volucris*. Si quando verò occurrant exempla ubi faciunt dicim

idem *M* & *N* vel post liquidas, ut in *Tecmessa* & *cygnus* apud Horatium; in *ichneumon* apud Martialem lib. 7. epigr. 86. vel sibi conjunctæ ut in *Polymnia* Hör. Od. 1. lib. 1. Ovid. 5. Fastorum: in *Polymnestora*. Metam. 13. ut aliquæ editiones habent: in *Theramnæo* Sili. 8. *D* & *G*, ut in *Smaragdus*: simplex liquida, ut in *melos* Perf. Sat. 1. ubi codices aliquot legunt *nectar*, sciendum est morem cum à Græcis devenisse, neque apud Latinos obtinere, nisi in iis vocibus, quas à Græcis accepere.

S tamen interdum liquescit in dictionibus purè Latinis; Catull. ad Cestium 108.

At fixus nostris tu dabi supplicium.

Porro observandum est etiam *L* & *R* non in omnibus locis & dictionibus postpositas liquidis reddere communem vocalem brevem, vix enim reperias *locuples* in fine Hexametri, aut secundam in *generix* ullibi productam, nec penultimam in *multiplex* nisi sequente encliticâ, Lucr. lib. 2. *Multiplexque loci*, &c.

Vocalis ante alteram.

Unius, illius &c. ubi i communis. [pag. 123.]

Non occurrit exemplum ubi penultima in *solius utrius*, & ejus compositis, *neutrius*, *alterutrius*, reperitur brevis.

Licet in alterius semper sit brevis. ibid.

Aliter à Terentio Scauro in Iambico Senario, *Nec alterius indigens opis veni.*

In alius semper longa. ibid.

Scilicet ob crasin, nam Genit. juxta analogiam hujus declinationis esset *alius*.

Excipiendi sunt etiam Gen. & Dat. 5. ibid.

Excipias etiam penultimam Gen. & Dat. antiquorum in *ai*, nam semper apud veteres producitur.

Et universim observa si voci habenti *I* inter duas vocales syllaba crescat ob dialysin, vocalis præcedens *I* erit

longa, ut videas in *elegia* si fiat pentasyllabon. Ovid. lib. 3. Amor. eleg. 1. in *Pompeius*, si tetrasyllabon; in *Caius*, si trisyllabon. Martial. lib. 10. epigr. 44.

In quorum Vocativo manet idem modulus, ubi solūm I sequitur post vocalem, ut videre est Martial. lib. 2. Epigr. 30. Ovid. lib. 4. de Ponto El. 1. causa esse videtur, quia olim dixere *Pompeius Caius*, &c.

I ex ei etiam ante vocalem est longa, neque id modō in Græcis, ut *elegia* & similibus, sed etiam Latinis, ut in *Diana*, quod factum ex *Dea Jana*, extrito scilicet *a*, atque *i* & *i* coalescentibus in diphthongum *ei*, quæ faciliè abibās in I longum.

Scimus hujus distinctionis primam syllabam non raro invenire correptam; at qui id faciunt nullam observant Synæresin, sed per syncopam *Dea Jana* exclusis duabus literis *e* & *a*, vel *a* & *i*, legunt *Deana* vel *Diana*.

Fi etiam in *fi* — nisi sequantur *e* & *r*. ibid.

Fi ante *e* & *r* semel legitur productum apud Terentium Adelp. act. 1. sc. 31. *Injuriū est, nam si esset unde id fieret.*

Quod I verò tam constanter corripunt Poetæ ceteri, factum est ob dialysin, quam in hoc verbo observant, nam analogia requirit, ut sit *frem*, *firi*.

Ohe interject. priorem syllab. ancipit. habet. ibid.

Et eheu priorem longam.

Vocal. ante alteram in Græcis distinctionibus subinde longa, &c. ibid.

Scilicet vel ob vocalem longam, ut in *Aēr*, *Chæones*,
 * Alias enim *Brisēis*, *Ixiōn*, *Aōnū*, *Herōes*, & Ionicis illis
 Accusar. à * *Ikhonēa*, *Idomenēa*, ut Virg. *Ilionēa petit dex-*
 Nomipibus tra — *Idomenēa ducem* — Nam communes
 in eis corripitur ut Accusativi * *Ixiōnéa*, * *Iōphrya*, Ionicè sunt
 Ophēa * *Ixiōniā*, * *Iōphryā*.

Item

Item in nominibus in *ous* ut, *Latōus*, *Eōus* : Prima autem anceps est quia *Hōs* & *Eōs* Græcis.

Nel propter Diphthongum ut in *Amphion*, *Medæa*, *Galatæa*, *Antiochiā*, *Meliā*, *Nicodemīa*, *elegīa*, *Alexandriā*, *Xenodochium*, & similia.

Aneis & *Nereis* habent penultimam communem, quod sæpe abibat in Ionicum n, *Nugis* com. *Nugis* Ion.

Anceps est prima in *Rhea* quia Græcè *Rēn* & *Reīn* æque detractio alterius vocalis à diphthongo fortasse causa est quod penultima quoque indifferens in *conopeum* & *chorea* ; Etiam & *platea*, cujus penultimam licet producat Ausonius, Ep. 2. l. 2. corripit tamen Catull. epigr. 15. Hor. epist. 2. lib. 2.

Huc referas *Cyclopea* correptum à Virgil. *Æneid.* 1. *Gynæceum* cujus penult. aiunt corripuisse Ter. Phorm. Act. 5. sc. 6. ut * Catull. tertiam in *Dionem*, nam Græce sunt *Κυκλώπεια*, *γυναικίον*, *Διώναις*. *Gāncum* etiam acuit anrepenultimam, licet ut aiunt, sit à Græco *γῆνοιον*.

* Epigr. 26.
qui tamen locus suspicatur esse corruptus

Diphthongus.

Omnes diphthongus apud Latinos longa est,
Nisi sequente vocali. *ibid.*

Quod solum intelligendum de præpositione *præ*, in aliis enim dictionibus producit diphthongus, licet vocalis sequatur, ut, *O Melibæe deus*. — *Maotica tellus*. Ut ut primam in *Maotis* semel corripit Ovidius 3. Trist. eleg. 12. ita Farnabius. Verum in libro meo à Bersmano edito, carmen istud [*Longior antiquis visa Mæotis hiems.*] pro *Maotis* habet *meavit*.

Longa etiam est omnis contractio per crasin, ut. *vēmens* pro *vehemens* ; *cōperuisse* pro *cooperuisse* ; *nīl* pro *nihil* ; *mī* pro *mibi* ; *cōgo* ex *coago* ; *cōgito* ex *coagito* ; *bōbus* & *būbus* ex *bovibus* ; *būcula* ex *bovīcula*, & similia.

Derivativa eandem cum primitiva, &c. ibid.

Sic *auditus suffitus* à supinis quartæ *auditum* & *suffitum*, *servitus* autem non à *servitum* sed à *servus*, ut à *bonus bonitas*, à *vir virtus*, &c.

Argumentum secundam producit, quia est à supino *argutum*, itidem & *rudimentum*, quia est à supino *eruditum*.

Sic *focale* à *faucibus* longam habet primam. Martial. lib. 14. Epigr. 142. à *foco* brevem. Horat. lib. 2. sat. 3.

Deciduus & *succiduus*, à *cadō*, producunt antepenultimam. Ovid. Metam. 8. v. 764. at *succiduus* à *cadō* corripit Ovid. Met. 10. v. 458.

Et malè corripitur media in *trituro* (verbo à sequioris ævi Autoribus tantum usurpato) cum sit à *tritura*, quod eam producit.

Depecūlor producit penultimam, quia à *peculium* ortum est, & contrà eandem corripit *oscūlor*, quia ab *osculum* natum.

Sic, quæ fluxerunt à Græcis Latina eandem, quam priù habuere quantitatem, obtinent: Vocales naturâ longæ ita manent, & abbreviantur breves.

Exempli gratia longam habet penultimam *Archiater*, quia Græce est *ἀρχις*, vel *ἀρχις*; & contrà corripitur quarta syllaba in *Areopagus*, quia est à Græco nomine * *ἀρειος*, * Non à Latino cuius penultimam corripit *pagus* quod priorem extendit. *Homerus*.

Tamen etsi haud ubique tenet hæc regula, siquidem Latini ex diphthongo aliquando eximunt alteram vocalem, idcōque in *chiragra* prima syllaba semper legitur correpta, cum in aliis *χίρ* & *χίρ* derivatis, ubi ambæ vocales retinentur (nempe *Chirargus* & *Chironomon*, &c. eadem syllaba semper producit.

Composita etiam à *ποίησ*, ut *poeta* *poësis* & similia contrahunt primam, quia amiserunt alteram vocalem, nam si integra à Græcis ad Romanos pervenissent, scripissent *pæeta* & *pæësis*, non *poëta* *poësis*. Magis

Magis desperanda ἀνωμαλία videtur esse in *crepida* & *Hectorem*, quorum prius ubique habet primam brevem; licet sit Græcè ἡκηνης, ἡκηνῆδος, alterum producit mediam apud Ennium in Iambico isto,

Hectōrem quadrifugo curru raptarier.

Item, *Hectōris natum de mæro iactarier.*

Quod tamen ab Achivis cum *O* parvo scribitur. At con-
jicimus Latinos sic protulisse *crepidam*, quasi à *crepitu*,
quem in gerendo edit; & quia dixerunt *actōrem* & *pietōrem*,
ideo *Hectōrem* & *Nestōrem* pronanciāsse.

Si quando verò occurrunt alæ hujusmodi voces, vel
apud Cæcos (ut *Phædromus* apud Plautum cor. penult.)
vel apud neotericos, quæ vel producunt naturā correpta,
vel corripunt naturā producta, (qualia sunt *idolum* & *evē-*
mus apud Prudentium secundā brevi, & *Euripides* apud
Sidonium tert. à longâ) sciendum est ibi Autores rationem
habuisse accentus, cui dum nimium attendebant, neglectæ e
quantitatem.

Excipiuntur tamen pauca quæ à brev. [pag. 124.]

deducta primam producunt.

Ejus generis sunt Vox vocis, à voco, &c.

Quibus addas *hūmor* & *hūmidus* ab *hūmo*; *sectus* à *se-*
cus; *læterna* à *læteo*; *mācero* à *mācer*, & si libet etiam *fō-*
culo, *fōcillo*, sive *fōcilo* à *fōco*: certè antepenultimam pro-
ducit Lucanus, sive major Ovidius, ad Pisonem. *Sed miserum*
parvū stipe focilat, ut pudibundum. Nam audacior est Scali-
geri mutatio *munerat* pro *focilat*.

Primam etiam in *nefarius* producit Propertius eleg. 4.
lib. 4. licet sit à *nefas*. Sed hoc aded insoleas (nam cæteri
corripunt) ut Scaliger pro *nefariis* legi jubet *nefurii*.

Malè autem huc ascribuntur *fomēs* & *fōmentum*, cum
sint à *fōlūm* non *fōdeo*, (ut *mōmen* & *mōmentum* à *mō-*
tum, à quo etiam *mōbilis*.) *Rēgu* item & *rēgula*, cum sint
non à *rēgo*, sed à *ē-stum*; ut *rēgula* à *ē-stum*, & *fōculum*
à *ē-stum*.

Et in multis aliis, quæ ascribi solent, vel erasis est, vel compensatio temporis ob syllabam deperditam, cujusmodi sunt *jūnior* ex *jūvenior*; *vōnus* & *dēnus* ex *nōvenus*, & *dēcenus*; *Cēritus* uel *Cerritus* ex *Cērēritus*; *stīpendium* ex *stīpipendium*.

Sunt & contrā, quæ à longis deducta corripuntur; qualia sunt, *Dux* dūcis, à *dūco*.

Addas præterea *statio*, *stātus*, & *stābilis* à *stātum*; Etiam & *statim*, licet *Beckmannus* citet versum à *Festo* ubi producit.

Et succisa Ceres statim cum mergite culmi.

*Vid. infra
Reg. *Quin &
Sopium* dis-
syllabum.

Atque assignat rationem quod olim prima in **Statum* anceps erat. Item *stābellum* à *stātum*, *sāgax* à *sāgire*, *vāricosus* à *Vāricus*, *Quintīlius* *Quintīlia* & *Quintīlianus* à *Quintīlis*; *Sextīlianus* à *Sextīlis* (nisi *maius* derivari à *Quintius* & *Sextius*.) & alia Propria nomina, ut *Sēnones* à *Sēna*, &c. A *būbus* etiam est *būbulcus*, à *quātuor quāter*, à *fāri fātus*, nisi *maius* a *Græco* *φαίω*.

Nonnulla enim remotiorem significationem sequi amant haud secus ac liberis sit, qui interdum avis aviſque, quam parentibus sunt similiores; Sic *lūcerna* refert modulum vocis Græcæ *λύκω*, non Latine *lucū*; & *vādum* quantitatē habet non verbi *vado*, unde immediate descendit, sed *πᾶσι* *πάσι*, vel potius *πάσι*, quod primam corripit.

Sunt etiam quæ, contra primigenii naturam, eò corripuntur, quod literam perdant; ut *māmilla* a *mamma*; *ōsella* ab *ossa*, *cūrulus* a *curru*, *fārina* a *farre*; *stīgilis* a *stringo*.

Atque ejusmodi sunt *frāgilis* à *frango*, *disertus* à *dissero*. Etiam *sīgillum* a *signum*; *vōlutum* a *volvo*, &c.

Desiderativa in *urio* licet à participiis in *urus* oriunda esse videantur, ut tamen ubique corripunt, ut *partūrio* est *urio* *rupturio* *cenaturio*, &c. *ſcūurio* enim & *līgurio*, *cicurio*, non hujus loci sunt.

Composita

Composita simplicium quantitatem, &c.

Extipias tamen — Innuba à nabo, &c. [pag. 124.]

Etiā *persidus* a *fidus*; *hodie* ex *hoc die*; *semisōpitus* quoque a *sōpitus*; a *bācūlus imbecillus*; in *connubium* etiā anceps est antepenultima, quāvis sit a *nūbo* penultimā producta, & a *nōtum* est *cognitus* & *agnitus*; *præsturus* & *restiturus* a *staturus*; *affatim* a *fatum* vel *fari*; & *nihilum* ex *nēhilum*,

Quædam defleunt a primitivorum quantitate ob collisionem duarum vocalium in compositione, ut *cōgo* ex *coāgo*; *indāgo* ex *indūāgo*, nempe veteri præpositione *indu* pro *in*; *ambages* & *ambigus*, ex compositione præpositionis *ambe* vel *ambi* Græce *ἀμφι* cum *ago*, & *im* participio.

In nomine verò *ambitus* penultimā correptā est syncope alterius vocalis, non duarum *οὐκ ὀνίζηται*.

Abscidit a *scidi* volunt nonnulli communem habere secundam, sed quando occurrit producta (occurrit enim aliquando, ut Mart. lib. 3. epigr. 66.) quantitatem suam debet verbo simplici *cædo*, nam inde est *abscido*, ut *abscondo* ex *abs* & *condo*, *abscedo*, ex *abs* & *cædo*.

Mirum videri debet quòd primam in *selibra* nusquam non corripit Martialis, licet sit a *semit*, cuius priorem producunt omnes.

Pi & quoque longa est præterquam in istis. ibid.

Pi & nepos.

Etiā & *proneptis*, nam eadem ratio.

In *profiteor* & *protervus* primam videntur producere nonnulli cæcorum, sed utrobique corripiunt classici.

Nimis fortasse subtiliter distinguunt, qui priorem in *propago* volunt corripere, quando *stirpem* notat, produci, quando *vitem*; nam *stirpem* tantum metaphoricè significat, metaphora autem non solet variare quantitatem, ideo verisimile est pro in *propago* & nomine, & verbo, esse ancipitem,

Pro

Pro *procurro* scribe *procurro*, cujus prima anceps, licet purioris ævi Poetæ eam etiam extendant.

Prologus tamen, licet a *περ* & *λόγ* & sit derivatum, apud Comicos producit primam, nec semper corripitur in *pro-pino*. Videatur Martial. Epigr. 75. lib. 12.

Ejusdem naturæ est *Proserpina*, cum *περσέων* sic ex *Περσφόνη*, ubi ex *e* brevi fit *o* breve, & ita usus Horatius lib. 2. Od. 13. At interdum, quasi a *proserpendo* sit, producit, ut a Senecâ Tragico, imò & a Marone. 1. Georg. v. 39.

Reliquæ præpositiones, si positi, sinat, corr. —
cujusmodi sunt ab, ob. [pag. 125.]

Etiã ante consonam si *b* deperdant, ut Virg. *Terram inter fluctus* aperit Hor. in Arte. — *Præsens in tempus* omittat.

His etiam accenseas *Circum*, nam olim exeuntia in *M*, si quando omittebatur Eclipsis, nisi ubi obstabat Cæsura, erant correpta; præpositiones verò eandem fere quantitatem compositæ servant, quam simplices habebant.

Atque idcò etiam *eis* fortasse corripienda, licet idonei testis exemplum non occurrat, nam eandem videtur tenere quantitatem ac *bis*, atqui *bis* corripitur.

Ad an semper corripiebant veteres, non ità certum est, legitur enim productum apud Lucretium lib. 3. *Nec desiderium nostri nos adigit ullum.* licet non negemus aliter a nonnullis legi, & pro *adigit* poni *adscit*, *attigit*, *adlicit*. de *Re* plana res est, produci non semel apud idoneos rei metricæ observatores, sed id tantum, ubi consona sequens posset duplicari, ut in *retulit*, *reperit*, *recidit*, *reducit*, *refugisse*, *remotus*; non enim idem reperias in *redeo*, *redoleo*, *redundo*, & similibus; quia hæc tantum ad hiatus vitandum *D* semel admisierant; neque in *revolvo*, *revertor*, & istiusmodi, quia natura *V* consonæ geminationem non patitur. Neque tamen geminanda consona sequens est, quoties occurrit *Re* productum, nam hoc nimis licere est, & semibarbarum.

In *rejice* & *refert* *Re* etiam producitur, sed horum alia est ratio, *refert* enim non est ex præverbio *Re*, sed ex nomine *Res* vel *Rei* & *fert*; & *Re* in *rejice* producitur ob sequentem *i*, non quod vim duplicis obtrineat, ut aliqui volunt; sed quod veteres pronuntiabant quasi diphthongum: nam quoties *I* medium inter vocales duas locum fortiebat, vocalis præcedens crassius sonabat, & ad proprium sonum aliquid de vocali *I* assumebat, itaque *aio*, *maior*, &c. pene ita proferebant quasi *atio*, *maior*, &c. & plerumque per diphthongum etiam scribebant.

Sunt etiam quidam canones observandi de compositis sine præpositione, quorum prior pars exit in vocalem.

A porrectum est, ut in consiliis ex qua quapropter, quatenus & similibus.

E corripitur, ut in huiusmodi *equidem*, *nēque*, *nēqueo*, *tiēenti*.

Excipias *nēquis*, & *nēqua* adverbium; item *nēquando*, *nēquicquam*, *nēquaquam*, *nēquam*, *nēquitiā*, *nēquiter*.

Et quæ in compositione patiuntur Syncopen, ut *veneficus* pro *venenificus*, & *videlicet* pro *videre licet*. Longa etiam sunt primæ *sēdecim* & *sēdecies*, uti & *mēcum* *tēcum* *fēcum*.

De compositis è verbis secundæ conjugationis dubia sunt secundæ *expergesio*, *patesfacio*, *patesio*, *putresio*, *ravesio*, & *vatesio*: vocalem *E* apud Lucetium producant, contra Virgilius *E* corripit, ut in compositis ex *labe* & *triste* terræ conjugationis; ita ex *cale*, *made*, *pate*, *stupe*, quæ veniunt a verbis secundæ, quod etiam facit Horatius lib. 4. Od. 14. & lib. 2. epist. 2. ut & Ovidius Epist. 1.

Qui tamén in *liquēfacio* producit. Metam. 7. Fab. 2. *— Congestis, flamma Turra liquēfaciunt* — ac similiter in *tepēfacis* Catul. de nuptijs Pelei & Ther. *Alta tepēfaciat permista flumine cæde*. Quare *E* in huiusmodi compositis anceps videtur esse, nisi mavis breve, sed ab Ovidio Catulloque produci necessitate, quod concurrunt quatuor breve; sic enim prima in *Priamides* producit ab Homero, & ejus exemplo à Marone, item altera in *Theopila* à Mart. lib 7. epigr. 68.

I plu.

I plurimum est correpta, ut in *siquidem, biremīs, trirēmīs, bīdens, trīdens, biceps, triceps, utique, omnigenus unicolor*: sed secus est in iis, quæ I pro casibus variat, ut in his rectis *quidam, quīvis, quīlibet, quīcunque*; & obliquis istis *quantūvis, qualīcunque, unicūque, reipublice*.

Idem virile ex *isdem*, sibilo ex *rito*, producitur: sed neutrum corripitur. Tantidem Ennius producit, sed corripit Varro.

Ad hæc fere producuntur Syncopen passa, ut *prīdie, postēdie* ex *priore & posteriore die*; & ad unum omnia à *dies* profecta, ut *bīdium, trīdium, merīdies, quōīdie*.

Quotidianus ramen habet alteram brevem apud Catullum. Carm. ad Mallium. Sed a Martiale producitur lib. 10. epigr. 65. & lib. 11. epig. 1.

Præterea I porrectum habent *trīginta, trīceni, trīcessimus, sīquis, nīmirum ibīdem*; ac *uibque, utrōbique, ubīvis, ubīcunque*, secundam habent ancipitem instar simplicis *ubi*.

In verbo *lucrificio* secundam producit Martialis lib. 8. epigr. 10. Nisi fortasse divisim scripsit *lucri fecit*, quomodo Plautus, Pers. Aët. 4. sc. 4. *fecisti lucri*.

O corripitur in compositis ex duobus nominibus, ut in *hardōcucullus*.

Nomina, verba, & participia ab adverbis venientia o fere producunt, ut *intrōdixerunt, retrōversus*.

Adverbium *hōdie* corripit, ut & conjunctio *quōque*; sed a *quando* composita partim o corripiunt, ut *quandōquidem*, partim producunt, ut *quandōque, quandōcunque*; similiter porrecta sunt *aliōquin & utrōbique*.

U etiam corripitur: ut, in *dūplex, dūcenti, quadrupes, &c.* & vocalis quævis ante *bundus*, ut *morībundus, tremēbundus, &c.*

Item ante *lentus*, ut *frandēlentus, lucēlentus, pulverēlentus, viōlentus, &c.*

Quin & Supinum dissyllabum priorem producit.

Excipe quitum, &c. ibid.

Suo etiam olim habuisse supinum breve liquet ex *fūfūrus*. Priorem etiam in *statum* olim ancipitem fuisse, arguunt inde derivata *statio*, *stātus*, *stābilis* primā, & composita *præstitum* & *adstitum* mediā brevi; *stāturus* & *constāturus* &c. antepenultimā longā.

Exemplum seu Autoritas.

—*Communes prim. syllabarum quantitates, ibid.*

Cujus foris sunt Britannus, &c.

Addas etiam focale, ligula, Cyclops, rudo, cydon.

De Medijs Syllabis.

Nempe a indicem primæ conjugationis longam &c. [pag. 126.]

Item ē secundæ, sed ē tertiæ brevem, nisi ante *bam* & *vi*, ut *legebam*, *quidēvi*; & autem ante *ram*, *ram*, *ro*, ubique corripit; quartæ, nisi ante consonam, semper longari, præterquam in aliquibus supinis supra exceptis: Item i tertiæ conjugationis ante *vi* & *si*, ut *quæsiui*, *divisi*, &c.

Penultima tertia pluralis præteriti perfecti indicativi a- & *ivi* longa est; at a Poetis sæpe corripitur, a Marone scilicet *Eclog. 4. in tulerunt*; *Georg. 3. in miscuerunt*; *Æn. 1. 1. in steterunt*; a *Tibullo lib. 2. eleg. 3. in profuerunt*; a *Mart. lib. 12. epigr. 42. in defuerunt*; & alibi ab aliis; per *Systolem* scilicet, ut vocant Grammatici.

Præterea syllabas rimus & rixis in præterito perfecto. ibid. modi subjunctivi ubique pro brevibus habendas, &c.

Ita aiunt censuisse *Diomedem* & *Agræcium*, ac aliter visum est *Probo* nobili Grammatico, qui, teste *Hieronymo* in *Chron. Euseb.* vixit *Neronis* temporibus. Adjiciemus verba ejus lib. priori *Artis. cap. de penult & ult. syllabis. Adjunctivo modo perfecti. tempus numeri singularis in omnibus personis omnium conjugationum penultimas, ultimasque syllabas breves habet, ut clamaverim &c. Plurali autem*

numero

numero in omnibus quatuor conjugationum modis personæ duæ, primæ & secundæ penultimam semper produciunt, ultimam verò corripunt. Et Servius quoque ad carmen illud Maronis *Æneid.* 6. *Egerimus nostri, & nimium meminisse necesse est.* *Ri*, inquit, *metri necessitate corripuit*; & sanè videtur hic unicus locus fecisse, ut putaret Diomedes, quem multi jam secuti sunt, præteritum corripit.

In futuro autem, &c. *ibid.*

Corripit Ovid. *Metam.* 2. *Videritis stellas illic ubi circulus axem*, quod & Plautus *Rud.* 2. 3. sc. 5. lin. 31. *Invitas, ni isthunc istis invitassitis*, quod vetus *Futur.* pro *invitaveritis*. Sæpius autem produciitur, vide *Catul.* ad *Lesbiam*. Ovid. lib. 4. de *Pont.* eleg. 4. lin. 6. & 16. Item *Metam.* 6. fab. 5. vers. 357.

Est & ubi media Syllaba variat, &c.

Inter syllabas etiam incertæ quantitatis habenda est secunda in *diutius*, nam nec autoritas assignat, nec derivatio; cum secundam in *diuturnus* corripit Ovidius, at eandem in *diutine* produciunt alii.

Adjectiva in *inus* Latina penul. præd.
ut *clandestinus*, &c. *ibid.*

* Quod etsi, quantum scimus, nemo veterum dixerit, non tamen ideo improbamus, nam hinc certi *fem. salina* & neut. *salinum*, quorum & respicit vas, illud fossa.

Sic *intestinus*, *marinus*, *collinus*, *cisterninus*, & apud Medicos *salinus*. Etiam quæ ab animalibus veniunt, ut *equinus*, *porcinus*, *marinus*, *anserinus*, *arietinus*, *similiaque*.

Funcinus a *juncus*, & *quercinus*, a *quercus*, Latina etsi sint, protulerunt Nonnulli penultimā correptā, at ubi veterum autoritas desideratur, ego delibero.

Præter hæc sequentia — *faginus*, *cedrinus*. *ibid.*

Perperam excipiuntur hæ duæ voces ab Adjectivis Latinis, cum Græca sint *φύγιον* & *αἰδύγιον*.

Qualia

Qualia permulta à Græcis vocibus deducta in nō.

Intellige materialia, nam Patria a Græcis in nō penultimam fere extendunt, ut *Nonacrīnus*, *Alexandrīnus*, &c. Derivativa in *icius*, quæ a nominibus veniunt (excepro uno *novicius*) antepenultimam corripiant, ut *Fabrīcius*, *tribunīcius*, *patrīcius*, *gentīcius*, &c. Quæ vero a participiis descendunt, eam produciunt, ut *emissicius*, *projecticius*, *suppositicius*, &c.

Adjectiva in *anus*, *arus*, *orus*, *osus*, produciunt penultimam, ut *montānus*, *avārus*; *canōus*, *odīsus*.

Atque adverbia in *atim*, & *itim*; ut *ostratim*, *virītim*; præter *affatim*, & *statim* quod tamen interdum produciunt.

Corripiunt penult. Diminutiva in *ulus*, *la*, *lum*; *ulus*, *lulum*; ut *urciōlus*, *unciōla*, *regūlus*, *canicūla*, *corculum*.

Item verbalia in *bilis*, ut *flebilis*; & adverbia in *itus*, ut *funditus*, *celitus*.

In adjectivis in *imus*, quando *timus* vocis productio est, corripitur penultima: ut in *ligitimus*, *finitimus*, *solistimus*, *editimus*: quando autem posterior tantum syllaba producit vocem, tum *I* antecedens est porrectum; ut in *primus* a *præ* vel *pris*, *himus*, *trīmus*, *quadrīmus*, **quīmus*. unde quibus addere non dubitamus, invito licet *mus* apud Plinium lib. 8. cap. 33. *Angelo Politiano, *Patrīmus* & **matrīmus*; nam ut a *bis* *bīmus*; & a *treis* vel *tris* *trīmus*, (unius solâ additione syllabæ) ita a *patre* *patrīmus*, & a *matre* *matrīmus*. *Qui cap. 58. Miscel. versione quæ undum Sibyllinorum carminum corripit.

Adjectiva in *aceus* antep. produciunt, ut *crelāceus*, *bordeāceus*, &c.

Patronymica Masculina in *ides*, a nominibus in *eus*, penultimam habent extensam: ut *Pelīdes*, *Thesīdes*, a *Peleus*, & *Theseus*.

Masculina.

Masculina autem, quæ descendunt a primitivis in *us* impurum, penultimam ferè corripiunt. Sed in *Belides* *Lycurgides*, *Tyrrhides*, licet a *Belus*, *Lycurgus*, *Tyrrhus*, porrigatur penultima; fortasse quod Iones mutato *os* in *eus* pro *Βήλιδες*, dixerunt *Βήλεις*, *Γέν Βήλεις*; a quo regulariter *Βηλιδης*, & per Synæresin *Βηλιδης*. Qui plura vult, respiciat ad ea, quæ supra annotavimus ad *Patronymica*.

De Ultimis Syllabis.

a finita prod. — excipias puta, &c. [pag. 127.]

Eja producere ultimam ait Probus, atque ita usus est Sidonius Carm. 14. ad Calliopen: Sed tutius corripì censuimus ob illud Valerii Flacci in 8. — *Eja per ipsum, &c.* *Possèa* corripit Naso Factor. 1. Postea mirabor &c. Nisi MAVIS divisim legere *Post ea*: nam ejusmodi Adverbia sæpius produciuntur, ut *antea*, *præterea*, *possilla*, &c.

Præter Vocat. in a a Græcis in as. ibid.

Producit etiam Virgil. voc. *Anchisa* a Nom. *Anchises*: sed id fortasse per cæsuram. Vel potest esse Doricus vocat. *Ἀνχίσων* pro *Ἀνχίσον*.

Nam Græca nomina in *es* solent apud Latinos mutare terminationem, & tam in Vocativo, quàm in Nom. corripere a ut Hor. lib. 2. Sat. 3. *Ne quis humasse velit Ajacem Atreida velas cur?*

Numeralia in ginta frequentius long. ibid.

Ideo monendi pueri tutius produci; nam unicum si locum excipias Martialis lib. 12. Epigr. 26. ubi, licet consentiant codices, proclivis est error, ut *sexaginta* pro *sexagena* scriberetur, vix apud ullum idoneum authorem reperiatur corripì.

In b, d, t, desinentia breviora sunt, &c.

Finita in *T* olim apud præcos fuerunt ancipitis intervalli,

Sed

Sed tria in c semper contrah. Lac, &c. ibid.

Lac Producit Q. Serenus Sammonicus cap. 63. quod de venenis. *Lac asine placideque bovis prodesse loquuntur. Qui vero corripit aiunt, autorem laudare possunt neminem.*

Duo sunt Commun. Fac & pron. Hic. & neut Hoc.

Hic pronomen & *hoc* in recto pro brevibus habenda; ubique verò occurrunt producta, patiuntur synalæpham t̃e c, & cum duplici c c scribi debent, ut Virg. *Æcid. 11. Hocc erat alma* &c. nam ibi *hocc* est pro *hocce*.

Excipienda sunt omnes voces quintæ, &c. ibid.

Inter quas olim *fame* annumerata erat, ut testatur Agellius lib. 9. c. 14. idèoque posteriorem interdum producit.

Et secund. item persona Imp. Aët. 2dæ. conjug. ut ——— cave. ibid.

Cave sæpe apud Poetas corripitur. Vid. Hor. Epist. ad Vinnium Asellam v. ult. Ovid. 1. Trist. Eleg. 1. & lib. 3. de Pont. Eleg. 1. quod etiam aliquando accidit aliis. *Vale* Nasōn. 1. Trist. Eleg. 7. *Vide* Pers. sat. 1. Valer. Flac. lib. 5. v. 594. *salve* Marr. lib. 11. Epigr. ult. Prout vet. codd: habent: in vulgaris verò pro *salve* corruptè *solve* editum est. *Responde* Mart. lib. 3. epigr. 4. fortasse quòd huiusmodi verba, quæ nunc solum sunt 2dæ, olim etiam tertix fuerunt conjugationis, qualia usque manent al' quot: dicimus enim *fulgeo* & *fulgo*; *ferveo* & *servo*; *oleo* & *olo*, Vid. quæ annotantur post *Verba Defect.*

Præter que, ne, ve, &c. ibid.

Et syllabicas adjectiones *ce, te, pte.*

Quin & adverb. quoque in e ab adject. deducta, &c.

Intellige ab Adjectivis secundæ declinationis, è quibus excipienda esse *supernè* & *infernè* ostendit id unum carmen Lucetii lib. 6.

Testa supernè timent, metuunt infernè cavernas. Nam quæ descendunt ab Adjectivis tertiæ, nullibi producta legas, cuiusmodi sunt *impunè, facilè, &c.*

Quibus accedunt fermè, ferè. ibid.

Et Interjectio *Ohe* apud Martial. lib. 4. Epigr. 91. *Ohe jam satis est, ohe libelle.*

Præter ——— *Ubi ibi.* [pag. 128.]

E compositis *alibi* longum est, *sicubi* correptum, ut & *sicuti.* *Cui* etiam dicitur posteriorem habere ancipitem, quando dissyllabon est; corripit Mart. lib. 11. Epigr. 73. & lib. 12. Epigr. 49. At nescio sanè an ullibi inter Classicos reperitur producta, licèt id audeat Manilius & Prudentius;

Præter nil contract. à nihil. ibid.

Producitur etiam *sal.* Stauti 4. sylvarum.

M quoque in fine dictionis, quando ob vocalem sequentem non eliditur, corripitur apud antiquos, quod patet in præpositione *circum.* *Quo te circumagas? Quæ prima, aut ultima sonas?* Juv. Sat. 9. Attamen penultimam in *Jovem* produxit Ovidius. Vid. *Eclipsis est quoties M.* Verùm id fortasse per Cæsuram.

Et aliæ Gerundii voces in do. ibid.

Gerundia in *do* producere solet Virgilius, at corripere Tibullus, Ovidius, Juvenalis.

Verba & rectos nominum in *o* extendere amabant Vetr. eò quòd *o* in huiusmodi vocibus propiùs ad *ω* Græcorum olim accederet, nam *psallo, serpo, Plato, Cicero,* Græcè sunt *ψάλλω, ἔρπω, Πλάτων, Κινέγων.* Posteriores verò non veriti sunt corripere, quia eandem vocalem paulo celerius quàm veteres efferebant.

Præter *sedulò* ——— *serò.* ibid.

Tutiùs corripitur *serò*: producit quidem Tibullus lib. 1. Eleg. 8. bis in eodem carmine. Sed utrobique id tribui potest cæsuræ.

Excipias

Excipias etiam *postremò*, *professò*, *imò*, nam hæc etiam apud magni nominis Poetas occurrunt aliquando correpta.

Cæterùm modò semper corrip. [pag. 129.]

Modò haud semper ; producit enim Catullus ad Varrum *Dummodò & postmodò* haud legas producta.

Cirò, *quoque ego atque homo*, &c. *ibid.*

Ego aiunt produci à Plauto nec non & Catullo Epigr. 17.

Homo producit Ennius apud Macrobiū lib. 6. ast id non extra cæsuram.

Addas vero correptis *cedo pro dic, scio, nescio, illico* ; contrà verò *ed, ided, aded* rarò corripuntur.

In *p.* unum est *volup*, quod corripitur apud Agell. lib. 12. cap. 4. Est verò id per apocopen ex *volupe*.

R finita, ut torcular. *ibid.*

Cujus penultimam produci, ut in *lacunar*, contendit Priscianus; sed reclamatione analogia, nam ut à *specio, speculum & specular* ; sic à *torqueo, torculum, & torcular* : imò & apud Fortunatum lib. 8. cap. 5. sic versus is legitur in MSSis.

Calcaturus erat qui solus torcular altum.

Licèt aliter ciret Henricus Smetius.

Cor semel apud Ovidium productum legitur. *ibid.*

Sed quia semper alibi, & apud ipsum, & apud cæteros idoneos autores, corripitur, non displicet Micylli & aliorum emendatio. *Molle meum levibusque cor est violabile telis.*

Par quoque cum compositis. *ibid.*

Licèt nonnulli, declinante Latinitate, & simplex & compositum corripuerint.

Præter Græca, quorum Gen. — Græc. ut Ar cas, &c. ibid.

Et anas; nam Petronii est Phalecium istud, Et pītīs anas enovata pennis.

Es finita longa sunt, ut Patres. ibid.

Idcō mirum est Ovidium corripere Tigres in Epist. Ariadnes.

Et pes, unā tum compositis, &c. ibid.

De pes & compositis contradicit Probus in catholicis: Sed non audiendus, cū semper producant Poetæ.

Excipe obliquos plur. in is. [pag. 130.]

Producuntur etiam foris, & gratis adverbia.

Adde huc quæ in eis diphthongum, &c.

ut Simœis, Pyroëis, &c. ibid.

Quæ interdum per I simplex scribuntur, præsertim apud Verr, Simois, Pyrois, partis, omnis, & nihilominus producuntur. Sic tris pro treis vel tres, &c.

Illis accedunt 2dæ personæ, &c. ibid.

Ultimam tamen in possis legas correptam. Juven, Sat. 5. l. 10.

Tam jejuna fames? cū possis honestius illic.

Et ris tam in futuris, quā in præteritis, subjunctivi, corripunt sæpe Poetæ: at extra cæsura nusquam producunt. De cæteris verò certa & rata est Regula Veterum suffragiis, neque imitandi sequioris ævi, qui interdum corripunt.

Excipiuntur prod. penult. Gen. Cresc. ut salus, &c. ibid.

Palus autem corripit ultimam apud Hor. de arte Poet. v. 66. — Sterilisque diu palus abdita remis; fortasse elisa S. ut Farnabius vult.

Longæ

Longæ omnes voces 4ta. in us, &c. ibid.

Excipiunt hinc solummodo Nom. & Vocat, singul. sed Dat. & Abl. plur. etiam excipiendi; nam ultima in *manibus* ejusdem quantitatis, ac in *lapidibus*.

Et Græca item per us, &c. — ut Melampus. ibid.

Verùm *Polypus* * corripit ultimam; fortasse quod *Dores* dixerunt Πώλυπ & teste *Archenæo* in 7. ubi hoc *Simonidæ* citat Πώλυπον διζήλω; & *Archestrati* istud Πώλυποι ἐντε Θάσω καὶ Κεῖρα εἰσὶν αἰετοί.

*Hor. li.
Epod.
Od. 12.

U finita producantur omnia. ibid.

Excipias tantùm *indu* & *nenu*, prisca vocabula, pro *in* & *non*. Prius corripit *Ennius* *Annal.* lib. 17. *Indu mari magno fluctus extollere cernant!* posterius *Lucretius* lib. 3. *Nenu potest. &c.*

U finita corripiuntur; ut *Tiphy*, *Moly*. Excipe verò quæ *Synæresin* passa sunt, ut *Tethy* pro *Tethyi*.

FINIS.

*Atq; hic quidem Finis fuisset, nisi sequens pagina
nuda omni supellectili postulârat pauca supra, quæ
à scopo nostro aliena licet sint, Pueris non omnino
ingrata esse solent.*

On Finita.

On crescens Masc' lum, non crescens dicitur Neutrum.

E Finita.

E neutrum Latius, E Græcis sit muliebre.

Significationes rē colo.

*Agros, rus, formam, superos colit, atq; parentes,
Hos arat, hoc habitat, ornat, honorat, amat.*

Acies.

Est acies belli, cultelli, visus ocelli.

Canis.

Larrat in æde canis, nat in æquore, fulget in astris.

Ceu & seu.

Ceu sique, vult C; seu vel vult S. recipere.

Gratiæ fuerunt tres; Aglaia, Thalia, Euphrosyne,

Et Paræ totidem; Clobo, Lachesis, Atropas.

Clobo colum gestat, Lachesis trahit, Atropas occat.

Planete sunt septem; Saturnus, Jupiter, Mars, Sol,

Venus, Mercurius.

Post SIM SUM sequitur, ultima Luna subest.

*If you would count the Planets soon,
Remember SIM, SUM and the Moon.*

*Septem Urbes certant de Stirpe insignis Homeri,
Smyrna, Rhodos, Colophon, Salamis, Chius, Argos, Athenæ.
Musæ Jovis & Mnemosynes filiz novem fuere; Calliope,
Clio, Erato, Thalia, Melpomene, Terpsicore, Euterpe, Poly-
hymnia, Urania: quarum 1 Literas, 2 Historias, 3 Geo-
metriam, 4 Comædias, 5 Tragædias, 6 Psalterium, 7 Tibias,
8 Rhetoricam, 9 Astrologiam invenisse dicitur: omnibus
autem una nutrix Eupheme.*

Errata.

Errata.

PAG. 1. lin. 15. leg. *convenient*. 3. 20 & 21. *Ecloga* & *Eclogæ*, Et ubi alibi occurrit *Egl.* scribe *Ecl.* 4. 17. *fat.*
 26. *Lamima*. 29. *inveniantur*. 33. *defendat*. 5. 28. *ignore-*
mus. 8. 9. *del. sibi*. 11. 21. leg. *primo*. 10. 1. *Atqui*. *del. hæc*
quidem diphthongi. 6. leg. *abibat hæc diphthongus*. 10. 9.
 pro & leg. *à*. 12. 4. *ATFUGTOG*. 23. *producat*. 13. 23.
sestertius. 14. 2. ∞. 5. *Ē*. pro 500 scrib. 5000. lin. 6.
 post *centum* adde *millia*, pro 1000. scrib. 10000. 15. 17.
ἀμφὶ. 16. 14. post *undecim* adde *duodecim*. 17. 17. *sepa-*
ratim. 18. lin. 10. post *Aneid*. 9. adde *vel etiam in ius*, ut
Menætiades Menætiades. lin. 11. pro *vel ius* lege *vel 9*. lin.
 12. pro *Menætiades Menætiades*, scribe *Amphitryo Amphi-*
tryoniades. 17. *Philyrides*. 23. *Ἰππίδης*. 20. 10. *negemus*. 21. 18.
reperiantur. in marg. 4. *sit*. 22. 3. *Amathunta*. ὀπὶ ὅρωται. 23. 3.
usurpet. 14. *contendant*. 25. 27. *femina*. 26. 2. *usurpetur*. 30.
 19. post & scribe *nonnunquam*. 29. ἀλλ'. 31. 11. *habeant*.
 32. 10. *dixerit*. 33. 4. *ultrix*. 9. *tropæum*. 16. *quia*. 36. 17.
 Ὀδυσσεύς. 26. e in. 38. 4. *duellum*. 39. 30. *legatur*. 42.
 10. *reperiantur*. 28. *soleant*. 43. 4. *Substant*. 45. 20. *con-*
tendat. 46. 20. *dixerit*. 31. *effervantur*. 48. 24. *dicatur*. 49.
 27. Δαίς Δαίδ & Δαίδα. 32. *Calypso*. 50. 21. *neget*,
 & *probet*. 53. 12. ἀλλόζως. 54. 30. *Pangeus*. 56. 6. *vi-*
deatur. 60. 3. post *ibid*. adde *solum*. 62. 6. leg. *domum*.
 14. *Oetico*. 34. *dixerint*. 63. 18. (i.e.) 64. 16. *erant*. 65.
 2. *cælus*. 67. 5. *puzillar*. 21. pro *caro*. 70. 29. à *polypus*.
 72. 15. *milites quietes*. 16. *percitum* & *inquietum*. 73. 24.
effetis. 74. 28. *negemus*. 75. 30. *del. (i. e.)* 76. 12. leg.
pretii. 78. 9. *del. Plautinissimus apud Agellium*. 80. 3. *Capt. att.*
 5. 85. *ultr*. leg. *calleant*. 92. 9. pro *pactio*. scrib. *modo*. 94. 12.
 post *vett.* *tortum agnoscunt omnes*. 100. 16. *quidem*. 104.
 23. post &c. adde. *Hic tantum libet monere locum infra ci-*
tatum ex Terentio - - - *quæq; oportent, &c. dubiâ fide esse*
nam in aliis exemplaribus legas quæq; oportet 115. 9. *del.*
versus & usq; & post tenui scribe &. 123. 1. 2. *omni ge-*
nere

neque & numero. 19. leg. Femina. 124. 24. Solacismum.
125. 20. eleganter. 126. 7. del. idem. &c. ad lineam 10. &
scribe ut Ovid. Met. lib. 3. fab. 8. Falcata novissima cauda
est. Quælia dimidiæ sinuantur cornua Lunæ. 130. 9. post
lib. 13. adde ut citat Farnabius. 132. 3. placidissimo. 135.
20. leg. studii. 137. 5. post Plaut. adde Mil. Glor. 26. in-
vidia mea de eâ quâ mihi invidetur. 141. 13. post quoq;
adde utrimq; 144. 22. scribe miseresce. 146. 18. κακολογία.
147. 16. Macrobius. 148. 24. nobis. 151. 18. subiére
feretro. 162. 22. notio. 164. 18. interpretantur. 175. 1.
vide 179. 15. post postulant adde At aliter Plautus Rud.
Act. 4. Sc. 3. Vide num quisquam censequitur prope nos.

Ut causalis, &c. nunc Potent. nunc Subjunct. 180. 13. 14.
em-tum 196. 11. concisio. 198. 17. del. quod ad rem poeticam
attinet nihil non ignorent; & scribe in variâ mensurandi arte
paulò instructiores sint 201. 10. Synæresios. 13. ἐμσυνα-
ρισμῶν. 202. 27. suaviter. 203. 3. Elegia. 204. 24. ἀσπληνι-
σμοῦ. 206. 15. Phalæcius. 210. 31. diximus. 211. 12.
dabi 213. 1. post autem adde in Eous. 9. post vocalis adde
nonnunquam. 215. 30. leg. ne furiis. 216. 1. penult. trans-
pone & post ligurio. 217. 7. leg. affatim. 219. 25. secun-
da. 25. vacatio. 36. breves. 220. 16. ubiq; 221. 14. 15.
e. 19. tertia. 222. 22. & 25. murinus. 223. 5. 6. Fabri-
cus tribunicius &c. 224. 3. porrigitur.

Hæc, ut occurrebant, emendanda curavimus; neque
 adhuc fortasse caret omni vitio libellus; speramus tamen,
 quæ Lectorem mediocriter cautum morari queant, super-
 esse paucissima: minutiora quisque pro libito aut corri-
 gat, aut negligat.

um.
&
da
oft
f.
in-
og;
a.
ire
I.
ud.

4.
um
te
a-
t-
u.
te
f-
t-
f.
t-
t-

te
s
t-
t-
t-